

**Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde torsdagen
den 15 november 2012**

§ 3 Förslag till budget 2013 för Stockholms stad och inriktning för 2014 och 2015 samt ägardirektiv 2013–2015 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt beslut om förbundsordning Storstockholms brandförsvaret, beslut om nytt ramavtal med Skolfastigheter i Stockholm AB, beslut om ett antal ärenden som avslutas eller besvaras i samband med budgeten m.m. (bilaga förslag till Budget 2013)

R V ÄLDRE- OCH YTTERSTADSROTELN

**Stockholms Stads Bostadsförmedling AB, AB Svenska Bostäder,
AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, Storstockholms brandförsvaret inklusive
bilaga 15 Förbundsordning och reglemente för Storstockholms brandförsvaret
Punkt 24, 22, 38)**

Anförande nr 1

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Vem värnar egentligen hyresrätten? När upprustningsbehovet för några år sedan började smyga sig på i stora delar av Stockholms kommunala bostadsbestånd valde de då styrande Socialdemokraterna att skjuta problemet framför sig. Inom ett av stadens egna bolag, Svenska Bostäder, hade fram tills Alliansen fick majoritet alldeles för lite gjorts. Förvaltningen hade i de befintliga bostäderna fått stå tillbaka för nyproduktion och favoriserade projekt. Vi har tagit vårt ansvar för hela bolagets uppgift och för övriga. När upprustningspaketet Stimulans för Stockholm avslutas år 2014 kommer vi att ha lagt ned 14 miljarder kronor på upprustningar, energieffektiviseringar och nyproduktion av bostäder.

Fru ordförande! Att våra bolag i praktiken numera klarar av både nyproduktion och omfattande renoveringar beror på den aktiva fastighetsförvaltning som Alliansen valt att föra. Politiken hör ihop. Utan att också klara av att sälja fastigheter, främst till våra hyresgäster men även till andra hyresvärdar, hade vi inte kunnat anta denna utmaning, åtminstone inte på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt. Oppositionen kanske tror att allt går att lösa med skattehöjningar, eller är det Socialdemokraternas politik från 2002–2006 som vi ska kika på? Om denna politik hade fortsatt och även kompletterats med alla de investeringar som har gjorts i Stockholm de senaste sex åren hade stadens låneskuld i dag varit nära 100 miljarder. Räkna gärna på räntorna!

I stället för att fundera på den alternativa verkligheten har vi satt i gång med arbetet att få dessa miljonprogramslägenheter i många fall till nyskick. Energieffektiviseringar sparar numera både pengar och miljö, att väggarna nu är isolerade och tätare ger en bättre boendemiljö, vilket hyresgästerna ofta angett som den viktigaste förändringen.

Tack vare en nära dialog med de boende har vi kunnat hitta sätt att genomföra detta utan att riskera att människor inte klarar av att flytta tillbaka efter renoveringarna. Också miljön runt omkring husen har rustats upp och förbättrats. Trygghetsarbetet ger stora resultat.

Behövs en särskild politik då för ytterstaden? Det beror på vad man menar och vad man vill åstadkomma. Min vision är att staden ska ses som en helhet och att vår stad ska vara attraktiv och välkomnande i alla dess delar, och det innebär att vi beslutsfattare måste inse att stockholmarna ofta trivs i sin stad och i sin stadsdel. Många har idéer för hur områden kan utvecklas ytterligare.

Hela Stockholm behöver finnas med på stadens karta, och därför har vi valt att enskilt tala om stadsdelar som i många år tycks ha fallit för en negativ bildsättning och värdering. Att prioritera renoveringar och upprustningar har krävt en särskild styrning. Mycket finns kvar att göra, men för den delen ska ingen låtsas som att inget positivt har skett.

Vi vågar ta i de svåra frågorna. Vi vågar driva på utvecklingen i Stockholm, och vi för en politik som dessutom gör att vi har råd med insatser som märks. Men en vänsterkoalition i Stadshuset hade vi haft högre skatt, färre i arbete och fler människor som behövde försörjningsstöd. Vi hade därtill haft en stagnerad bostadsmarknad där Vänstern säger nej till andrahandsuthyrning, Miljöpartiet säger nej till nybyggen och Socialdemokraterna gärna subventionerar byggandet av bostäder på ett sätt som så effektivt förpassar de då färre arbetande stockholmarnas pengar rakt ned i byggbolagens egna fickor. Så är det lyckligtvis inte.

Fru ordförande! Vi har tagit tag i förvaltningen av våra bolag med målsättningen att få nöjdare hyresgäster. Därför sker stora investeringar i nyproduktion. I dagsläget finns totalt i Stockholm 68 000 bostäder i olika genomförandefaser och i nya bostäder. Stadens bolag bygger igen med många olika aktörer utan gränshinder. Alliansen har höjt målet till 20 000 bostäder under mandatperioden för att nå 100 000 bostäder till 2030. Många bygger hyresrätter i Stockholm. Trots dystra glåpord från vänsterbanken kan vi konstatera att antalet lägenheter som lämnas till Bostadsförmedlingen har ökat med 20 procent de senaste fem åren. Under de senaste åren har det förmedlats via Bostadsförmedlingen fler lägenheter än någonsin.

Stockholms stad står som helhet mycket stark. Tack vare detta kan vi satsa flera miljarder på bostadsförsörjning, utbildning, det sociala området och äldreomsorgen, samtidigt som vi sänker skatten med 15 öre. Så skapar vi förutsättningarna för ett växande och välkomnande Stockholm för var och en. Välkomna att flytta till Stockholm!

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 2

E m i l i a B j u g g r e n (S): Margaret Thatcher sade en gång: Om du vill ha något sagt, be en man. Om du vill ha något gjort, be en kvinna. I Stockholm är det nog mer sant att säga: Om du vill ha löften om bostäder, be en moderat. Om du vill ha bostäder, be en socialdemokrat. Jag tror att Stockholms bostadspolitik har väldigt lite att lära från Thatcher som sålde tusen och åter tusen lägenheter under sin tid. Resultaten känner vi igen: en miljon sålda hyresrätter, uteblivna investeringar för morgondagens briter, bostadsbubbla och spekulation gav knappast den ägardemokrati som 80-talets konservativa vurmade för. Det är ett misstag som vi känner igen och som vi anser att dagens majoritet borde akta sig för att upprepa.

Jag är född 1987, just det år då Thatchers utförsäljningar nådde miljonstrecket. I dag bor jag i hyresrätt i andra hand, en rätt otrygg bostadssituation som jag delar med väldigt många av mina generationskamrater även om det på papperet är ganska många år sedan vi blev vuxna.

Stockholms tre allmännyttiga bostadsbolag är tre bolag med stor potential. Det är Sveriges största bostadsbolag, men de verkar också i Sveriges största stad. Faktum är att de minskar i rasande fart. Det är en utveckling som vi socialdemokrater vill vända. Våra bolag är de största bolagen i Stockholm med en enorm bostadsbrist där hälften av alla unga vuxna saknar egen bostad. Våra bolag är de största i Stockholm där det i dag finns 30 000 färre hyresettor, både privata och allmännyttiga, än vad det fanns när jag föddes. Våra bostadsbolag är de största i Stockholm där allmännyttan verkligen behövs.

Vi socialdemokrater vill att våra bostadsbolag ska ta ett ansvar för bostadsförsörjningen, både genom att bygga mer och genom att investera i nästa generation stockholmare. Vi vill höja ambitionen för hur mycket allmännyttan ska bygga, men vi vill också att bostadsbolagen i Stockholm ska ta ett större ansvar för att se till att det byggs små lägenheter. Vi vill att 20 procent av nyproduktionen ska vara studentbostäder, och vi vill att Bostadsförmedlingen tillsammans med de allmännyttiga bolagen tar ansvar för att göra det möjligt för fler med kollektivboende så att fler unga stockholmare och studenter kan få möjlighet på bostadsmarknaden.

Vi politiker har ett ansvar att ge nästa generation möjligheter, och vi vill att bostadsbolagen tar det ansvaret. För er som lyssnar vill jag säga tydligt: Vill du ha löften om bostadspolitik, be då Joakim Larsson. Men vill du ha en bostadspolitik för morgondagen och fler bostäder, be oss socialdemokrater.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 3

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Frågan som bör ställas är inte: Vem är det som värnar hyresrätten? Frågan som bör ställas: Vem är det som värnar att vi har en fungerande bostadsmarknad i Stockholm? För i dag har vi inte en fungerande bostadsmarknad i Stockholm. Borgarrådet Joakim Larsson hävdar att nyckeln till en fungerande bostadsmarknad har varit ombildning och utförsäljning av hyresrätter. Det är inte nyckeln till en fungerande bostadsmarknad. Det är inte så att vi har behövt sälja ut hyresrätter för att kunna betala upprustningar eller för att kunna bygga nya bostäder. Det är en ideologiskt driven utförsäljning som jag verkligen inte förstår mig på.

Vad har hänt under den senaste tiden? Jo, det har blivit svårare att få en bostad. Vi har en längre bostadskö. De bostäder som finns är dyrare. På tio år har snitthyran på en lägenhet i Stockholms stads bostadskö ökat med 80 procent i innerstaden och på en lägenhet i ytterstaden med 50 procent. Hyresvärderna ställer högre inkomstkrav på både högre lön, fast jobb och bättre ekonomi. Det har blivit allt svårare för unga, för studenter, för äldre, för människor utan fast anställning, för alla dem som behöver få en bostad, inte minst dem som vill bo här därför att de har fått ett jobb i Stockholm.

Det här är dagens situation, och det är inte en fungerande bostadsmarknad, för den kräver en aktiv politik. Det är med allmännyttan som vi kan se till att bostadsmarknaden fungerar, det är ett av de viktigaste verktygen. I dag är bara 18 procent av bostäderna allmännyttans.

Vi gör alldeles för lite för att se till att de nya bostäder som byggs, byggs för dem som behöver bostäderna. Vi har ingen fungerande byggpolitik där man bygger de billiga bostäderna, de små bostäderna, de stora bostäderna som verkligen behövs.

Däremot tar man ut pengar från bostadskollektivet, från hyresrättskollektivet, för att finansiera, ja, vaddå? Det är en bra fråga, Joakim och Sten Nordin. Det är en fråga som ni borde svara på. Vad ska ni använda de 1,3 miljarder som ni har tagit ut från hyresrätten för att finansiera vanlig verksamhet i staden? Ni håller på att förstöra möjligheterna för Stockholms stad att ha en fungerande bostadsmarknad. Det är så, Joakim Larsson, att du vet att man kan upprusta, att man kan bygga nytt. De allmännyttiga bolagen i Stockholm är bland Sveriges starkaste bolag. De är så starka ekonomiskt att vi egentligen inte är affärsmässiga, för att vi har så lite skulder. Det är ganska onormalt för bolag. Du vill ändå påstå att det är utförsäljningarna och ombildningarna som har gjort att man kan upprusta och bygga nytt. Det är inte sant, Joakim Larsson!

Anförande nr 4

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, alla stockholmare! Efter dessa pampiga inlägg och lite pompöst från vänstersidan vill jag komma ned på jorden. Stockholm är en växande storstad. Vi blir alltmer populära, det ser vi i många olika undersökningar. Våra bostäder håller genomgående en väldigt hög standard, och vi har nära till attraktiva grönområden. Vår miljonte invånare kommer att flytta in i Stockholm snart eller födas, kanske inom tio år.

Vi ska bygga 100 000 bostäder, och de tre kommunala bostadsbolagen har en nyckelroll. Låt mig ta ett exempel. Den så av er på den vänstra siden utskällda aktiva fastighetsförvaltning som vi bedriver handlar om att vi gör affärer, strategiska sådana, med olika bolag och organisationer, och på så sätt får vi till nyproduktionsområden som aldrig annars blivit av. Det gör vi med pengar som vi har fått in av de olika försäljningar vi gjort. Vi står ekonomiskt starka för att bedriva en aktiv nyproduktionspolitik.

Stockholmshem arbetar aktivt för att förbättra ytterstaden. Hållbara Hökarängen är ett utmärkt exempel på det. Centrum utvecklas med allt möjligt som finns där, restaurangen Cevicheria Aji y Ajo till exempel. Mataffären där är Sveriges mest växande i ett förortscentrum tack vare de strategiska satsningar som vi har gjort.

Nu går vi vidare och energieffektiviserar i Hökarängen. De gamla nödbostäderna, där jag själv växte upp, med vedspis blir nu energitekniska high-tech-områden. Energimyndigheten är med och är intresserad, vill forska och utvärdera det. Resultaten är 20 procents lägre energikostnader, 30 procents lägre energianvändning, 40 procents lägre koldioxidutsläpp. Miljön kommer att fortsätta att förbättras. I och med att vi gör det tillsammans med de engagerade hyresgästerna kommer energiförbrukningen att minska ytterligare. I det gamla rätt så nedgångna området kommer vi, med de aktiva satsningarna, att halvera energianvändningen – det ni!

Jag skulle vilja fråga mina systerkolleger i de andra bostadsbolagen, men inte minst i Göteborg och Malmö, vad de gör. Vilka resultat kan ni åstadkomma i era gamla områden, områden med kulturmärkta fasader och annat? Kom igen, vi utmanar er.

Bostäder för unga är ett annat exempel på Stockholms innovationer, inte bara studentbostäder. I Råcksta ska äntligen de 100 lägenheterna bli byggda i ett koncept, yteffektiva lägenheter med lägre hyra i bostäder som kan efterfrågas. Det är resultat.

Bifall till kommunstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 5

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Fru ordförande! Kära hyresgäster! Jag sade i går att ni använde i Alliansen bostadspolitiken för att byta ut befolkningen i den här staden. Det tänker jag fortsätta att säga gång på gång på gång, ända tills ni vågar stå för det och inte låtsas att er aktiva fastighetsförvaltning leder till fler billiga hyresrätter. När hyresrätter för vanligt folk försvinner då försvinner också vanligt folk, och det vet ni, och det är fejt att inte våga stå för det.

Ni säger att ni vill ha blandade upplåtelseformer. Men utvecklingen i Stockholm pekar åt helt annat håll. Hyresrätterna är den stora förloraren. 45 000 kommunala hyresrätter har försvunnit de senaste 20 åren. De flesta har omvandlats till bostadsrätter – aktiv fastighetsförvaltning – jo, jag tackar! Om man dessutom lägger till de privata hus som har blivit bostadsrätter är det över 80 000 hyreslägenheter som försvunnit från staden. 80 000 – precis så många som aktivt efterfrågar en billig hyresrätt i Stockholms bostadskö, som för övrigt i dag uppgår till att omfatta 400 000 personer.

Ordförande, kommunfullmäktige! Jag har suttit väldigt länge i den här fullmäktige-församlingen, och jag har aldrig fått så många mejl, sms, telefonsamtal, till och med handskrivna brev från förtvivlade hyresgäster som har varit utsatta för era omvandlingskonsulters härjningar. Ni satsar stort på att utrota hyresrätten. Ni öser miljoner över de kreativa konsulterna, vars metoder verkligen är ifrågasatta.

Listan över deras kreativa metoder är oändlig. Protokoll från ett möte i en fyrarummare där 600 personer påstås ha deltagit, besiktningsmän som kontinuerligt betalas av konsulterna och som lämnar protokoll där det sägs att det över huvud taget inte behövs några renoveringar, styrelser som delar ut ja-röster, döda hyresgäster som räknas in. Listan är som sagt oändligt lång. Om detta inte går hem, ordförande, kommunfullmäktige, då kan man sälja fastigheten till en privat ägare, trots att hyresgästerna protesterar, eller också naturligtvis det som hände nu: ni höjer hyrorna.

Det står ingenstans i er budget hur ni ska bygga billiga hyresrätter, hyresrätter som vanligt folk har råd med. Det står ingenstans i er budget.

Ordförande, kommunfullmäktige och alla hyresgäster! Stockholm behöver en ny bostadspolitik, och det är bara vi från Vänstern som kan genomföra den.

Anförande nr 6

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, kommunfullmäktige, åhörare, både på läktaren och vid datorerna! När Boendedialogen kom tillbaka till Skärholmen för ett

par månader sedan var det en lång lista av genomförda och påbörjade aktiviteter tack vare att vi i staden har samtalat med de boende och lyssnat på deras specifika önskemål. Många av förändringarna redogjorde jag för i förra veckan här i kommunfullmäktige. Men det är likadant överallt i ytterstaden – stora och små förändringar har skett och sker tack vare de gedigna dialoger vi har med dem som bor där.

Ordförande! Centerpartiet gick till val på att miljonprogrammen ska upprustas och brottsbekämpning och arbetslöshet ska hanteras utifrån de villkor som finns i respektive stadsdel. Tack vare bland annat Järvalyftet och Söderortsvisionen ser vi hur det blir verklighet. Vi är extra glada att Hässelby-Vällingby för sedan snart ett år en del av Järvalyftet. Det har vi Centerpartiet arbetat hårt för.

Ordförande! Vi i Centerpartiet vill ha en variation av boendeformer, vi vill att alla ska ha möjlighet att själva välja hur de ska bo utifrån sina egna förutsättningar. Att budgetförslaget för 2013 ger stadens bostadsbolag direktivet att både värna hyresrätten och ge möjlighet till friköp ser vi som en förutsättning för en bra utveckling i ytterstaden. Självklart vill vi på sikt se ännu fler förändringar i form av ökat byggande, gärna ägarlägenheter och privata hyresrätter. Samtidigt har vi många i staden som fortfarande inte har en egen bostad. Som socialpolitiker vet jag hur viktigt arbetet är med försöks- och träningslägenheter och hur bra det är att våra egna bolag har ett särskilt ansvar för det. Som centerpartist tror jag på samarbete med privata fastighetsägare för att öka möjligheten för fler hemlösa att få ett eget boende.

Ordförande! Vi minns alla den fruktansvärda branden i Rinkeby där sju personer omkom. För att undvika att något liknande någonsin händer igen krävs det utbildning, vilket både Storstockholms brandförsvaret och fastighetsägarna, privata såväl som allmännyttan, konstaterar efter branden. Samarbetet mellan brandförsvaret och fastighetsägarna för att förebygga och motverka bränder är därför bokstavligen talat livsviktigt.

Som centerpartist ser jag ytterligare en fördel. Ett samarbete mellan olika aktörer och de boende i stadsdelarna är en förutsättning för ett fungerande och tryggt lokalsamhälle.

Ordförande! För Centerpartiet är den miljövänliga och gröna staden målet. Stockholm växer, och det välkomnar vi. Men för att vi ska klara av det krävs att vi arbetar för ett miljövänligt byggande, enkel och tillgänglig kollektivtrafik, många och säkra cykelvägar och en stad som premierar miljövänlig teknik. Tack vare Centerpartiet och resten av Alliansen finns möjligheterna till det i budgeten för 2013.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 7

Erik Slottnér (KD): Fru ordförande! Det kan knappast ha undgått någon vilken betydelse de kommunala bostadsbolagen har för Stockholms bostadspolitik. De kommunala bolagen ska vara aktiva fastighetsägare, och det åtagandet sköter bolagen väldigt bra. Genom försäljningar, ombildningar, upprustningar och nybyggnation är Svenska Bostäder, Familjebostäder och Stockholmshem aktiva aktörer på Sveriges hetaste bostadsmarknad, Stockholms.

En stor fastighetsägare har inte ansvar för bara bostadsbyggnationen utan också för de omgivande stadsdelarna. Genom Järvalyftet och Söderortsvisionen spelar fastighetsägarna en avgörande roll i utvecklingen att skapa tryggare stadsdelar, och det arbetet sköter bolagen mycket bra. Flera trygghetsmätningar visar att arbetet går framåt. Svenska Bostäder har gjort, får man väl säga, remarkabla förbättringar enligt mätningar i Järva, vilket är upplyftande och kanske kan sporra andra bolag. I Hökarängen genomför Stockholms hem ett mycket viktigt arbete genom att göra Hökarängen attraktivare. Genom Boendedialogen har bolagen kunnat aktivera medborgare som annars kanske inte skulle ha gjort sina röster hörda.

Bostadsbolagen har och tar ett stort ansvar runt om i vår stad. Genom försäljningar har fler aktörer fått ta ansvar för centrum och bostadsutveckling i våra förorter, och det är en mycket positiv utveckling som förhoppningsvis kan leda till positiva resultat. Idén om att bara kommunala bolag är intresserade av arbetet att utveckla stadens centrum borde vara passerad för länge sedan.

Under Alliansens styre har drömmen om att äga det egna boendet kunnat förverkligas för många stockholmare. Områden där det förut bara fanns hyresrätter har i dag mer blandade upplåtelseformer. En person som vill byta från en hyresrätt till en bostadsrätt kan oftare än förr bo kvar i samma stadsdel. Erbjudandet om ombildning kvarstår i de delarna av Stockholm där hyresrätten fortfarande är dominerande.

De kommunala bostadsbolagen kan spela en viktig roll i att ta kommandot i olika avseenden. Genom passivhus i Hökarängen fattade man ett riktigt beslut i klimathänseende. Genom beslut om ungdomsbostäder i Råcksta fattade man ett viktigt beslut om att underlätta ungdomars tillträde till bostadsmarknaden, och genom Svenska Bostäders engagemang för 1 000 nya studentbostäder i Albano kan trycket på studentbostadsmarknaden lätta.

I direktiven i budgeten för nästa år står det att bolagen ska bidra till att fler studentbostäder skapas, verka för fler billigare lägenheter för ungdomar och underlätta skapandet av bostäder för personer med funktionsnedsättning.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 8

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Ordförande, kommunfullmäktige! Allt fler stockholmare vänder sig till Bostadsförmedlingen för att söka en bostad, och vi förmedlar fler lägenheter än tidigare, utvecklingen går åt rätt håll. Det är något vi är stolta över och som visar att Bostadsförmedlingen är den självklara ledande marknadsplatsen för hyresrätter i hela Stockholmsregionen för såväl fastighetsägare som personer som söker bostad. Förmedlingsverksamheten ska vara effektiv och välfungerande och med ett tydligt och säkert kösystem med hög servicegrad. Att förmedla lägenheter i ett transparent och öppet system med kötid är det Bostadsförmedlingens primära uppgift.

Bostadsförmedlingen är öppen för alla över 18 år oavsett var man är bosatt. Kostnaden för att stå i bostadskön har nästintill halverats de senaste åren och uppgår

i dag till 60 öre per dag. Förmedlingsavgiften för en lägenhet har också halverats och är i dag 1 000 kronor per förmedlad lägenhet.

För Bostadsförmedlingen är det en självklarhet att Stockholm ska vara en attraktiv stad för unga studenter som väljer att bo och studera här. Därför är det helt kostnadsfritt att få en studentbostad via Stockholms stads bostadsförmedling. Detta sedan vi i våras fattade beslut om att helt ta bort förmedlingsavgiften för studentlägenheter.

I dag utgör hela Stockholmsregionen i hög grad en gemensam bostads- och arbetsmarknad. Bostadsförmedlingen är öppen för alla, och redan i dag står det sökande från hela länet i bostadskön. Storstadsregionens infrastruktur skapar goda förutsättningar för att bo i en kommun och arbeta i en annan.

Stockholms fastighetsägare kan dock inte ensamma ta ansvaret för att lämna lägenheter till Bostadsförmedlingen. En av Bostadsförmedlingens utmaningar under åren har varit att utveckla en dialog med privata såväl som kommunala fastighetsägare i hela regionen för att öka kännedomen om vår förmedlingsverksamhet och därmed skapa förutsättningar för fler lägenheter. Det är ett gediget arbete som givit mycket goda resultat. Vi har under hösten bland annat inlett ett samarbete med det kommunala bolaget Signalisten i Solna vars lägenheter numera förmedlas genom Bostadsförmedlingen. Fler privata och kommunala fastighetsägare är på gång, och därmed blir det också fler lägenheter att förmedla.

Fru ordförande! Med detta vill jag säga att kommunstyrelsens förslag till budget för 2013 lägger grunden för Bostadsförmedlingen att utveckla sin verksamhet som en av aktörerna för att forma framtidens bostadsförsörjning i Stockholm.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 9

Y v o n n e R u w a i d a (MP): I debatten här blir jag lite förundrad när dina kolleger på majoritetssidan inte verkar vara särskilt oroade över den bostadsbrist som finns. Från ditt perspektiv, hur ser du på bostadssituationen i Stockholm för unga, för studenter, för äldre som vill flytta till en mindre, anpassad lägenhet, för stora familjer som behöver bostad, för hemlösa i Stockholm?

Jag har en annan fråga som rör andrahandsuthyrning. Det höjs allt starkare röster som säger att det är en rättsosäker situation för dem som hyr i andra hand. Det vore lämpligt om kommunen gick in och försökte hjälpa till att vi får en fungerande andrahandsförmedling där folk kan känna sig trygga med andrahandsförmedlingen.

Anförande nr 10

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Givetvis finns det en oro kring bostadssituationen i Stockholm, men Bostadsförmedlingens uppdrag är att förmedla lägenheter, inte att bygga dem. Det byggs väldigt mycket i dag, och våra insatser för att få fler fastighetsägare att lämna bostäder till Bostadsförmedlingen gör att det blir fler lägenheter att förmedla.

När det gäller andrahandsförmedlingen är det en fråga som jurister redan 2004 när ni hade majoritet utredde och kom fram till att detta inte var juridiskt möjligt att

genomföra på ett lagligt sätt. Det är nämligen inte möjligt att låta ett arbetskollektiv betala en sådan andrahandsförmedling. Enligt vår åsikt är det inte en kommunal angelägenhet att bedriva andrahandsförmedling, det finns andra som kan göra det mycket bättre än vi.

Anförande nr 11

A n n M a r i E n g e l (V): Det är bra att ni är så positiva till Bostadsförmedlingen, den skapades faktiskt av Vänsterpartiet en gång, men ni har varit ganska pigga tidigare på att lägga ned den. Det är också väldigt bra att ni har tagit bort avgiften för studenter. Vi kräver att avgiften tas bort för alla ungdomar. Vi tror att de alla har en dålig situation.

Det största problemet är kanske att den större delen av dem som står i Bostadsförmedlingens kö inte har råd med en nybyggd lägenhet även om de skulle få den. Vi tycker att godkännandekraven som ställs från bostadsbolagen är alldeles omöjliga och omoderna. Man ska tjäna tre eller fyra gånger så mycket som hyran är i årsinkomst. Det ser inte ut så i dag. Jag undrar: Vad tycker du om godkännandekraven? Är det meningsfullt att stå i Bostadsförmedlingens kö om man ändå inte har råd att ta en lägenhet om man får en?

Anförande nr 12

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Det finns ungdomar som har råd att bo i våra lägenheter. Vi förmedlar många lägenheter i dag till ungdomar, närmare bestämt över 3 ½ tusen lägenheter till ungdomar under det senaste året. Visst finns det ungdomar som har råd att bo i våra lägenheter. Jag tror inte att ert förslag att ta bort avgiften för att stå i bostadskön, det som kostar 60 öre per dag, är någon väg fram att få ungdomarna att ha råd att bo i våra bostäder. Det som vi måste sikta in oss på är att hitta fler träningslägenheter, korttidskontrakt och liknande. Det är ett arbete som fortgår hela tiden för att kunna ge ungdomarna bostäder.

Anförande nr 13

E m i l i a B j u g g r e n (S): Jag håller med om att det är glädjande att det är fler kommuner som kommit in i kön, och det är också glädjande att Bostadsförmedlingen har tagit över ansvaret för att förmedla studentbostäderna. Men det är lite problematiskt när ni inte ens har lyckats färdigställa 100 nya studentlägenheter. Det finns inte så många lägenheter som går att förmedla till studenter. Som jag sade har det blivit 30 000 färre hyresettor i Stockholm de senaste fem åren. Det är färre lägenheter att förmedla till ungdomar, hälften av alla ungdomar saknar egen bostad. Samtidigt som det kommer fler som söker hyreslägenhet från andra kommuner ökar förmedlingstiden på Bostadsförmedlingen.

Frågan är helt enkelt: När ni minskat allmännyttan med 20 000 på bara fyra år och antalet hyresettor minskar, hur hjälper det unga stockholmare som står utan bostad att Bostadsförmedlingen inte har fler lägenheter att förmedla?

Anförande nr 14

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Där har du fel, Emilia Bjuggren. Vi har fler lägenheter att förmedla, vi förmedlar fler lägenheter än någonsin. Som borgarrådet Joakim Larsson sade tidigare har antalet förmedlade lägenheter ökat med 20 procent de senaste åren.

Det är absolut så att det förmedlas fler lägenheter, och det är det som är vår primära uppgift med Bostadsförmedlingen, att försöka hitta fler fastighetsägare som lämnar in sina bostäder till Bostadsförmedlingen och att det därmed blir fler lägenheter att förmedla. Det är som sagt vår primära uppgift, och där har vi arbetat väldigt framgångsrikt, och vi fortsätter med det. Det är det som är huvudprioriterat i vår budget för 2013.

Anförande nr 15

A n d e r s L ö w d i n (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Vi hörde i går kort om Anna Berglund, 26 år från Eskilstuna, och hennes brev till statsminister Reinfeldt. Ett brev som mycket väl beskriver livssituationen för många unga stockholmare i dag. Anna skriver om sina många olika adresser i Stockholm under fem år. Anna kan inte välja sitt boende.

Detta är valfriheten i ett nötskal i Stockholm i dag. Det fungerar inte för alla. Vi har haft en bostadspolitik under många år som har inriktat på att bygga lägenheter för dem som har råd att efterfråga dyra lägenheter. Vad är det som kommer att förändras under kommande år? Vi har tre allmännyttiga bostadsbolag här i Stockholm, jag sitter i styrelsen för ett av dem. Visst vore det väl bra om våra bostadsbolag såg till våra unga och deras behov. Min bestämda uppfattning är att så inte är fallet i dag.

Våra bolag har under de senaste åren ombildat billiga hyresrätter till dyra bostadsrätter i en enorm omfattning. Våra bolag har sålt många hyresrätter, vilket innebär att bolagen har minskat sin egen betydelse och sitt handlingsutrymme på bostadsmarknaden.

Bostadsmarknaden i Stockholm handlar som sagt om dem som har och dem som inte har valmöjligheter. Denna skiljelinje är ett resultat av en politisk vilja och av en medveten politik. Vi socialdemokrater vill att allmännyttan ska ha ett särskilt ansvar för att bygga prisvärt, bygga små hyresrätter och bygga studentbostäder. Det är insatser som vi vill säkerställa genom stadens egna bolag. Vi socialdemokrater avsätter medel i vårt förslag till budget att fördubbla byggtakten i Stockholm på sikt, den måste upp och det måste gå fort.

Anförande nr 16

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! För Vänsterpartiet är rätten till en bostad den mest fundamentala rättighet som man kan begära i ett civiliserat samhälle. För högeralliansen däremot är den vilken spekulationsvara som helst.

Ordförande, kommunfullmäktige! Vi kunde höra folkpartisten här skryta om hur en aktiv bostadsförvaltning som de bedrivit har skapat fantastiska möjligheter för hyresgäster, för fastighetsägare, för blivande hyresgäster. Men han glömmer att säga att hans partikamrat har fakturerat Stockholms kommun upp till 40 miljoner kronor. Vi kunde i en artikelserie i Svenska Dagbladet bevittna hur det här konsultföretaget i princip bara existerar på papper, det finns ingen fysisk adress där man kan besöka och ta reda på vad de sysslar med. Ni har spenderat mer än 40 miljoner för att omvandla ytterstaden, och det har blivit en total katastrof, ett totalt misslyckande.

När det inte lyckades, fru ordförande, såg man till att sälja de här fastigheterna till privata ägare. Hyresgäster i Hagsätra fick via medier veta att deras lägenheter var sålda till Ikano.

Ordförande, kommunfullmäktige! Det här sättet att spekulera med stockholmarnas gemensamma egendom och spekulera med hyresgästernas bostäder tycker vi är djupt olyckligt. Det ges aldrig möjlighet till debatt, eftertanke eller konsekvensanalys. Det här ska göras fort utan insikt från vare sig oppositionen eller allmänheten. Vänsterpartiet var nödgat att göra det sista ultimata försöket att stoppa det genom att anmäla det. Tyvärr har högeralliansen struntat i att avvakta domen i rättsprocessen, utan Ikano Fastigheter har tagit över.

Varför sälja för att renovera? Vilka husägare i Stockholm i dag säljer sina bostäder för att renovera dem?

Ordförande! När man renoverar bostäder i Stockholm läggs det på hyran, hyresgästen betalar det mesta av insatsen, alltså investeringen för att renovera. Högeralliansen säger att när lägenheterna omvandlas försvinner inte dessa lägenheter. Det är riktigt, men på vilket sätt underlättar det för människor som i dag varken har jobb eller bostad att få en lägenhet inom en rimlig tid? På vilket sätt underlättar det för dem?

Bifall till Vänsterpartiet reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 17

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, alla stockholmare! Jag undrade: Ska jag replikera på min värderade fullmäktigekollega Mehdi Oguzsoy eller ej? Så blev jag tvungen att göra det, alltså gör jag det.

Det jag försöker göra här gång på gång är att vara lite pedagogisk och berätta hur saker och ting fungerar, men det verkar som att jag oftast talar för döva öron. Jag vill bara säga dig: När man renoverar fastigheter i Sverige med hyresgäster i är det så enligt ert så hyllade bruksvärdessystem, som vi också tycker är väldigt bra, att när bruksvärdet, användningen av lägenhet, blir bättre höjer man hyran. Jag ska tala om för dig att mellan 30 och 50 procent av kostnaden i en renovering tas från bolagens resultat. Det tas från de pengar bolagen har, och dem har vi skapat genom att sälja fastigheter för att ha råd att göra dessa renoveringar utan att höja hyrorna. Det är det enda du som inte har några pengar kan göra eftersom du är emot alla försäljningar.

Anförande nr 18

M e h d i O g u z s o y (V): Det är ganska sorgligt, Björn Ljung, att du försöker använda härskarteknik och läxa upp i uppifrånperspektiv: I Sverige gör vi så här, säger du. Men hur kommer det sig, Björn Ljung, att de här bostadsbolagen har gigantiskt ackumulerat kapital? De är jättestarka. Det här tricksandet med kalkyler när man renoverar och bygger avseende hur mycket bostadsbolagen ska själva betala och vilken del som hyresgästen ska betala – det stämmer inte.

Du säger ingenting om din partikamrat som har fått uppdraget att ombilda ett ytterstadsområde. Företaget har fakturerat kommunen med över 40 miljoner kronor.

Det har blivit ett totalt fiasko, Björn Ljung. Det här konsultbolaget har inte ens fysisk adress, det har bara en telefon. Det är skamligt!

Anförande nr 19

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Hej, Mehdi! Jag kan inte låta bli att replikera på dig, vi har haft den här debatten tidigare i år. Men du missar att det har gjorts väldigt många ombildningar i ytterstaden under åren. Ombildningar är generellt sett väldigt få numera. De allra flesta som ville göra det kom med sina ansökningar under de första åren. Dessutom har vi stoppat ombildningarna i innerstaden. Men 45 procent av alla ombildningar, 45 procent, har skett i ytterstaden, 70 procent av alla ombildningar har varit utanför innerstaden. Att det från stadens sida har varit nödvändigt att informera är naturligt. Att informera om vad det innebär att gå in i en bostadsrättssituation då du ska äga ett hus med dina grannar är inte konstigt. Men ni är rädda för information, för ni är rädda för att några vill ombilda fastigheterna. Ni är rädda för detta.

Anförande nr 20

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Man häpnas. Joakim Larsson hävdar att vi är rädda för information. Din partikamrat, Joakim Larsson, är föremål för en polisutredning på grund av att han just inte har informerat oppositionen om vilka försäljningar som pågår bakom styrelsen i Familjebostäder.

Ordförande! Hur fick hyresgästerna i Hagsätra information? Jo, via medier, Joakim Larsson. Innan de ens fick någon möjlighet att yttra sig huruvida de vill bli sålda eller inte lyckades ni sälja och innan de fick information om försäljning. Det kallar du för information. Du hävdar att vi är rädda för information. Ni försökte omvandla alla bostäder i Stockholm utan att ha avsikt att renovera dem. Men när det misslyckades skulle ni sälja dem till privata fastighetsägare, och det kallar ni för aktiv fastighetsförvaltning.

Anförande nr 21

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag undrar vad Mehdi Oguzsoy menar med renovering. Du vet väl, Mehdi, att den absolut dyraste insats man gör och oftast den viktigaste är stambyte. Det medför alltid hyreshöjning, vilket innebär att till exempel den fastighet som jag bor i ombildades till bostadsrätter därför att den privata hyresvärden inte hade råd att ha den kvar.

Anförande nr 22

M e h d i O g u z s o y (V): Om du är fastighetsägare och ska renovera ditt hus gör du inte så att du säljer den först och sedan renoverar. Det är jättekonstigt.

Vi diskuterade en motion häromsistens som handlade om att öka valdeltagande där valdeltagandet är väldigt lågt. Ni pratade om hur man hade gjort i Skärholmen, ni pratade om papperskorgar. Men ni pratar inte om hyresgäster som mot sin egen vilja blir föremål för försäljning av bostaden till privata fastighetsägare. Det är Centerpartiets aktiva bostadspolitik.

Anförande nr 23

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! I går var det ett par ledamöter som tyckte att deras skola i Stockholm är bäst och i världsklass.

Det tänker jag inte säga nu, men vänta till nästa gång. Jag ska visa en bild där alla pilar pekar rakt upp mot himlen, och det kommer att bli ännu bättre nästa år. Då kan jag nog hävda någonting sådant.

Redan nu har däremot Svenska Bostäder Stockholms nöjdaste hyresgäster. Oppositionen brukar hävda att vi inte bryr oss om förorterna, men den bild jag här visar säger någonting annat. Kundnöjdhetsindex är all time high. Tack vare att vi verkligen bryr oss om förorterna har vi nått goda resultat. Genom boendedialoger i alla förorter och genom att man tagit till vara de boendes synpunkter och önskemål har förorterna åtskilligt förbättrats under vår tid vid makten.

Svenska Bostäder började med att fotografera hus och lägenheter, gårdar och lekplatser, trapphus och källare för att alla skulle få en gemensam syn och sedan kunna göra vad som behövs. Vi håller på med renoveringar av fastigheterna med avseende på att förhindra kapitalförstörelse, förbättra standarden, energieffektivisera, öka tryggheten via ett bättre skalskydd med mera och även förbättra utomhusmiljön.

Som ni ser har tryggheten ökat väsentligt, servicen likaså genom att vi jobbar förebyggande med dagliga ronder för att se om något behöver lagas eller förbättras och vid behov åtgärda det.

Trädgårdsindex har ökat för att vi gör om och anpassar parker och grönområdena så som de boende vill ha dem. Produktindex har ökat tack vare förbättringar i lägenheterna. Där har de boende fått välja tre nivåer: god standard, en bättre standard och en hög standard. Detta för att vi har tagit fasta på önskemål från hyresgästerna. Därigenom får ingen så kraftiga hyreshöjningar att de inte har råd med dem.

Vi blir ofta anklagade från oppositionen för att det inte finns några hyresrätter. Stockholm äger Sveriges tre största bostadsbolag med tillsammans 75 000 lägenheter. När vi bygger är det 40 procent hyreslägenheter. Vi bygger procentuellt sett beroende på vad invånarna önskar. För närvarande har vi 46 procent hyreslägenheter och 54 procent bostadsrätter. Jag återkommer.

Anförande nr 24

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Ibland är det i politiken saker man kan vara stolt över. Visst är det bra att Svenska Bostäder har blivit en bättre hyresvärd för de hyresgäster som man har. Ni är stolta över en del av de renoveringar som har genomförts på ett fantastiskt sätt, speciellt det trädgårdsarbete som sker. Vi är dock inte överens om allt.

Jag tänker ställa en fråga till dig, Berthold, som jag ställde innan. Jag blir lite bekymrad när jag inte upplever att det finns en oro hos er för bostadsituationen för många grupper i Stockholm. Många av dem som vill skaffa en bostad eller behöver en bostad har ett utbud i dag med mycket höga hyror, väldigt höga krav för att få en bostad, vilket gör att vi inte har en fungerande bostadsförsörjning och att Stockholms stad inte bidrar till att ta det sociala ansvar som vi behöver ta. Det är därför allmännyttan finns.

Hur ser du på bostadssituationen?

Jag återkommer med en fråga som jag inte hinner ställa nu.

Anförande nr 25

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Det är klart att vi tar ansvar för bostadssituationen i Stockholm, vi bygger som aldrig förr. Vi har lovat att vi ska bygga 20 000 per mandatperiod, och vi är på god väg att lyckas med det. När vi bygger nytt är det många gånger de som flyttar från en annan hyreslägenhet eller någon annan lägenhet, och då blir dessa lediga och någon kan få en billigare hyreslägenhet än den nybyggda.

Vi har ibland kunnat följa upp till 16 omflyttningar, och då kanske den sista 16:e är precis lagom för den som önskar en billigare lägenhet.

Anförande nr 26

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Du säger, Berthold, att ni tar ansvar för bostadssituationen i Stockholm. Var har ni i Svenska Bostäder planerat att bygga? Kan du tala om på vilka platser har ni planerat att bygga hyresrätter med hyror som är överkomliga? Det är alltså inte 12 000 ettor i typ Djurgårdsstaden, utan bostäder med hyror som vanliga människor och ungdomar har råd med. Det skulle jag gärna vilja veta.

Du berättar hur ni månar som hyresgästerna. Det är jättebra om Svenska Bostäder har blivit bättre, att man sköter underhållet. Det tycker jag är superbra. Men i till exempel Bredäng är det 90 procent av hyresgästerna som ville bo kvar i Svenska Bostäders lägenheter, och dem lyssnade du inte ett dugg på. Dem struntade du blankt i. vilken hyresvärd i Stockholm skulle inte tycka att det var fantastiskt om över 90 procent av hyresgästerna gillar bolaget och vill bo där. I stället skulle man vara glad, men ni säljer det! Det tycker jag är väldigt märkligt, Berthold.

Anförande nr 27

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Först om detta att bygga billigare bostäder: Att bygga en hyreslägenhet som kostar 300 kronor per kvadratmeter eller någonting sådant att bygga skulle ge en standard som skulle vara under all kritik. Vi försöker bygga billigare, men det är svårt. Vi har att ta hänsyn till Boverkets byggregler.

När det gäller försäljningar låter man inte ens i S-, V- och MP-styrda kommuner hyresgästerna vara med och bestämma ifall deras lägenheter ska bli försålda till någon privat eller inte eller till vem de ska få säljas. Där kan ni inte slå er för bröstet och säga att det är så bra där det är V-styrda kommuner.

Anförande nr 28

K a r i n H a n q v i s t (S): Fru ordförande! Jag håller med dig om det som du sade i ditt anförande om Svenska Bostäder och deras nöjd-kund-index i deras mätningar. Det är väldigt bra att man har fått en förändring på Järva. Den här upprustningen tror jag att ni kunde ha gjort utan att sälja ut så mycket som ni gjort i andra attraktiva områden, till exempel Blackeberg.

Men jag håller med dig som sagt om att det är bra, och du verkar nöjd. Men är du som ordförande i bolaget nöjd över den nyproduktion ni har? Hittills i år har ni producerat 141 nya lägenhet av målet på 600. Bolagsledningen är också oroad för att

de inte får markanvisningar och att processerna dröjs av överklaganden och annat. Är du nöjd, Berthold Gustavsson, med att ni har producerat 141 lägenheter i år?

Anförande nr 29

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Vi bygger efter Stadshus AB:s mall. Det handlar inte bara om att de kommunala bostadsbolagen ska bygga, utan det ska byggas över huvud taget. Även privata fastighetsägare och bolag bygger hyresrätter i en ganska stor omfattning. Apropå att kunna göra renoveringar utan att sälja någonting: Vi har faktiskt fått in 25 miljarder genom försäljningar. Då ska du tänka dig hur det skulle ha sett ut i bolaget om vi hade tagit allt det ifrån bolagets kassa. Även i S-styrda kommuner säljer man en del av beståndet för att kunna rusta upp och bygga nytt. Jag vet inte vad skillnaden är – att de ska få göra men inte vi?

Anförande nr 30

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Den här debatten börjar bli lite mer konkret och kanske lite mer intressant så till vida att den visar skillnaderna mellan oss. Nu ska jag tala likheterna mellan oss, inte med Vänstern förstås. Men Socialdemokraternas och Miljöpartiets punkter när det gäller bostadsbolagen ser ut som en beskrivning av vår förda bostadspolitik. Om det är ett bra betyg eller inte till oss vet jag inte, men möjligen visar det att det finns en god grund för stadshusandan när vi ska bedriva bostadspolitik och bygga bostäder i Stockholm.

Det finns några saker som jag skulle vilja kommentera och återanknyta till mitt tidigare anförande. Miljöpartiet talar väldigt varmt om energieffektiviseringar och minskad energianvändning. Ni talar om att vi ska bygga plushus i Stockholm. I Hökarängen har vi byggt ett så kallat passivhus. Vi har lagt ned en del utvecklingspengar för att se och lära hur vi kan bygga hus som verkligen är mycket energieffektiva och se – vi fick ett plushus, ett plushus som levererar energi till fjärrvärmenätet, ett plushus som är guldklassat enligt Green Building Society. Det är resultatet av vår förda bostadspolitik.

Stockholmshem satsar 390 miljoner på energieffektiviseringarna och upprustningen i Hökarängen. Det är ett bra exempel på vad vi kan göra med de pengar som vi tidigare skapat genom vår aktiva fastighetsförvaltning.

Då kan man fråga sig: Blir allt vi gör bra? Nej, jag tycker faktiskt inte det. Som ni hörde i bostadsdebatten i går tycker jag att vi måste bygga mycket trevligare, arkitektoniskt bättre utformade hus i Stockholm. Det går att kombinera med goda energilösningar. En sak som är intressant i det Miljöpartiet tar upp är minivindkraftverk. Det finns i New York liggande vindkraftverk på hus. Det skulle vara någonting intressant att pröva, särskilt på de lite högre hus som vi så småningom ska bygga, till exempel i Marieberg.

Stockholmshem som bostadsbolag har i alla år varit känt för att ha så fina grönområden. Det värnar vi i vår nyproduktion, men vi vill inte ha inhägnade skogar i våra nyproduktionsobjekt i Årstaområdet.

Bifall till kommunstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 31

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, åhörare, Björn! Det är riktigt att vi har liknande ambitioner, och jag tycker att det är mycket bra. Det som möjligtvis skiljer oss lite grann är vilket utrymme allmännyttan får att vara spjutspets i Stockholm. Vi vill att de allmännyttiga bolagen ska vara precis sådana föregångare som vi exemplifierar med Hökarängen. Man skulle kunna öppna upp för att bygga gröna skyskrapor, någonting som är väldigt stort i andra delar av världen där man använder höjden, som du var inne på, för att skapa förnybar energi. Där kan man verkligen tala om plusenergi. Det finns exempel på hus som genererar mycket kraft, både energi och andra typer av möjligheter, som vatten.

Det enda egentligen vi ska diskutera är hur mycket vi ska satsa. Vi tycker att allmännyttan ska vara föregångare och få goda möjligheter att utvecklas, och vi har talat om att hälften av markanvisningarna ska gå till allmännyttan.

Anförande nr 32

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare! Det är alldeles utomordentligt, det du säger, Tomas Rudin. Det är en bekräftelse på att vi verkligen är föregångare eftersom vi redan lyckas med det i ett område som Hökarängen där vi bygger ett hus som är ett plushus. Jag tror att vi gemensamt i stadsbyggnadsnämnden kan titta på det här när ärenden om Marieberg och andra sådana projekt kommer upp till beslut.

Sedan är det knepigt med satsningar som är väldigt bra därför att enligt ekonomer och revisorer som bestämmer i Sverige, inte i Stockholm, hur bokföringen ska gå till kan man inte räkna hem energiinvesteringarna på tillräckligt lång tid, utan då måste man göra en massa andra grejer. Revisorerna och andra är alldeles för konservativa, och de måste tänka om hur vi ska få göra avskrivningarna för att vi ska kunna få god ekonomi, absolut.

Anförande nr 33

M a t s B e r g l u n d (MP): Fru ordförande! Tack, Björn Ljung, för att ni har börjat föra vår politik också på bostadspolitikens område. Men jag tänkte ställa en fråga om en annan sak. Är ni beredda att föra vår politik också på ett annat område, nämligen brandförsvaret? Jag vet inte om du har sett att det ingår i det här blocket. Moderaterna har det som en bilaga i budgeten där de helt vill avdemokratisera brandförsvaret. Vi har i dag, det känner du säkert till, ett kommunalförbund, där vi har fullmäktige som består av 32 ledamöter från sju partier. Nu föreslår Moderaterna att vi ska en direktion med 11 ledamöter, en av varje kommun som är med i förbundet. Det kommer att bli, eftersom det är norrortskommuner, 9 moderater och förmodligen 2 sossar. Vi andra får inte vara med.

Vi tycker att det här är hemskt oförskämt från Moderaternas sida, och vi kommer att rösta emot det. Vi har lagt en reservation om det, den finns förmodligen på din bänk. Vill du vara med oss och rösta mot det förslaget?

Anförande nr 34

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare! Jag kan inte, Mats, din fråga om brandförsvaret, och jag är hemskt ledsen. Jag blir svaret skyldig, och jag ber om ursäkt för det.

Däremot vill jag ändå säga att du missförstod lite grann det jag sade innan. Jag förstår att du gjorde det, för jag skulle göra som du. Jag sade så här, att Socialdemokraternas och Miljöpartiets sammanfattande punkter när det gäller bostadsbolagen beskriver exakt vår förda politik. Det är vi som driver politiken, det är ni som följer efter.

Därmed åter bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 35

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Och det är vi som är mot den, precis som du sade. Vi är absolut emot och kritiska till er bostadspolitik. Jag ska ställa samma fråga till dig som ordförande i Stockholmshem som jag ställde till Berthold som ordförande i Svenska Bostäder: Var exakt i Stockholm planerar ni att bygga hyreslägenheter som folk med låga inkomster har råd? Kom inte dragande med Hagfors eller Vingåker där någon sosse eller vänsterpartist har sålt. Det är Stockholms stad vi pratar om, inte vad man gör i andra delar av landet. Var tänker ni bygga de billiga lägenheterna som ungdomar har råd med, Björn?

Anförande nr 36

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare! Lyssna noggrant, för jag ska uttrycka mig väldigt kort. Jag ska svara Ann-Margarethe Livh med två ord, men först måste jag tillåta mig att säga att Ann-Margarethe Livh varken sett, läst mitt anförande eller lyssnat till mig tidigare eller andra gånger jag stått här.

Nu kommer mitt svar till Ann-Margarethe Livh, det är två ord: I Räcksta.

Anförande nr 37

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det har under debatten kommit fram en del frågeställningar, och det har ställts frågor även från min sida, så jag förväntar mig lite höjt blodtryck och ett antal repliker på detta anförande. Jag ska försöka vara snäll.

Det var intressant att höra Tomas Rudins inlägg om gröna skyskrapor i Hökarängen, dem har jag missat. Det var väldigt spännande, som sagt. Men debatten är på sedvanligt sätt lite skev när det gäller bildsättningen, och det kanske tillhör fullmäktigedebatter. Det låter på er som att allmännyttan håller på att uttraderas. Den har vi fortfarande. De tre största bostadsbolagen i Stockholm är kommunala. Vi har ifrågasatt en del av beståndet, vi har sålt ett antal lägenheter till hyresgäster och till andra hyresaktörer, värddar för att, till exempel i Bredäng, se till att underlätta för förvaltningen. Bostäderna där var i skriande behov av renovering, och hyresgästerna kanske inte alltid var så nöjda med hur dessa hus hade förvaltats dessförinnan. Nu får de dem renoverade tidigare än vad som Svenska Bostäder möjligen hade mäktat med.

Vi har lite olika syn på detta. En sak som jag tycker är lite märklig är att man ofta från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet raljerar över att, som Ann-Margarethe Livh säkert skulle tycka, bolagen är superrika, de är superrika. Men, Ann-Margarethe Livh, hur har de blivit det? Det hela hör ihop. Vi har superrika bolag av skäl, och det är bra att vi ha dem inom koncernen därför att vi har enorma utmaningar.

Låt oss ta ett exempel. Vi håller just nu på att bygga om fastigheter inom Micasas bestånd, och det ska vi prata om senare. Det är en enorm upprustning av fastigheter för att tillgodose alla möjliga olika krav, och det är 3 miljarder bara där som det handlar om de senaste åren. Vi har 14 miljarder i investeringar i bolaget, och det är tur att dessa är superrika. Annars hade vi hamnat i ett läge att Stockholms stad hade haft en större skuldbörda. Det är en möjlig väg, men jag förstår inte hur ni kan argumentera för en skuldbörda i dessa tider när vi ser vad som händer i sådana städer.

Nej, vi utvecklar våra fastighetsbestånd utan att byta ut befolkningen, Ann-Margarethe Livh. Det är precis tvärtom, vi försöker se till att de som bor i Stockholm och som vill flytta tillbaka till sina lägenheter efter det att de renoverats också ska kunna göra det. Det är jag stolt över.

Anförande nr 38

E m i l i a B j u g g r e n (S): Om borgarrådet Larsson ville leverera bostäder och inte bara komma med tomma löften skulle han ha kunnat ta ansvar för att markanvisa för de egna bolagen så att vi kunde ta ansvar och producera nya lägenheter. Under er förra mandatperiod försvann 20 000 lägenheter från allmännyttan, under förra året sålde ni 1 636 lägenheter, vilket lämnar oss efter det att man färdigställt några på minus 600 lägenheter i allmännyttan. Fortsätter försäljningen i samma takt har vi om tio år 11 819 allmännyttiga lägenheter kvar i staden.

Jag funderar lite på hur det kommer sig att borgarrådet Larsson tycker att det är ett kommunalt ansvar att producera gläntiga fina magasin, men att borgarrådet inte tycker att det är ett kommunalt ansvar att trygga bostadsförsörjningen.

Anförande nr 39

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vi tryggar bostadsförsörjningen, Emilia Bjuggren, genom att ta ansvar för ekonomin i alla dess delar, så att vi klarar av både förvaltningen och nyproduktionen. Dessutom gör vi det med flera aktörer. Du räknar bara de kommunalt ägda bostäderna, du räknar alltid bara allmännyttan. Varför? 53 procent förra året och 57 procent dessförinnan av alla lägenheter som har markanvisats har gått till just värden som vill bygga hyresrätter, en del av dessa kommunala. Men det finns även andra som kan förvalta hyresrätter, och tillsammans med dem bygger vi Stockholm, tillsammans inte ensamma.

Anförande nr 40

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Först bifall till Miljöpartiets reservation.

Får jag testa din matte lite grann, Joakim? Hur är det nu, om de som finns i Stockholms stads bostadskö i innerstaden har ökat med 80 procent på tio år, blir det då lättare för dem som behöver en bostad att få en bostad? Om det är så att hyresvärdarna, i synnerhet de privata, ställer allt högre krav på hyresgäster för att de ska få en hyresrätt med avseende på fast inkomst, på inkomstnivå, är det då lättare för en student, en ung person, en som är arbetslös eller frånskild mamma med tre barn att få en hyresrätt? Om man har ombildat och sålt nästan 100 000 hyresrätter men bara byggt ungefär 20 000 nya bostäder totalt, betyder det att det är lättare eller svårare på bostadsmarknaden för dem som behöver en bostad?

Anförande nr 41

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ibland undrar jag om Miljöpartiet tror att de som bor i de hyresrätter som ombildades under förra mandatperioden inte bodde där strax innan. Det verkar som att dessa lägenheter var tomma, att det blev någonting annat, det blev inte bostäder efter försäljningen. Det låter som att dessa stod till Yvonne Ruwaidas förfogande. Det var inte så, det bor människor av kött och blod i dessa lägenheter. Det var inte så att alla dessa lägenheter per automatik skulle anmälas till Bostadsförmedlingen. Det vi vill visa på är att Bostadsförmedlingen har lyckats med ett väldigt viktigt uppdrag, och det är att få in fler lägenheter till förmedling. Det är rekord tredje året i rad i antal. Det är en viktig parameter i en fungerande bostadsmarknad.

Men vi är långt ifrån att klara av att möta både utbud och efterfrågan, och det är därför vi håller vår höga byggtakt. Där kan Miljöpartiet bidra med betydligt mer än att komma med förslag om att bygga på Bromma flygfält.

Anförande nr 42

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande! Tack, Joakim, att du lyfter upp de gröna skyskraporna. Det är faktiskt inte i Hökarängen vi har föreslagit det, utan vi vill att man ska pröva på flera olika ställen i Stockholm, men ett av de första ställen där vi har tagit fram förslag är Farsta, vid tunnelbanestationen. Vi tycker att man där ska pröva den här tekniken. Det finns en internationell standard med den fina benämningen LEED Platinum. Då handlar det om miljöklasscertifiering av hus som räknas som en grön skyskrapa. Det är att man använder husets fasader och tak, fångar in regnvatten, fångar in solenergi och vindenergi och så vidare, och så mellanlagrar man det i huskroppen på olika sätt. Det är en utmärkt samverkan mellan fjärrvärme och fjärrkyla så att det blir en väldigt effektiv anläggning.

Vi tycker att man ska pröva det här i bostadshus i olika delar av Stockholms förorter. Det är en av de idéer som vi har skrivit in i budgeten, och jag är glad att du har uppmärksammat det, Joakim.

Anförande nr 43

Borgarrådet L a r s s o n (M): Hette det LEED Platinum? Det låter som de billiga ungdomslägenheter som Socialdemokraterna pratar om, där kommer de att ligga, i en LEED Platinum-skyskrapa. Jag ser framför sig en kostnadskalkyl för detta som kommer att likna Skatteskrapan, en miljard, puff, upp i luften. Ja, det blev väldigt fint, men det var ett av de prioriterade projekten. Jag ser fram emot förslag från er. Jag tror inte att det kommer att bli billigare, men det kan byggas ändå.

Anförande nr 44

A n n M a r i E n g e l (V): Vi tycker att det är trevligt att du numera talar väl om allmännyttan. Det kan bero på att den har blivit allt mindre allmännyttig. Våra bostadsbolag lever inte ens upp till de egna byggmålen, som är väldigt blygsamma. Det konstateras i tertialrapporterna att de inte kommer att kunna leva upp till dem i år. För att ingen ska leva i tron att ni kommer att prioritera hyresrätten vill jag läsa upp vad som står i budgeten: Staden behöver dessutom sträva efter en fördelning där andelen bostadsrätter är större än andelen hyresrätter. Det gäller de närmaste tio åren. Och det är för att man ska få in snabbare mer pengar när man säljer till bostadsrätter. Så är det i er bostadspolitik.

Det finns 22 miljarder i bostadsbolagen förutom den fasta egendomen förstås. Vi tycker att det är ganska mycket pengar.

Anförande nr 45

Borgarrådet L a r s s o n (M): Helt riktigt, och jag tycker att det är viktigt att ni framhåller och erkänner att de här bolagen är kraftfulla och väldigt solida. Men det är inte så att det har kommit till genom någon form av vänsterpolitik. De här bolagen hade inte möjligen sett likadana ut i soliditetshänseende med en sådan politik.

Jag vill ha en stad som har blandade boenden, jag vill ha en stad som är öppen för människor med olika önskemål i olika skeden av livet. Därför är det viktigt att det finns olika typer av lägenheter i hela staden. Så ser det inte ut överallt. På Södermalm, där jag själv har förmånen att få bo, är det ungefär 50 procent hyresrätter. Jag tycker att det är en spännande och bra fördelning. Det innebär att människor med olika önskemål kan bo där. Men så ser det inte ut i hela staden, och vi kommer kanske aldrig nå detta nirvana att det ska vara fifty-fifty, men vi kommer att sträva efter det. Vi kommer att fortsätta att sträva efter det oavsett vad ni säger.

Anförande nr 46

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Det här att det inte har sett ut så. Det är av de största lögnerna som har sagts i denna fullmäktigesal, Joakim Larsson. Har du läst vår rapport? Den borde alla läsa. Du kan gå igenom stadsdel för stadsdel i hela Stockholm och se att antalet bostadsrätter ökar, hyresrätter minskar och skillnaden i medelinkomsten mellan olika stadsdelar ökar. För dem som bor i vissa delar av ytterstaden blir den lägre, i innerstaden blir den högre. Du har bytt ut den här befolkningen totalt, och du kommer att fortsätta tills det inte finns en enda lågavlönad och fattig människa kvar i den här staden.

Anförande nr 47

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag läste den där rapporten, men den kanske inte tog sin utgångspunkt i tiden då jag tillträdde, utan det var några år dessförinnan. Mig veterligen har några av dessa år även Ann-Margarethe Livhs parti suttit vid makten.

Det är väl en hel del som har hänt i Stockholm som handlar om ekonomiska förändringar. Fler och fler människor har fått jobb, och det är fler som har lämnat försörjningsstöd. Vi har stora utmaningar i delar av staden. Visst finns det delar av staden där vi har mycket större utmaningar än i andra. Dem ska man absolut sträva efter att möta. Men bostadspolitiskt tror jag att det är bättre att vi strävar efter en blandad stad i alla dess delar och att vi får blandade upplåtelseformer även i Rinkeby, Tensta, Skärholmen och så vidare.

Jag tror att det är viktigt med blandade former för människor med olika önskemål och som befinner sig i olika skeden av livet men ändå vill bo ett och samma ställe. Det tror jag är bra för utvecklingen. Det tror jag att du också tror.

Anförande nr 48

A n n M a r i E n g e l (V): Hallå politiker! Varför röstar ni för höjda hyror? Den frågan har alla vi fått i ett brev från en representant i Hyresgästföreningen som har underskrivits av alla partier.

Ja, den frågan har vi i Vänstern ställt nu i ett par år. Denna budget innebär ytterligare höjda hyror. Jag vill gärna vidarebefordra den frågan till er andra här i salen. Hyrorna höjs inte av ekonomiska skäl. Vi har ju just konstaterat att bostadsbolagen har ett ansevärt kapital på 22 miljarder. De är inte bara ihopsamlade via försäljningar, de har alltid varit väldigt solida. Redan under vår tid hade de en soliditet på över 50 procent.

Nu har man dessutom gjort stora överföringar från bostadsbolagen till annan verksamhet i staden, senast 1,3 miljarder kronor. Det här har man gjort i gränslandet av den nya lagen därför att man vill ställa marknadsmässiga avkastningskrav. Vi var emot att hyrorna inte längre sätts efter självkostnadsprincipen. Vi ser nu vad det leder till. Trots att de förhandlas sätts de efter marknadsprinciper, för det handlar om tillgång och efterfrågan.

Vänsterpartiet kräver hyresstopp. Vi anser att vi politiker i denna sal ska besluta att i våra kommunala bolag ska det inte göras några hyreshöjningar nästa år. Vi vet att de som bor i kommunala hyresrätter har lägre inkomster än andra i staden. Vi vet att det finns väldigt många ensamstående i Stockholm, att trångboddheten ökar, att många pensionärer inte har råd att bo kvar när dessa hyreshöjningar kommer. Då brukar ni säga att hyrorna sätts av parterna. Ja, vi är den ena parten. Vi, eller ni som har majoritet, är dessutom den part som sätter avkastningskraven som gör att bolagen måste häva in mer från sina hyresgäster.

Jag vill gärna ha svar på frågan: Varför röstar ni här i salen för höjda hyror?

Ni ställde frågan här i debatten: Vem värnar hyresrätten? Ja, det kan man fråga sig. Ni stoppade ju helt nybyggnation i allmännyttan i två år. Sedan piggnade ni till, men ni kommer fortfarande inte att uppfylla målen. Det kommer att vara en väldigt liten andel allmännytta som byggs. Det finns en stor reparationsskuld. I dag har bolagen väldigt stora renoveringsbehov, och det har kanske alla haft del i att de ådragit sig det. Det ska inte betalas enbart av dagens hyresgäster. Det ska betalas av den ansamlade förmögenhet som finns i bolagen.

Alliansen kommer att ha mycket att stå till svars för när er epok är slut, snart, hoppas jag. Men jag tror att allra mest kritik kommer ni att få för den bostadspolitik som ni har fört här i staden och som har lett till så mycket segregation, så stor bostadsbrist och så mycket problem.

Det är stora utmaningar, det vet vi alla, när det gäller bostäderna, men ni har givit alldeles fel svar.

Anförande nr 49

G u l a n A v c i (FP): Ordförande! Efter att oppositionen har svartmålat hela bostadsdebatten ska jag försöka muntra upp Ann Mari Engel och hennes vänsterkamrater med att säga någonting positivt ändå. Jag sitter i styrelsen i Bostadsförmedlingen, och vi arbetar aktivt med att hela tiden försöka få privata fastighetsägare att avyttra delar av sitt bestånd till förmedlingens gemensamma kö så att fler stockholmare som står i kön ska ha möjlighet att söka lägenhet där.

Jag vill ge ett positivt exempel på hur förmedlingen, tack var professionellt arbete de senaste åren, har lyckats att skapa en ökad attraktion. Nyligen kom man överens med en bostadsstiftelse i Solna om att de från årsskiftet ska avyttra 3 800 lägenheter till förmedlingens gemensamma kö. Det är ett välkommet tillskott. Men tyvärr svartmålar ni hela bostadsfrågan, och det tycker jag är väldigt tråkigt. Dina kamrater i förmedlingen, Ann Mari Engel, har inte samma uppfattning som du.

Anförande nr 50

A n n M a r i E n g e l (V): Tyvärr blev jag inte så jätteuppmuntrad, Gulan. Det är väldigt bra att vi har en bostadsförmedling och att de får ta emot fler bostäder, det är väl vi alla överens om. Som jag sade tidigare handlar det om vilka krav man ställer på de blivande hyresgästerna.

Min fråga handlade om hyrorna. Varför höjer ni hyrorna?

Anförande nr 51

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Sanningen är att vi inte beslutar om höjda hyror i fullmäktige, för det är inte Stockholms stads kommunfullmäktige som ska fatta beslut om hyrorna i allmännyttan. Det gör bolagen, parterna, det är inte kommunfullmäktiges ansvar. Tänk om vi skulle överföra det till kommunfullmäktige, och så säger vi: Nästa år blir det inga hyreshöjningar. Men det är då vi skulle behöva höja hyror, tror du verkligen att kommunfullmäktige skulle mäka med att fatta beslut om det då? Då skulle hyresförhandlingarna ske inne i fullmäktige. Det skulle bli en väldigt oseriös debatt. Tänk om vi skulle sitta och förhandla i fullmäktige om lärarnas löner, vårdbiträdes löner. Det gör vi inte, vi överlåter det till parterna.

Du tar upp renoveringen. En del av kostnaden för renoveringen tas av det egna kapitalet. Det tar dels från kapitalet, dels läggs det på hyran.

Anförande nr 52

A n n M a r i E n g e l (V): Jag vet inte vad du har för uppfattning om din roll som politiker. Men när du sitter här och antar en budget, där du fastställer avkastningskraven för de kommunala bolagen, så sätter du ramarna för hyrorna. När du sitter här och bestämmer hur mycket pengar stadsdelsnämnderna ska få till skolan sätter du lärarnas löner. Det är du som har möjlighet att påverka det. Det har hänt tidigare här i salen att man har bestämt att ge i uppdrag till de kommunala bostadsbolagen att ha hyresstopp. Jag kan inte förstå att det ska vara en självklarhet att hyrorna ska stiga med flera procent varje år när bolagen går så bra, när de får lägre räntor, när det inte finns något ekonomiskt skäl till det. Det är en princip att hyrorna ska stiga, och det vill jag ifrågasätta. Du är ansvarig, tyvärr.

Anförande nr 53

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Fru ordförande! För det första känner du till, Ann Mari Engel, att det är EU-lagstiftning som gäller i Sverige att även kommunala bostadsbolag ska drivas affärsmässigt. Ert förslag innebär att bryta mot EU-lagstiftningen.

För det andra är det så att Hyresgästföreningen brukar acceptera en viss höjning. Det brukar inte vara något problem med det, utan vad det handlar om är vilken nivå. Som

jag tidigare sagt tycker jag inte heller att det är fullmäktige som ska föra hyresförhandlingarna, utan det gör bolagen.

Jag skulle vilja säga att S-, MP- och V-styrda kommuner inte brukar vara dåliga på utdelningar och tar ut en del från bolagen för att kunna använda pengarna.

Eftersom det krävs upprustningar och det ska göra affärsmässigt kan det visst behövas en viss hyreshöjning.

Anförande nr 54

A n n M a r i E n g e l (V): Tyvärr har du fel, Berthold. Det är inte ett EU-beslut om marknadsmässighet, utan det är era kamrater i riksdagen som har stiftat en ny lag om allmännyttan som säger att man ska tänka affärsmässigt. Man ska också tänka socialt. Så där har du faktiskt fel.

Vad gäller avkastningen är det ganska lite man får ta ut som utdelning. När vi har satt avkastningskrav har vi explicit skrivit i budgetarna att detta ska återföras till hyresgästerna så länge vi var i majoritet. Men nu väljer ni att i gränslandet till den nya lagen inte bara ta ut avkastningen, som är ganska liten, utan ta ut stora summor därför att ni tolkar lagen så. Det står också att man får ta ut inkomster av försäljningar, och det ökar ytterligare er lust att sälja bostadsbolagens lägenheter, för den vinsten får man ta ut direkt och använda till annat i staden så att man kan sänka skatten.

Anförande nr 55

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande! Jag tycker att det är oerhört intressant att Ann Mari Engel tycker att det är konstigt med hyreshöjningar. När ni senast satt vid makten 2002 – 2006 höjdes hyrorna i stort sett varje år. Det vet jag av erfarenhet eftersom jag då var hyresgäst. Det gjordes med hjälp av era kompisar i Hyresgästföreningen. Hur kan du försvara det och sedan säga att det är fel nu?

Anförande nr 56

A n n M a r i E n g e l (V): Jag vet själv vilka kompisar jag har. I Hyresgästföreningen arbetar alla efter sina förutsättningar, vi efter våra. Jag säger att vi hade hyresstopp två år under vår majoritet. Jag har aldrig sett att ni har bestämt er för något hyresstopp. Ja, hyran har höjts då och då, och det har berott på hur det ekonomiska läget har varit. Men nu är det extremt bra ekonomiskt läge i bolagen. Det är extremt bra läge i staden med ett överskott på 2 miljarder, och då vill jag ställa frågan till er nu som har haft makten i sex år: Varför höjer ni hyrorna?

R VII SOCIALROTELN

Stadsdelsnämnderna: Stöd och service till personer med funktionsnedsättning, Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri, Ekonomiskt bistånd inklusive bilaga 13 Förändring av resursfördelningsmodell för ekonomiskt bistånd, Socialnämnden, Överförmyndarnämnden, Servicenämnden Punkt 3, 12, 18, 11)

Anförande nr 57

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Fru ordförande, ledamöter, åhörare och socialtjänstens medarbetare som jag vet sitter och följer debatten på storbildsskärm! Socialnämndens budget för 2013 är en stark budget i en stad med starka finanser. Det vi ska fatta beslut om i dag är en budget som ger stora möjligheter att utveckla välfärden i Stockholm. Särskilt välkomnar jag att det här är en budget för barn och unga. Det går som en röd tråd genom hela budgeten, från skattesänkningen som gör det möjligt för fler barnfamiljer att leva på sin lön, genom skolan och förskolan, barnkompetens, kvinnojourer, fler fältarbetare i tunnelbanan till sommarjobb och mycket mer som är inriktat på barn och ungdomar.

De flesta som sitter här i dag har barn och unga omkring sig. Det kan vara egna barn, barnbarn, syskonbarn, ja, säkert har vi alla någon anknytning till barn och unga. Blotta tanken på att barn far illa eller inte får hjälp när det behövs känns säkert för de flesta av oss, eller alla, alldeles outhärdligt. Där har vi oavsett partitillhörighet en gemensam ståndpunkt. Därför är jag så glad att få stå här i dag som vikarierande socialborgarråd och presentera en budget som betonar vikten av att se till barnens bästa.

Några exempel på det är att vi inför rätt till internet för barnfamiljer som har försörjningsstöd. Barn och ungdomar behöver ha tillgång till internet, både för lärandet i skolan och för den sociala tillhörigheten. Vi tillför också 88,2 miljoner kronor till individ- och familjeomsorgen i stadsdelarna. Det är ett oerhört viktigt tillskott, inte minst för barn. Vi stärker det förebyggande arbetet för att färre ungdomar ska testa cannabis och för att fler ska få möjlighet att ta sig ur ett redan påbörjat missbruk.

Vi ordnar fler sommarjobb åt ungdomar. Dels får ungdomar på det sättet en första anknytning till arbetsmarknaden, en referens och nyttiga erfarenheter att ta med sig i livet. Dels får de uppleva hur det är att tjäna egna pengar. Vissa ungdomar har växt upp i fraktioner av utanförskap och bidragsberoende, och ett sommarjobb kan vara deras första anknytning till arbetslivet. För några blir det helt enkelt en sporre att plugga vidare.

Vi satsar 10 miljoner kronor på att öka samverkan mellan socialtjänsten och skolan. Det är för de barn som behöver extra stöd så att de kan fångas upp i ett tidigt skede och inte hamnar utanför. Tidigt är ett ord som är extra viktigt inom det sociala området. Tidiga insatser för barn och unga är ofta helt avgörande för att man ska färre problem senare i livet. Vi har därför infört ett föräldrastödsprogram där föräldrar till barn mellan tre och tolv år ges verktyg för att kunna hantera situationer som uppstår i deras vardag. Det kan vara jätteenkla saker som hur man hanterar en

sur treåring som inte vill borsta tänderna, men det kan också handla om mycket allvarligare saker.

Den forskning som vi har tittat på visar att om man erbjuder de här insatserna brett till alla föräldrar, inte bara dem som redan har bekymmer, får deras barn en mycket bättre chans att undvika problem senare i livet, och föräldrarna ges en chans att utveckla sin föräldraroll och få mycket mer glädje av de fantastiska småbarnsåren. Vi har fler föräldrar som redan går i de här samtalen, och de är väldigt positiva och glada och berättar vilken enorm nytta de har av dessa och vilka bra kontakter de har fått. Fler än 4 000 personer har anmält sig.

Det här är inte bara en budget som handlar om barn och unga, det är en också en budget som handlar om hemlöshet. Där vill jag särskilt trycka på att vi, vid sidan av härbärgen för hemlösa, startar härbärgen för hemlösa EU-medborgare för att de ska slippa sitta på våra gator, tugga och fara riktigt illa i vinter. Jag ber att få återkomma senare.

Anförande nr 58

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Om gårdagens debatt handlade om rock i Hökarängen måste dagens tema snarare, tyvärr, vara blues. Det är en blues för Stockholms förorter, en blues om fattigdom, trångboddhet och hemlöshet, för den sociala utvecklingen i den här staden inbjuder inte till något annat.

Vi lever i en stad med stora klyftor, med växande klyftor och med alltmer synliga klyftor. Vi ser det i arbetslöshetsstatistiken, vi ser det i socialbidragsstatistiken och vi ser det i rapport efter rapport från förtvivlade socialarbetare och kämpande frivilligorganisationer. Vi ser det i soppköerna, vi ser det i kyrkorna och hos Frälsningsarmén, vi ser det på gator och torg, under broar och i portuppgångar.

Det här är bluesens Stockholm. Det är det Stockholm som fick socialtjänsten i Rinkeby-Kista att skriva en elva sidor lång text och stapla argument och bevis för att den sociala situationen där är ohållbar. Där kan de inte längre genomföra sitt uppdrag, inte längre möta behoven, inte längre hålla näsan ovan vattenytan.

För några veckor bara förnekade ni det här problemet. I dag gör ni helt om och lägger 88 miljoner på individ- och familjeomsorg. Det är bra. Problemet är bara att det ni ger med ena handen tar ni med den andra. Titta på er budget, titta på siffrorna! Jag vet att ni kanske inte vill, men titta på siffrorna för Rinkeby-Kista och för Spånga-Tensta. De får inte ens så att det räcker för höjda hyror och höjda löner.

Det finns inga fria luncher, heter det ju. Skulle ni någon gång vilja veta vem som betalar er skattesänkning finns svaret i bilaga 4:1. och bilaga 4:2.

Nu försöker ni möta oppositionen och den mediala rapporteringen med att lägga er nära oss. Ni ändrar normen för socialbidraget lite, även om pressen hos handläggarna är kvar. Ni lägger pengar på individ- och familjeomsorg, även om budgeten stramas åt där pengarna behövs. Och ni ger stöd åt Frälsningsarméns härbärgsprogram för EU-medborgare, även om det är samma sak som vi gjorde förra gången med egna pengar.

Ta fram papper och penna nu, för här kommer det ni kommer att tycka i nästa års budget. Det största och viktigaste vi kan göra i den här staden för att minska klyftorna är att få fler människor ut i arbete. Sedan Sten Nordin tillträdde våren 2008 har arbetslösheten i vår stad nästan fördubblats. Vi visar i vår budget hur vi kan använda Sigtunamodellen för att få människor bort från passivitet och ut i arbete. Vi visar att det är ekonomiskt försvarbart. Vi visar att det är bra för individen, och vi visar att det finns behov i staden att fylla. Detta är det enskilt viktigaste. Det är det viktigaste steget bort från nedstämd blues mot en progressiv rock i Stockholm.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 59

S t e f a n N i l s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige! Ansvaret för de mest utsatta medborgarna är ett av det viktigaste för ett samhälle. I synnerhet gäller det i arbetet med att hjälpa barn och unga som far illa eller är i riskzonen. Men det handlar också om att lyckas minska hemlösheten, ge psykiskt funktionsnedsatta stöd och erbjuda behandling för personer med missbruksproblem.

Sten Nordin sade i går i sitt anförande att majoriteten sällan kritiseras för att vara stillastående. När det gäller de här socialt utsatta grupperna har han helt rätt, men inte på det sätt som han avsåg, tror jag. Det är en omfattande nedrustning av hjälpen som har pågått med kraftiga nedskärningar över hela linjen år efter år sedan den här majoriteten tog över 2006. Inget stillastående här alltså, det går snabbt bakåt. Jo, säger nu en vän av ordning, i år har det faktiskt skett en liten ökning av budgeten. Det stämmer, men utslaget per kommuninvånare har resurserna på de här områdena ändå skurits ned med över 12 procent sedan 2006 med hänsyn till ökningen av priser och löner. 12 procent är mycket, det handlar om över 300 miljoner i nedskärningar sedan 2006.

Sten Nordin sade att vardagen med majoritetens politik blir lite enklare. Han glömde fråga de utsatta stockholmarna om det. Om han hade gjort det skulle han ha upptäckt att livet har blivit mycket svårare för många sedan 2006.

Vi lägger i vårt budgetförslag 122 miljoner kronor mer än majoriteten på socialnämnden och stadsdelsnämndernas socialtjänst, av detta går 60 miljoner för barn som far illa eller är i riskzonen. För 60 miljoner kan man få många nya socialsekreterare och fältassistenter som kan upptäcka och hjälpa exempelvis barn som lever med missbrukande föräldrar eller blir misshandlade.

I vårt förslag lägger vi 12 miljoner mer än majoriteten på missbruksvård så att alla med missbruksproblem som vill ha hjälp med det får det. Vi lägger 5 miljoner med för att hjälpa dem som är utsatta för våld i nära relationer. Vi tycker att det är viktigt med fler personliga ombud för psykiskt funktionsnedsatta, och vi avsätter 4 miljoner extra till det.

Det finns ungefär 3 000 hemlösa i Stockholm. Det är naturligtvis helt oacceptabelt. Den viktigaste enskilda orsaken är att det är väldigt många som på grund av betalningsanmärkningar eller skulder nekas skriva kontrakt av hyresvärd. Vi föreslår att Stockholm inför en rätt till fast bostad i kombination med stödsatser för dem som behöver och effektiva åtgärder för att förebygga vräkningar.

Jag yrkar därmed bifall till Miljöpartiets förslag till budget.

Anförande nr 60

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Fru ordförande, fullmäktige! Få sociala frågor väcker sådant engagemang som hemlöshet. Vi i staden har länge jobbat aktivt och tillsammans med frivilligorganisationer för att hemlösa ska få ett drägligare liv. Bostad som vänder sig till unga i riskzonen, Bostad först och flera dagverksamheter är bara några exempel. Just nu pågår arbetet med att ta fram en strategi för att minska antalet hemlösa i Stockholm. Men vår värld består inte bara av stockholmare, och tur är väl det. Under de senaste åren har vi kunnat se att fler EU-medborgare från fattiga länder söker sig till vårt land i hopp om en drägligare tillvaro. Tyvärr har många känt sig riktigt lurade. Trots att alla har varit beredda att slita hårt har jobben inte funnits. Utan språkkunskaper står man sig slätt. Inga bostäder finns, vintern är riktigt kall, särskilt om man måste sova utomhus.

Vi ser problemet, och vi försöker ta vår del av ansvaret. Jag är glad att de partier som i dag finns i Stockholms kommunfullmäktige är eniga om detta. Projekt Vinternatt med 40 platser finansieras av staden och Frälsningsarmén. Där kan hemlösa EU-medborgare få nattlogi med mat och dusch, stöd för att få jobb och försörjning. Ett uppsökande team som främst inriktar sig på EU-medborgare inrättas. I Stockholm vill vi vara med och dra vårt strå till stacken. Men trots allt som satsas i form av pengar och kunskap vet vi att det inte kommer att räcka.

Det handlar om hela vårt land och hela Europa. Stockholm kan och ska inte ensamt klara hela Sveriges och vissa EU-länders problem på egen hand. Det krävs ett utvidgat samarbete med förtydliganden om vem som ska göra vad. Det handlar om att klargöra rutiner till berörda myndigheter och samarbete på EU-nivå. Många har ingenting att återvända till och upplever att de har en drägligare tillvaro på Stockholms gator än i sitt eget hemland där de utsätts för förföljelse och diskriminering.

Vi värnar om den fria rörligheten inom EU och välkomnar mångfald. Men människor som kommer till vårt land ska göra det för att de vill, inte för att de måste. I Ungern och Rumänien förföljs just nu personer med romskt ursprung och fördrivs från sina hem. Inför ansökan om EU-medlemskap förbättrades situationen men har förvärrats igen. I Stockholm kan vi inte stillatigande se på hur människor i vår gemensamma union utsätts för sådant förtryck och diskriminering hemma i sina egna länder att de inte ser någon annan utväg än att lämna sitt land. Vi måste kräva av regeringarna i dessa länder att de tar ansvar för alla sina medborgare och att de ser till att med all kraft motverka fascism och förföljelse.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 61

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Läget inom socialtjänsten kan sammanfattas med några snabba bilder från verkligheten. Ett allvarligt brev till oss politiker om läget i Rinkeby-Kista när det gäller omhändertagandet av de mest utsatta barnen och ungdomarna, flytten av Ny gemenskap till Västberga industriområde, granne med det alltför stora lågtröskelboendet och nedläggningen av kvinnoteamet inom enheten för hemlösa.

Det är, vill jag påstå, kris inom socialtjänsten. I det läget sänker Alliansen skatten med 15 öre. Vänstern väljer att vilja höja skatten med 45 öre. Det är absolut nödvändigt för att få en socialtjänst som åtminstone nosar på att vara en socialtjänst i världsklass.

Vänsterpartiet är ett feministiskt parti, det ska märkas, och det märks. Vi säger: Halva budgeten till tjejer och kvinnor, vilket i klartext innebär att FN:s kvinnokonvention gäller alla kvinnor, att barnkonventionen gäller alla barn och att våld i nära relationer är ett hinder för jämställdhet. Vänsterpartiet anser att arbetet mot våld i nära relationer är en av stadens kärnverksamheter. Alla som utsätts ska lätt kunna få hjälp och stöd akut och därefter i en vårdkedja.

Relationsvårdscenter i Västerort är ett föredöme. Vi satsar 2 miljoner för att utöka det till de södra förorterna. Jourerna måste få mer långsiktiga villkor än i dag. Det ska inte kunna hända att Q-jouren, som är den enda jouren för kvinnor som utsätts för förtryck, helt plötsligt står utan resurser. Det handlar om fem platser som vi menar Stockholms stad ska driva. För att det ska vara möjligt satsar vi 20 miljoner kronor för verksamheten mot våld i nära relationer.

Även arbetet med det hedersrelaterade våldet måste prioriteras. Resurscentret Origo startar i januari, två kommuner har tackat nej, sex kommuner har ännu inte svarat. Som det ser ut just nu har Origo 6 miljoner att röra sig med 2013. Behovet är tre socionomer. Om inte budgeten ökas kan man antagligen anställa bara två. Origo måste få mer resurser. Alliansen skriver om arbetet mot våld i nära relationer, men det räcker inte med vackra ord i en budget.

Missbruksvården är sorgligt eftersatt i Alliansens Stockholm. Vi satsar drygt 40 miljoner kronor mer. Glädjande nog har narkotikaanvändningen gått ned bland ungdomar i nionde klass, men i årskurs två i gymnasiet är den fortfarande stor. Vänsterpartiet satsar på en långsiktig kampanj mot cannabis under 2013–2015. Maria Ungdom ska förstärkas i sin roll som specialist, och vi vill öppna en fältstation på Sergels torg. 10 miljoner av dessa 20 går till Maria Ungdom, en fältstation vid Sergels torg och en light-mottagning för unga vuxna.

Anförande nr 62

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Trots att Stockholms invånarantal ökar med två busslaster varje dag minskar antalet hemlösa. Det går sakta, men det går säkert. Det är ett resultat av Alliansens politik i kombination med hårt arbete från stadens tjänstemän, frivilligorganisationer, företagare och civilsamhället. Men varje ofrivilligt hemlös person är ett misslyckande, och det är det inte bara för den enskilde individen utan det är ett misslyckande inte minst för oss i den här salen. Därför måste arbetet för att minska hemlösheten fortsätta och intensifieras.

Ordförande! Som centerpartist tror jag att vi behöver individuella lösningar på individuella problem. Därför vet jag att ett brett utbud av insatser för att hjälpa människor att komma ut ur utanförskapet är långt mycket bättre än kollektiva lösningar. Jag är naturligtvis särskilt glad att vårt försök Bostad först fallit väl ut och att vi har kunnat utöka det. Vi i Centerpartiet hoppas att vi ska kunna utöka det ytterligare inom en inte för avlägsen framtid.

Ordförande! Inte minst glädjande är det att vi ser att hemlösheten bland unga vuxna minskar. Tack vare de insatser vi gör genom den här budgeten med uppsökande på nätet, fler fältassistenter i tunnelbanan och liknande hoppas jag att den trenden ska fortsätta. Den uppsökande verksamheten på nätet fyller många syften. Jag ser chansen att nå ungdomar som kanske lever i hederskontext eller som prostituerar sig på nätet. Den nya tekniken skapar möjligheter för oss att nå ut mycket bredare och möta dem som kanske inte vågar ta annan form av kontakt med socialtjänsten.

I början av nästa år öppnar Origo, resurscenter mot hedersrelaterat våld och förtryck. Genom det samarbetet finns det nu ännu fler möjligheter att möta framför allt extremt utsatta ungdomar. Jag förutsätter att Origo blir en förebild för hela landet och att vi inom några år har liknande verksamheter i många län och i regioner tack vare det som vi gör i Stockholm i dag.

Ordförande! För oss centerpartister är individens val och styrka vägledande. Vi vet att nästan alla människor har förmågan att välja själva, men en del behöver lite hjälp på vägen ibland. Men det är alltid individens kraft och egen styrka som ska styra hjälpen. Varje unik individ ska mötas och stödjas så att han eller hon kan hjälpa sig själv efter sin egen förmåga. Därför är jag glad att kunna yrka bifall till kommunstyrelsens förslag i dag.

Anförande nr 63

Ewa Samuelsson (KD): Fru ordförande! I en storstad som Stockholm där anonymiteten gör att människor riskerar att falla mellan stolarna är socialtjänstens arbete mycket viktigt. Särskilt viktigt är det att barn och unga inte behöver vänta på stöd. Barn i missbrukarfamiljer är en utsatt grupp. Där behövs både uppsökande arbete och stöd, enskilt och i grupp. För barnen är det viktigt att känna att de inte är ensamma och att de också kan bli ett stöd för varandra när de får möjlighet att träffas. En miljon avsätts till budgeten för detta ändamål.

Det förebyggande arbetet är prioriterat. En trygg barn- och ungdomstid är en livsviktig förutsättning för att bli en trygg vuxen. Forskning visar att det kan räcka med *en* vuxen förebild i närmiljö för att barn i trassliga familjeförhållanden ska komma till rätta med sina liv. Föräldrastödsprogrammet är därför ett steg i rätt riktning.

Samverkan mellan skola och socialtjänst är en vinnande faktor. Men där behövs nya arbetsätt och nya arbetsformer i utveckling. 10 miljoner avsätts i budgeten för detta ändamål. Barn som är i familjehem ska ha tillgång till en egen socialsekreterare.

Ungdomars alkoholvanor har förändrats till det bättre, visar Stockholmsenkäten. Tyvärr är cannabismissbruket fortfarande på hög nivå, men vi satsar nu ytterligare för att minska detta. I detta arbete är det viktigt att involvera både föräldrar och ungdomarna själva. Drogbussen – föräldrabussen mot droger som Norrmalms stadsdelsnämnd har provat – har varit mycket uppskattad information.

Stadsdelsnämndernas ökade budget inom funktionshinderområdet kommer bättre att kunna se till varje enskilds behov. Varje biståndsbeslut är oerhört viktigt för att ge förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att så långt som möjligt delta i samhällslivet. De rapporter som funktionshinderombudsmannen och inspektörerna

lämnar ger bra underlag för att utveckla kvaliteten i våra verksamheter. Valfriheten ökar också inom detta område.

Personer som finns i dagliga verksamheter och som skulle kunna gå vidare till en praktik eller ett arbete måste ges förutsättningar för detta. Det gäller inte minst personer som finns inom socialpsykiatrin. Efterfrågan på fler platser på LSS-kollo eller lite längre vistelser kan nu mötas genom en satsning på 4 miljoner.

Hemlöshet är ett gissel som är svårt att komma till rätta med. Även där fortsätter vi enträget satsningar som Bostad först och Bostad för unga vuxna. Tak-över-huvudetgarantin tillgodoser det akuta behovet, men långsiktigt arbete måste fokuseras. Där är det viktigt att barnfamiljer får stöd så att inga familjer med barn riskerar att vräkas.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 64

K a r i n R å g s j ö (V): Herr ordförande! Klassklyftorna ökar i Stockholm; det har vi talat om här i två dagar nu. Detta drabbar barn och ungdomar särskilt hårt. De har drabbats av er politik; det kan man följa i samtliga rapporter när man ser hur det har skurits ned på socialtjänsten sedan 2006.

Nu lägger ni in mer pengar i den sociala budgeten – in i en blödande socialtjänst. Det är bra, men det är sent. Ni försöker vara anständiga, och det är bra. Det gläder oss. Har ni läst om att man i Vantör kommer in med allvarliga anmälningar på hög om barn som far illa? Så här ser det ut i hela staden, och det har pågått länge. Ni har inte lyssnat på facket någonting alls när det gäller socialarbetarnas villkor. Ni har inte lyssnat, utan ni har bara kört på.

Jag kan läsa från den rapport som Kista-Rinkeby har gjort. Det är en modig rapport som socialtjänsten där har gjort. Årets budgetramar har minskat med ca 19 miljoner jämfört med 2005 på grund av den rådande obalansen i ekonomin. Därför kommer vi att ha stora svårigheter att upprätthålla en socialtjänst med tillräckligt hög kvalitet.

Så här ser det ut i hela staden! Det behövs någonting mer i Stockholm. Det skulle egentligen behövas en Marshallplan i ytterstaden. Jag såg att Ewa Samuelsson skrev om sociala investeringsfonder i DN för någon månad sedan. Då trodde vi förstas att det skulle bli sociala investeringsfonder som skulle rätta upp situationen för Stockholm. Så blev det inte. Oppositionen har däremot lagt in pengar i sina budgetar för sociala investeringsfonder.

Detta är en klassfråga. Det vi ser i dag i Stockholm är en delad stad, och det vi ser är att barn och ungdomar far illa. Läs papperen! Titta på arbetslösheten! Titta på skolresultaten! Titta på Björklundeffekten! Titta på var dessa barn och ungdomar finns någonstans! Gör någonting!

Ni har verkligen gett ordet klass en renässans. Klassklyftorna ökar, och det utanförskapsbegrepp som ni har myntat har ni förstärkt. Ni förstärker det varje dag. Det finns ett överskott i Stockholm på 2 miljarder i år i prognosen. Det kan användas till barn och unga för att öka deras förutsättningar. Det här är den politik som ni borde föra. Det är vad politik är till för – att göra någonting också för de mest utsatta.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 65

E v a S o l b e r g (M): Det är bra, Karin, att du tar upp utredningen. I synnerhet tycker jag att det är viktigt att du tar upp Vantör i detta fall.

Själv sitter jag som ordförande i den sociala delegationen i Enskede-Årsta-Vantör. Detta är ett bekymmer, och det du tar upp är mycket viktigt. Det är inget som vi väljer att stoppa i en byrålåda och inte göra någonting åt. Tvärtom finns det en hel del vi gör. Vi behöver vara starka för de människor som är mest utsatta. Det är där både staden och stadsdelarna ska finnas med som ett extra stöd.

Anförande nr 66

K a r i n R å g s j ö (V): Facket har blåst i visselpipan sedan 2007. När jag satt som vice ordförande i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, som det hette då, fick jag samtal varje dag om en socialtjänst som blödde. Det har bara fortsatt. Detta har drabbat barn och unga, och det är klart att det är extra allvarligt när anmälningar läggs på hög.

Det är bra att ni nu lägger in pengar i er budget, men ni gör det ju också för att rädda ert eget skinn. Till slut kommer anmälningarna att droppa in – så är det.

Anförande nr 67

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Karin Rågsjö! Det verkar som det retar dig att vi satsar på socialtjänsten. Du säger att socialtjänsten blöder och att den har gjort det hur länge som helst, att den blöder över hela staden och att det inte görs några utredningar om barn.

Jag måste säga att socialtjänsten är ett tufft område, och det krävs människor med engagemang som jobbar med dessa frågor. Det finns också på de allra flesta håll. Du vet att det är svårt att få socialekreterare. Vår utmaning är att få tillräckligt många socialekreterare som har kunskap om barn som far illa. Det är därför det är bra att vi nu satsar pengar på utbildning och kompetensutveckling i den här gruppen.

Socialtjänst innebär tyvärr per definition att det ofta handlar om människor som har det svårt. Det har de alltid haft, och det är inte någonting som har att göra med den majoritet som styr staden nu. Det borde du veta.

Anförande nr 68

K a r i n R å g s j ö (V): Jag tycker att det är osannolikt att ni aldrig tar ansvar för den politik som ni har fört, exempelvis från 2006. Jag tycker att det är helt osannolikt att ni inte kan stå upp och säga: Ja, vi har skurit ned för mycket! Det är precis det som facken säger. Detta är grupper som inte står och skriker på medborgarmöten i stadsdelsnämnderna. Detta är människor som far illa. De finns på specifika ställen i staden.

När anmälningarna läggs på hög i vissa stadsdelar om barn och ungdomar i en rik stad med 2 miljarder i vinst har det gått ganska långt. Jag tycker att det är sorgligt, och jag hoppas att vi kan göra mycket mer. Barn som far illa ska man göra någonting för direkt. Man ska inte lägga anmälningarna på hög.

Har ni läst rapporten från Rinkeby-Kista? Ja, säger ni. Herregud – då tycker jag att ni ska läsa den en gång till!

Anförande nr 69

E w a S a m u e l s s o n (KD): Herr ordförande! Det är intressant att Vänstern talar om att vi ökar klyftorna samtidigt som de själva i så fall vill göra de fattiga fattigare genom en skattehöjning på 45 öre.

Den satsning som vi nu gör på 10 miljoner när det gäller samarbete mellan skola och socialtjänst gör vi just därför att vi ser att arbetsformer och arbetssätt behöver utvecklas där. Det har inte fungerat såsom man har önskat, och egentligen har det varit under många år som detta borde ha fungerat. Jag minns som gammal lärare att jag satt på 70-talet med socialtjänsten i grupper för att vi skulle förbättra samarbetet. Därför kan man tycka att det är märkligt att vi fortfarande behöver jobba vidare med detta. Men det handlar om arbetssätt och arbetsformer. Samhället utvecklas, och jag tror att det är där vi behöver gå vidare.

Anförande nr 70

K a r i n R å g s j ö (V): Samhället utvecklas åt fel håll, kan man säga, Ewa. Du svarade inte på min fråga om den artikel du har skrivit om sociala investeringsfonder. Det lät extremt lovande, och vi kände: Wow, här kan det bli någonting! Här kanske Stockholm gör som flera andra kommuner, till och med borgerliga sådana, har gjort!

Men någonting hände på vägen, och de 250 miljonerna landade i någon annan påse. De barn vars anmälningar samlas på hög över staden gynnas av en skattehöjning, tror jag. Tror inte du det, Ewa?

Anförande nr 71

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Ordförande! I Stockholm behöver inga barn gå hungriga eller sova utomhus. Det kan därför tyckas märkligt att jag vill tala om barnfattigdom i en stad som hör till de rikaste i världen. Jag tror att det är ett relativt begrepp att vara fattig i Stockholm. Det handlar om det faktum att det finns alldeles för många barn vars föräldrar inte har råd med dagisutflykten eller skolresan. De kanske tvingas tacka nej till barnkalaset därför att de inte har råd med den förväntade presenten. Följden blir ett utanförskap för de här barnen. Det medför att barn far illa, och då måste vi agera. Barnfattigdom går att bekämpa.

Den största anledningen till att en familj får det svårt ekonomiskt är arbetslöshet. En förälder eller båda blir av med sitt arbete och därmed sin inkomst. Därför måste kampen mot barnfattigdom alltid ta sin början i kampen mot arbetslösheten och för att få fler i arbete. Inga riktade bidrag i världen kan ersätta den trygghet det innebär att mamma och pappa har ett arbete att gå till. Det är inte bara viktigt för den ekonomiska tryggheten utan också för att barnen ska se att det lönar sig att arbeta och att det är grunden för den egna försörjningen. Därför är det glädjande att vi ökar budgeten för sociala frågor med närmare 150 miljoner kronor. En stor del av ökningen läggs på utsatta barn och unga.

En fråga som Folkpartiet har drivit igenom är rätten till internet via bredband i försörjningsstödet. Vidare ska inga barnfamiljer behöva vänta mer än en vecka på att få ett första budget- och skuldrådgivningssamtal. Därutöver fortsätter vi med

föräldrastödsprogrammen, som riktar sig till alla föräldrar i Stockholm. För barn som får illa är det viktigt att det finns en bra samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst. Ett viktigt verktyg i arbetet är att varje skola nu ska ha en namngiven kontaktperson på socialtjänsten.

Barn väljer inte sina föräldrar. För mig är det en rättvisefråga att alla barn, oavsett bakgrund, ska ha frihet och möjlighet att förverkliga sina drömmar. Men barnfattigdomen måste angripas från flera håll – från oss politiker på alla nivåer, från vuxen världen, från myndigheter och från de ideella organisationerna. Stadens budget ger tydliga signaler om att vi i Folkpartiet och den övriga Alliansen tar frågan om barnfattigdom på allra största allvar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 72

K a r i n R å g s j ö (V): Vad bra att du tar upp barnfattigdom! Ett tips är att läsa vår lilla motion om barnfattigdom, men den kommer ni säkert att avslå så att det bara ryker om det. Det handlar om att rädda barnen, för barnfattigdomen har ökat i 17 av 18 delar av Stockholm. Man tittar då på flera delar; man har liksom slagit sönder staden i inte bara 14 utan i 18 delar. Jag tycker att ni ska djupstudera ärendet och titta efter lite mer vad ni kan göra för just de här barnen.

Visst är det bra om alla har ett jobb, och det vill ju alla ha. Problemet är att arbetslösheten är hög på sina håll. Den ligger på 10,5 procent i Rinkeby, exempelvis. Den ligger på 6,3 i Grimsta och på 9,5 i Tensta. Det är klart att det är ett problem. Se till att skapa förutsättningar för de här personerna att komma ut i arbetslivet! Det finns saker man kan göra.

Jag blir lite undrande när det gäller barnfattigdomen. Hur menar du att er budget riktar in sig just på den? Hur ska barnen i dessa 17 delar av 18 kunna få det lite bättre?

Anförande nr 73

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Något som framgår tydligt när vi står och talar om dessa frågor är att vi är överens om målet, det vill säga att vi ska bekämpa barnfattigdomen. Men vi är extremt oense om hur vägen dit ska se ut.

Jag har noga läst era reservationer från oppositionen i hopp om att hitta idéer om och tankar på hur vi ska lösa problemen. Men det är helt tomt! Ni talar om mer resurser, men ni har absolut ingen idé om hur vi ska lösa problemen. Det tycker jag är någonting som ni ska fundera på. Jag tycker att det är intressant att läsa motionen, och jag hoppas att det kommer mer därifrån.

Anförande nr 74

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Även jag tycker att det var glädjande att du tar upp barnfattigdomen, Isabel. Jag måste säga att jag delar analysen att arbete är bland det viktigaste vi kan se till att våra medborgare har. Det blir alltmer viktigt i ett Stockholm där vi ser att arbetslösheten nästan har dubblats de senaste åren och där vi lider av en regeringspolitik som har tvingat folk ur a-kassan så att det är socialbidraget som blir omställningsförsäkringen. Detta blir alltmer viktigt.

Därför förvånar det mig lite när du säger att du har läst våra budgetar och inte ser några förslag. Vi har ju lagt fram ett förslag – Sigtunamodellen, där man kan få ut folk i arbete – som du kommer att rösta nej till om ett tag här. Jag undrar lite hur du resonerar.

Du säger att arbete är viktigt och att bidrag inte gör någonting i övrigt. Man måste väl ändå säga att barnbidraget är ett av de mest träffsäkra vapen vi har i detta. Jag är lite förundrad, för jag tror inte att regeringen har höjt det på de senaste sex åren.

Anförande nr 75

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Sigtunamodellen är intressant i meningen att den egentligen bara handlar om att föra pengar från den ena till den andra huvudmannen. Det är ingen idé om några riktiga jobb. Jag tycker att den politik som regeringen har fört under en lång tid är den enda vägen att gå för att skapa mer arbete. Då har jobbskatteavdragen visat sig vara extremt lönsamma.

Detta är en utmaning, och vi blundar inte för den på något sätt. Vi tar den på allra största allvar, och jag tror att det också framgår i vår budget.

Anförande nr 76

J o n a s E k l u n d (MP): Isabel! Ni slår på stora trumman nu för den höjning som ni gör av anslagen till socialtjänsten i årets budget. Men även efter höjningen har ni gjort en minskning av socialbudgeten per capita i Stockholm och efter korrigering för pris- och löneökningar på mer än 12 procent sedan ni fick makten 2006. Följderna av detta ser man bland annat i att bara 19 procent av socialsekreterarna i Stockholm anser att de i sitt dagliga arbete kan följa socialtjänstlagens intentioner – alltså åstadkomma det som det står i lagen att socialtjänsten ska göra.

Samtidigt som ni gör dessa höjningar säger ni att de ska gå till vissa punktinsatser. Varje skola ska till exempel ha en kontaktperson för socialtjänsten. Det ska vara en kvalitetshöjning på det viset, säger ni. Men krävs det inte ett rejält tillskott till socialtjänsten bara för att kunna följa socialtjänstlagen? Eller menar ni att personalen i socialtjänsten inte har rätt i sin bedömning?

Anförande nr 77

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Jonas! Både du och jag sitter i socialnämnd och individutskott. Jag sitter själv i socialdelegationen, och jag brottas med de här frågorna hela tiden. Jag tycker att det tillskott vi gör i budgeten nu är lovvärt, och jag tror att vi kommer att se förändringar. Men vi är väl medvetna om att utmaningarna är gigantiska i vissa områden, och vi gör så gott vi kan. Vi jobbar på som tusan. Det gäller inte minst våra tjänstemän.

Anförande nr 78

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande och fullmäktige! Först vill jag ställa en fråga om sprututbytet. Det var lovat att det skulle komma i gång till hösten. Jag har inte sett något datum ännu, och snart är vi inne i vintern. Det är en fråga som ni kan fundera på.

Jag vill tala om SHIS, eller Hotellhem, som har gått från att vara ett gökbo till ett trestjärnigt hotell eller boende. Det är väldigt bra. Man har fått bort restaurangen och

liknande där borta. Detta har legat i ett uppdrag på KS sedan 1966. Nu är man på gång och vill ändra detta så att socialtjänstnämnden kanske ska ta över. Jag tycker att det är lite olyckligt med tanke på att personalen på SHIS, ca 100 stycken, har gjort ett fantastiskt jobb de senaste åren och fått ordning på hela komplexet. De utvecklas, och de skulle behöva få göra det i lugn och ro. Nu har detta skapat en hel del oro i lägret.

Vi från Vänsterpartiet vill att detta ska ligga kvar och att personalen ska få lugn och ro och kunna utveckla det hela vidare. Det vore det bästa. Jag förstår inte varför man är inne och petar i verksamheter som är fungerande när det finns så mycket annat som vi har som inte fungerar. Jag tänker på bostäder för hemlösa och så vidare som ni inte har tagit er an tillräckligt. Nu har ni lovat att privatvårdarna ska komma med fler bostäder, men det ser man ingenting av. Det är fortfarande allmännyttan som kommer med de flesta. Dessa lägenheter ligger utanför staden. Det är inga i innerstaden, precis. Ni flyttar ut folket.

När det gäller Västberga är det likadant. Där finns det folk som har bott i över ett år, och de bor där till en kostnad på 900 kronor dygnet. Jag vet inte hur bra det är, men ni talar om evidens i era upphandlingar och när det gäller hur ni jobbar. Hur länge ska folk bo i Västberga? Är det ett permanent boende eller är det någonting som de ska gå vidare ifrån? Detta var några frågor.

Anförande nr 79

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Jag ska börja med att berätta att bygglovet kom i går, tror jag att det var, för att göra i ordning den lokal som är tänkt att finnas på St Görän för sprututbytesprogram. Du vet att jag inte tror på modellen, men nu är den i demokratisk ordning beslutad och vi ska göra allt vi kan för att det ska bli så bra som möjligt.

När det gäller SHIS är jag glad att du gav mig chansen att komma upp eftersom jag inte riktigt hann med förut. Jag ber att få yrka bifall till det tilläggsyrkande som har lagts ut på borden. Där betonas att här tar socialnämnden över kommunstyrelsens samordningsansvar för stiftelsen Hotellhem. Stiftelsens verksamhet kommer från och med den 1 januari 2013 att följas via socialnämnden. Det är inte alls så att vi inte tycker att SHIS verksamhet är bra. Tvärtom tycker vi att det är en jättebra verksamhet, och stiftelseformen kommer att vara kvar.

Anförande nr 80

J a c k i e N y l a n d e r (V): Då är sanningen kanske snarare att man har avlövad socialtjänstnämnden en hel del uppdrag. Jag tänker på arbetsmarknadsnämnden och liknande. Uppdrag har försvunnit, och då måste man ge dem nya uppdrag. Därför tar ni över och gör på detta sätt. Det är det som är en av anledningarna, eller hur?

Anförande nr 81

M o n i k a L i n d h (S): Herr ordförande! Jag ber Jackie att stå kvar, för jag tror att jag kan komplettera det som Marie Ljungberg Schött sade. Det beslut som man nu fattar och som Marie hänvisar till handlar om att socialnämnden övertar kommunstyrelsens samordningsansvar. Det är klart att socialnämnden inte kan överta något samordningsansvar. Det är fortfarande kommunstyrelsen som har detta enligt stiftelsens stadgar.

Marie Ljungberg Schött säger på sluttampen att man tycker att stiftelsen är bra och att den naturligtvis kommer att vara kvar. Det är ingenting som den här salen, Marie Ljungberg Schött eller någon annan kan bestämma. Stiftelsen är autonom och äger sig själv. Det enda man kan göra är att fullmäktige har kvar sitt tillsynsansvar genom kommunstyrelsen, precis som det står i stiftelsens stadgar. Allt annat är lite dribbel.

Anförande nr 82

J a c k i e N y l a n d e r (V): Jaha – så de är alltså utsatta för en kupp!

Anförande nr 83

S t i n a B e n g t s s o n (C): Herr ordförande! Du ska inte tro att du slipper mig, Jackie – här är jag! Vi är överens om sprututbytet, du och jag, så det behöver vi inte bråka om. Jag förstår att du blev lite glad nu.

Det var kul att du nämnde Västberga och Råcksta. Jag tror att det är bättre att ha ett mer eller mindre permanent tak över huvudet än att vara hänvisad till gatan och härbärgen. Både du och jag vet hur svårt det är att få någon att sluta knarka. Vi har inte så många metoder för att tvinga folk till det; det vet vi som sitter i individutskottet. När man är i Västberga har man ändå möjligheten att bli motiverad. Personalen där har ett uttalat uppdrag att motivera, och alla kan få hjälp när de känner sig motiverade. Då har vi lite mer kontakt med dem. Jag förstår inte varför ni tycker att detta är ett problem.

Anförande nr 84

J a c k i e N y l a n d e r (V): Nej, snälla du – det här är inget problem! Det är tvärtom jättebra, och jag gillar det. Det är hur okej som helst. Vad jag säger och vad jag vill är att jag vill ha det hela i mindre enheter. Sedan vill jag se till att folk kan gå vidare härifrån. Du kan inte påstå att man som aktiv missbrukare vill bo ihop med 59 stycken till i över ett och ett halvt eller två år till en kostnad på 900 kronor dygnet. Då skulle man kanske kunna tänka sig att komma någon annanstans och missbruka lite mindre. Det är det jag talar om, och inte om någonting annat.

Jag talade inte heller om Råcksta. Jag säger det därför att du själv brukar vara rätt snabb med att anmärka på om någon uttalar någons namn fel eller liknande.

Anförande nr 85

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande och fullmäktige! Alla i Stockholm ska ha möjlighet att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Alla ska känna att de är en viktig del i vårt samhälle. Så är det inte alltid i dag, och därför måste vi ständigt jobba för att det ska bli så. Stockholms stad är en bra stad att leva i, men vissa delar som berör vardagen för personer med funktionsnedsättning kan bli bättre.

Förra året antog vi styrdokumentet *Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Det var ett viktigt steg på vägen. Alla stadens nämnder och bolag hade ansvar för att svara upp mot programmet. Arbetet med att ta bort enkelt avhjälpna hinder fortsätter. Stockholm ska verkligen bli världens mest tillgängliga stad. Enkelt avhjälpna hinder är inte alltid bara fysiska. Det finns fortfarande alldeles för gott om mentala kantstenar, oftast beroende på okunskap och oförstånd. Dessa kantstenar måste bort. Det handlar om utbildning och förhållningssätt och om fantasi

och inlevelseförmåga för all personal. Ingen ska känna sig diskriminerad i kontakten med stadens företrädare och verksamheter.

Valfrihet ska gälla för alla i Stockholm. Funktionshindersombudsmannens rapport visar att en del personer med funktionsnedsättning och även deras företrädare ser svårigheter i kontakten med staden och blir hänvisade kors och tvärs. För att göra det hela bättre och förenklat ska kontaktcenter för att få information och stöd kunna användas.

Fler lekparkar ska göras tillgängliga för barn med funktionsnedsättning. I den stadsdel där jag bor har parkleken Spånga by byggts om för ett par år sedan och upprustas så att den ska passa och vara rolig och spännande för alla barn. Jag har sett hur mycket det har betytt.

Fritidsverksamheterna i staden ska utformas så att de välkomnar alla. Fler barn och unga med funktionsnedsättning ska erbjudas att delta i den ordinarie sommarkoloni-verksamheten samtidigt som vi avsätter mer pengar till LSS-kollon. Det behövs fler bostäder. Här kan vi bli mycket bättre. Det behövs olika slags bostäder för personer med olika funktionsnedsättning. Alla stadsdelar måste ta sitt ansvar, och vi måste bli bättre på att lyssna på dem som söker bostad. Vad är det för slags bostad som de vill flytta till? Det är inte alltid samma sak som det som mamma och pappa vill att man ska flytta till.

För att lyssna in synpunkter på verksamheterna är brukarundersökningarna ett av de viktigaste instrument vi har. Vi behöver verkligen utveckla dem ännu mer. Metoderna måste bli bättre så att det blir fler brukare som kommer till tals. Detta är också en av kantstenarna och ett enkelt avhjälpt hinder om vi jobbar mycket med det. Det ska bort.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 86

I n g e r S t a r k (V): Ann-Katrin! När det gäller bostäder, gruppboenden och stödboenden, får vi fortfarande ständigt rapporter till socialnämnden om att det fattas bostäder och att bristen är rätt stor. Jag kan inte riktigt se vad det finns för plan för att verkligen avhjälpa detta. Det är ganska bråttom.

Samtidigt skulle jag vilja att du svarar mig på en fråga: Borde inte de funktionshindrade ha rätt att säga nej till att deras hem konkurreras ut? Arbetet borde ske i nära samverkan med funktionshindersorganisationerna eftersom man ska utforma boendena på bästa möjliga sätt.

Anförande nr 87

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Det var många frågor när det är så kort tid att besvara dem på! När det handlar om bostäder måste vi bli mycket bättre och ta ansvar överallt. Jag håller speciellt med om det när det gäller nybyggnation. Folkpartiet föreslog förskoletal, som nu finns med. Jag tycker att man borde göra samma sak när det gäller bostäder för funktionsnedsatta.

När det gäller detta med att bostäderna ska konkurrensutsättas finns det två delar. Min och Folkpartiets grundsyn – det kan finnas undantag – är att för nya boenden som startas är det naturligt att det inte bara är kommunens. Vi gillar LOV till skillnad från er. När det gäller dem som redan är kommunala tycker jag att man ska vara aktsam när man gör en ny upphandling. Jag kan se en skillnad där. Detta är bostäder som man bor i nästan hela livet. Därför är det också bra att man har långa tider. Om man gör så här ska det vara var tredje år – eller så var det förut. Nu är det annorlunda och längre tider.

Anförande nr 88

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande och Ann-Katrin! Jag tycker att det var bra att du tog upp aspekten med enkelt avhjälpna hinder. Det händer inte alls så mycket som det borde göra i denna fråga. Ni skar också ned budgeten till hälften för ett par år sedan; det ska man inte glömma bort.

Någoting som ständigt förvånar mig är att ni alltid avslår vårt förslag när vi från vårt håll menar att man borde ha lite mer effektiv samordning av detta och en speciell funktion i kommunen som håller i det här. Jag tycker att det är konstigt. Ewa Samuelsson är ju nästan borgarråd med enbart ansvar för detta. Skulle man inte kunna tagga upp det i stället och se till att det blir ännu mer fart på att fixa enkelt avhjälpna hinder?

Jag har en liten synpunkt på det där med bostäder. Det blir helt absurt – när man renoverar bostäder som har varit handikappanpassade försvinner anpassningen. Det kan inte vara någon bra politik.

Anförande nr 89

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag börjar med det enklaste. Det är naturligtvis inte någon bra politik. Det är inte heller någon politik i att man återställer – det är så jag antar att det kallas – någon bostad som tidigare har varit anpassad för funktionsnedsatta. Det är jättedumt. Samtidigt är det inte någon politisk fråga, och det vet du också. Det handlar om det som jag har sagt: fantasi, kreativitet och inlevelseförmåga.

När det gäller samordningen har vi för första gången – för det här fanns inte på er tid – en person, Ewa Samuelsson, med ett särskilt ansvar för dessa frågor. Vi andra är visserligen också engagerade i dem, men jag kan lova dig att Ewa bevakar detta på varenda nämnd innan de kommer upp i kommunstyrelsen och tar reda på hur frågorna slår för de funktionsnedsatta. Jag tror att det aldrig har varit så bra samordning som nu när det gäller dessa frågor.

Enkelt avhjälpna hinder kan vi förstås ändra på allihop, men det gäller också att vi vågar se dem.

Anförande nr 90

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag blev så glad, Ann-Katrin, när du tog upp just parkleken. Det är någoting helt annat än lekparken. Ni skriver att ni ska öka, förstärka och engagera mer inom parkleken. Sedan står det att ni har haft externa aktörer som ni vill stimulera så att de anlägger nya parklekar. Det vill ni göra i befintliga Stockholmsparker. Jag undrar om det då inte blir några nya kommunala parklekar. Jag har nämligen ett bra ställe där jag skulle vilja ha en sådan – i stadens

park. Jag tror inte att externa aktörer har så lätt att komma in i stadens parker. Men du kanske har exempel och kan hjälpa mig att se vilka möjligheter som finns. Externa aktörer brukar ju vilja ta betalt. Hur ska man finansiera det? Man kan ju inte ta betalt i en parklek. Men du kanske kan hjälpa mig att utveckla tankarna där.

Det handlar också om kollo. I min stadsdel har jag sett att det har blivit dyrt. Vi har inga problem att ge platser till alla som vill, om man säger så. Tror du att avgiften skrämmer bort folk från att söka kollo?

Anförande nr 91

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): När det handlar om parklekarna står det om jag kommer ihåg texten rätt – jag har den inte framför mig som du – att det gärna ska finnas med externa aktörer i verksamheten. Parkleken är ju också en verksamhet; det bedrivs verksamhet i parken. Jag vet att man på flera ställen i staden har upphandlat parkleksverksamheten precis som man gör med andra delar.

När det gäller anläggandet av parker är det en fråga som trafikkontoret, stadsdelen och andra ofta är involverade i. I vår stadsdel har vi utvecklat parker, bland annat en för Parkour. Det är den senaste, och det var ett samarbete mellan trafikkontoret, stadsdelen, Järvavisionen och GIH. Det är just samarbetet som är så viktigt. Det kan man se på många olika områden.

Anförande nr 92

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Ordförande, ledamöter, åhörare och eventuella lyssnare på nätet! Folkpartiet och Alliansen lägger i dag fram en stark budget inom det sociala området. Det är för oss glädjande att vi gör ett ekonomiskt påslag värt namnet både på stadsdelsnämnderna, där så mycket av den sociala verksamheten bedrivs, och på socialnämnden, där jag själv sitter. Mycket klokt har redan sagts av mina kolleger, och jag ska försöka undvika att upprepa det som redan har sagts.

Själv tänkte jag tala lite om missbruksfrågorna, men jag vill börja med att uttrycka min personliga glädje över att vi fick med bredband i det ekonomiska biståndet. Allt tal om att man ska kunna göra sina läxor är nog bra, men i ärlighetens namn är det en bagatell jämfört med att de flesta unga har en otroligt stor del av sitt sociala liv på internet. Jag tycker att man kan göra en jämförelse med att vi nu kan möjliggöra för fler att komma åt den digitala varianten av den lokala korvkiosken, som jag misstänker att rätt många gamlingar i salen hängde vid som unga. Som lätt kulturkonservativ kan jag dock samtidigt konstatera att intresset för thaimat verkar vara långt större än intresset för en grillad med bröd och en Pucko i staden. Det är lite sorgligt.

Åter till socialtjänsten, mina vänner! Stockholmsenkäten ger även i år anledning att vara orolig för framför allt narkotikaanvändningen bland unga i vår stad. Det är positivt att den negativa trenden har om inte vänt så i alla fall avstannat. Det är bra, men det är inte tillräckligt. Därför tillför vi nu 10 miljoner kronor ytterligare till det förebyggande arbetet. Det är bra, och det ska förhoppningsvis fortsätta under lång tid framöver.

Maria Ungdoms motiverande interventioner förstärks för att nå fler ungdomar med narkotikamissbruk. Det är också bra att vi försöker nå fler på nätet. Ni uppfattade att

jag sade alldeles nyss att det är där många unga finns, och vi ska finnas där ungdomar finns – virtuellt och IRL.

Till sist vill jag bara säga att arbetet med att göra Stockholm till en stad i världsklass även när det gäller ett restaurang- och nöjesliv fortsätter. En storstad behöver ett rikt nattliv, men ingen stad behöver överservering, fylla, misshandel, spyor och nedpinkade portar. Det ska fortsatt vara relativt lätt att få tillstånd att servera alkohol i vår stad, men det ska också vara lätt att bli av med det om man missköter det.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 93

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Du är en läskunnig och klok man, Patrik Silverudd. Du läste till exempel om kravet på bredband för barnfamiljer i vår budget förra året, antar jag.

Jag måste ändå ställa en fråga. När du läser din budget och ser utfallet för Rinkeby-Kista och för Spånga-Tensta – hur kan du då stå här och säga att det är en stark budget på det sociala området? Du måste ju också se effekten. Ni skär de facto i de områden där socialtjänstens rop på hjälp – för det är vad de ropar efter – är som högst och som mest desperata. Kan du med handen på hjärtat stå och säga att detta är en satsning i Tensta och i Rinkeby? Och vad svarar du socialtjänsten där ute när de säger att de behöver mer resurser?

Anförande nr 94

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Jag tror att man alltid kommer att hitta anledningar att se att det finns mer behov än vad det finns resurser till. Det finns alltid hål att stoppa pengar i, och det kommer det att göra oavsett vilken majoritet som styr i den här staden.

Jag konstaterar att vi gör en rejäl satsning på socialtjänsten för 2013. Det är jag stolt över.

Anförande nr 95

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande och fullmäktige! Jag känner dig som en hyvens kille, Patrik. Vi har suttit ihop några år nu. Du talar om att satsa på socialtjänsten. Med vilka ögon ser du detta när vi tittar på Maria Ungdom? Maria Ungdom behöver verkligen ha tillskott på både personal och pengar. De behöver få ett gott medgivande och att man säger att de gör ett bra jobb och att de behövs – ett erkännande. Där har ni skurit. Hur kan du då stå och säga att ni gör en satsning? Det är för mig lite konstigt, för jag känner dig som en hyvens kille.

När det gäller alkoholen har du varit med och trumfat igenom att Grand Hotel får servera klockan sju på morgonen. Jag tror att Stockholm är den enda stad i Europa som får servera klockan sju på morgonen i hotellsvängen. Där är vi unika.

Anförande nr 96

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Absolut – jag var med och fattade beslutet när det gäller Grand Hotel, och jag tycker inte att det är konstigt. Många andra hotell har också velat ha detta, men Grand Hotel har en särställning, och vi har inte heller gett

tillstånd till några andra än så länge. Några alkoholpolitiska negativa konsekvenser har inte uppstått över huvud taget.

Ni i Vänstern talar ofta om att vi tar pengar från välfärden – varje korvöre som skatten sänks med. Men var går er gräns egentligen? Varför höjer ni bara skatten med några tioöringar? Undandrar ni inte den gemensamma välfärden en himla massa pengar när ni höjer rejält? Stjäl ni inte från de verksamheter som ni hade kunnat satsa på? Nej, det finns uppenbarligen grader i helvetet även för en vänsterpartist. Vi har helt enkelt olika syn på människors inkomster. Inkomst efter skatt är inte en förlorad tillgång för politiker. Det är just en individs inarbetade pengar.

Anförande nr 97

J o n a s E k l u n d (MP): Patrik! Du säger att ni 2013 gör ett rejält tillskott till den sociala budgeten. Om de pengar som ni tillskjuter, vilket är marginellt mer än de ökade kostnaderna för löner och inköpta tjänster, är ett rejält tillskott så måste det vara en hejdundrande nedskärning som ni har gjort sedan 2006 när ni skar ned så att var åttonde krona som socialtjänsten då fick per capita nu är borta – och detta efter det rejäla tillskott som ni nu gör.

Du säger att det alltid finns hål att stoppa pengar i. Är det den syn som ni i Alliansen har på socialarbetares professionella bedömning av om socialtjänstlagen följs eller inte när 19 procent av socialarbetarna säger att de inte kan följa socialtjänstlagen i sitt dagliga arbete i dag? Är det då bara lite hål som alltid finns och som man kan stoppa extra pengar i om det råkar finnas?

Anförande nr 98

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Jag säger inte att det är lätt att jobba inom socialtjänsten. Det har det nog aldrig varit – i alla fall inte under de 20 år som jag har sysslat med sociala frågor.

Det handlar om pengarna till socialtjänsten. Om socialbidragen kraftigt minskar över åren – är det då en nedskärning att inte stoppa in pengar i socialtjänsten för socialbidrag som inte används? Nej, det är det inte. Det är en falsk bild av verkligheten.

Det finns bra saker i Miljöpartiets budget. Det finns bra saker i sossarnas budget. Det finns bra saker även i Vänsterns budget. Men jag tänkte på en sak. I går köpte jag kaffe på Espresso House vid Skanstull. Där spelar de alltid musik. I går morse var det bröljazz – ni vet, tre fyra snubbar som sitter där och spelar varsin melodi i lite olika tempo. Det låter bra var för sig, men tillsammans blir det en jävla kakofoni. Det är oppositionens budget.

Anförande nr 99

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! Den senaste mätningen bekräftar en positiv tendens vad gäller de hemlösa i Stockholm. Antalet har totalt sett minskat under de senaste åren; inte minst har unga i hemlöshet minskat. Det är i sig självfallet positivt. Man ska också komma ihåg att minskningen har skett samtidigt som befolkningen har ökat. Men det är ingen anledning att slå sig till ro. Det är tvärtom skäl att ta till vara på de framsteg som har gjorts, utvärdera vad som har gett och vad som fortsatt ger resultat samt fortsatt stödja dem som är i behov av hjälp.

Generellt tror jag att det alltid är viktigt att komma ihåg att de samhällsproblem som vi ser och som har funnits under lång tid är komplicerade. Samhällsproblem kan inte isoleras till en grupp homogena människor som alla är likadana och som alla har samma bakgrund och samma behov. Så ser inte verkligheten ut. Då tror jag att det är en konstruktiv inställning att inse att politiken måste utformas på ett sätt så att den hjälper och stöder på många olika vis.

På oppositionen låter det ibland som att bostadsbrist är orsaken till hemlöshet. Det är ett exempel på att göra en problemformulering och en problemförenkling som passar politiken i stället för att se till att politiken möter problemen. Svartvita orsaker och lösningar finns sällan i samhället över lag, speciellt inte i denna fråga. Verkligheten är den att över hälften av alla hemlösa har svåra missbruksproblem. 30 procent har kontakt med psykiatrin. Ytterligare 22 procent har sådana psykiska problem att de är i behov av behandling och vård. Detta är utmaningar som jag tror att man måste möta med individuellt utformat stöd.

Vi ökar till exempel tillgången på försökslägenheter och träningslägenheter. Vi gör en särskild satsning på utbildning av boendestödjare. Vi ger individuellt stöd till alla dem som återkommande och ständigt kommer till härbärgen. Nästa år öppnar vi två nya härbärgen. Det är viktigt att det finns härbärgen. Samtidigt får härbärgena inte bara bli en plats för natten utan en tanke på att det några timmar senare också kommer en morgondag. Därför tror vi på fler dygnetruntboenden. Det blir tryggare för den enskilde, det skapar en långsiktighet och det gör det också enklare för socialtjänsten att få kontakt med hemlösa och kunna erbjuda hjälp.

Ju mer komplicerad en fråga är, desto viktigare blir det att följa upp, utvärdera och se vad som verkligen fungerar väl. Det är viktigt att ha med sig när vi nu går in i 2013. Det kommer inte minst inom ramen för hemlöshet att göras i samband med att hemlöshetsutredningen presenteras nästa år.

Anförande nr 100

Stefan Nilsson (MP): Du sade att det går framåt med arbetet mot hemlösheten. I själva verket är det så att även om det har skett en liten minskning under det senaste året av det totala antalet hemlösa ligger antalet fortfarande på 3 000 personer. Men de allra mest utsatta hemlösa – de som sover utomhus eller i källare – har ökat från ungefär 400 till 500 personer.

Vi konstaterar att det enda sättet att drastiskt minska antalet hemlösa är att införa en rättighet till en fast bostad. Vad jag förstår är ni emot det. Det går att införa en sådan rättighet eftersom de flesta som är hemlösa är det på grund av att de har tidigare försyndelser, skulder och betalningsanmärkningar. Vi vill införa en rätt till en fast bostad i Stockholm. Varför vill inte ni göra det?

Anförande nr 101

Markus Nordström (M): Det var därför jag sade att tendensen är att det går åt rätt håll. Det är ändå positivt. Jag sade också att det inte är någon anledning till att slå sig till ro utan snarare till att intensifiera och fortsätta arbetet.

Jag tror inte att problemet kommer att lösas genom att vi bara delar ut bostäder till alla hemlösa. Det är en problemförenkling. Det är snarare så att varje hemlös person

har en tragedi med sig. Det är en person som har en oerhört problematisk bakgrund med missbruksproblem, ibland också med svåra psykiska problem. Bostaden ska i så fall också matchas och mötas med individuella vårdplaner och behandling. Det är någonting som görs bland annat inom Bostad först.

Anförande nr 102

I n g e r S t a r k (V): Du säger att hemlösheten har börjat minska. Vi kan konstatera att den akuta hemlösheten tyvärr ökar. Det är de mest utsatta som drabbas av den. Men jag tänkte visa dig något. Vänsterpartiet har skrivit en motion som heter *Tidtabell för att avskaffa hemlösheten*. Detta har vi haft i våra budgetar i många år, och vi fortsätter envist att lägga fram förslagen i vår budget. Där har vi bland annat med att vi ska upprätta en tydlig stadsövergripande plan för att avskaffa hemlösheten på fem år i enlighet med motionens intentioner och förslag. Jag kan tala om att vi bland annat har frågat människor som är hemlösa.

Vi har skickat detta på remiss till Stadsmissionen för att visa upp våra förslag och diskutera med dem. De tycker att detta är bra förslag. Jag föreslår att ni bifaller motionen. Detta är en bra plan som avskaffar hemlöshet.

Anförande nr 103

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Det är ingen nyhet att Vänsterpartiet presenterar planer; ni har en tendens att ha femårsplaner för både allt och alla. Detta är en problematik som jag inte tror att man kan lösa i ett slag eller över en natt. Jag tror snarare att det handlar om många olika satsningar. Vi arbetar med att förebygga den akuta hemlösheten, bland annat genom att inrätta två nya härbärgen nästa år, som jag sade. Vi gör detta tillsammans med individuella uppföljningsplaner för dem som ständigt återkommer till härbärgen. Jag tror att det är rätt väg att gå.

Detta är svåra frågor, men vi satsar också extra mycket resurser.

Anförande nr 104

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Hemlösheten har minskat, säger Markus Nordström. Jag ser två möjliga svar på det. Det ena är det som Inger och Stefan säger: Det beror på vilken utredning man läser. Det andra är att det bygger på att man bara läser utredningar. Hemlösheten har exploderat i Stockholm. Det har aldrig varit så många människor som sover på gatan, i portuppgångar eller under broar. Det ser alla stockholmare som rör sig i staden. Det ser alla som gör någonting annat än att läsa utredningar. Orsaken till att de inte finns i din statistik är att de har en annan bostadsort än Stockholm. Vi kan vara överens om att just bostadsort är ett ganska dåligt mått när man talar om hemlösa.

Ni har vägrat att göra någonting åt frågan fram tills nu. Fram tills nu har vi hävdat att vi inte ska jobba med denna grupp. Ni har till och med ställt krav på särredovisning på Frälsis och Ny Gemenskap för att vara säkra på att inga kommunala pengar har gått till hemlösarbete med icke stockholmare. Nu gör ni ett litet anslag, men det är bara samma sak.

Anförande nr 105

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ett litet anslag, säger Roger Mogert. Totalt satsar vi över en halv miljard på att hjälpa hemlösa. Vi fortsätter med de särskilda

medel som avsattes 2012 även när vi är inne i 2013. Vi ska vara noga med satsningar som verkligen ger resultat, och vi ska utvärdera varje enskild reform och satsning som vi gör.

Det är sant att det finns hemlösa personer och människor i Stockholm som kommer från andra länder än Sverige. Det finns hemlösa EU-medborgare. Vi inrättar nu ett nytt härbärge, Vinternatt, just för hemlösa EU-medborgare. Det ska finnas fram till april och följas av en utvärdering. Vi har även uppsökande team som främst kommer att inrikta sig på att stödja hemlösa EU-medborgare eller medborgare från tredje land.

Anförande nr 106

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, ledamöter och åhörare – jag kan tänka mig att det är massor med åhörare som sitter här så här vid lunchdags! Jag har sagt detta många gånger förut och jag tänker säga det många gånger till: Ett samhälles grad av anständighet handlar om hur man behandlar dem som har det sämst. Här handlar det naturligtvis om en stads grad av anständighet.

Jag har läst valda delar av majoritetens budget. Det finns en hel del bra formuleringar där. Ur funktionshinderspolitisk synpunkt ser det ut som en fantastisk framgång att ordet tillgänglighet dyker upp redan i andra eller tredje stycket i början. Men det beror på vad man menar med tillgänglighet. Ska man definiera det på samma sätt som man har gjort när man har förvanskat ord som mångfald? För oss betyder det människor med olika etnisk bakgrund, men ni har förvanskat det till att betyda privatisering och många företag. Då är det inte så seriöst. Om aktivitet och aktivitetsplan är lika med att man säljer ut flera verksamheter till företag och inte att man pysslar med någon speciell aktivitet så är det sjukt. Jag har ännu inte sett att ordet tillgänglighet har börjat betyda att något har sålts ut till privat drift, men jag förväntar mig sådana språkliga nyskapelser från majoriteten. Det har ni varit ganska duktiga på hittills.

Jag tänkte bara ta upp några små saker, eftersom man har så kort tid på sig. Det handlar om ledsagning och jämlik tillämpning. Under tre års tid nu har utnyttjandet av ledsagning minskat i staden. Jag ser inte att det finns någon idé i budgeten om att man ska se till att det blir mer i fortsättningen eller skapa möjligheter för mer.

Jag skulle också vilja veta och se om det finns några kraftfulla idéer om hur man följer upp riktlinjer så att detta tillämpas lika över hela staden och man inte har olika lokal praxis i olika delar av staden. Det är en aspekt.

Någonting annat som jag vill säga någonting om och som jag hoppas att vi kan komma överens med majoriteten om inför nästa år är överförmyndarnämnden, ordförande. Det finns ett strukturellt problem, och det består av att det finns en anslagspost. Det betyder att när många människor har en svår situation och en låg inkomst och behöver gode män och förvaltare tas dessa pengar från förvaltningens drift. Det gör att det kan hända att man behöver göra jobb på förvaltningen, och då finns det mindre pengar. Denna incitamentsstruktur tror jag inte riktigt på, så jag hoppas att vi kan komma överens nästa år.

Jag har ett tema till och ytterligare några saker att säga, men jag tar dem senare.

Anförande nr 107

E w a S a m u e l s s o n (KD): Hej Kaj! Tack för den positiva ton som jag tycker att du ofta har i diskussionerna! När det gäller frågor om funktionsnedsättning och utvecklingen av samhället får vi allt oftare glada tillrop också från de olika organisationerna. Även från SRF har jag fått ett glatt mejl när det gäller budget 2013.

Du tog upp frågan om ledsagning. Om det är någon fråga som har varit utredd detta år är det just ledsagning, på mitt initiativ. Den kommer möjligtvis upp på nästa socialnämnd, och då kommer utredningen att de nya riktlinjerna att fastslås. Detta är alltså på gång inom den närmaste tiden.

När jag nu har chansen vill jag säga något om bostäder, som var uppe förut. Vi har skrivit in att i inriktningen av nybyggnadsprojekt ska 5 procent av lägenheterna vara för särskilt boende och med prioriterad inriktning för personer med funktionsnedsättning. När vi talar om tillgänglighet är det i dess vidaste bemärkelse – fysiskt såväl som när det gäller kognitiv tillgänglighet.

Anförande nr 108

K a j N o r d q u i s t (S): Jag tänkte passa på att säga något om organisationsanslag eftersom jag nu har möjlighet. Det finns någonting som jag också tycker är ganska positivt att se, och det är att man tänker titta över regelverk och annat under nästa år och fundera över hur verksamheten ska struktureras. Men då vore det väsentligt att organisationerna för funktionshindrade hade en möjlighet att delta. Jag tycker att 1 miljon i intressepolitiskt anslag är ganska dåligt. Vi har lagt på 2 miljoner mer i vår budget. Det är inte heller tillräckligt, men skulle åtminstone ge organisationerna en viss kontinuitet och en viss möjlighet att se framåt och planera hur man ska jobba.

Handikapprörelsen eller funktionshindersrörelsen i Stockholm lider av för låga anslag, vilket gör att man har en mycket knepig situation. Man har samma organisation och det är betydligt bättre på landstingsnivå, vilket är ganska märkligt.

Anförande nr 109

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Du har en trevlig ton, Kaj. Jag är glad att du har sett det som är positivt och att du ser den stora satsning som görs i vår budget just på funktionshinderområdet.

Överförmyndarnämnden gör ett mycket angeläget och viktigt arbete med att tillsätta gode män och förvaltare för de personer i vårt samhälle som behöver hjälp och stöd med sin ekonomi i vardagen. Det är svårt att överblicka vad det här kostar. Det är mycket svårt att i början av året se hur kostnaderna för arvoden som vi betalar till gode män kommer att utvecklas eftersom vi inte råder över den utvecklingen själva. Jag föreslår att vi här och nu tar en budget i taget, Kaj. Vi noterar att vi i alla partier lägger oss på samma budgetnivå för överförmyndarnämnden. Jag tycker att det är bra. Det gör att vi kan få ett lugnt och harmoniskt arbete under året. Jag tycker att vi ska följa utvecklingen noga och återkomma i nästa års budget och se hur det har gått.

Anförande nr 110

K a j N o r d q u i s t (S): Min uppfattning ligger mycket nära din. Den enda skillnaden är egentligen att vi i vår budget använder ett verb, och det verbet är det

gamla fina politiska verbet ”utreda”. Jag tycker alltså att vi ska utreda om vi skulle kunna separera det här på något sätt. Min bild är att det inte finns några problem alls när det gäller den egna förvaltningsverksamheten, det vill säga hur man driver den egna förvaltningen. Problemet är att vi inte riktigt vet i förväg hur utfallet kan bli när det gäller arvodena, och då borde vi ha ett bättre system som inte straffar den rena förvaltningsverksamhet, det vill säga det som man behöver göra för att få den här verksamheten att fungera på ett bättre sätt. Den ska inte drabbas av att folk har det sämre. Det är en ganska konstig tingens ordning.

Anförande nr 111

A r b a K o k a l a r i (M): Herr ordförande! Jag vill prata lite om vår satsning mot droger och cannabis. För några år sedan upptäckte vi att droger har tagit en allt större plats i unga människors liv. Maria Ungdom nämnde att cannabis är huvuddrogen i dag och inte alkohol. Det har funnits en syn på legalisering av cannabis på nätet som har sänkt trösklarna för unga att pröva på. Vi svarade på detta genom att satsa på prevention mot cannabis. I den här budgeten dubblar vi vår satsning på cannabisprevention. 2 miljoner av detta går till Maria Ungdom för att de ska kunna fortsätta det framgångsrika arbete de gör. I den senaste mätningen kan vi se att ökningen av cannabisanvändningen har stannat av. Vi hoppas att det är en trend som fortsätter och att den går nedåt, men vi vet inte ännu. Oavsett vilket fortsätter vi att storsatsa på prevention och samverkan. Vi vill också att Maria Ungdom fortsätter att jobba med den här frågan genom att jobba med samverkan och etablera sig på nätet för att nå unga människor ännu mer än i dag. Vi satsar också på information till föräldrar.

Prevention och samverkan är något som vi i Alliansen har prioriterat, och vi ser att det fungerar. Sociala insatsgrupperna är ett exempel. Mumin är ett annat exempel, och Operation Gåsen är ytterligare ett exempel. Det är viktigt att vi låter individen och dess behov styra och att polisen, socialtjänsten, vården och alla instanser hjälper den unga människan att komma på fötter och inte hamna på fel bana.

Det är också intressant att veta att sossarna inte har skrivit någonting om cannabis i sin budget. Prioriterar ni inte cannabisprevention? Eller tycker ni att situationen är helt okej och att vi är färdiga? Jag såg inte heller något specifikt gällande en ekonomisk satsning på just cannabis hos Miljöpartiet. Det är mycket intressant vilka prioriteringar som görs.

För oss moderater och för oss i Alliansen är unga människors hälsa mycket viktigt. Det är viktigt att man får en bra start i livet. Därför fortsätter vi nu att satsa på prevention mot cannabis.

Anförande nr 112

K a r i n R å g s j ö (V): Det låter jättebra att ni ska satsa. Men när det gäller Maria Ungdom har ni skurit ned. Det var 35 personer som jobbade på Maria Ungdom Stockholm med uppsökande verksamhet och behandling, och nu är det 17. Jag kallar inte det för en storsatsning sedan 2006 utan för en extrem nedskärning. Det är min ena synpunkt.

Den andra är att man i olika undersökningar kan se att de som fastnar i cannabismissbruk är unga människor som lever under hårda socioekonomiska förhållanden. De

befinner sig kanske inte främst på Östermalm, Södermalm och Kungsholmen. Man kan fastna där också, men det stora flertalet befinner sig i miljöer som har de socioekonomiskt svårt. Jag vill höra hur det stämmer överens med era satsningar generellt under åren, Arba. Sedan vill jag också höra med dig om föräldrasatsningar när det gäller just de här ungdomarna. Det är dessa ungdomar som har föräldrar som missbrukar och mår dåligt.

Anförande nr 113

A r b a K o k a l a r i (M): Maria Ungdom är oerhört viktigt för oss. Vi ser att deras arbete med att nå unga människor, ge dem tidiga insatser och deras samarbete med polisen, vården och socialtjänsten är framgångsrikt. Det är därför vi lägger 2 miljoner på dem. Vi följer dem mycket noga, och vi uppskattar deras arbete oerhört mycket.

Du har helt rätt i att de unga personer som drabbas mest är de som har en trasslig bakgrund och kommer från socioekonomiskt utsatta områden. Det just därför som samverkansarbetet, Mumin och sociala insatsgrupper som når individen och alla de problem som den har, är så framgångsrikt. Det hjälper inte bara att komma in på invånarjour, utan man måste ta in hela bilden. Det är det vi gör, och det är det vi satsar på.

Anförande nr 114

J o n a s E k l u n d (MP): Drogförebyggande arbete, särskilt bland ungdomar, är mycket viktigt. Du påstår att vi inte har några sådana satsningar i vår budget. Det stämmer faktiskt inte. Oppositionsbudgetens tabeller är uppbyggda på det viset att den fördelning av pengar som majoriteten har kvarstår hos oss om vi inte särskilt har tagit bort den. Vi satsar samma pengar som ni. Arbetet med samverkan och utveckling av preventionen är oerhört viktigt. Samtidigt måste det finnas bra resurser i grunden för arbete med ungdomar som hamnar på glid trots preventionsinsatserna. Bara 40 procent av de orosanmälningar som kommer in angående ungdomar och barn i Stockholms stad utreds över huvud taget. Bland annat i Enskede-Årsta-Vantör och i Rinkeby-Kista har socialtjänsten i officiella rapporter slagit larm om att det beror på bristande resurser och att man av budgetskäl väljer bort att utreda.

Anförande nr 115

A r b a K o k a l a r i (M): Visst säger ni att ni satsar 12 miljoner på missbruksvård, men problemet är att vi inte har någon aning om vad de pengarna ska gå till. Ni är väldigt dåliga på att specificera det. Det är därför jag undrar om det inte är prioriterat att satsa mot cannabissmissbruk. Vi gör det väldigt tydlig. Vi har en tydlig prioritering av detta. Ni pratar allmänt om missbruksvård utan att vara specifika. Det tycker jag är bekymmersamt.

Anförande nr 116

M o n i k a L i n d h (S): Du ställer en specifik fråga om varför Socialdemokraterna inte har skrivit specifikt om cannabis i sin budget. Om du läser på s. 111 i vår budget kan du se ett slags beskrivning, även om den inte räcker till för dig, av tyngden och omfattningen av utslagningen av ungdomar i Stockholm på grund av droger och missbruk. Det är betydligt mycket allvarligare än det har varit tidigare. Att vi inte specificerar olika drogslag beror på att de går i varandra. När ni specificerar en liten satsning på 2 miljoner mot just cannabis är det för oss ett tecken

på hur ni fragmenterar, splittrar och drar undan resurser från hela missbruksområdet. Det är mycket tydligt hur ert misslyckade arbete har fått droganvändningen att öka.

Anförande nr 117

A r b a K o k a l a r i (M): Oj då! Det kan man ju också tycka. Problemet är att vi i den senaste mätningen ser att droganvändningen har stannat av. Vi vet inte ännu hur utvecklingen fortsätter. Det är därför vi satsar så mycket. Det är inte 2 miljoner, utan det är 10 miljoner. Det är dubbelt så mycket som förra året.

Jag måste säga att till dig, Monika, att även om du beskriver problemet, att cannabis och droganvändning är ett stort problem, har inte ni några konkreta ekonomiska satsningar. Ni kan säga en sak, men ni måste faktiskt också leverera. Det gör vi. Vi pratar om det, prioriterar det och satsar på det.

Anförande nr 118

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (S): Fru ordförande, fullmäktige! Det är skönt att få veta att vi i alla fall får äta, men det känns nästan lite jobbigt med tanke på det vi pratar om. När vi pratar om socialt arbete handlar det ofta om ett långsiktigt förebyggande arbete. Vi kan diskutera vilka olika insatser som behövs, men i grunden handlar det om vilket samhälle vi vill ha. Ett samhälle med så stora klyftor som vi nu ser, och de ökar hela tiden, drabbar inte bara dem som står där i soppkön utan det drabbar oss alla. Ojämlighetens pris är mycket högt. Det är faktiskt ganska obarmhärtigt. Visst kan vi bygga ett samhälle där vi separerar och gör så att man slipper se de ökade klyftorna. För vissa är det antagligen enklare att bygga ett sådant samhälle, men jag är övertygad om att de flesta stockholmare inte vill ha ett sådant samhälle.

Under inledningsdebatten i går mellan gruppledarna och i dag har vi hört från den borgerliga majoriteten att det nu görs en satsning på socialtjänsten. Visst avsätts det mer pengar i år än vad det har gjorts tidigare.

I vår budget lägger vi den stora satsningen på jobb till dem som i dag uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. Det är den enskilt viktigaste åtgärden för att bryta fattigdom och få människor tillbaka till egen försörjning. Vi har också ett antal andra förslag i vår budget. Vi vill bland annat förstärka det förebyggande arbetet inom området individ och familj för att motverka det som vi har pratat om här, till exempel att det finns barn som känner att de inte kan följa med på skolutflykten. Därför tillför vi ytterligare 10 miljoner mer än ni gör i er budget. Vi vill också stärka insatserna när det gäller det som framkom i BUSS-utredningen.

Det är inte så konstigt att ni säger att ni just nu gör en satsning. Sedan 2006 har socialtjänstens budget minskat med nästan 13 procent. De senaste årens underfinansiering har fått stora konsekvenser. Vi behöver inte bara prata om rapporter, utan vi kan, precis som Roger Mogert sade i sitt inledningsanförande, se det när vi går runt i stadens alla delar. Vi kan se det på torgen och i tunnelbanan.

Nej, jag tror inte att man år efter år kan gräva en grop som blir större och större och sedan fylla på med lite sand till hälften. Man ramlar fortfarande i den där gropen när man går. Det är detta det handlar om i verkligheten. Det krävs en annan inriktning.

Bifall till Socialdemokraternas förslag!

Anförande nr 119

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Du talar väl, Elisabeth, och försöker låtsas att ni gör en storsatsning men att vi inte gör det. Du säger att vi har åderlåtit budgeten under många år, och nu far hela Stockholm illa. Då tycker jag att det är väldigt konstigt att ni tycker att detta ska rätas upp genom 10 miljoner till förebyggande arbete och några miljoner för att förverkliga BUSS-utredningen i en budget på nästan 1 000 076 000.

Ert andra recept är att man ska byta en bidragsmodell mot en annan bidragsmodell. Är inte det lite andefattigt? Om ni tycker att vi har dränerat socialtjänsten varför har ni då inte återställt den?

Anförande nr 120

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (S): Som jag sade lägger vi vår stora satsning på det du kallar för att byta bidrag med varandra. Jag tycker att det är cyniskt att säga det. Det handlar om jobb med kollektivavtalsenlig lön, vilket dina koalitionskamrater lovade inför 2006 men sedan inte klarade av att leverera. Det är det vi säger. Att kunna bevisa att man har haft ett jobb eller har ett jobb ökar möjligheten att få ett jobb även utanför kommunen. Det handlar inte om att byta bidrag, utan det handlar om att kunna få jobb. Det är den största satsningen vi gör. Det är en stor skillnad mellan våra budgetar.

Anförande nr 121

E w a S a m u e l s s o n (KD): Fru ordförande! Det är absolut intressant att titta på vilket samhälle vi vill ha. Det är utgångspunkten för allt vårt politiska arbete. Det handlar om att hela tiden utvärdera det vi gör, utveckla och gå vidare. Det är precis det vi har gjort. Vi har sett att vi behöver göra en del satsningar, inte minst på den sociala sidan.

Ni pratar hela tiden om klyftor, och ju mer ni pratar om klyftor desto mer blir det en verklighet för dem som kanske inte alls upplever att de lever i ett samhälle som har stora klyftor. I stället borde ni se på det positiva som händer, inte minst ute på Järvafältet.

Det finns en stor grupp människor som vi också ska prata om inom det sociala området. Den består av enskilda individer, personer med funktionsnedsättning. Jag saknar dem väldigt mycket i er budget. Ni skriver nästan inte någonting om dem där.

Anförande nr 122

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (S): Ni har suttit i majoritet i sex år nu. Jag säger att ni har grävt den här gropen i budgeten varje år, och även om ni fyller på lite trillar man fortfarande i den. Det kommenterar du inte, utan du ställer ytterligare frågor till mig. Det är ganska typiskt. Ni har makten. Ni tar inte ansvar, och ni ser inte konsekvenserna av den politik som ni genomför.

Anförande nr 123

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag reagerade lite på hur du formulerade dig i början av ditt anförande. Du antydde att det vi vill ha är ett samhälle där folk far illa. Du

säger det inte rakt ut, men din antydan är ganska tydlig. Jag tycker att det är rätt cyniskt. Vi kan väl ändå vara överens om att alla vi här i den här salen engagerar oss för ett bättre samhälle och att vi har tydliga mål för det. Att vi sedan har olika vägar dit är en annan sak. Jag tycker att det uttalandet var ganska cyniskt.

I en replik sade du att det är bra att kunna visa att man har haft ett jobb för att få ett jobb. Men ändå motarbetar Socialdemokraterna ungdomslöner och säger till exempel att jobb på McDonalds inte är några riktiga jobb. Det tycker jag är lite intressant. Snacka om att säga emot sig själv!

Anförande nr 124

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (S): Jag säger inte att ni är cyniska. Jag säger att er politik kan leda till stora klyftor. Det står jag för.

Vi anser att människor ska kunna få jobb och att jobb i sig ger möjligheter att få andra jobb. Att göra folk fattiga på jobb är ingen bra lösning. Det är inte det som leder till en bra utveckling. Working poor har inte lett till så bra konsekvenser i USA bland annat.

Anförande nr 125

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Fru ordförande, ledamöter! Under de år som Alliansen har haft makten i Stockholm har det faktiskt inte skett några neddragningar i socialnämndens budget. Vi har tvärtom gjort satsningar, och vi gör satsningar. Den här budgeten innebär en alldeles enorm satsning just på det här området. Det är viktiga och angelägna satsningar vi gör. Vi hörde alldeles nyss Markus prata om de satsningar vi har gjort för hemlösa, och vi fortsätter den satsningen. Vi lägger också till medel för hemlösa EU-medborgare.

I vår budget gör vi förstås en rad andra satsningar som jag inte hann med att prata om förut. Det handlar om arbetet med kvinnofrid, hedersrelaterat våld, stöd till funktionshindrade, missbruksbehandling, stöd till ensamkommande flyktingbarn och en rad andra satsningar.

När jag tittar i era budgetförslag känner jag både glädje och oro. Jag blir lite bekymrad och orolig därför att ni verkar tro att det är så himla lätt att lösa de här problemen. Man får en känsla av att det är patentslösningar, lika för alla och en quick fix och att det går jättesnabbt att lösa problemen. Men jag tycker att de sociala frågorna och de sociala problemen kräver mycket större respekt än så. Det handlar om att använda sig av evidensbaserade metoder, att ha långsiktighet och att utgå från den enskilda individens behov. Det går inte att hjälpa människor om man inte fokuserar på just deras behov. Där blir jag riktigt bekymrad.

Men jag sade också att jag kände lite glädje, och glädjen jag känner när jag tittar på era budgetar handlar om att ni faktiskt föreslår rätt många saker som vi redan har infört. Jag blir lite bekymrad när jag funderar över hur det kommer sig att ni inte känner till det. Vill ni kan vi faktiskt föra någon sorts diskussion om hur vi ska fortsätta och arbeta vidare på socialtjänstens område så att vi alla känner oss trygga med vad vi egentligen gör. Det handlar om natthärbärgen för EU-medborgare, och det handlar om att placerade barn ska ha en egen socialsekreterare till exempel.

Jag tycker att det hänger rätt många trådar i luften här och nu. Jackie pratade förut om att det borde vara mindre enheter på Västberga boende eftersom den modellen inte fungerar med stora enheter. Jag blir lite bekymrad när ni säger att ni här och nu ska ordna Bostad först med 200 lägenheter. Hur går det ihop med storskalighet på det ena sättet och inte på det andra? När det gäller Bostad först tror jag att vi ska ta ett steg i taget. Vi ska se till att de människor som får delta i projektet Bostad först inte misslyckas. Om de gör det är de inte betjänta av den hjälp de har fått.

Anförande nr 126

I n g e r S t a r k (V): Du är mycket bekymrad, Marie, och det är faktiskt jag också. Jag säger bara Q-jouren. Den kommer att få lägga ned vi årsskiftet om inte ett under sker. Vänsterpartiets Eva Olofsson har ställt en fråga till Maria Larsson i riksdagen. Maria Larsson säger bland annat: Socialstyrelsen presenterade för första gången i våras att endast en tredjedel av kommunerna kan erbjuda skyddat boende till kvinnor med aktivt missbruk.

Det är inte acceptabelt. Min fråga till dig, Marie, är: Ska Stockholm ingå i de två tredjedelarna efter nyår?

Anförande nr 127

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Vi har diskuterat Q-jouren flera gånger förut här i talarstolen. Jag tycker att Q-jouren är jättebra. Det finns några till sådana verksamheter, men den är ändå ganska unik. Det vore mycket bra om vi kan se till Q-jouren kan finnas kvar. Jag jobbar med det på andra sätt än här. Vi har bett KSL att titta på detta och prata med de andra kommunerna i Stockholms län. Q-jouren är en verksamhet som betjänar hela länet. Då är det också rimligt att resten av länet är med och betalar. Vi i Stockholm är beredda att betala för de kvinnor som vi placerar på Q-jouren. Vi diskuterar med dem hur vi ska kunna göra det på ett vettigt sätt så att de ska kunna känna trygghet och långsiktighet.

Anförande nr 128

Borgarrådet M o g e r t (S): Blotta tanken på att barn far illa är outhärdlig, sade du förut i dag. Jag skulle vilja börja där. Så är det naturligtvis. Jag tror, precis som Stina sade, inte att ni i grunden har någon annan inställning, men det räcker inte att förfasas. Det är också en prioriteringsfråga, och ni väljer att sänka skatten och inte att lägga pengar på barn som far illa.

Jag är helt övertygad om att ni är goda människor allihop, men ni är också tänkande människor som kan räkna. Ni kan läsa en budget lika bra som jag gör. Jag vill påstå att ni förstår utfallet i Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta. Ni förstår vad konsekvensen blir. Ni kan se att det blir en nedskärning. Ni fyller inte igen några hål. Ni gräver nya hål i de här stadsdelarna. Det kommer att bli ännu tuffare för barn och unga att få stöd och hjälp, och det kommer att bli ännu fler som man inte ens hinner med att utreda om de ska få stöd och hjälp. Det måste ni väl rimligen se?

Anförande nr 129

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Det här är en riktigt stark budget, och det är en riktigt stark budget just på socialtjänstens område. Vi förstärker individ- och familjeomsorgen med 88,2 miljoner kronor. Det kommer att bli ett ordentligt tillskott i våra stadsdelar. Det kommer att ge en stor möjlighet att fortsätta med det

bra arbete man gör och att förändra sitt arbetssätt på de ställen där det inte har fungerat. Stockholm är en stor stad. Vi har många förvaltningar och många enskilda medarbetare. På de allra flesta ställen fungerar det väldigt bra men inte riktigt på alla.

Anförande nr 130

A w a d H e r s i (MP): Du har bland annat nämnt patentlösningar och quick fix, Marie. Jag vill veta vad du syftar på. Syftar du på de organisationsförändringar som ni har gjort inom försörjningsstödet i olika stadsdelar? Jag vill också veta lite om den underfinansiering som har varit inom försörjningsstödet. Väldigt många har haft underskott och blivit tvungna att ta pengar från kärnverksamheter, till exempel från förskolan. Jag vill fråga: Hur kan det vara en social rättvisa att man tar pengar från förskolan så att den blir drabbad och får sämre kvalitet på grund av att det finns människor som är i behov av ekonomiskt bistånd?

Anförande nr 131

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): När jag pratar om era budgetar tittar jag lite på dem i klump. Det jag har reagerat mest på är när man har pratat om att bygga bort hemlösheten och sagt att en bostad till alla skulle lösa alla problem. Riktigt så enkelt är det inte. Hemlösheten är ett stort och mångfasetterat problem som förtjänar att jobbas med på många sätt. Samma sak gäller arbetslösheten. Här arbetar vi till exempel med jobbtorgen på ett jättebra sätt för att långsiktigt försöka få ut människor i arbete. Det är ingenting man kan göra väldigt snabbt. Det är ett arbete som kräver en gedigen kunskap och att man går in på individnivå och skapar arbeten.

Vi anslår 88,2 miljoner till individ- och familjearbetet eftersom vi tycker att det är viktigt.

Anförande nr 132

J a c k i e N y l a n d e r (V): Fullmäktige, ordförande! Du måste ha missförstått mig. Jag vill inte vara taskig på något sätt mot dig – tvärtom. Vi pratar inte om ett boende i form av 200 lägenheter. Utan vi pratar om 200 lägenheter. De ska givetvis vara utspridda. Vi pratar inte om ett nytt Västberga eller något annat i den formen. Vi pratar om 100 eller 200 lägenheter. Vi är det parti som förr om åren haft inskrivet i budgeten att vi vill ha 300 lägenheter. Det är det vi pratar om. Även om man är missbrukare har man en längtan efter ett eget boende, en helt annan boendeform än att bo kvar på Västberga år ut och år in. Man vill kanske komma därifrån. Då har ni det här förslaget Bostad först. Varför sätter ni dem inte i det?

Anförande nr 133

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Vi gör ju det. Vi har Bostad först, men vi tror att det är viktigt att de människor som får komma till Bostad först och får en lägenhet där också kan lyckas. Det är inte någon som är betjänt av att misslyckas. Därför är det viktigt att vi dels väljer ut vilka detta passar, dels driver det i ganska liten skala för att sakta men säkert utöka det.

Jag är ledsen om du inte får svara på detta, Jackie, men du sade förut att Maria Ungdom gör en neddragning. Det stämmer faktiskt inte. Vi satsar 10 miljoner extra på cannabisprevention. 2 av dem är direktdestinerade till att gå till Maria Ungdom. Under det här året har vi satsat extra på Maria Ungdom och det projekt som de har där de jobbar som fältarbetare i tunnelbanan. Det har vi alldeles nyss förstärkt så att

de lyckas bevaka fler tunnelbanestationer. Jag tror att det är mycket bra. Landstingen gör en förändring av Maria Ungdom, men inte heller det är en neddragning utan en effektivisering av verksamheten.

Anförande nr 134

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, fullmäktige! Det kommer allt fler ensamkommande flyktingbarn till Stockholm. Samtidigt har det visat sig att flera av de HVB-hem som ska ge dessa ungdomar en bra start i livet inte håller måttet. Vi måste öppna fler hem med hög kvalitet för ungdomar, och då i kommunal regi så att vi har full insyn. Den kraftiga ökningen i en del stadsdelar motsvaras inte av en ökad resurstilldelning. Även om det skjuts till pengar räcker de inte. Det kommer att bli ett allvarligt problem för de aktuella stadsdelarna som till exempel behöver anställa fler handläggare för att klara av att göra ett bra arbete.

Vänstern vill i samverkan med landstinget och stadsdelarna ta fram förslag till lokalisering av familjecentraler. Det var en verksamhet som fungerade mycket bra, och det är dags att vi återupplivar den. Vi satsar även 2,2 miljoner kronor för att kunna sänka avgifterna i familjerådgivningen från 450 kronor till 250 kronor så att alla som behöver stöd och hjälp har råd att få den.

Det behövs också fler jour- och familjehem i staden. Bristen är allvarlig och får bland annat till följd att barnen får stanna för länge i jourhemmen. Vi anser att staden ska ta ansvar för jour- och familjehemmen själva och bygga upp en kommunal pool av hög kvalitet. Det handlar om utbildning och fortbildning regelbundet för att höja statusen på arbetet som familjehem. Det händer alltför ofta att barn eller ungdomar tvingas byta familjehem, ibland flera gånger, på grund av att familjehemmet inte klarar av det ofta mycket tunga uppdrag som det innebär att ta hand om barn och ungdomar i kris. Det måste tas fram en handlingsplan i samverkan med stadsdelarna för jour- och familjehem i kommunal regi.

I min inledning tryckte jag på att det är en katastrof att Q-jouren kommer att tvingas lägga ned till årsskiftet. Jag sade att Stockholms stad borde kunna driva den själv. Det handlar om fem platser. Det är 2 miljarder i överskott i den här staden. Vi har definitivt råd att driva den själv. Vi ska inte hamna bland de två tredjedelar av kommunerna i landet som inte har en kvinnojour för kvinnor i aktivt missbruk.

R VIII KULTUR- OCH FASTIGHETSROTELN

**Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, Stadsdelsnämnderna: Kultur och föreningsverksamhet, verksamhet för barn och ungdom
Punkt 8, 30, 3)**

Anförande nr 135

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktigevänner och åhörare! Nu ska vi prata kultur och konst. Vi ska inte prata om Zlatans fjärde mål i går, men det skulle man ändå kunna komma in på. Nu ska vi prata om den riktiga kulturen och konsten.

I den här budgeten tar konsten och kulturen ytterligare plats i Stockholms utveckling, och då menar jag hela staden. Innan Vänstern börjar med sin förortsbashing om att förorten inte har någonting, inte är någonting värd och att det inte finns någonting som är bra i förorten, vill jag säga att det kommer att bli många satsningar i förorten, och det är det redan.

I Stockholm är vi alla stockholmare, oavsett var vi kommer ifrån, oavsett vad vi tror på och oavsett vilka ideal vi har. Det är därför människor flyttar till Stockholm. Det är kulturlivet i dess bredaste bemärkelse som ska försvara toleransens, öppenhetens och yttrandefrihetens ideal. Det är stora ord, men det är viktiga ord, och de har strategisk betydelse för Stockholm. Men den här strategiska betydelsen innebär inte att man ska lära människor hur de ska tänka rätt, utan det handlar om att människor ska få verktyg att tänka själva, bilda sig en egen uppfattning och forma sin egen roll för historien och samhället.

Den reflekterande människan lär sig genom kulturen att verkligheten är sammansatt. På så sätt är kulturen ett sätt, och jag menar allvar, att impregnera människor mot både högerpopulism och vänsterpopulism. Grogrunden för den populism, både till höger och till vänster, som inte vill nyansera samhället, som inte vill att saker ska vara lite osäkra och som inte vill att man ska tänka lite extra är banaliteten. Man ställer grupper mot varandra. Man ger enkla lösningar på komplexa problem. Jag har sett det på Balkan, jag har sett på Kuba och jag ser det hända i Sverige. Därför kommer jag aldrig någonsin att sluta tala om en kulturpolitik som ska nå flera, som ska nå många, som ska ha hög kvalitet och som ska drabba människor med kraft. Det är mycket viktigt. Många medborgares tillgång till kulturen är extremt viktigt. Hela vår politik bygger på detta.

Med den nya budgeten tar kulturen ännu större plats på många sätt. Biblioteken får ökade öppettider. Vi har en strukturplan som kommer att leda till förbättrade bibliotek. De som kan sin geografi kan fundera över var biblioteken ligger på Telefonplan, på Brommaplan, i Fruängen, i Sköndal, i Gubbängen, i Skärholmen, i Tensta, i Aspudden och i Hagsätra.

Stadsmuseet kommer att utveckla sin verksamhet. De kommer att ha en ökad utställningsverksamhet och ökade öppettider.

Kulturhuset och Stadsteatern slås ihop till en organisatorisk enhet för att ge oss ett större och kraftfullare allkonsthus mitt i Stockholm som kanske kan spänna bågen över alla konstformer. Jag tror att det kommer att låta tala om sig internationellt.

De konstnärliga högskolorna kommer att erbjudas utrymme att visa sig i Stockholms innerstad också för dem som inte redan är inne i kulturlivet.

Vi fortsätter att prata om dem som ska in i kulturlivet. Vi ger kulturskolan i uppdrag att inrätta ett el sistema-system där många får prova på att spela olika instrument.

Liljevalchs kommer att få sin efterlängtrade utbyggnad. 130 miljoner kommer att gå åt till det.

Stadsarkivet, denna fantastiskt uppskattade verksamhet i Stockholms stad, får ökade resurser för att kunna visa stockholmarna mer av deras stad och vad den har stått för genom historien.

Stadsteatern, denna verksamhet som vi är så stolta över, är så lyckosam i dag att vi inte vågar tala om hur lyckosam den är eftersom det finns så många som är så avundsjuka där ute. Men jag kan berätta att när Stadsteatern släppte sina biljetter häromdagen sålde de 40 000 biljetter på en dag. Det var medborgare i Stockholm som köpte biljetter till föreställningar som de aldrig har sett och inte har sett recenserade. Det är en förtroendefråga. Jag vill passa på att säga att Stadsteaterns uppdrag också är att nå många människor. Det har de fått lite skit för. Det är mycket märkligt. Det finns ingen svensk scen som visar så mycket samtida svensk dramatik i dag vad gäller åskådare, premiärer eller antal föreställningar. Det kan ni ta med er när ni träffar dem som tycker att det finns verksamheter som är lite smalare och därmed lite bättre.

Jag är ofantligt stolt över vårt kulturliv, och jag ser hur kulturlivet, både det offentliga och det privata, växer oavbrutet. Våra kulturskapare når ryktbarhet världen över. Våra skådespelare är berömda i Hollywood. Våra musiker syns världen över. Våra operasångerskor får vara med i de finaste sammanhangen. Vi har fantastiska kulturarbetare, vi har fantastiska chefer som ger dem en plats att vara på och vi har fantastiska medborgare som väntar på att få ta del av kulturen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 136

A r b a K o k a l a r i (M): Fru ordförande, kära stockholmare, alla ni som lyssnar både här och hemma! När jag var åtta år började jag sjunga i kör. Det var första gången jag kom i kontakt med kulturskolan, och det var första gången jag på riktigt kom i kontakt med kultur och musik. När jag var tio år började jag spela piano, och då kom jag också in på en musikskola. Den musikskolan och kulturskolan har präglat mitt liv. Jag höll på med musik hela tiden tills jag blev vuxen och slutade gymnasiet och även efter det. För mig var det fantastiskt att få ha sådana fritidsaktiviteter. Det var också viktigt för att det ökade inlärningsförmågan och möjligheten att bli bättre i skolan. En helt ny värld öppnade sig med nya kompisar och nya upplevelser. Den känslan som jag hade när jag var liten vill jag att alla barn som går i kulturskolan ska känna i dag.

Alliansen presenterar en stark kulturbudget. Vi ökar den med nästan 30 miljoner. För oss moderater är just kulturen för barn och unga oerhört viktig och prioriterad. Därför satsar vi på kulturskolan. Vi vill fortsätta att utveckla kulturskolan. Den ska

hålla hög kvalitet. Man ska få ett större utbud att välja emellan. Fler barn ska få plats i kulturskolans undervisning. Vi satsar också på el sistema som ger barn i socialt utsatta områden möjlighet att växa genom musiken och på så sätt, vilket jag nämnde tidigare, öka inlärningsförmågan och kunna växa.

Vi satsar på biblioteken i ytterstaden och på utökade öppettider. Vi moderniserar våra bibliotek.

Det är viktigt att barn upplever en hög kvalitet. De ska kunna utveckla sitt eget skapande. Då förstår man sig själv och omvärlden och kan lära sig att tänka kritiskt.

En annan fråga jag vill ta upp är evenemangen. Stockholm växer så det knakar. Vi måste bli konkurrenskraftiga och se till att Stockholm blir ännu mer attraktivt för både turister och stockholmarna själva. Här gör vi flera olika satsningar. Vi ska stärka marknadsföringen av Ung08 och Kulturfestivalen. Det ska bli lättare att genomföra arrangemang i Stockholm. Det är fantastiskt roligt, och jag ser fram emot att få jobba mer med det.

Vad är då skillnaden mellan oss och oppositionen? Vänstern vill sänka avgifterna samtidigt som de vill chockhöja skatterna. Vi satsar mer på kultur samtidigt som vi sänker skatten. Vänstern vill att all kultur ska styras av dem själva så att de själva får bestämma. Vi vill att kulturutövarna ska få mer att säga till om när det gäller kulturen. Där går skiljelinjerna. Jag ser fram emot debatten.

Anförande nr 137

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Kultur är egentligen en fantastisk sak i ett samhälle. Vid varje tidpunkt är det upp till samhällets invånare att definiera vad som är kultur. För mig är det intressanta som händer i ett samhälle det som uppstår i en kultur, det som kommer underifrån och växer till synes alldeles av sig självt. Riktigt så enkelt är det dock inte, utan ofta är villkoren för den fria kulturen eller för den kultur som vi ännu inte vet hur den kommer att gestalta sig i framtiden i behov av att samhället ser den och ser utvecklingsmöjligheterna som en tillgång. För mig är kultur mycket större än de budgetkonton som vi förfogar över i Stadshuset. För mig är kultur inte bara en fråga om det vi kan se på eller det vi kan uppleva, utan för mig är kultur en fråga om samhällsförändring och en fråga om vilken kultur vi vill leva i. Därför är det oerhört viktigt att vi stöttar olika typer av yttringar och att vi också accepterar att kulturen får ha en fri position i förhållande till de beslut vi fattar inom de budgetkonton vi har.

Jag är kritisk till hur den borgerliga majoriteten sköter kulturpolitiken. Jag tycker att det är alldeles för mycket klåfingrighet, och jag tycker att man, genom att ha infört ett kulturbonussystem, har skapat en situation som egentligen gynnar de aktörer som redan har det gott ställt och missgynnar dem som har behov att utvecklas. Effekterna av det här bonussystemet, som nu har prövats under flera år, kan verkligen ifrågasättas. Har det varit bra eller dåligt för det fria kulturlivet? På vilket sätt har det påverkat oss, negativt eller positivt? I dagarna har vi kunnat läsa att Fria teatern hotas. Aliasteatern, Teater Brunnsgratan 4, Galeasen, Teater Giljotin och så vidare befinner sig i förtvivlade lägen eftersom de har haft stöd från Stockholms stad men nu har blivit utan. När man frågar varför, hänvisas man till att det här bonussystemet har varit känt i flera år. Det ska medföra att man ska söka ett mer effektivt

kulturutövande som lockar en större publik. Den här typen av klåfingrighet in i den fria kulturen gynnar inte kulturkrafterna.

Jag tycker också att Alliansen gör allt de kan för att påskina att kulturlivet i Stockholm skulle må bättre än vad det gör. Häromveckan pratade man om att Kulturskolan skulle ha nått nya rekordresultat, men det är faktiskt så att man dribblar och fifflar med siffror, vilket gör det alldeles omöjligt att redovisa sådana rekordsiffror. Det är bättre att säga som det är, att vi sedan några år tillbaka dubbelregistrerar och trippelregistrerar kulturskoleelever så att det framstår som om det är väldigt många fler elever än vad det faktiskt är.

Sedan kan vi ta diskussionen om hur det fria kulturlivet och kulturskolan kan utvecklas. Vi satsar 44 miljoner kronor mer än vad Alliansen gör på föreningsliv och kultur.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 138

M a t s B e r g l u n d (MP): Fru ordförande, stockholmare, åhörare! Miljöpartiet vill se ett starkt kulturliv i Stockholm. Kulturen är en kärnfråga i den gröna ideologin. Kulturen får individer och samhällen att växa. Den erbjuder en meningsfull fritid, ett kreativt yrkesliv och en bättre skola. Kulturen är demokratiframjande, och den är också klimatsmart. Den är ofta närproducerad och lämnar ett litet ekologiskt fotavtryck. Ett starkt kulturliv är en motor i den växande staden. Vi ser en fortsatt bank- och finanskris. Jobben måste komma inom andra sektorer, och där spelar de växande kulturella och kreativa näringarna en helt avgörande roll i Stockholm, precis som i hela Europa.

Kulturbudgeten är ett centralt och viktigt styrdokument för den utvecklingen, men då är det tråkigt att se att den borgerliga majoriteten nu för sjunde året i rad minskar kulturens andel av den totala kommunala budgetkakan. Miljöpartiet vill gå åt andra hållet och satsa på ett växande kulturliv. Vi satsar 65 miljoner mer än majoriteten på kulturen, och vi har politiken och verktygen för att hjälpa kulturlivet att utöver det växa av egen kraft. Vi tror inte heller, precis som Tomas Rudin sade, på politisk klåfingrighet där politiken styr vilka intäkter man ska ha eller hur publiken ska se ut. Vi vill låta kulturen växa på kulturens egna villkor. Därför gör vi om bonussystemet till ett infrastrukturellt stöd för det fria kulturlivet. Vi skjuter dessutom till extra pengar, i synnerhet i ytterstaden, genom stadsdelsnämndernas budgetar.

Vi vill ha fler kulturmötesplatser i ytterstaden. Vi kallar det för kvarterskultur. Varje stadsdel ska ha en kulturinstitution av hög kvalitet som erbjuder ett nära kulturliv och gör stadens olika delar unika. Det kan kanske vara ett kulturhus i Midsommarkransen, en teaterscen på Järva eller varför inte en rockklubb i Hökarängen. Vi vill stärka våra egna kulturinstitutioner, återinföra fri entré på museerna, öka kompetensen och kunskaperna genom att stimulera forskning.

Men viktigast av allt är ändå kulturskolan. Här har vi Stockholms starkaste kapital för framtiden. Miljöpartiet tar krafttag för att lyfta kulturskolan efter många år av åtstramningar och skev fördelningspolitik. I några av ytterstadens stadsdelar, till exempel på Järva, når kulturskolan bara en eller ett par procent av ungarna. Det är

alldeles för dåligt. Vi sänker därför avgifterna och anställer fler pedagoger. Vi följer barnkonventionen, lyssnar på barnen och låter dem vara med i utformandet av kursutbudet. Alla barn ska ha rätt och möjlighet att uppleva kultur och att själva ägna sig åt kultur och vara delaktiga i besluten. Så får vi kreativa, självständiga och starka medborgare.

Bifall till Miljöpartiets budgetförslag!

Anförande nr 139

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Upp flyga orden, tanken stilla står, säger Hamlet. Från er flyger alla möjliga förslag och påståenden som visar en rätt dålig kunskap om kulturens faktiska villkor i Stockholm i dag. Ni säger att kultur ska vara tillgänglig för alla, och så minskar ni kulturbudgeten till stadsdelsnämnderna. Ger det mer tillgänglighet att ta bort den fria entrén, lägga ned bibliotek och höja avgifterna i kulturskolan? Ni talar också vackert om konstens frihet, men ni inför system som innebär en aldrig tidigare skådad detaljstyrning av både institutionerna och det fria kulturlivet.

Vår kulturbudget ger betydligt större resurser och är en reell satsning på ytterstaden. Vi har en inriktning på sänkta avgifter och priser. Vi vill att relationen till kulturlivet ska präglas av förtroende i stället för misstänkliggörande. Vi vill att alla stockholmare ska kunna vara delaktiga.

I stället för en ogenomtänkt bolagisering av Kulturhuset vill vi att Parkteatern ska utvecklas till en park- och lokalteater som året om ska spela i lokaler i hela staden. Vi avsätter 20 miljoner kronor till det.

Ni ställer orealistiska intäktskrav på institutionerna. Vi återinför den fria entrén. Vi vill också göra Stockholm mer attraktivt med ett nytt kvinnohistoriskt museum.

Alla ska ha råd med kulturskolan, och därför sänker vi avgifterna och tar bort instrumenthyran. Det är inte bara Arba, utan också barnen i Järva, som ska kunna gå i kulturskolan.

Kulturhyrorna är en mycket avgörande fråga. Vi kräver sedan länge ett hyressystem som baseras på de reella kostnaderna. Vi tycker inte att staden ska leka marknad med sig själv.

Sammanlagt innehåller Vänsterpartiets kulturbudget ökningarna med över 100 miljoner kronor. Dessutom investerar vi 45 miljoner för upprustning av samlingslokaler och bibliotek som vi tycker är ovärderliga för demokratin i ytterstaden. Vi satsar på ett nytt kulturhus på Järvafältet. Vi ser kultur som en del av välfärdspolitiken. Det är en självklar rättighet. Ni däremot talar om för institutionerna och grupperna att de ska söka sig till näringslivet. De måste öka sin sponsring. Ni uppmanar konstnärerna att bli entreprenörer. För kulturlivet i Stockholm har frågan blivit, för att travestera Hamlet: Att vara eller inte vara en vara?

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag till budget för kulturen för 2013.

Anförande nr 140

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Aldrig tidigare har så många bott i Stockholms stad. Det ställer allt större krav på mötesplatser och tillgänglig kultur i alla delar av staden. Samtidigt ska staden vara en symbol för attraktivitet och nytänkande. Centerpartiet tror att den urbana livskvaliteten skapas i skärningspunkten mellan människors möten, kreativa intryck, kultur och marknad. Alltför länge har en ideologisk vänstersyn fått prägla Sveriges och Stockholms kulturpolitik och rest en barriär mellan kultur och kommers som skadat båda. Det kommer väl inte som en nyhet att Centerpartiet vill riva denna gräns. För oss ska staden vara en basar där högt och lågt, stort och smått möts och bryts mot varandra.

Ordförande! Det finns faktiskt de som på allvar menar att en incitamentsstruktur som leder till att fler får ta del av kulturen påverkar kulturutövandet negativt. Jag kan för mitt liv inte förstå det. Mer kultur åt folket, måste väl vara en paroll som vi alla kan ställa oss bakom. Ett kulturliv som också når utanför de traditionella salongerna är givetvis vad som måste till för att fler ska nås av den kultur som vi har i staden. Vi ska givetvis ha en god kulturell infrastruktur som möjliggör bibliotek, kulturskola och konsthallar. Men vi måste låta kulturföreningar och entreprenörer själva utveckla stadens kulturutbud. Det finns en enorm kraft i kulturen, och denna kraft riskerar att kvävas om vi politiker går in och styr utbudet med skattebetalarnas pengar.

Ordförande! I en myllrande kulturstad kan allt inte vara planerat och beslutat på förhand i vår kommunala byråkrati. Vi måste våga ha en öppen och tolerant syn på hur vår stad ska utvecklas. Vi måste våga släppa lite på vårt ovanifrånsperspektiv och visa förtroende för att idéer om hur staden ska utvecklas också kan komma underifrån. Vi vill låta stockholmarna vara med och påverka och ta initiativ för att utveckla sin stad. Det kan handla om att använda en oanvänd gräsplätt där man vill odla. Det kan finnas tomma affärslokaler som kan utnyttjas för kultur, konst eller teater. Vi tror att en idéburen stadsutveckling, som detta kallas, kan vara en del i att utveckla vår stad till en kulturell stad i världsklass, men då måste vi tänka nytt, låta politiken ta ett steg tillbaka och vara lite mer tillåtande, lite skönare helt enkelt.

Jag vill med detta yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 141

E w a S a m u e l s s o n (KD): Fru ordförande! Kultur är det som framtida arkeologer inte kommer att kunna gräva upp. De kommer kanske att hitta resultaten av våra kulturyttringar, men själva kulturen har en kärna, en själ och ett hjärta som inte låter sig materialiseras, definieras eller kategoriseras. Kultur är en dimension av livet som vi alla behöver för att kunna leva ett rikt liv. Numera skrivs ibland kultur ut på recept, för kultur är hälsa. Vi behöver kulturen för att reflektera. Vi behöver den för att den ska ge oss sammanhang i tid, förståelse för vår dåtid, vår historia och vår samtid.

Biblioteken har under årtionden betytt mycket för vår bildning. Den ökade tillgängligheten med allt fler tunnelbanebibliotek ger fler möjlighet att utnyttja dem, och utvecklingen fortsätter.

Vi som politiker ska inte styra utan stödja och möjliggöra kulturens yttringar, och då talar jag om dess bredaste form, bibliotek, som jag har nämnt, museer, konsthallar, teatrar och inte minst kulturskolan som är så viktig för våra barn och ungdomar.

Alliansens kulturpolitik bygger på att skapa förutsättningar för ett rikt, självständigt och oberoende kulturliv. Enligt en ny rapport från SOM-institutet vid Göteborgs universitet ger mer kultur bättre tillväxt, och det är särskilt lönsamt att satsa på det fria kulturlivet. Kreativa miljöer lockar kreativa människor och är nödvändiga för en stads eller regions långsiktiga ekonomiska tillväxt. Enligt Stockholms Handelskammars swot-analys 2012 ligger Stockholm i topp på internationella rankningslistor när det gäller livskvalitet. Med det menas, förutom sociopolitisk stabilitet, sjukvård och utbildning, kultur. Under de senaste åren har det hänt väldigt mycket i vår stad på det kulturella området.

Kultur bryter isolering och blockering och berör människors känslor och tankar. Kulturnämndens satsning under 2013 på att införa el sistema-konceptet på musikskolan är viktig för barn i utsatta områden. Vi ska följa den utvecklingen med spänning.

Kultur på stadens äldreboenden är ett viktigt inslag i det dagliga livet och skapar mening för de äldre och en högre livskvalitet.

I den extra satsningen till stadsdelsnämnderna inom verksamheten för barn och unga vill vi särskilt peka på vikten av att barn och unga med funktionsnedsättningar ges möjligheter att delta i fritidsverksamheter och kolloverksamheter.

Stockholms Stadsteater, som utvecklas ytterligare till en konstnärlig spegel av ett föränderligt samhälle som det så vackert är skrivet, är stadens stolthet när det gäller rika kulturupplevelser. Varje tertialrapport vittnar om en verksamhet på topp ur ekonomisk, organisatorisk och inte minst konstnärlig synvinkel.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 142

E w a L a r s s o n (MP): Kära stockholmare! Kvinnors skicklighet vill jag prata om – kvinnor som saknas i kulturlivet.

Kulturnämnden har till uppgift att bevara, levandegöra och förmedla stadens kulturhistoriska värden och har kompetens genom arkeologiska och bygghistoriska frågor, alltså en kultur för alla. Men vi i Miljöpartiet saknar ett levandegörande av stadens kvinnors kamp för ett rättvist liv, för rösträtt, som Sveriges kvinnor fick sist i Norden 1921, för rätten att jobba och studera, för arvsrätt och för rätten att bli myndig.

Den bild som många unga har i dag av kvinnors arbete rent generellt präglas mest av att kvinnor jobbar inom vård och omsorg. Men historiskt har kvinnor arbetat som brukspatroner, affärskvinnor, barnmorskor, med mycket stark ställning, lärarinnor, gruvarbeterskor, kockor och roddarmadamer.

Miljöpartiet saknar bilder av självständiga kvinnor som inte stod vid sidan av en man utan stod som självständiga med egna yrken. Det var oftast änkor som tog över driften av gården eller företaget när männen föll ifrån eller togs ut i krig. Det är svårt

att över huvud taget hitta kvinnliga pionjärer, äventyrare och kvinnor som kulturutövare. Men det kan bli bättre om allianspartierna tar uppdraget på allvar och levandegör och förmedlar både kvinnors och mäns kulturella, historiska betydelse.

För att få reda på hur det ser ut behövs det först en jämställdhetsanalys. Det har vi inte. Men Dea-föreningen för Kvinnohistoriskt museum har samlat in kunskap och gjort könsuppdelad statistik på landets läns museer. Hur det ser ut på Stadsmuseet och Medeltidsmuseet i Stockholm vet vi inte, men det finns anledning att tro att staden inte skiljer sig så mycket från länen. Generellt är det 29 procent kvinnor som utbildas och 25 procent kvinnor som namnges. Undersökningen kommer jag nu att ge till Stockholms kulturborgarråd som inspiration och med hopp om en snabb åtgärd.

Slutligen är det en kvinna som jag gärna ser utbildad här i kommunfullmäktigesalen, och det är Anna Lindhagen, som skulle göra sig bra bland de fem män som redan finns här. Hon kämpade för kvinnors rösträtt, barnavård, koloniträdgårdarna och skydd åt kulturhistoriska byggnader. Hon var en av de två första kvinnorna i stadsfullmäktige här i Stockholm, och hon anträdde denna stol som socialdemokrat. Jag skulle vilja att hon och många andra kvinnor fick bli gestaltade i staden. Jag hoppas att Folkpartiet tillsammans med Miljöpartiets kulturoppositionsborgarråd kan göra detta arbete tillsammans.

Anförande nr 143

A n n M a r i E n g e l (V): Jag får börja med att tacka Ewa för stödet till vårt förslag om ett kvinnohistoriskt museum. Det står i Vänsterpartiets budgetförslag. Det bygger bland annat på föreningen Deas forskning. Det skulle naturligtvis också bli ett centrum för kvinnoforskning och debatt.

Jag fick nyss ett sms från en kulturverksamhet där det stod: Det nya bidragssystemet i Stockholms stad innebär att mycket tid läggs på ansökningar, och det inkräktar på vår utveckling och konstnärliga verksamhet. Vi försöker förstå och förhålla oss till de signaler som är, men vi tror inte att vi kommer att få några svar.

Tyvärr är det så det ser ut med kulturstödet, och det är väldigt många i kulturlivet som inte tycker att det här är ett bra system. Vi yrkar på att man ska göra om det här systemet så att det ger kulturlivet större självständighet och att man ska ta bort det här prilliga bonussystemet.

Det finns några positiva satsningar i er budget som jag skulle vilja ha lite förklaring på. El Sistema är jättespännande, men det ska tydligen ligga utanför kulturskolan. Vi tycker på vår sida att det är jättekul att ni vill inspireras av Hugo Chávez – mer sådant kanske. Men det hade varit bättre om ni inte hade nedmonterat den breda kulturskolan. Och varför ska ni nu börja splittra upp kulturskolan? Det förstår vi inte alls. Det står att den ska delas upp i olika avdelningar.

Ökningen till Stadsteatern är jättebra, men den täcker knappt pris- och lönekomp. Men varför detta förslag om sammanslagning, och varför är det så bråttom? Det är en bolagisering, en centralisering, och det finns ingen som helst konsekvensbeskrivning. Dessutom står det i budgeten att det här ska drivas av koncernen och kommunstyrel-

sen. Det är inte så att de här två verksamheterna får vara med och bestämma hur det ska se ut.

Vi tycker att det är jättebra att ni ökar med 40 miljoner till ”besöksgenererande insatser”, men vi skulle gärna vilja veta vad det är. Och med en generell effektivisering på 9 miljoner som ni har och utebliven pris- och lönekomp på 20 bidde det ju en tumme av den ökningen. Det är så det brukar bli i er kulturbudget.

Jag skulle jag vilja fråga Ewa Samuelsson, som talar så vackert om hur fruktansvärt viktigt det är med det fria kulturlivet: Varför ökar ni då inte med ett öre kulturstödet för nästa år? Det är väldigt många vackra ord, men det är inte så många konkreta förslag.

Förra året gjordes det en stor satsning på ett kulturellt tillväxtpaket, och vi har förgäves försökt få reda på vad det har lett till. I kulturnämnden har vi fått rapport om att man har tillsatt ett par projektledare. I övrigt har den stoppats i håll på olika ställen. Ni har alltså väldigt gott om löften för framtiden, men ni har styrt i sex år och spåren förskräcker i kulturlivet. Det har varit väldigt stora neddragningar runt om i staden, särskilt i ytterstaden. Jag skulle gärna vilja ha lite närmare förklaringar på hur satsningarna ska se ut.

Anförande nr 144

Ewa Larsson (MP): Ordförande! Ja, vi tycker att Vänsterpartiet har bra skrivningar om ett kvinnohistoriskt museum. Vi tolkar det däremot som att det är ett nationellt uppdrag. Jag kollade upp det och såg att Moderaterna i riksdagen har väckt en motion om ett kvinnohistoriskt museum. Då tänkte jag att man kan testa sina vänsterpartikolleger och miljöpartikolleger, och kanske några folkpartister, så kanske vi kan få igenom det i riksdagen.

Men när det gäller Stockholms stad tänkte vi att vi kan börja med att ge uppdrag till vårt kulturborgarråd från Folkpartiet, som borde vara väldigt intresserad av att få detta uppdrag, att gå igenom och se: Hur ser det ut på Stadsmuseet? Hur ser det ut på Medeltidsmuseet? Har kvinnor och män samma exponering? Får de namnges tillsammans? Barn och vuxna behöver förebilder, och det är det som vi är så väldigt överens om. Låt oss jobba tillsammans med den här frågan, allihop här i salen, förresten!

Anförande nr 145

Ann Mari Engel (V): Det är väl toppenbra om det blir någon sorts tävling om ett kvinnohistoriskt museum. Föreningen Dea har ju drivit det här i 30 år, och varje gång har de – från alla majoriteter, måste jag säga – fått svaret: Nej, det är de vanliga museerna som ska driva och ta in det här. Nu har deras undersökning visat att det inte går, att det inte blir så.

Därför är det hög tid att satsa särskilt på ett kvinnohistoriskt museum. Vi tycker att Stockholm har en övervikt av manliga museer – Armémuseum, Sjöfartsmuseum, Spårvagnsmuseet. Och nu vill majoriteten ha ett vikingamuseum och ett Nobelmuseum. Det är faktiskt dags för ett museum som fokuserar på kvinnorna, och inte bara ett museum, utan ett centrum för forskning och utveckling.

Självklart är det bra att man undersöker hur det ser ut på Stadsmuseet i dag, men sätt i gång och gör någonting! Vi tror också att det skulle kunna bli väldigt attraktivt för besökare till Stockholm, för det har visat sig på andra håll i världen att det är väldigt dragande. Det är nämligen väldigt mycket kvinnor som går på museer.

Anförande nr 146

C e c i l i a B r i n c k (M): Ordförande! Jag förstår att Ann Mari Engel inte kunde motstå frestelsen när det gällde El Sistema. Men även om Hugo Chávez är långlivad och gör stora ansträngningar för att få vara president till döddagar var han inte president 1975 när El Sistema inleddes.

Anförande nr 147

A n n M a r i E n g e l (V): Nu ställde jag en konkret fråga till majoriteten hur ni har tänkt bygga upp El Sistema, varför det inte ska vara förbundet med kulturskolan, vilka som ska få gå där, om det ska vara kostnadsfritt och många andra seriösa frågor. Men jag kan inte säga att jag har fått något seriöst svar, och det beklagar jag. Jag ställde också några andra frågor om er budget som jag jättegärna skulle vilja ha svar på.

Anförande nr 148

B i r g i t t a H o l m (M): Ordförande, fullmäktige! För 25 år sedan var Marias enmansorkester i stort sett den enda pittoreska upplevelsen vid Sergels torg, trots sällsynt gråa glasfasader. I dag, mina vänner, står stockholmarnas eget vardagsrum i Kulturhuset i centrum, med all sin prakt i upplevelser, som har något för alla med sina tusentals kulturevenemang dagtid och kvällstid, smalt och brett, skratt och gråt, och på alla våningsplan. Samtidigt finns stockholmarnas teater i samma hus, med en repertoar som är omfångsrik och spelar för fulla hus. Ja, teatern är så populär att många är gröna av avund och röda av upprördhet, alltmedan teaterns publiksiffror slår i taket år efter år. Och vi som sitter i Stadsteaterns styrelse funderar: När kommer smällen? Så fantastiskt är det. Rum för Barn, Tio Tretton, Lava, Bibliotek Plattan, Stadsteaterns scener och en stor matplats med en vidunderlig utsikt samt en uteservering på Plattan får nu möjlighet att utvecklas, och tomma rum i vardagsrummet kan i närtid se nya utvecklingar och möjligheter.

Tanken på att Kulturhuset och Stadsteatern nu ska gå samman och bilda en ny, gemensam organisation där framgångsrika verksamheter blir en unik kulturarena är mycket glädjande. Det finns en del frågetecken, men vi har beskrivit hur de ska gå vidare med dem, med sammanslagningar, och det kommer att komma upp ärenden i Stadsteaterns styrelse, kommunstyrelsen och kulturnämnden framöver.

Även om man redan i dag samarbetar kan servicen och bemötandet gentemot de tre miljoner som besöker Celsings hus bara bli än bättre och ge alla besökare ett större och mer innehållsrikt vardagsrum. Vi stockholmare har all anledning att vara helt nöjda med Stadsteatern och Kulturhuset, men allt kan bli mycket bättre.

Bifall till kommunstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 149

A n n M a r i E n g e l (V): Det är jätteroligt att ni nu är så förtjusta i Kulturhuset, som den borgerliga gruppen periodvis till och med har velat riva. Det är också

jättebra att ni är så förtjusta i Stadsteatern. Den grundades av den i går av kulturborgarrådet så avhånade Hjalmar Mehr. Det var faktiskt han som grundade både Stadsteatern och Kulturhuset.

Men vi undrar, om ni nu är så oerhört förtjusta i Stadsteatern, som ni har all anledning att vara, varför ni ger de ägardirektiv ni ger. De ska öka andelen frilansare, upphandla mer verksamhet, skaffa sig mer sponsring, minska behovet av koncernbidrag, öka biljettintäkterna och en rad andra detaljstyrande uppdrag. Vi undrar: Varför kan ni inte ha förtroende för att Stadsteatern kan utvecklas utan alla era pekpinnar?

Jag har inte fått något svar på frågan varför man ska bolagisera Kulturhuset, för det är ju det som det handlar om. Och denna sammanslagning – man kan gott samverka, men det vi har hört som skäl är att det ska bli som Centre Pompidou. Men där finns faktiskt ingen teater. Vi ser att det är ganska stor skillnad på verksamheten i Kulturhuset och Stadsteatern, så vi vill gärna ha en närmare förklaring.

Anförande nr 150

Birgitta Holm (M): Jag är möjligtvis en omöjlig moderat, men jag har aldrig velat riva vare sig Kulturhuset eller Stadsteatern. Om jag får vara med och bestämma i den här staden framöver kommer jag nog att se till att de finns kvar.

Bara för att Paris inte har en stadsteater i sitt kulturhus – jag är inte bra på franska, så jag vill inte ens säga vad det heter på franska; men vi vet vad vi pratar om – är det väl ingen anledning att säga nej till att Kulturhuset och Stadsteatern i Stockholm går ihop. Det är väl jättebra om vi har en teater.

Anförande nr 151

Monika Lindh (S): Fru ordförande! Hej Birgitta, kulturtant! Det här med samgåendet mellan Kulturhuset och Stadsteatern i en gemensam organisation handlar om att man bildar ett gemensamt bolag som kommer att ligga under kommunstyrelsen och koncernen. Det här kommer upp i en massa olika sammanhang sedan, men det finns en del frågetecken kring detta. Det ena är: Varför väljer man att flytta över en skattefinansierad verksamhet som kommer att kräva koncernbidrag år efter år till koncernen och då öka belastningen på koncernen, när man har en mängd andra uppgifter i koncernen, som att bygga bostäder, klara infrastrukturen, Slussen och allt vad det nu kan vara? Varför gör man på det sättet rent ekonomiskt?

Det andra som jag vill lyfta som är en stor farhåga är: Vad händer med biblioteksverksamheten i Kulturhuset? Kommer den på det sättet att bolagiseras?

Anförande nr 152

Birgitta Holm (M): Kära Monika! Du och jag är rätt yviga på var sin sida, men vi älskar kulturen – det har vi gemensamt. I går hade vi en liten lunchdiskussion om just detta, och nu blir den frågan lite mer formell, visar det sig. Själv kan jag inte svara på de här frågorna. Som jag sade i mitt anförande inledningsvis kommer det att lyftas, och sedan får man se vad som händer och sker. Frågan kommer att komma upp i kulturnämnden, såvitt jag vet, den 13 december. Stadsteaterns styrelse har ett extrainsatt möte den 14 december på morgonen. Det kommer att gå vidare, som sagt var.

Jag är inte ett dugg oroad över biblioteken, för de är navet i kulturen på något vis. Jag är övertygad om att vi ska vara lugna när det gäller biblioteken.

Anförande nr 153

M a t s B e r g l u n d (MP): Jag vill inte definiera mig som kulturtant. Det ska alltid pratas om kulturtanter, men jag tar avstånd från det.

Biblioteken, är de navet? Är det dem ni i Moderaterna vill satsa på? Ni är lite otydliga med vad er kulturpolitik i Stockholm är. Ni låter ofta borgarrådet prata och säger väldigt lite själva.

Jag har några specifika frågor. Du pratade om Lava och Kulturhuset. När jag läste er senaste budget, som ni lade 2006, var det ganska tydligt att ni ville lägga ned Lava. Hur står ni där i dag? Vill ni bygga ut Lava, lägga ned det eller låta det vara?

Sedan har jag en annan fråga om det som min kollega Ewa Larsson tog upp, en moderatmotion om ett kvinnohistoriskt museum som väcktes i riksdagen: Vad säger du om den? Vad säger ni om den i Stockholms kommun?

Anförande nr 154

B i r g i t t a H o l m (M): Du är välkommen även om du inte är en så kallad kulturtant, Mats – det är inga problem.

Vi har ett dokument som vi tar beslut om. På den här sidan är det tre dokument, och på den där sidan är det ett dokument. Det är Alliansens budget, och den står vi bakom. Det finns ingenting annat att säga om det.

Personligen, kan jag säga för att vara ärlig, tycker jag inte att man behöver ha kommunala museer, utan är det någon privatperson som vill starta ett museum för katter, hundar, guldfiskar eller vad det månde vara får de väl göra det. Det finns ingen anledning att ha ett kommunalt museum. Men det är min högst personliga åsikt.

Anförande nr 155

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige! Det är ju populärt när man gör en fadäs att man säger att man gör det som en del i ett konstverk. När man gör något dumt säger man: Hoppsans – jag håller på att skapa konst. Något sådant kände jag hände någonstans i mitten på inledningsanförandet. Ungefär när Tomas Rudin gick upp och började prata om klåfingrighet kände jag att jag kanske var med i ett konstskapande, för det lämnade helt plötsligt verkligheten.

Tomas Rudin sade att kulturskolan bollar med sina siffror. Vad är det för skitprat? Det är inte sant. Kulturskolan har skapat ett elektroniskt system så att alla kan anmäla sig, och helt plötsligt får tusen nya barn plats. Vad är det för problem med det, Tomas Rudin? Det handlar om hur många platser man har. Det kan vara ett mindre antal barn, det är sant, men det är antalet platser.

Tomas Rudin säger att majoriteten är klåfingrig och att bonuspengarna tar bort medel från övriga kulturlivet. Det är samma parti som var med och sade ja till det nya stödet för kulturstödet men, nota bene, du har ju sagt nej till allting som innebär att man lyfter bort det från politikens insyn. Det är ett parti som motionerar vid nästan varje

kulturnämnd om att vi ska ha ett politiskt utskott som tittar på var vi fördelar våra pengar, inte som jag har bestämt, att det är tjänstemän som bereder, kommer med förslag och vi tar ställning till det sedan.

Miljöpartiet går ännu ett steg längre. De pratar också om att man ska få växa på egna villkor, och där går ju hyckleriet ännu ett steg längre. Det är ett parti som vill att politiker inte bara ska sitta i kulturnämnden utan ska sitta i utskotten som bereder det som ska gå till kulturnämnden. Politikerna ska alltså bedöma innehållet i kulturlivet. Det är otroligt inskränkande. Att ett sådant parti pratar om kulturliv på egna villkor är inte skrattretande utan bara häpnadsväckande.

Vänsterpartiet – där vet vi precis hur det låter: Kulturlivet ska vara fritt, får inte styras, bygger på förtroende. Vilket monumentalt struntprat! Du kommer från ett parti som har varit emot alla åtgärder som har flyttat bort makten från politiken till kulturlivet och tjänstemännen. Du var emot att vi höjde delegationsnivåerna. Du var emot det nya kulturstödet. Du var emot bonussystemet. Allting har Vänsterpartiet varit emot. Och jag förstår varför: Dina partikamrater i Malmö har sänkt alla delegationsnivåer. 44 000 får förvaltningen fatta beslut om. Och politikerna ska läsa alla ansökningar. Tala om politisk klåfingrighet!

Ann Mari Engel sitter och gör en helt egen fördelning när vi beslutar om kulturstödet. Grupp för grupp för grupp går hon igenom hur mycket pengar de ska ha, för det är Ann Mari Engel mer kompetent till än våra kompetenta människor som jobbar med kulturstödet. Vad är det om inte att politiken lägger sig i, fördelar och bedömer grupper?

Nej, det nya kulturstödet tittar framåt, inte på vad man har gjort förut. Och vi har slopat klåfingrigheten.

Anförande nr 156

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Jag tycker att du ska ta det lite lugnt nu, Madeleine. Vi har fått uppgifter om att elever i kulturskolan både dubbel- och trippelförs i den statistik som du sedan slog upp ganska stort när du gick ut i ett pressmeddelande och sade att det var all time high. Jag har hela materialet här, men det kommer att beredas så småningom.

Det är dessutom så att på den tiden när vi styrde kulturskolan redovisade vi hur många som deltog i verksamheten – det var 40 000 deltagare 2006 – och sedan gick vi ned på individnivå och redovisade det. Du får redovisa ditt pris hur du vill. Jag lägger ingen skugga på kulturskolan, för kulturskolans förvaltning, kulturförvaltningen, skriver mycket riktigt i sin beskrivning av statistiken högst upp: Samma personer räknas mer än en gång vid deltagande i flera verksamheter. Du har redovisat det som att det är all time high, med 16 000 elever, när det egentligen är en nedmontering av kulturskolan som du har förestått.

Anförande nr 157

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Jag ber dig gå tillbaka och läsa, Tomas Rudin, dels vad vi har skrivit, dels vad ni har skrivit. Det finns ingen förändring vad gäller redovisningen av antalet betalande platser i kulturskolan. De vet precis vilka som definieras. Det är likadant. Jag har aldrig sagt antal elever, utan jag har sagt antal

betalande platser, som är 16 000. Det har aldrig varit fler. Däremot finns det flera elever som går på flera lektioner. Man deltar kanske i en orkester och man spelar individuellt. Det är inget konstigt med det. Så har det alltid varit, på er tid och på min tid.

Vad ni gjorde var att ni började räkna deltagare i kulturskolan när kulturskolan åkte runt till skolor och träffade elever. Ni räknade dem som deltagare i undervisning, vilket de inte var. Men det var för att hyfsa Socialdemokraternas löften, inte för att uppnå någon större inverkan på de elever man nådde. Det är skillnaden.

Anförande nr 158

A n n M a r i E n g e l (V): Madeleine Sjöstedt höjer tonläget, men det hon säger blir inte mera rätt för det. Det är bara struntprat.

Du vet också hur det är med det nya kulturstödet. Man har flyttat inflytande från politikerna till tjänstemännen. När det gäller tjänstemännen finns det inget armlängds avstånd. Det är ett otroligt dividerande, diskuterande, konfirmerande och pratande med alla kulturverksamheter. Du kan tala med nästan vem som helst som uppbär kommunalt stöd i Stockholms stad så får du höra hur de upplever det.

Jag beklagade att jag var tvungen att lägga ett förslag som gick emot de föreslagna nedskärningarna, men det underlag som fanns var fullständigt undermåligt och dessutom bitvis felaktigt. Vi har fått många korrigeringar efteråt. Hade vi haft ett sådant här utskott där man hade kunnat tala med tjänstemännen innan hade man kunnat få reda på det. Jag tycker inte att kulturnämnden ska sitta och fördela pengar, men jag tycker inte heller att man ska lägga alla beslut hos tjänstemän och sedan gömma sig bakom dem och säga att det är de som tycker så här, när man fattar beslut på fullständigt felaktiga grunder, vilket kulturnämnden gjorde sist. Det är beklagligt, och det är väldigt tråkigt.

Anförande nr 159

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Ann Mari Engel är det yppersta exemplet på en politik som innebär att de som är inne, de som tar del och de som får pengar är de som ska ha. Och de som har ska vara givet, och de som vill ha ska intet vara givet. Därmed är hon så arg när vi inför ett system som tittar på vad kulturarbetarna vill göra i framtiden, inte nödvändigtvis hur många år man haft stöd bakåt i tiden. Det öppnar nya möjligheter för Unga Klara, för Tribunalen, för Turteatern, för Teater De Vill och för Mittiprickteatern, som fick ökade anslag den här gången.

Men Ann Mari Engel tycker att det är så oerhört viktigt att de som redan är inne får behålla allt som de alltid har haft att hon inte ens är beredd att titta på vad de nya gör. Det ska vara som det alltid har varit.

Jag har rekordhöjt stödet till det fria kulturlivet från 70 miljoner till 116 miljoner kronor. Det ger många nya möjligheter, men det innebär inte att jag som politiker ska vara inne och sakbedöma exakt vilken verksamhet som ska ha stöd. Det är en ideologisk skillnad mellan opposition och majoritet i den här salen, och jag är stolt över den skillnaden.

Anförande nr 160

M a t s B e r g l u n d (MP): Aldrig har vi varit så klåfingrigt styrda av politiker som nu. Det är ett citat man hör ofta, nästan alltid, när man pratar med fria kulturutövare i dag, och de syftar på bonussystemet. Det styr dem så otroligt mycket. Varför ska ni till exempel vara inne och peta i åldersfördelningen i publiken? Och vad har bonussystemet lett till? Ingenting! Ni kallar det växtpengar, men kulturen växer ju inte.

Vad kulturen behöver är ett stöd för att växa på sina egna villkor, och därför vill vi göra om det här till ett infrastrukturellt stöd.

Vad gäller referensgruppen identifierade jag ett problem där. Den består av tio personer som alla är experter eller kulturproducenter på något sätt. Jag ville få in publiken med något slags representation. Jag föreslog att man kunde ta in politiker därför att de per definition har ett stort nätverk. Men man kan tänka sig andra lösningar. Det är framför allt fråga om att få in kulturkonsumenterna i bedömningen.

Anförande nr 161

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Det finns en stor skillnad mellan er kulturpolitik och vår kulturpolitik. Jag tycker att det är viktigt att många tar del av det som vi gör i Stockholms kulturliv, av det som vi ger pengar till. Och för mig är kulturlivet mycket större än bara det offentligt stödda. För mig är kulturlivet *hela* kulturlivet. Du pratar bara om det offentligstödda.

När vi säger bonussystem ger vi det till de verksamheter som redan är kvalitetsbedömda och når några fler. Vill du berätta för mig vad det är som är fel med att nå några fler med det man gör med kulturstödet?

Jag vill bara påminna om att det kulturstöd som vi delar ut och som ni har varit emot hela uppläggningsen av innebär att alla nya får chansen. Alla de nya som ska vända sig till kulturförvaltningen måste alltså ha en chans att veta hur man ansöker om pengar. De andra som har sökt i 30 år vet väl hur det går till. Men nu ställer sig kulturförvaltningen tillgänglig för diskussioner om hur man ska söka även i framtiden. Det kallar ni tillgänglighet. Jag kallar det förnyelse.

Anförande nr 162

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Det finns mycket som man skulle vilja ta upp i kulturdebatten, men man får sova och ta de viktigaste bitarna. Det är ganska mycket som står på spel när kulturborgarrådet far omkring och river i kulturen i Stockholm.

När det gäller bonusdebatten tycker jag att det räcker med att bara se vad som sägs på kultursidorna i dag från alla de utövare som klagar på systemet. Det har inte lett till någon förbättring, som du står här och säger, utan tvärtom är man mycket orolig. Jag räknade tidigare upp de teatrar som nu tvingas lägga ned: Fria Teatern, Alias Teatern, Galeasen, Teater Brunnsgratan Fyra och Teater Giljotin. De förstår inte varför de inte får ökade anslag, för de bedriver samma verksamhet nu som de gjorde när de fick anslag. Det är bara det att bonusen har tolkats på ett sådant sätt att det inte passar in i deras verksamhet. Det är ditt långa finger som sticker rakt in i deras verksamhet, och det är det jag vänder mig mot.

Jag vill byta ämne och prata om bibliotek, en mycket kär fråga och en mycket viktig fråga för Stockholms kulturliv, för demokratin och för Stockholms utveckling i stort och i smått. För mig handlar det väldigt mycket om möjligheten att var man än lever i Stockholm, och vilka utgångspunkter man än har i livet, ska man ha tillgång till allt det gemensamma i form av bibliotek, alla nya medier men också gamla medier. Det är en civilisations ståndpunkt på något sätt, om man bjuder ut den kunskap som tidigare generationer har förvärvat till alla.

Då konstaterar jag att vi under den här borgerliga perioden har lyckats stänga två bibliotek, i Akalla och i Hässelby Strand. Det har aldrig skett förut i Stockholm, men det har skett under den här borgerliga regeringsperioden.

Samtidigt slår sig Madeleine för bröstet i olika sammanhang och säger: Jo, vi ska satsa på ett ökat öppethållande för att ha ökad tillgänglighet i förorterna. Man har till och med i sin strukturplan sagt att vi skulle få ökad tillgänglighet i form av ökade öppettider, något som vi har krävt i nästan alla våra kulturbudgetar. Ändå har ingenting hänt. Jag har gått igenom samtliga bibliotek, och fortfarande har elva bibliotek stängt på lördag och söndag. Åtta av dem ligger i ytterstaden. Det har inte skett någon som helst förändring sedan de här besluten togs eller sedan de här orden uttalades, utan alltså är det väldigt svårt att komma över en bok eller något annat medium i de miljöer där de finns.

Det enda man kan säga som verkligen konkret har förändrats i Stockholm när det gäller biblioteken i dag är två saker. Det ena är att du rev upp beslutet om att bygga ut Stadsbiblioteket, som vi hade en internationell arkitekttävling om och som skulle ha gett Stockholm status på den internationella kulturella arenan och möjlighet att möta morgondagen med ett nytt bibliotek med en ny entré vid nya Odenplan. Det hade gjort det möjligt för oss att kanske möta framtiden med lite värdighet. I stället har det blivit ett fiasko som alla pratar om. Det andra är att du har lagt ned två stadsbibliotek, ett i Akalla och ett i Hässelby Strand. Det har retat upp hela det fria kulturlivet.

Jag skulle tycka att det var på sin plats att vara lite mer ödmjuk i din situation.

Bifall till Socialdemokraternas reservation!

Anförande nr 163

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Jag kan bara konstatera en sak när det gäller utbyggnaden av Stadsbiblioteket och Socialdemokraterna. Det beslutet revs upp därför att ekonomin var i fritt fall. Till slut insåg vi att vi skulle behöva ta resurser från hela den övriga biblioteksverksamheten. Det kanske inte bekymrar dig, men det bekymrar mig. Jag kan bara konstatera att ända sedan detta skedde har Socialdemokraterna aldrig tagit upp den frågan igen, förrän nu när Tomas Rudin helt plötsligt har hittat den i någon skrivbordslåda. Det är intressant att det har gått fem år och inte har hörts ett ljud från Socialdemokraterna i frågan.

Jag kan konstatera att antalet bibliotek i Stockholms stad är konstant. Däremot har vi flyttat några bibliotek och lagt dem mer centralt så att de når fler människor. Öppettiderna på biblioteken har ökat kraftigt de senaste åren. Jag kommer tyvärr inte

ihåg hur mycket det är, men det är väldigt kraftigt ökade öppettider. Jag ska gärna föra över dem till dig. Det är väldigt bra.

Sedan tror jag att du inte riktigt har förstått vad bonusen handlar om. Det är ett rent matematiskt system utifrån det kulturstöd som man en gång har fått. Kulturstödet fördelas olika över olika år, och det är så det ska fortsätta att vara. Bonus är något helt annat.

Anförande nr 164

Borgarrådet R u d i n (S): Öppettiderna på biblioteken har ökat, säger Madeleine Sjöstedt. Det har i huvudsak skett genom att man numera har sommaröppet på Stadsbiblioteket. Genomgången av stadsdelsbiblioteken som jag gjorde alldeles nyss ska du få här, Madeleine. Den bevisar det jag säger, att inte ett enda stadsdelsbibliotek har öppet på helgerna av dem som det tidigare gällde. Det är fortfarande elva som har stängt på helgerna, precis som det var tidigare, och åtta av dem ligger i ytterstaden. Två har lagts ned.

Det är dessutom så att matematik i bonussystemet nog inte hjälper de teatrar som riskerar att få stänga, Galeasen, Alias Teatern, Fria Teatern, Teater Giljotin och så vidare. Det finns dessutom några museer som är hotade av stängning. Att förklara för dem att det är ett matematiskt system som gör att de får lägga ned tror jag inte hjälper ett dugg.

När det sedan gäller Stadsbiblioteket är det så att det fortfarande finns behov av kvadratmeterytan. Roger Mogert har lyft frågan flera gånger före mig. Jag tänker göra det med emfas, för jag tycker att det är ett fiasko som du bär ansvaret för. Att inte orka satsa en miljard på ett stadsbibliotek i en tid när kommunen är så stark ekonomiskt visar bara att kulturen har fått för lite utrymme i den borgerliga alliansen.

Anförande nr 165

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Alla barn och ungdomar som vill ska oavsett förutsättningar ha möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur. På det här området, precis som de flesta andra, handlar det om samarbete, fantasi, kreativitet och visioner. Barn och ungdomar vill och kan, och med engagerade medarbetare i ett aktivt civilt samhälle är det mycket som händer i vår stad.

Välkomna till Blå Huset, möjligheternas hus! Hos oss kan du vara den du är och förstå vem du kan bli. Genom kompetent och erfaren personal får alla barn och ungdomar stöd i utmaningar och möjlighet till ett rikt liv utifrån egna val.

Det handlar om ett gemensamt projekt mellan stadsdelsnämnden i Spånga-Tensta, kulturförvaltningen, kulturskolan och entreprenörer på fritidsgården Blå Huset, som är Stadsmissionens. Alla är eniga om vart de vill och hur det ska ske. Alla jobbar mot samma mål. Det handlar om att ta staden, världen, till Tensta, men också att ta Tensta till staden, världen. Ungdomar får möjlighet att själva producera olika arrangemang, aktiviteter och event för sig själva och andra. Nya kurser har startats på instrument som oud och saz, som är orientaliska stränginstrument. Somaliska tjejer har satt upp pjäser om sitt liv tillsammans med en svensk dramaturg och regissör. Stadsdelen bidrar med att stödja olika kulturella lovaktiviteter med, av och för barn. Under

höstlovet var det ett stort event i samarbete med Kulturhuset och Moderna museet med ett besök av en grupp konstnärer, musiker och dansare från Atlanta under titeln *Creative Call*.

Med anledning av de här aktiviteterna som vuxit fram i Blå Huset har kulturförvaltningen inför de tre kommande åren satsat på fem växtplatser i staden: Tensta, Farsta, Husby, Bredäng och Skärholmen. Det är ytterstadsområden som ska sätta kulturen i centrum i sitt område med stöd från de institutioner som redan finns och öka medborgarnas inflytande i kulturutbudet.

Det här är bara en berättelse om all den kreativa barn-, ungdoms- och kulturverksamhet som finns i hela vår stad och som blir möjlig med vår politik. När flera aktörer med en gemensam vision bestämmer sig för att satsa tillsammans – det är först då som ett plus ett inte blir två utan tre.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 166

A n n M a r i E n g e l (V): Ja, Ann-Katrin, det är många fina ord. Det är det ofta när man pratar kulturpolitik, och det är lite färre resultat, tyvärr. Alla barn ska ta del, och alla barn ska vara med.

Det finns väldigt många barn och unga i ytterstaden. Vi har konstaterat att det finns en strukturell ojämlikhet som visar sig på område efter område när det gäller kulturen. Nu är det igen så att 80 procent av kulturstödet stannar innanför tullarna. 1 procent av barnen i Järva går i kulturskolan. Ni möter alltid det här med något projekt någonstans som ni tycker har fungerat bra, något tillfälligt projekt. Det är ju jättetrevligt, men det är inte så man kan lösa den strukturella ojämlikheten.

Sedan talar du om de fem tillväxtcentrumen. Jag ställde en fråga till kulturborgarrådet i mitt första inlägg: Vad har hänt? Det avsattes ganska mycket pengar. Den enda rapport vi har fått är att det är några projektledare som kommer att komma med någon sorts rapport. Vad har hänt som har ändrat på den strukturella ojämlikheten mellan innerstaden och ytterstaden, särskilt för våra barn och unga?

Anförande nr 167

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Om du hade lyssnat på mitt inlägg hade du hört att det är precis det som har hänt. Jag redogjorde för den ena växtplatsen och hur det ser ut just där. Jag kan inte svara för alla de andra.

När det handlar om – du hörde här också om verksamheten – vad de som jobbar i kulturskolan säger, handlar det inte om att man inte har råd. Det handlar om att man ska väcka intresse. Ni kanske tror att alla vill spela piano eller fiol, men det finns instrument som heter oud och saz som lockar många, och det börjar man med här. Vi har kurser för det. Jag förstår inte riktigt vad du är ute efter.

Du säger att det är enstaka projekt. I min stadsdel kan jag räkna upp konstkollo på Tensta konsthall och andra verksamheter som bedrivs ute på Eggeby Gård som är kraftfulla verksamheter. Det finns mycket mer verksamheter än du kanske vet – om du bara orkar ta dig ut.

Anförande nr 168

M o n i k a L i n d h (S): Hej Ann-Katrin! Just det här med de fem utvecklingsställena som du nämner vet vi inte utfallet på. Men det är trevligt att höra att det fungerar bra i Blå Huset just nu. Men om man ser till behovet är det så att ni når ett fåtal procent av alla de barn som är möjliga att få in i kulturell aktivitet eller i skapande. Där måste ni lägga på ytterligare en rem i er stadsdel om ni ska nå mer än 5–6 procent av barnen. Med den budget som läggs nu får ni i stadsdelen mindre pengar till kulturverksamheter, och det innebär att ni kommer att gå kräftgång.

Anförande nr 169

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Hos oss är det inte kräftor, kan jag säga. Hos oss tror vi inte heller att den verksamhet som handlar om kultur sker mellan klockan tre och fem på vardagar, utan vad det handlar om är naturligtvis att det måste genomsyra all verksamhet. Vi har ett utbud av kultur i skolorna och i förskolorna, och vi har också, som jag räknade upp, konstkolle. En av våra skolor jobbade i ett år med ett operaprojekt tillsammans med Operan i Stockholm. Man jobbar långsiktigt med dessa frågor. Det handlar om att ta in kultur i många andra verksamheter. Vi ger 1 250 000 företrädesvis till barn- och ungdomsorganisationer som stöd i vår stadsdel, varav många jobbar med kultur.

Det är så man jobbar med kultur. All kultur är inte kommunal kultur.

Anförande nr 170

M a t s B e r g l u n d (MP): Hej! Du tog upp det som händer i Blå Huset, och det är roligt att höra att det går bra. De signalerna har jag fått tidigare också. Men det kan inte stå för alla förorter. Det är inte heller den enda lösningen. Vi har fortfarande problemet att det är bara en eller ett par procent av ungarna i Tensta-Rinkeby som går i kulturskolan. Vi måste få upp det flerfaldigt.

Ni kan slå er för bröstet med att ni har ökat andelen elevplatser i kulturskolan – det är viktigt att säga – från knappt 15 000 till 16 000 på sju år. Men Stockholm har faktiskt vuxit med 100 000 invånare under den tiden. Det är ju en reell sänkning av antalet elever under er mandatperiod.

Lösningen måste vara att sänka avgifterna, för det var när ni höjde avgifterna och gjorde er av med en massa pedagoger som antalet sjönk, framför allt i ytterstaden och framför allt i miljonprogramområdena.

Anförande nr 171

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tänkte upprepa mig lite. När man pratar med de personer som jobbar ute i verksamheterna säger de – och nu talar jag om Tensta, som jag har mina erfarenheter från – att de har missat och trott att alla vill spela de instrument som de tycker att de ska spela. Men i de här familjerna är de inte alltid så kända. Det är naturligtvis väldigt olika, och jag vill inte generalisera. Men det handlar om att bredda vårt utbud, och det handlar om att ta kontakt med föräldrar och tala om vad vi håller på med och det spännande som sker. Det menar jag är grunden för att vi ska få fler elever.

Anförande nr 172

Salar Rashid (S): Man kunde höra en viss ton av rädsla från Madeleine Sjöstedt, för hon vet vilka barn det handlar om. Hon vet vilka barn vi menar. Hon vet var de bor. Hon vet vilka deras föräldrar är. Det är faktiskt ingen svartmålning eller en väldigt olycklig beskrivning, utan det är en verklighet.

Vi socialdemokrater menar att kulturen har ett egenvärde, i stället för den mer liberala synen på kulturen som är mer instrumentell. Och där har hon rätt – det finns en ideologisk skiljelinje.

Kulturens tillgänglighet är ytterst en demokratifråga. Satsningar på kulturen är viktiga för att stärka demokratin, och även förutsättningar för dialog och möten medborgare emellan. I dag känner vi socialdemokrater en stor frustration över att konsumtionen och skapandet av kultur och konst har blivit en stor och tydlig klassmarkör. Det är viktigt att vi tillgodoser alla medborgares möjligheter till ett rikt kulturliv oavsett bakgrund.

Det är därför vi eftersöker större och bredare satsningar på det kulturpolitiska området, satsningar som även är en förutsättning för att vi ska kunna hejda fördomar, rädsla och främlingsfientlighet, precis som Madeleine Sjöstedt också var inne på. Jag håller med henne om det, i en tid där vi vet att kulturpolitikens kapacitet behövs på ett hörn och kan hindra antidemokratiska krafter. Men problemet är fortfarande att tillgången på den kvalitativa kulturen inte borde påverkas av inkomst eller vara bunden till var man bor.

Alltsedan 2006 har kulturpolitiken i Stockholm förvandlats till en döende rest och en experimentell budgetpost, till ett pris som medborgarna från förorterna har fått betala. Det är höjningar av avgifterna till kulturskolan – Tomas har redan varit inne på dem – där det är ett väldigt siffertricksande. Det är en sänkning av stödet till det fria kulturlivet, där vi kan skåda hur allt fler kulturella institutioner går på knäna i ytterstaden. Det är sämre öppettider och nedläggningar av biblioteken, där vi kan skåda dalande siffror i läskunnighet i ytterstaden. Det är sämre stöd för mötesplatser och samlingslokaler, som är grunden för ett starkt civilt samhälle och ett föreningsliv i ytterstaden.

Sammantaget kan vi skåda hur Alliansen i hög grad moraliserar över vad som räknas som finkultur eller bra kultur, framför allt när det kommer till graffitikonst och gatukonst – där har vi hela nolltoleransen.

Anförande nr 173

Arba Kokalari (M): Fru ordförande! Jag tror att det är dags att vara saklig och tydlig med vad man menar. Socialdemokraterna är väldigt bra på att skälla högt, men de levererar inte så mycket. Ni säger att ni vill satsa stort på det kulturpolitiska området, men kollar man på er budget ser man någonting helt annat. Den näst största budgetposten ni har för kulturen är inte kultur, utan det är arbetsmarknadsåtgärder och tricksande med socialförsäkringssystem.

Hur har du mage att säga att ni satsar på kulturen när er budget handlar om helt andra saker?

Anförande nr 174

S a l a r R a s h i d (S): Okej, då kan jag förtydliga. På kulturskolan, för breddat utbud, lägre avgifter och nya grupper satsar vi 13 miljoner mer än ni. Vi ger ökat stöd till det fria kulturlivet med 3 miljoner mer än ni. På biblioteken, för ökade öppettider och tillgänglighet, satsar vi 5 miljoner mer än ni. Till medlemskap i Filmregion Stockholm, som är viktigt för filmskapandet, ger vi 3 miljoner. Vi återinför fri entré till stadens museer. Vi måste ju se hur befolkningen rör sig. När rörligheten blir allt mindre i Stockholm måste vi se till att museerna blir tillgängliga. När SL-priset går upp, hur ska barnen ha råd att gå på museum? Där lägger vi också 5 miljoner.

Bifall till den socialdemokratiska budgetreservationen! Det är, helt ärligt, ett bifall till ett starkare kulturliv i Stockholm.

Anförande nr 175

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige! Nu kände jag helt plötsligt att jag var en del av en piece of art igen.

Du talar om kulturskolans svårigheter. Det är ett bekymmersamt problem, och jag delar den uppfattningen. Därför inför vi nu ett system, El Sistema, där vi försöker möta barn och ungdomar även i de förorter där få går i kulturskolan, i en form som vi hoppas ska tilltala dem och faktiskt göra det genom musiken. Det är inte på det sätt som ni gjorde, att bara åka runt och träffa dem och tycka ni har en pinne i protokollet och kan säga att ni är goda människor. Vi använder kulturen på riktigt för att nå dessa barn. Det är viktigt.

Däremot förstår jag inte vad du menar när du börjar prata om resurserna till kulturen. Vi har höjt stödet till kulturnämnden från 70 till 116 miljoner kronor. Fattar du hur mycket pengar det är? Vi har höjt stödet till biblioteken efter er fullkomliga slakt – och hur viktiga tror du att biblioteken är i förorten? – från 223 till 278 miljoner. Det är samma sak med Stadsteatern. Vi gör en historisk höjning av kulturinslagen i Stockholm, och vi satsar på växtpengar för att man ska nå fler. Men det röstar ni nej till, för ni är inte intresserade av att man ska hitta de incitamenten.

Anförande nr 176

S a l a r R a s h i d (S): Jag kan säga så här. Det är väldigt lätt att hålla på med budgettricksande och att hela tiden lägga på påslag efter att man har sänkt ambitionerna först och främst under sex år och sedan sänkt budgeten år på år på år. Sedan gör man en liten utökning som plötsligt ska vara den symboliska utökningen, för att man satsar så stort på kulturen. Kulturen är nere på knäna. Snälla, vakna! Det är dags att se hur det är i förorterna. Det är sant!

Anförande nr 177

M a t s B e r g l u n d (MP): Ordförande! Den borgerliga majoriteten lägger nu alltså för sjunde året i rad en budget där kulturens andel av den totala budgetkakan minskar. Inflationen äter upp stora delar av satsningarna. Ni på den där sidan har inte heller hängt med när staden växer. Under de här sju åren har Stockholm växt med 100 000 invånare. Det motsvarar en medelstor svensk kommun, som kräver och har rätt till ett kulturliv, som naturligtvis växer i motsvarande grad – det är rimligt. Vi behöver nya scener, kulturhus, biografier och teatrar över hela staden, en

infrastruktur. I de områden som växer fram måste kulturen planeras in från början, och i stadsdelar som förtätas måste nya lokaler tas i anspråk. Kulturen måste växa med staden. Det måste ske samtidigt som vi tar till vara de befintliga kulturvärdena.

För att underlätta byggandet så att vi har ett effektivt och kulturellt hållbart byggande förstärker vi kulturförvaltningens roll och skapar ett urbant centrum i Stadsmuseets regi där framtidsplaner kan ställas ut och diskuteras. Det är vad vi vill göra.

Jag vill prata mer om museer. Madeleine tog upp något slags museisatsning, och där vill jag gärna ha lite svar. Med Miljöpartiets budget får stadens egna museer återigen möjlighet att ägna sig åt museal verksamhet. Vi återinför fri entré för alla. Vi skjuter till nödvändiga resurser för eftersatt vård av föremål och offentlig konst. Vi stärker personalens kompetens genom forskningsinsatser. Vi ger möjlighet till egna utställningar.

Medeltidsmuseet har inte haft råd att göra en enda egen utställning under hela den borgerliga tiden vid makten. Jag minns utställningen *Stympade böcker* från 2004–2005. Det var den sista egna producerade utställningen. Då undrar jag, Madeleine Sjöstedt – någon moderat får gärna också svara: Hur länge ska Solbritt Benneth och hennes personal på Medeltidsmuseet vänta på att få producera en egen utställning? Förra året fick hon i stället ett helt omöjligt sparbetning i present. 5 miljoner skulle hon och Lotta Backlund på Stadsmuseet tillsammans få in på höjda entréavgifter. Det gick inte. Jag ser inte i er budget att ni har justerat de siffrorna för 2013, men det finns stora klumpsummor så de kanske finns där. Förklara gärna!

Samtidigt som ni promptly ska satsa och ge stadens allra högsta kulturbidrag till ett privat museum kämpar våra egna museer med ständigt sänkta anslag och sparbetning. Det är egentligen samma sak för Kulturhuset, som ni nu ska bolagisera, antagligen för att slippa undan ansvaret. Jag förstår inte riktigt varför ni annars ska bolagisera det.

Jag är orolig för våra museer och vad ni vill med dem.

Miljöpartiet har i alla fall satsat 9 extra miljoner till våra museer; det kanske inte är tillräckligt, men det räcker en bra bit på vägen.

Bifall till Miljöpartiets budgetförslag!

Anförande nr 178

Borgarrådet Sjöstedt (FP): För att råda bot på alla missförstånd vill jag bara säga att de ökningarna av kulturbudgeten som har skett har skett varje år sedan vi tillträdde. När jag jämför från och till är det från det att jag tillträdde, det vill säga från när sossarna hade makten tills jag hade makten. Därmed har jag gjort det klart.

Det andra handlar om dina frågor om museerna. Det är viktigt. Därför finns det en post i vår budget som heter besöksgenererande insatser, och det är 40 miljoner kronor – ganska mycket pengar. Det ska gå till sådana här saker. Kulturförvaltningen kommer att förbereda ett förslag på det området. Jag ser framför mig att det kommer att gynna museerna, för jag kan konstatera, precis som du, att de har haft det ganska jobbigt på sistone.

Anförande nr 179

M a t s B e r g l u n d (MP): Ja, vi får hoppas. Och jag hoppas att Medeltidsmuseet får göra en utställning nästa år för de här pengarna. Vi får väl se. Vi får återkomma i nästa budgetdebatt och utvärdera det.

Du pratar om ökningarna. Ni har ökat, men hela staden har ju växt. Vi har pratat om 100 000 nya invånare under den här tiden. Dessutom ligger inflationen med. Kulturbudgeten har inte alls hängt med i den totala budgeten, som ökar med en miljard varje år. Då är någon miljon hit och dit i kulturbudgeten alldeles för lite för att hänga med.

Anförande nr 180

M o n i k a L i n d h (S): Fru ordförande! Jag är sista talare, ser jag. Den här debatten är så förvirrad. Det beror inte på att vi som är uppe och debatterar är förvirrade, utan det beror på att kulturbudgeten är förvirrad. Jag kan inte hitta något annat ord. Men jag får en förklaring när Madeleine Sjöstedt vid två tillfällen under debatten påstår att hon är en piece of art, eller är med i något slags konstprojekt. Det kanske förklarar den här personlighetsklyvningen. Jag vet inte.

Nu ska jag ta något väldigt konkret, så att vi i alla fall slutar med ordning och reda.

Detta med biblioteken: Du kommer inte ifrån att öppettiderna inte har ökat på förortsbiblioteken. Det är fortfarande elva bibliotek som har stängt lördagar och söndagar.

Sedan vill jag ställa en fråga om en sak som jag inte hittar någonstans i budgeten, och det är renoveringen av Stadsbiblioteket. Det är enorma renoveringsbehov. Det fanns ett skäl till att vi hade en tanke om ett nytt stadsbibliotek. Nu möglar det i källaren, det som heter magasinet, som förser alla andra bibliotek i landet med magasinerad litteratur av olika slag. Det håller på att mögla. Radon har gjort att annexet måste stänga. Det är så fuktskadat att personalen inte kan jobba där. De tekniska lösningarna är så föråldrade att det är svårt att använda dem. Det är klart att det måste göras någonting åt detta.

Man har fattat beslut om en förstudie, och det har kostat staden 9 miljoner under 2012. Detta förstudiearbete har resulterat i ett ärende i ekonomiutskottet i kommunstyrelsen, som har återremitterat det till fastighetskontoret och kulturförvaltningen, som ska ta ett helhetsgrepp, och inte bara för Stadsbiblioteket utan också för Stadsmuseet och Medborgarhuset. Stadsledningskontoret har då sagt att detta kommer att kosta minst 300 miljoner per fastighet i renoveringskostnad.

Av detta finns inte ett smack i budgeten. Det finns inte heller i någon investeringsplan. Då undrar jag: När renoveras det, och var finns pengarna?

Anförande nr 181

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Bästa Monika! Vad du tycker är förvirrande eller inte kan jag inte råda över. Däremot tycker jag att det här är en ganska tydlig budget. Den säger att vi ska satsa på kvalitet, att vi ska satsa på kultur i hela staden, att vi ska satsa på att den kommer många människor till del. Vad Socialdemokraterna har emot det kan jag inte begripa.

Du pratar om öppettider på biblioteken. Då kan jag bara berätta att bibliotekens öppettider under det senaste året har ökat från 69 000 timmar till 71 000 timmar. Det är ett plus, såvitt jag kan räkna och enligt den matematik jag fick lära mig. Jag tycker att det är viktigt och bra att biblioteken får en ökad plats i Stockholm.

Sedan pratar du om Stadsbiblioteket och renoveringen av detta. Den kommer naturligtvis att dyka upp i budgeten den dag den har gått igenom kommunstyrelsens ekonomiutskott, och man jobbar på det nu. Det kommer det att göra när man har kommit så långt att man vet vad det kostar. Det är så investeringar i den här staden går till, och det tror jag att du är medveten om.

Anförande nr 182

M o n i k a L i n d h (S): Ja, det vet jag. Och när vi står inför ett läge där vi har en renoveringskostnad som kommer att belöpa på dryga miljarden hade jag nog trott att Madeleine Sjöstedt skulle kunna ha någon form av hint. Men så är det inte, utan det är fortfarande detta fladder i kulturpolitiken. Vi får väl se om möglet växer över vartenda bibliotek i den här staden. Det vet inte jag.

Anförande nr 183

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande, fullmäktige! Jag kanske ska börja med att tacka borgarrådet för den föreläsning som hon hade i sin inledning. Det jag hakade upp mig lite grann på var att hon sade att det var så fantastiskt att man hade sålt 40 000 biljetter till nya föreställningar på Stadsteatern. Men vem är det egentligen som går och köper 40 000 biljetter till föreställningar som man redan har sett? Det undrar jag.

Sedan pratar borgarrådet om att man har gjort en satsning på 30 miljoner kronor i budgeten. Det som jag är intresserad av att höra lite grann om är: Hur ställer sig nu Alliansen till brandstationen i Midsommarkransen? Man har gjort en förstudie över brandstationen med verksamhet ute i ytterområdena. Man har också tittat lite grann på en budget. Jag tycker att den här budgeten och förstudien är otroligt intressanta och att man därför skulle kunna gå vidare. Jag vill veta: Hur ställer sig Alliansen till den här förstudien?

Anförande nr 184

B i r g i t t a H o l m (M): Ordförande! Eftersom jag är den enda i salen som sitter både i Stadsteaterns styrelse och i kommunfullmäktige måste jag bara fråga om jag hörde rätt eller om jag hade vax i öronen. Vem går och köper 40 000 biljetter till en föreställning man inte har sett? Jag hoppas att jag hörde fel. Oavsett om den frågan är sann eller inte är det totalt ointressant att veta.

Vad borgarrådet sade var att Stadsteatern har all time high hela tiden. Om man loggar in 06.00 när de släpper biljetter ser man att nästan alla biljetter tar slut på en gång. Det är helt fantastiskt att de gör det. Människor köpte biljetter till *Markurells* fast ordinarie skådespelare fick ont i ryggen och inte kunde vara med och man inte visste vem som skulle spela rollen. Men folk ville absolut se den, och man ville se Philip Zandén fast man hade förväntat sig att se Kjell Bergqvist i rollen. Det är helt fantastiskt.

Och jag skulle bara vilja säga: Vi har en fantastisk teaterdirektör i den här staden, och vi älskar honom för detta. Men det är inte vårt problem i den här salen om folk köper 40 000 biljetter.

Anförande nr 185

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag vet inte riktigt när Stadsteatern kom till Midsommarkransen. Det var det min fråga gällde. Det jag var så förvånad över var bara att man tyckte att det var så fantastiskt att det säljs 40 000 biljetter till nya föreställningar på Stadsteatern. Då var min retoriska fråga: Vem går och köper biljetter till föreställningar man redan har sett? Jag tyckte att borgarrådet var lite slarvig i sin framställning. Det var det jag skulle säga.

Jag har fortfarande inte fått någon reaktion från Alliansen kring brandstationen. Kulturförvaltningen har gett bidrag till en utredning om kultur i ytterstaden. Ni sitter still och småskrattar lite grann. Men här har man gjort en utredning om brandstationen i Midsommarkransen. Man har fått pengar från staden för den utredningen. Vad händer sedan? Kommer det att bli någonting i den gamla brandstationen som handlar om kultur? Man har en organisation, en förening, som vill starta verksamheten. Det finns en tystnad från Alliansen. Jag noterar detta när jag ska träffa den här gruppen ute i Midsommarkransen.

R IV SKOLROTELN

**Stadsdelsnämnderna: Pedagogisk verksamhet: Förskoleverksamhet,
Utbildningsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)
Punkt 3, 15, 25)***Stadsdelsnämnderna: Pedagogisk verksamhet: Förskoleverksamhet*

Anförande nr 186

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande, kommunfullmäktige! För ett år sedan stod jag här i talarstolen och sade att alla föräldrar och alla stockholmare skulle få möjlighet att tycka till om vad som är viktigt i förskolan som en del av arbetet med den förskoleplan som vi håller på att ta fram. Resultaten av webbenkäten har analyserats. Genomgående är att föräldrarna vill ha en bra och trygg förskola för sina barn och gärna på nära avstånd från hemmet, med en hög personaltäthet. Ganska självklara svar, kan man tycka.

Av svaren framkommer att många föräldrar tycker att utevistelse och jämställdhet är viktigt i förskolan. Redan från födseln påtvingas våra små stockholmare olika könsroller. Givetvis ska alla få möjlighet att utforma sin egen personlighet och sitt liv oavsett kön. Förskolan måste arbeta med att ge alla barn samma utmaningar och möjligheter och inte begränsa dem.

Forskningen visar att lekar utomhus är mer könsneutrala. Föräldrarnas fokus på både jämställdhet och utevistelse kommer vi att ta fasta på i arbetet med den nya förskoleplanen.

Förskolans pedagogiska uppdrag inkluderar naturligtvis inte bara ett arbete med jämställdhet. Det skolförberedande uppdraget är oerhört viktigt för att förbereda barnen inför skolstarten. Det här gäller särskilt barn som kommer från socioekonomiskt utsatta förhållanden. Barn som just har kommit till Sverige får ett stort försprång med det svenska språket om de deltar i förskolans verksamhet.

Det är ett av de viktigaste uppdragen för förskolan i dag att se till att alla barn, oavsett deras bakgrund, står väl rustade när de börjar skolan. Forskningen visar att barn till välutbildade föräldrar ligger steget före redan vid skolstarten, men forskningen visar vidare att barn från socioekonomiskt svårare förhållanden som gått i en förskola med hög kvalitet kommer i kapp och har samma eller nästan samma förutsättningar vid skolstarten. En bra förskola gör skillnad.

Arbetet med att utjämna de skillnader i resultat som finns vid grundskolans slut måste påbörjas redan i förskolan. Våra förskolor möjliggör för alla barn att tillgodogöra sig det svenska språket, utveckla sin personlighet och växa. Alla barn i Stockholms stad ska ha samma livschanser, och vi kan nå dit genom en bra pedagogisk verksamhet i våra förskolor.

Det pedagogiska innehållet är avhängigt av att det finns behöriga förskollärare som kan leda verksamheten. I Stockholms stad har vi länge, liksom i övriga länet, kämpat för att öka andelen förskollärare. I budgeten föreslås nu att utbildningsnämnden får ännu mer medel än förra året för att vidareutbilda barnskötare till förskollärare.

Personaltätheten i Stockholms stad är bättre än i riket, liksom bättre än i städerna Malmö och Göteborg. Förskollärare är väldigt eftertraktade i staden och tjänar mer här än i övriga landet.

Det är positivt att den nya förskollärarytbildningen har tagits emot så väl och att söktrycket nu ökar kraftigt. Nu måste våra lärosäten också ta sitt ansvar för att se till att det blir fler utbildningsplatser för förskollärare. Det behöver vi i hela Stockholms län.

Ordförande, kommunfullmäktige! Som jag inledde mitt anförande med har vi frågat stockholmarna vad de tycker är viktigt i förskolan. Det har varit både föräldrar och anställda i förskolan som har svarat på enkäten. De svarade att de vill ha en förskola med hög kvalitet, på nära avstånd från hemmet och där jämställdhet är en av prioriteringarna. I budgeten föreslås förändringar för att fortsatt erbjuda alla barn i staden en bra förskola. Detta gäller särskilt för att utjämna skillnader för barn från olika socioekonomiska förhållanden. Förskolan är en viktig nyckel i den jämställda staden där alla barn får samma livschanser.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 187

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Ordförande, kommunfullmäktige! I Stockholm har vi förskolor som präglas av hög kvalitet, vi har en mångfald av olika inriktningar och olika utförare. Vi har en hög personaltäthet jämfört med andra kommuner, och vi har generellt nöjda föräldrar.

Små barn kan lära sig mycket, och redan i förskolan läggs grunden för barnets språkutveckling. Forskningen visar att medvetet pedagogiskt arbete med små barn förbättrar deras förmåga att senare lära sig skriva, läsa och räkna. En pedagogisk förskola är särskilt viktigt för barn med läs- och skrivsvårigheter.

Jag anser att alltför länge har föräldrarnas bakgrund, föräldrarnas utbildning och socioekonomiska förhållanden haft betydelse för elevens skolresultat. Jag vill att skolan ska möjliggöra för alla elever att göra en klassresa. En bra förskola bidrar till att jämna ut skillnader.

Ingen pedagogik, oavsett hur bra den än är, passar alla elever, alla barn. Barn är olika, och barn tar till sig kunskap på olika sätt. Därför vill vi i Alliansen se en mångfald av olika utförare. Någoting som verkligen präglar barnomsorgen i Stockholm är att vi har många olika utförare med olika inriktningar. Jag tycker att valfriheten, att faktiskt föräldrarna kan hitta en förskola som passar just deras barn, är väldigt viktigt.

Fristående förskolor fyller en väldigt viktig roll i Stockholm. De ökar den pedagogiska mångfalden, de ser till att föräldrarna har större valfrihet, men de bidrar också till att vi har fler arbetsgivare och fler karriärvägar för personalen. Det är viktigt att våra kommunala förskolor har olika och spännande inriktningar. Ibland har det varit så att de kommunala skolorna inte ska ha någon inriktning och inte sticka ut på olika sätt. Jag tycker att vi behöver fler kommunala förskolor.

På Södermalm, där jag är ordförande i stadsdelsnämnden, har vi olika kommunala förskolor med inriktning på miljö, inriktning på mat, vi har genusförskola, vi har förskolor som är ute i naturen mycket. Jag tycker att vi måste jobba mer med att se till att de kommunala förskolorna också får tydliga inriktningar.

Alliansen har gjort stora satsningar på förskolan, och de satsningarna fortsätter under nästa år. Vi höjer schablonen med 3 procent, och det innebär 135 miljoner kronor till de kommunala förskolorna och 75 miljoner kronor till de fristående förskolorna. En annan väldigt viktig fråga är att fortsätta utbyggnaden av förskolan i hög takt. Prognosen visar att antalet barn kommer att fortsätta att öka de kommande åren.

Även om vi har bra förskolor i Stockholm tycker jag att det är viktigt att vi hela tiden strävar efter att utveckla och förbättra förskolorna. Det är så vi får en förskola i världsklass.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 188

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Förskolan är naturligtvis en av de viktigaste byggstenarna i vårt unika svenska välfärdsbygge. Rätt använd och rätt utrustad är förskolan ett fantastiskt verktyg för att ge alla barn, som flera sagt, en bra start i livet. Vi vet att en bra förskola kan ge alla barn en stark språkutveckling och en tidig social kompetens. Vi vet att en bra förskola beväpnar alla våra barn med självförtroende och med trygghet.

Därför gläder det mig att vi nu för tiden är ganska eniga i den här frågan och att de konservativa röster som man tidigare kunde höra och som kämpade mot förskolan åtminstone för tillfället har tystnat i den här salen. Det är snarast så att det är en ganska bra allians, som jag vågar säga, med socialdemokrater och socialliberaler i bräschan har skapat en konsensus i frågan, och det är mycket positivt. Det gör att vi kan koncentrera oss på att diskutera vad som gör förskolan bättre. Även där skulle jag vilja säga att vi i teorin är ganska överens. Vi vet att det handlar om gruppstorlekar, om personaltäthet, om personalens utbildningsnivå.

Problemet är att ju att utvecklingen i flera fall går åt fel håll. Det är där som det är dags att börja bli lite orolig.

Gruppstorlekarna är det lite svårt att dra några slutsatser av eftersom ni har bytt mätsystem två gånger på sex år. Men tittar vi på andra måtten ser vi att det tyvärr är så att de stora satsningar som ni pratar om på något mystiskt sätt aldrig ger något positivt resultat. På sex år har vi gått från att ha 4,6 barn per anställd till att ha 4,9 barn per anställd. Vi har gått från en förskollärartäthet på 41 procent till 38 procent. Det kan låta marginellt, men det innebär att för att nå samma nivå som vi hade 2006 krävs det 600 anställda i förskolan. Dessa 600 saknas. Av dessa skulle ungefär 700 behöva vara högskoleutbildade – en lite svår matematik där.

Det visar tydligt att det behövs mer resurser för att stärka kvaliteten i förskolan. Det visar att det behövs mer personal för att stärka barnens situation och för att stärka förskolans utjämnande funktion. Det visar att det behövs ett socialdemokratiskt

budgetförslag, ett förslag som skulle tillföra 86 miljoner till förskolan, till mer personal, till mindre grupper och till fler förskolepedagoger.

Bifall till det socialdemokratiska budgetalternativet!

Anförande nr 189

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Alliansens retorik är uppbyggd på att Stockholm ska vara världsbäst. Nu är ett av de redskapen att stadens barn föreslås få förstärkt kunskap i naturvetenskap och matematik. Det tycker vi är bra från Miljöpartiets sida, för det ligger i linje med våra tankar om miljödiplomering. Men i dagsläget har våra förskolor det svårt att behålla den personal som vi har, den personal som ska ge våra barn det allra bästa i världen.

I Alliansens budgetförslag står det att det ska ges möjlighet för vidareutbildning till barnskötare och öppnas upp för flera karriärmöjligheter för förskollärare. Det är någonting som vi i Miljöpartiet redan arbetar för och som vi tycker är bra. Men det saknas analys på varför förskollärare slutar och flyr Stockholms stad. Kan det ha att göra med en dålig arbetsmiljö? Ja, det är flera som har varit inne på det.

Stora barngrupper och liten möjlighet till lokalt självbestämmande påverkar självklart arbetsklimatet och viljan att arbeta i Stockholms stad. Faktum är att när vi stadsdelarna årligen frågar föräldrarna om hur de upplever barnens förskola får vi generellt mest positiva svar från föräldrar som valt fristående förskolor. I alliansbudgeten ges ingen analys av varför. Kan det vara så att föräldrarna är mer nöjda med fristående förskola för att de generellt har mindre enheter och färre avdelningar och att föräldrarna ibland förväntas medverka och att det är just det som de vill?

I våras meddelade Skolverket att det generellt är större barngrupper i kommunala förskolor. Här finns mycket att göra. I Stockholm är det i dag få förskolor som lever upp till de av kommunfullmäktige stipulerade inriktningsmålen med 14 barn i gruppen för de riktigt små barnen och 18 barn i gruppen för fyra- och femåringar. Nu vill allianspartierna att antalet barn per anställd ska vara 4,9, men när Miljöpartiet var med och bestämde 2002–2006 var barnantalet per personal i förskolan 4,6.

I verkligheten, till exempel i min stadsdel Skarpnäck, har vi 5,2 barn per personal, och läget torde vara likartat i övriga staden. Miljöpartiet satsar 10 miljoner kronor för att barngrupperna ska bli mindre. Vi får hjälpas åt här. Det är för barnets bästa. Små grupper är bra för barnet. Det säger både svensk och internationell forskning. Miljöpartiets långsiktiga mål är 12 barn i småbarnsgrupper och 12 barn i grupper för barn i fyra och femårsåldern. Så var det för inte alltför länge sedan. Vi vågar hålla kvar barnets bästa i vår budget.

Anförande nr 190

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, fullmäktige! Generellt sett har Stockholm en bra förskola. Jämfört med andra länder är just förskolan, som flera sagt, ett av de områden där Sverige verkligen utmärker sig. Det här tycker jag är extra intressant eftersom allt fler är överens om att de tidiga skolåren betyder väldigt

mycket. Från många olika håll riktas nu fokus mot de yngsta barnen i skolan, inte bara i Sverige utan även internationellt. Forskning om hälsa och skolframgång har visat värdet av utbildningsinsatser och god omsorg i de tidiga åldrarna.

Till förskolan i Stockholm har av den här majoriteten såväl som av tidigare styren tillskjutits åtskilliga ekonomiska resurser. När vi gör det tycker jag att det är viktigt att vi funderar på om de verkligen används på bästa sätt. Får vi ut allt av den potential som förskolan i Stockholm har?

Vi får ständigt rapporter om stora kvalitetsskillnader mellan Stockholms förskolor. År efter år har Förskoleinspektionen återkommit till ungefär samma grundproblem: De flesta grundskolor ger en bra social omsorg och en trygg miljö, men många saknar ett systematiskt fokus på barnens lärande såsom föreskrivs i läroplanen. Man kan säga att nästan överallt är förskolan bra på det som är det gamla uppdraget, som man har hållit på med i flera decennier, själva omsorgen. Det som brister är det nya uppdraget, som är kanske lite mer komplicerat. Den här bristen drabbar inte alla barn på samma sätt. Många barn som kommer från miljöer med stark utbildningstradition hemma kan klara sig utmärkt i en förskola som endast ger en god basal omsorg. Men för de barn som har sämre hemförutsättningar är ett aktivt kunskapsarbete i förskolan den stora chansen att få en någorlunda jämlik skolstart.

Avgörande för att få till en kvalitetshöjning och få en mer jämlik kvalitet är fler utbildade förskollärare. Därför är det tråkigt att behöva se att Stockholm lyckas dåligt med det. Ni lyckas sämre med det än många andra, också om vi jämför oss med andra kommuner. Att Stockholm växer kan inte vara en förklaring till det här. Det finns mycket som talar för att Stockholm kommer att växa mycket snabbare i framtiden. Om vi ser att det nu är svårt att klara det därför att Stockholm växer, hur kommer det då att se ut i framtiden?

För att lyckas med både högre kvalitet och de här målen krävs en mängd åtgärder. Vi föreslår mer resurser och ett annat socioekonomiskt tillägg. Vårt förslag bygger på att det behövs både och, både mer resurser och ett aktivt kvalitetsarbete.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 191

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande, kommunfullmäktigevänner, stockholmare! När Stockholms föräldrar lämnar sina barn på förskolan på morgonen vill de känna sig trygga med att personalen är utbildad och fokuserad på lärande, att de har en god relation till barnen, att deras barn blir respekterade som individer och att de kan ha sin integritet gentemot övriga barn och föräldrar.

Det är viktigt för föräldrarna att veta att maten är varierad, god och näringsriktig, att barnen i förskolan börjar förstå sambandet mellan kost, rörelse och hälsa på ett positivt sätt såklart. Föräldrarna vill känna sig trygga med att miljön är säker men också att den inspirerar till lärande och lek, aktiv utevistelse och fysisk rörelse, att miljö och material väcker fantasi, utmanar till utforskande som kan stilla nyfikenhet och väcka den igen. Nyfikenheten är den eviga motivationen till lärande. Med kompetenta pedagoger som möter barnen strax ovanför deras befintliga nivå såväl språkligt som kunskapsmässigt kan dessa år ger så mycket.

Hälften av alla treåringar använder internet, framtidens informations- och kommunikationsteknik i förskolan är redan utstakad av barnen själva. Vilket bra redskap informations- och kommunikationsteknik ändå är för att föräldrarna ska kunna ta del av vad barnen har gjort under dagen och på så sätt kan möta det barnen gjort och lärt sig under dagen i förskolan.

Våra förskollärare är otroligt viktiga för föräldrarnas trygghet och tillit till förskola som institution, och nästan alla föräldrar är nöjda. Men vi har en stor utmaning i att få fler att vilja utbilda sig till detta viktiga yrke. Det är ett yrke som i mina ögon har en mycket hög status eftersom förskollärarna tar hand om det allra käraste vi har, nämligen våra barn.

Självklart är det viktigt att barnskötare ska få läsa vidare till förskollärare, men målsättningen är att minst hälften av medarbetarna ska ha pedagogisk högskoleutbildning. Jag ser fram emot att vi ska utveckla stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskollärare.

Statushöjningen av yrket börjar hos oss i den här salen genom att vi inte förminskar förskolläraryrket till att handla om x antal barn per grupp utan får det till att handla om vad läraren ska behärska i mötet med barnen, det vill säga vilken kvalitet förskollärarna bidrar med under barnens dag men också hur den kan kommuniceras på ett professionellt sätt till vårdnadshavarna i början och i slutet av barnets dag.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 192

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, kommunfullmäktige! Det föds fortfarande väldigt många barn i Stockholm. Det visar på en framtidstro och på att familjer ser Stockholm som en bra stad att växa upp i. Ibland sägs det att en tredjedel av denna ökning i staden är nyfödda, en tredjedel är sådana som kommer från övriga landet och en tredjedel är invandrare. Efterfrågan är stor på nya förskoleavdelningar, och de tillkommer på löpande band.

Vi kan också se att förskoleverksamheten är väldigt uppskattad i våra brukarundersökningar, föräldrarna är nöjda och känner sig trygga med verksamheten. Valfriheten har påskyndat utvecklingen av nya inriktningar på många olika förskolor, allt utifrån önskemål från föräldrarna.

Förskolan är en viktig verksamhet, men inte det första steget i det livslånga lärandet, som en del partier påpekar. Det börjar redan tidigare. Förskolan ska inte vara skola, men skolförberedande och språkutveckling är en mycket viktig del i arbetet. Leken ska vara utgångspunkten för lärandet och barnen genom den uppmuntras till att räkna och läsa. Den nyfikenhet som de små barnen visar ska verkligen tas till vara och förstärkas så att den förhoppningsvis finns kvar när skolan börjar.

Omsorgen är en viktig del av barnens tid i förskolan, även om den pedagogiska delen lyfts fram än mer. Att ge barnen tid, att ha ett knä att krypa upp i eller trösta när barnet är ledset är saker som man också måste ha tid med. Barnen är i förskolan en

stor del av dygnet, veckans alla dagar, och personalen har ett stort ansvar att skapa en trygg vardag. Också här handlar det om en gemensam värdegrund.

Miljön i skolan är viktig när det gäller till exempel buller. I Enskede-Årsta-Vantör har man nyligen fått ett pris från Hörselskadades riksförbund för att man där särskilt har jobbat med ljus, ljud och luft och sett till att få ned ljudnivån i förskolorna. Jag hoppas att det ska kunna sprida sig över till stadens övriga verksamheter.

Stadens mål om 14 barn i småbarnsgrupperna och 18 barn för de äldre uppfylls inte alltid överallt i staden, och det är inte acceptabelt, särskilt för de yngre barnen är det viktigt att hålla nere gruppstorleken. Förskollärare och barnskötare har en viktig uppgift i barnens vardag, men jag är glad över att stadens satsning för att erbjuda fler barnskötare att bli förskollärare fortsätter och att vi ökar resurserna till det. Längre har alltför få sökt till den utbildningen, men nu kan vi se att antalet sökande ökar så till den grad att man inte kunnat tillgodose platser till alla.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 193

E w a L a r s s o n (MP): Herr ordförande! Nu tänkte jag tala om den fysiska kvaliteten i förskola. Majoriteten av stadens friliggande förskolor har uppvärmning och varmvatten via direktverkande el. Först 2019 anser allianspartierna att alla nya offentliga byggnader ska byggas med inriktning på passivhusfunktion – om sju år! Om kemikalier i förskolan sågs ingenting.

Miljöpartiet kräver kemikaliefria barn. Vi vill att staden ska ta ett ansvar för att barnets vardag i förskolan är en kemikaliefri vardag. De små är mest känsliga. Endast byggmaterial, inomhusmaterial och leksaker som är säkra ska användas. Inom ramen för den nya kemikalieplanen ska kriterier för att undvika exponering till farliga kemikalier på förskolorna tas fram. Vi menar att samtliga förskolor ska vara miljödiplomerade och fria från gifter senast 2021. Stora barngrupper och liten möjlighet till självbestämmande ställer extra krav på inomhusmiljön, den fysiska miljön.

När det gäller mat jobbar vi mycket i olika delar av landet. I Stockholms stad är vi inte riktigt duktiga på mat, men Miljöpartiet menar att ekologiskt framställda livsmedel ska öka på våra förskolor. I Skarpnäck finns det förskolor som har 18 procent ekologiska livsmedel, det finns de som har 20 procent ekologiska livsmedel, och det finns ekologiska livsmedel i andra stadsdelar också. Därför tycker vi att det är pinsamt dåligt att allianspartierna satt målet till 15 procent ekologisk mat nästa år. Vi tycker att 40 procent är mål är någonting att kämpa för. Tillagningskök ska finnas på alla förskolor.

Allianspartierna lyfter inte ens frågan om ekologisk mat på förskolorna i budgettexten, men vi i Miljöpartiet vill att ett ekologiskt synsätt ska präglade hela förskolans verksamhet och menar att föreningen Håll Sverige Rent har ett bra certifieringssystem som kallas för Grön Flagg. Miljödiplom är också ett instrument att uppmuntra till miljöengagemang och ge barn möjlighet att förstå att naturvetenskap och matematik är kul.

Slutligen fanns i årets medborgarundersökningar frågor om matavfall. 28 procent anser att de sorterar avfall redan i dag. I Skarpnäck är det 61 procent som säger att de vill sortera matavfall, och i hela staden är det 55 procent. Men våra förskolor är ännu inte uppbyggda för att kunna sortera, och barnen gör som vi gör.

Anförande nr 194

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag tycker att Ewa Larsson tar upp viktiga frågor som handlar om den fysiska miljön i våra förskolor. Men då är det viktigt att komma ihåg att vi har väldigt olika förutsättningar i Stockholm. Vi har förskolor som ligger i vanliga bostadshus i Stockholms innerstad, i stenstaden. Vi har fantastiska nybyggda förskolor som ligger med en enorm tillgång till natur och så vidare.

Det är klart att vårt problem just nu är att förskolan växer så kraftigt, och vi måste behålla lokaler som vi kanske egentligen inte skulle behålla om inte antalet barn ökade så kraftigt, för vi måste hålla förskolegarantin. Det är viktigt, men vi ska fortsätta att jobba med de här frågorna. Precis de praktiska frågor som Ewa Larsson tar upp är stadsdelarna ansvariga för. Alla de i den här salen som sitter i stadsdelsnämnder är ansvariga för att driva på till exempel när det gäller bättre mat men också bättre fysisk miljö. Vi gör inte riktigt det från den här salen.

Anförande nr 195

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Nej, i den här salen fastställer vi just nu budget. Och i Miljöpartiets budget vill vi att vi prioriterar att barnen har hög kvalitet också i den fysiska miljön på förskolan och att barngrupperna håller det mått som vi har bestämt här i fullmäktige. Vi ser det som en ren prioriteringsfråga. Om alla goda krafter samverkar med pengar och man ger stadsdelarna möjligheter att genomföra det vi här bestämmer att vi vill, då kan vi få se att vi får många barn i den här staden som får någonting som är bra, någonting som är en gåva, inte ett problem.

Jag menar att Alliansen mer ser det här som ett problem. Det låter så när Lotta Edholm pratar om att många kommer till Stockholm, de har barn och så vidare. Men vi utgår från att alla som kommer till Stockholm vill ha jobb, de har sina familjer här eller kommer hit med sina familjer och är en tillgång för staden. Vi vill prioritera det från Miljöpartiets sida och jobba tillsammans med alla goda krafter.

Anförande nr 196

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Herr ordförande! Ewa Larsson tar upp frågan om kemikalier i förskolorna. Det nya miljöprogrammet tar upp kemiska ämnen, och det har stadsdelsnämnderna att förhålla sig till. Varje stadsdelsnämnd ska själv bryta ned miljöprogrammet till ett miljöhandlingsprogram för den lokala verksamheten, och där kommer förskolan in naturligt. Jag tar för givet att när till exempel ett ämne blir förbjudet av låt säga EU måste man se över sin verksamhet på förskolan så att man inte använder sådana saker där.

Sedan har vi på stadsdelen upphandlingsregler som ställer tuffa miljökrav, och det gäller givetvis även förskolorna. När det gäller miljöklassade förskolor kan man bygga sådana, även om det blir lite dyrare, men det kan man göra. Det finns på sina håll positiva exempel på det.

Du är inne på att detaljstyra, Ewa, saker som stadsdelsnämnderna vill göra, till exempel ekologiskt så där och tillagningskök.

Anförande nr 197

E w a L a r s s o n (MP): Jag vet inte vad ekologiskt så där och tillagningskök betyder, men det står i budgeten att vi ska uppmuntra stadsdelarna att ha ekologisk mat. Men er procentsats är 15 procent, och det var den jag var kritisk till. Jag tror att man i Malmö har 100 procent. Det går att vara mycket bättre om man vill någonting och vill prioritera.

När det gäller upphandling har vi ganska stark kritik från Miljöpartiets sida för att den är svag just nu, i synnerhet vad gäller inomhusmiljö- och jämställdhetsområden, här kan vi göra mer, och vi kommer med förslag om det också. När det gäller kemikalier ska man absolut inte ta någonting för givet. Det har vi sett och lärt oss och får fortsätta att lära oss. Det är vi här i staden som har ansvaret. Vi ska ge den kompetensen till stadsdelarna att de kan ta det ansvaret och garantera kemikaliefria val. Då behöver vi samarbeta om regler och riktlinjer och ta egna initiativ.

Anförande nr 198

D a n i e l F o r s l u n d (FP): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Ett medvetet och systematiskt pedagogiskt arbete i förskolan ger mätbara resultat. Det har många talare redan tagit upp i dagens debatt. Därför står också pedagogiken i fokus för Alliansens budget för förskolan. Det handlar inte bara om att förvalta gamla pedagogiska metoder. Det handlar om att stimulera kreativitet och nytänkande, att uppmuntra till lärande mellan olika förskolor runt om i Stockholms stad.

För att visa att detta inte bara är ord utan faktisk konkret handling i staden vill jag ge ett exempel från min egen stadsdel Skarpnäck, där vi jobbar systematiskt med de här frågorna. Vi har en lång tradition av att jobba med och inspireras av olika pedagogiska metoder. Vi har tagit steget i Alliansen i Skarpnäcks stadsdel att skapa ett nytt pedagogiskt centrum. Genom det nya pedagogiska centrumet kan vi nu arbeta aktivt med att ge alla förskollärare och alla barnskötare i hela stadsdelen det stöd de behöver för att dokumentera olika pedagogiska projekt, att vara resurs i idéutvecklingen, att kunna stimulera till erfarenhetsutbyte, till lärande och projektskapande i alla enheter och i alla barngrupper runt om i stadsdelens förskoleverksamhet.

Genom att vi nu kan dokumentera det som barnen skapar kan vi ha en bättre bas och dialog med föräldrarna. Vi har lyckats hitta helt nya former för att stödja de enskilda förskollärarna att få metoder att kommunicera med föräldrarna, och vi kan se en ökad föräldranöjdhet i årets undersökning.

Det här visar på ett gott exempel, tycker jag, hur vi från stadsdelarnas sida kan jobba för att levandegöra och möjliggöra de ambitioner som sätts upp i Alliansens budget. Jag tycker att den här modellen kan ses som ett inspirerande exempel för alla stadsdelar till att skapa pedagogiska centrum som kan vara ett kunskapsnav för förskoleverksamheten, att stimulera lärande mellan alla anställda i förskolan för att verkligen höja kvaliteten för barnens bästa.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 199

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Låt mig börja med att säga att det var ett trevligt inlägg. Mycket av innehållet i förskolans pedagogiska arbete och i den pedagogiska utvecklingen är inte mätbart i olika storheter, så är det naturligtvis. Men jag måste ändå fråga: Tycker du inte att det ändå är lite oroväckande, när man tittar på de saker som är mätbara, att utvecklingen kontinuerligt går åt fel håll när det gäller personaltäthet och personalens utbildningsnivå?

Anförande nr 200

D a n i e l F o r s l u n d (FP): Tack för frågan! Absolut, och självklart jobbar vi aktivt med alla de mätbara målen, med barngruppernas storlek, med personaltätheten, med alla de mått vi har satt upp i budgeten. Det är högsta prioritet både på lokal nivå och här i kommunfullmäktige att hela tiden öka kvaliteten beträffande alla parametrar.

Vi har lyckats få ned barngruppernas storlek i Skarpnäck till exempel. Vi har jobbat aktivt med att öka personaltätheten. Det är en utmaning i staden som växer. Men vi får inte glömma innehållet. Mycket är hårda mätbara parametrar. Mycket är också innehåll, kvalitet och pedagogik. Därför måste vi se en bredd på olika parametrar. Där tycker jag att det pedagogiska innehållet ska stå i fokus lika mycket som de tekniska hårda måtten.

Anförande nr 201

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tycker att det var intressant att Roger Mogert uppehöll sig så mycket vid siffror. I Stockholm har vi 4,9 barn per anställd. I socialdemokratiskt styrda Göteborg, Sveriges näst största stad, är det 5,2 barn, i socialdemokratiskt styrda Malmö 5,4 och snittet för Sverige är 5,3.

Mina systersöner, snart 3 och 5 år gamla, vill ibland inte lämna förskolan när mamma och pappa kommer och hämtar, för de är mitt uppe i en lek och de tycker att de har det så roligt. Sedan brukar de efter ett tag finna något annat att leka med på vägen hem. Men det är ändå så vi någonstans vill att det ska vara i förskolan. Förskolan ska präglas av lek och lärande, av stimulerande verksamhet.

Sedan Alliansens reformer vilar förskolan nu på en tydligare pedagogisk grund, och föräldrarnas nöjdhet är stor vad gäller Stockholms förskolor. Den är ännu lite större vad gäller Stockholms fristående förskolor, men vi ska självklart fokusera på höga kvalitetskrav och inte på driftsform.

Men alla verkar inte riktigt ställa upp på den ordningen, och därför är det viktigt att ägna lite tid åt fristående alternativ. De ökar föräldrarnas valfrihet, för med sig nya pedagogiska idéer och erbjuder en mångfald av olika inriktningar, de stärker personalen inom barnomsorgen, fler aktörer finns plötsligt att välja på annat än kommunen. Det tror jag också långsiktigt bidrar till att höja yrkets attraktivitet.

Socialdemokraterna nämner över huvud taget inte fristående förskolors positiva inverkan i sin budget. Jag tycker det är synd. Det verkar i stället som att man vill att

alla fristående verksamheter inklusive förskolor ska skicka in kvitton på alla sina kostnader för att ta del av ett pengsystem, att få förskolepeng. Det låter oerhört byråkratiskt. Ni får gärna förklara hur ni har tänkt att det ska gå till och vad syftet ska vara.

När det gäller Vänsterpartiet vill jag egentligen veta inställning till fristående förskolor. Är det ett problem, eller är det en möjlighet att föräldrar får möjlighet att välja?

Miljöpartiet säger att fristående förskolor behövs, det är bra och välkommet. Men anledning av vad Miljöpartiet skriver i övrigt blir jag lite nyfiken på hur man ställer sig. Man vill sätta något slags gräns. På Södermalm där jag sitter i stadsdelsnämnden går hälften av alla barn i fristående alternativ. Om Södermalms föräldrar fortsätter att välja fristående förskolor, är det okej? Eller finns det en gräns där politiker ska gå in och bestämma om föräldrarna så att säga väljer fel?

I Alliansen har vi i alla fall vår uppfattning klar: Vi kommer att fortsätta att fokusera på höga kvalitetskrav, inte på driftsform.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 202

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Som vanligt när det gäller Stockholmsalliansen blir det en snabb flykt till en annan tid eller till en annan plats när det börjar bli konkret här i salen – så nu igen. Det är Göteborg, Malmö eller någon annan stad i någon annan tid där det är sämre. Vi skulle kunna svara med att ta fram statistiken över förskollärare i Malmö och Göteborg, och ni vet att det är bättre där. Men det är inte det som är min poäng, att vi ska ha det som de har i andra städer. Stockholm ska vara bästa jämnt, det är vad det bygger på.

Min poäng är att utvecklingen här och nu går åt fel håll när det gäller personaltäthet och när det gäller personalens utbildningsnivå. Ni har sänkt personaltätheten på era sex år motsvarande att det saknas 600 personer i förskolan. Det saknas 600, det är ett jättejobb att ta in det. Det är detta det handlar om, inte om huruvida det är bättre eller sämre än någon annanstans. Ta ansvar för vad som händer nu och se till att vända utvecklingen rätt!

Anförande nr 203

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Socialdemokraterna svarar inte på frågan angående kvitton och ökad byråkrati. Jag vet inte om man nu vill lämna andra besked än vad Stefan Löfven har lämnat i dessa frågor.

Det är ingen annan tid vi pratar om. Det är år 2012, Göteborg år 2012 och Stockholm år 2012. Göteborg har högre siffror vad gäller gruppstorlek än vad Stockholm har. Vi satsar ökade medel för att fortsätta satsningen på att erbjuda barnskötare med möjlighet att vidareutbilda sig till förskollärare, med målet att fördubbla antalet utbildningsplatser från 100 till 200. Det tycker jag är ett väldigt viktigt steg när vi pratar om personal.

Anförande nr 204

E w a L a r s s o n (MP): I Skarpnäck där jag är vice ordförande är vi väldigt duktiga på fristående skolor, fristående skolor som har alternativa pedagogiska inriktningar som är idéburna, och det tycker vi är jätteviktigt. Men vi ska satsa även på de kommunala förskolorna, det vill vi göra. Vi menar att frihet innebär att alla har valmöjligheter, även i en kommunal förskola.

Vi tycker att det är bra när vi får gemensamma regler och en gemensam förskolekö för alla former av förskolor i Stockholm. Vårt stadsledningskontor säger dock att det måste vara frivilligt att ansluta sig, och det säger förvaltningsrätten. Men i våra grannkommuner Solna, Nacka och Sollentuna stipulerar man att alla ska vara med. Kan de så kan väl vi. Vi undrar varför vi inte kan. Det här underlättar väldigt mycket för dem som arbetar och självklart när det gäller information till föräldrar som har ett ställe att gå till.

Slutligen: När ni säger att vi är världsbäst i Stockholm ska vi vara det och inte jämföra oss med andra i Sverige. Vi ska jämföra oss med hela världen, vi ska vara bäst i hela världen. Annars får du byta retorik.

Anförande nr 205

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Härligt att Miljöpartiet ansluter sig till vår ambition om världsklassning. Jag tycker att du har väldigt kloka synpunkter, Ewa, om fristående alternativs möjlighet att erbjuda olika former av pedagogik. Det är föräldrar som vet vad som är bäst för deras barn, det är inte politiker. Där är vi helt överens.

Vi ska självklart arbeta för att den gemensamma kön ska vara så attraktiv som möjligt för alla. Vi har arbetat fram en webbaserad lösning som ska vara gemensam för alla förskolor. Huvudmålet måste ändå vara att det ska vara så enkelt som möjligt för föräldrarna att välja förskola.

Anförande nr 206

M å n s A l m q v i s t (V): Jag vill återknyta till det jag tidigare sade om kvaliteten. Andelen förskollärare är det absolut viktigaste där. Det går att jämföra med andra delar av landet. Om man ska se vad Stockholm är bra på är det kanske personaltätheten generellt, men det vi är dåliga på är andelen förskollärare. Det är problemet. Då är frågan hur man löser det. Att man skulle lösa det med fristående förskolor, att det skulle vara någon patentlösning, köper jag inte. Det vi har utgått från är den senaste större granskning som Skolinspektionen har gjort av förskoleverksamheten. Där pekar man ut fristående friskolor som ett problem på det viset att de ofta är små och inte lyckas med den pedagogiska biten, även om föräldrarna kan vara jättenöjda.

Någon enkel lösning finns inte, utan huvudproblemet för Stockholm är att det är för få förskollärare, och det är det du inte vill prata om.

Anförande nr 207

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Det ni verkligen inte vill prata om är att man egentligen är mot fristående alternativ, inte bara inom förskolan utan inom alla

politiska områden. Monopol brukar vara väldigt dåliga på att ta hänsyn till olika brukares önskemål.

På Södermalm har vi till om med lägre barnantal, vi har 4,6 barn per årsarbetare, bra mycket lägre än rikssnittet. Där har vi 50 procent av barnen i fristående alternativ. Hela debatten om fristående kontra kommunalt handlar om: Var ska inriktningen vara? Var ska fokus vara? Ska det vara på att ställa höga kvalitetskrav, oavsett vem som är huvudman? Man ska vara ödmjuk nog att säga att politiker inte alltid har det bästa svaret och alla lösningar, utan det kan finnas människor som kan erbjuda minst lika bra eller till och med bättre lösningar.

Anförande nr 208

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag tänkte uppehålla mig vid den allvarliga bristen på förskollärare. Som många känner till är det så att den borgerliga regeringen försvårar utbildningen av förskollärare direkt och indirekt genom sina kraftiga neddragningar på universitet och högskolor.

Till 2020 kommer vi i Stockholms län att behöva 7 000 fler förskollärare, och då är det tämligen obegripligt hur regeringen generellt kan dra ned resurserna till den högre utbildningen i Sverige flera år innan ungdomskullarna minskar. Massor av ungdomar kommer inte in på högskoleutbildningen därför att regeringen har tagit till med yxan på så gott som alla utbildnings sorter för högre utbildning i Sverige.

Som jag har sagt tidigare vill vi socialdemokrater att minst 50 procent av personalen på förskolor ska vara förskollärare, men det kommer vi inte att klara om inte utbildningsinsatserna ökar. Vi har i vår budget i riksdagen föreslagit en satsning på 30 000 fler utbildningsplatser fördelat på komvux och universitet.

Jag tror att jag har en nyhet till skolborgarrådet med tanke på hennes inledningsanförande. Jag kan nämligen berätta att i tisdags var länets kommuner uppe hos regeringen på ett möte om just frågan om förskollärarytbildningen. Där har man lovat 60 platser fler till Stockholms universitet, vilket nästan blir ett skämt med tanke på att Stockholms universitet fram till år 2020 kommer att utbilda knappt 3 000 förskollärare, fastän prognoserna säger att behovet är 7 000 förskollärare.

De andra universiteten och högskolorna i regionen var väldigt beklämda av att de får så lite resurser, och dessutom är risken att man till och med drar ned på resurserna därför att de är utsatta för de allmänna besparingar som alla universitet är i Sverige. Inte heller den förkortade vidareutbildningen av barnskötare kommer att innebära en lösning i denna efterfrågesituation som kommer att gälla framöver vad gäller personalen inom barnomsorgen.

Jag tycker som sagt att den borgerliga regeringens agerande är ganska konstigt mot bakgrund av att det är många som söker till förskollärarytbildningen. Det är jättemånga som vill bli förskollärare, men de får inte det, inte minst i Stockholmsregionen. Det där gör man så att säga i förtid innan ungdomskullarna minskar.

Jag skulle vilja avsluta med att fråga borgarrådet: Vad tänker du göra mot bakgrund av det besked som kom i tisdags om att det inte blir mer än 60 platser? Det kommer inte att räcka med tanke på det behov som finns.

Anförande nr 209

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag delar Jan Valeskogs oro över andelen förskollärare. Till skillnad från Roger Mogert tror jag precis som Jan Valeskog att det här är den absolut viktigaste utmaning vi har. Det är klart att när vi tittar bakåt i tiden är en förklaring till att vi har en för liten andel förskollärare i Stockholmsregionen att det har utbildats för få förskollärare under en väldigt lång tid. Det beror på att utbildningarna har varit väldigt oattraktiva. Det har varit för få som har velat bli förskollärare.

Nu har vi tio sökande per plats till Stockholms universitets förskollärarytbildning. Det är fantastiskt. Men vi måste försöka få regeringen att utöka antalet platser, man jobbar med att se om man kan göra en motsvarande utbildning som den som vi har i Stockholm, det vill säga att man validerar de kunskaper som en redan har från arbetet som barnskötare. Det skulle kunna ge fler utbildningsplatser. Självklart var Stockholms stad representerad vid det möte som Jan Valeskog pratade om.

Anförande nr 210

J a n V a l e s k o g (S): Absolut, alla länets kommuner var där. Men beskedet var inte speciellt positivt. 60 nya platser är positivt såklart, men det räcker inte. Det som har hänt är att bara för något år sedan pratade man om 4 800 fler förskollärare i Stockholms län till 2020. Men i och med den nya prognosen med befolkningstillväxt som vi har pratat om här pratar man nu om 7 000. Då måste något radikalt göras. Vidareutbildning i all ära, men lokala lösningar kommer inte att förslå, utan vi måste ta till vara de möjligheter som finns och det stora intresse som finns att utbilda sig. Platserna måste öka och gärna i närliggande universitet och högskolor som Uppsala och Södertörn, men de har fått ett nej och är oroliga för till och med en minskning.

Anförande nr 211

E w a S a m u e l s s o n (KD): Herr ordförande! Här är vi överens, det behövs fler förskollärare, absolut. Det intressanta är bara att för några år sedan beklagade man sig över att det var för få förskollärare men ingen som sökte. Vi hade tomma platser på förskollärarytbildningen. Nu ser vi i stället att söktrycket har ökat både bland dem som är barnskötare och vill utbilda sig till förskollärare och bland dem som direkt vill utbilda sig till förskollärare. Den drastiska ökningen påverkar naturligtvis situationen.

Jag säger precis som borgarrådet att det handlar om att vi måste samverka för att få till fler platser snabbare.

Anförande nr 212

J a n V a l e s k o g (S): Samverkan räcker inte långt, det är det som är mitt huvudbudskap. Regeringen måste ha en annan inställning när det gäller att lägga pengar på högskolorna och universiteten. Dessa 60 platser förslår inte, och det är det sista besked lärosätena fick i tisdags. Då har vi ett problem, och det tycker jag att även Kristdemokraterna borde ta sig hem och påverka sina partikamrater så att det blir en förändring. Vi har nya siffror för den här regionen gällande

befolkningstillväxt och annat som är sky high, och det behövs väldigt många nya förskolelärare. Då räcker inte beskedet från i tisdags.

Anförande nr 213

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande, kommunfullmäktigevänner, stockholmare! Det är i förskolan barnen lär sig att samspela i grupp, ta ordet, vänta på sin tur, lyssna till en saga, vara aktiva under sagoläsningen, lyssna till en Bellmanhistoria, berätta en Bellmanhistoria, låna böcker, leka matte, räkna som ett naturligt inslag, frysa vatten i ishandskar för att upptäcka nollpunkten, färga vatten med karamell, inleda en lek, komma in i en lek, avsluta en lek, fira traditioner, få vara med och påverka, snickra, måla, sy, klä ut sig, åka på utflykt och lära känna parker och platser i närområdet.

Jag vill poängtera att skötseln och renhållningen av stadsmiljön är av stor betydelse för våra förskolor: Att sanda på morgonen när föräldrarna halkar fram på den första glansisen på vintern. Att det känns tryggt för förskollärarna att besöka en lekplats där det inte ska finnas farliga eller skrymmande sopor. Att stadsdelsförvaltningen och Sisab är snabba på att rycka ut när pedagogerna felanmält något så att de kan ägna sig åt barnen.

Det är i förskolan pedagogerna kan se barn i behov av särskilt stöd. Som flera redan har påpekat säger forskningen att en förskola med god kvalitet spelar roll för barnens vidare skolgång. Ingen ska lämnas efter i Alliansens Sverige. Alliansen här i Stockholm har tagit initiativ till en språkförskola som ska ligga i Bromma som kan tillgodose behovet hos barn som har språkstörningar. Man har också utökat platserna på Reimers specialförskola.

Överlämningsamtalen i skolan är också betydelsefulla för skolan när det gäller att inte lämna någon efter. Där har vi ambitioner. Dokumentationen ska förbättras så att pedagogerna ser varje individ, och under utvecklingssamtalet med barnets föräldrar kan man se varje barns potential. De barn som har det svårt hemma ska givetvis bli sedda i förskolan, och vid behov rådfrågar den kompetenta personalen den kompetenta socialtjänsten. Vid behov ska anmälningar göras till socialtjänsten för barnets bästa.

Vi höjer statusen för förskolan genom att vi slår fast att det dagliga arbetet ska ledas av en förskollärare för att säkra kvaliteten för varje barns lärande och trygghet. I budgeten höjer man statusen för förskollärarna genom att man slår fast att göra det enklare att forska i förskolan, att forska utifrån sin praktik och att kunna utöka sin forskningskompetens.

Bifall till Alliansens förslag!

Anförande nr 214

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Förskolan är viktig. Därför ska alla barn ha rätt till en förskoleplats, oavsett om föräldrarna är arbetslösa, föräldralediga, arbetar skift eller på obekvämlig arbetstid. En förskola med hög kvalitet, utbildade förskollärare, lagom stora barngrupper och hög

personaltäthet är av yttersta vikt för att säkerställa att målen om en jämlik skola med höga kunskapsresultat blir verklighet.

Därför är Vänsterpartiet absolut motståndare till vårdnadsbidraget, och det är välkänt i den här salen. Vi tycker att det ska avskaffas.

Religiösa förskolor ska inte ha pengar från staden. Det är ren och skär indoktrinering det handlar om. Barn har rätt att växa upp till fria och självständiga individer som kan ta ställning till olika livsåskådningar när de är mogna för det. Under uppväxten ska barnen möta olika tankesätt och livsstilar.

Bland det allvarligaste är framför allt de förskolor som ligger i söderort och som vilar på scientologrörelsens filosofi. Det handlar om föreningen Albatross som driver sin verksamhet enligt Applied Scholastics. Nu har de meddelat utbildningsförvaltningen att de har lämnat den här filosofin. Till förmån för vad, måste man fråga sig. En del av de här förskolorna tillhör den gemensamma kön, vilket innebär att köande föräldrar kan få plats på en förskola som drivs av Albatross, och för att inte bli utan plats så tackar man ja till platsen, utan att veta vilken inlärningsfilosofi som styr. Någon hjälp från stadens hemsida kan man inte räkna med, för Albatross är mycket skickliga på att mörka.

Jag tar nu för givet att utbildningsnämnden kommer att följa denna verksamhet noga och att föräldrar ges rätt att tacka nej till en plats på någon av Albatross förskolor om man inte vill att de ska gå i en förskola som scientologrörelsen driver.

Anförande nr 215

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag delar den här uppfattningen. Målsättningen med den nya lagstiftning som nu finns har också varit att man ska kunna välja bort skolor som vilar på en helt annan grund än den vanliga kommunala förskolan. Sedan kan man alltid diskutera var de där gränserna ska gå, men det finns inga stadsdelsnämnder som tvingar barn att gå i förskolor som drivs av scientologerna.

Man kan även konstatera att sannolikt är det så att ett skäl till att de nu vill lämna sin ideologi är att det är ganska många föräldrar som är fullt medvetna om vad det handlar om för verksamhet och att barnantalet i de här förskolorna har sjunkit.

Anförande nr 216

I n g e r S t a r k (V): Det är bra att höra detta, Lotta! Man kan hoppas att det är så att de har lämnat den, men det är väldigt svårt att tänka sig att de lämnar en hel filosofi som de har grundat sina förskolor på. Men det är bra att ingen behöver ha en plats där om man inte vill.

Det viktiga är också nu, menar jag, att utbildningsnämnden verkligen följer det här och har koll på Albatross förskolor. Sedan kan man ju säga att de har mörkat väldigt skickligt på sin hemsida, där det egentligen inte står med ord vad det egentligen handlar om.

Det är bra att man har koll på det!

Anförande nr 217

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Aldrig tidigare har så många barn gått i förskolan som nu. I dag är det ungefär 50 000 barn som är inskrivna i Stockholms förskolor. Förskolan är en av Stockholms stads mest uppskattade verksamheter. Kvaliteten är hög, och mångfalden är väl närmast unik. Det är inte bara barn, föräldrar och personal som vinner på en bra förskola. För Stockholm är det också en viktig investering för framtiden.

Framtiden börjar i klassrummet, brukar en känd företrädare för Folkpartiet påminna mig om. Men jag vill påstå att framtiden startar redan på skogsutflykten på förskolan. Förskolan är den första delen i skolväsendet, och det ska lägga grunden till ett livslångt lärande. Vårt uppdrag med förskolan är att bedriva en verksamhet som möter barns förmågor och intressen.

Men det är alltid föräldrarnas val och önskemål som ska styra inriktningen för och utbudet av förskolor i Stockholm, inte vi politiker, hur smärtsamt det än kan verka för några av oss här.

En helt avgörande faktor till att Stockholms förskola är så uppskattad är just valfriheten, där föräldrar fritt kan välja mellan kommunala och fristående förskolor utifrån egna preferenser. För att kunna utöva denna valfrihet måste föräldrarna ha tillgång till en god information om våra förskolor och om de olika former som vår barnomsorg erbjuder.

Våra fristående förskolor fyller en mycket viktig roll för förskoleverksamheten i Stockholm. Med fristående alternativ ökar ju den pedagogiska mångfalden och föräldrarnas valfrihet.

Med detta sagt är de kommunalt drivna förskolorna lika bra och fyller en lika viktig funktion. I Bromma stadsdelsnämnd, där jag har mitt perspektiv ifrån, har vi ungefär 60 procent av våra förskolor i kommunal regi och ungefär 40 procent i fristående verksamheter. Det tycker jag är en bra fördelning, men ytterst är det alltid kvalitet och efterfrågan som ska avgöra vem som ska utföra vår egen förskoleverksamhet.

Valfriheten är också en utmaning för mig som liberal. Förutom att välja om mitt barn ska gå i en privat eller kommunal förskola eller kanske ett familjedaghem måste jag som föräldrar också ta ställning till hur jag vill att verksamheten ska bedrivas. Ska man välja Ur och skur-förskola, waldorffförskola eller varför inte en montessoriförskola?

Barnperspektivet är naturligtvis centralt när man talar om förskola. Jag vill därför avsluta med ett citat från allas vår Astrid Lindgren för att påminna om att barns perspektiv skiljer sig från vuxnas: Tiden går och man börjar bli gammal, sa Pippi. Fram på höstkanten fyller jag tio år, och då har man väl sett sina bästa dagar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 218

K a r i n H a n q v i s t (S): Isabel nämnde Bromma och valfriheten, och flera på er sida har pratat just om valfriheten. I Bromma har vi faktiskt en övervägande del

kommunala förskolor, men vi har områden i Bromma där det inte finns en enda kommunal förskola – Isabel vet mycket väl vad jag tänker på – där föräldrarna har beklagat sig över sin fristående förskola och har haft många synpunkter. Vi har haft en fråga om det i fullmäktige.

Jag undrar då: Menar du, Isabel, att det är full valfrihet när man i sitt närområde inte har en enda kommunal förskola utan kanske måste ta sig långt för att hitta en sådan? Föräldrarnas val i första hand brukar ändå vara närheten till en bra förskola, och i det här området finns det inte någon kommunal sådan. Föräldrarna uppmanas att byta förskola när de inte är nöjda, men hur lätt är det? Är detta verkligen valfrihet?

Anförande nr 219

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Vi saknar Karin i Bromma stadsdelsnämnd, det ska du veta.

Din fråga är högst relevant. Jag tänker inte gå in i det enskilda ärendet, för det finns så många sidor och jag hoppas att det kommer att lösa sig så småningom. Det är under inspektion, har jag förstått.

Generellt håller jag med dig. Jag är emot alla former av monopol. Även om det skulle vara så att privata får monopol tycker jag att det är ett problem, så jag tycker verkligen att det här är något som vi måste beakta väldigt noga. Jag bevakar det allt vad jag kan i min stadsdelsnämnd. Det kan jag lova.

Anförande nr 220

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande, fullmäktige! Mitt förra inlägg handlade om kvaliteten i förskolan, men vår uppgift som politiker är inte bara att se till kvaliteten i förskolan utan också att försöka göra livet lite enklare för dem som är föräldrar i Stockholm.

Att få en plats i förskolan är avgörande för att föräldrar ska kunna förvärvsarbeta. Stockholms stad uppfyller barnomsorgsgarantin i alla stadsdelar, trots att antalet barn ökar varje år. Det är inte bara viktigt att alla barn får en förskoleplats utan också att föräldrarna har möjlighet till valfrihet, precis som så många har talat om här. För första gången på länge ser vi i år att antalet barn inte längre ökar lika kraftigt som tidigare och att allt fler får möjlighet att få en plats på en förskola som de själva har valt. Åtta av tio föräldrar som väljer en kommunal förskola får något av sina önskade val. Dessutom väljer mer än var tredje familj aktivt en fristående förskola till sitt barn.

Avgörande för att föräldrar i Stockholm ska kunna arbeta heltid är också att förskolan är öppen när föräldrarna arbetar. I Stockholms stad har vi väldigt generösa ramöppettider, halv sju till halv sju. Ändå får jag gång på gång höra av föräldrar att de uppmanas hämta sina barn tidigt. Självklart ska man kunna arbeta heltid och ha barn på förskolan! Därför får nu utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag i budgeten att kontrollera ramöppettiderna, följa upp dem och framför allt informera föräldrarna om deras rättigheter.

”Likvärdigheten och föräldraperspektivet ska alltid stå i centrum för förändringar av kösystemet”, står det i budgetförslaget. Det är också med dessa hänsyn som det

förslag som just nu gått ut på remiss har tagits fram. Inom en snar framtid kommer alla förskolor att vara sökbara från Stockholms stads hemsida. Alla föräldrar kommer att kunna få en överblick över de förskoleval de har gjort. För kommunala och fristående förskolor kommer köhanteringen att förenklas när de kan se vilka val som har gjorts och vilka erbjudanden som skickats.

Jag hoppas att detta kommer att sätta fokus på de olika pedagogiska inriktningarna som finns. Färre och färre väljer förskola utifrån om den är kommunal eller fristående. Endast 7 ½ procent i föräldraenkäten angav att driftsformen var viktig, medan 34 procent tyckte att den pedagogiska inriktningen var viktig. Detta är egentligen en förändring av debatten som jag välkomnar. Vad det är för typ av driftsform är inte lika intressant längre.

Ordförande, fullmäktige! Det ska vara lätt att vara förälder i Stockholm. Med den här budgeten tar vi flera viktiga steg för att förenkla vardagen för alla hårt kämpande föräldrar i vår stad.

Anförande nr 221

A b e b e H a i l u (S): Ordförande, fullmäktige! Christoffer Järkeborn från Moderaterna har pratat väl om förskolan och hur viktig den här. Även Ewa Samuelsson har pratat jättebra om hur viktig förskolan är för barnen.

Lotta Edholm var ansvarigt skolborgarråd när man införde vårdnadsbidrag i Stockholms kommun. Nu har flera tusen barn mist förskolan för att deras mammor har suttit hemma de senaste sex åren. De som var två år har nu blivit sju eller åtta år, de som var tre år är nu nio år och så vidare. Tycker inte Lotta Edholm att det är dags att utvärdera hur det har gått för barnen med mammor som sitter hemma med vårdnadsbidrag? De är de glömda barnen. Vad tycker Lotta Edholm? Folkpartiet talar ju väl om skolan och förskolan.

Anförande nr 222

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag är helt övertygad om att det är bra för alla barn att gå i förskolan, precis som jag sade i mitt inledningsanförande. Jag tillhör inte dem som tycker att vårdnadsbidrag är en särskilt bra idé. Det vet Abebe Hailu mycket väl. Men vi har en överenskommelse som jag är beredd att stå bakom.

Sedan är det faktiskt så att vårdnadsbidrag kan man bara få upp till tre års ålder. Det tycker jag är rimligt. Jag tycker också att föräldrar måste kunna ha en viss valfrihet i detta. Det är mycket få föräldrar som väljer vårdnadsbidrag, och det i sin tur beror på att vi erbjuder en förskola i världsklass i Stockholm. De flesta föräldrar vill ha sina barn där för att förskolan faktiskt är bra.

Anförande nr 223

M å n s A l m q v i s t (V): Jag tycker ändå att det här sätter fingret på att det blir fel om vi blir för naiva och bara säger att valfrihet är bra, alldeles oavsett. Jag tycker ibland att svaret blir att i stället för att garantera kvalitet så garanterar vi att alla ska få välja. De som väljer vårdnadsbidraget är säkert väldigt nöjda med det, annars skulle de inte göra det valet, men vi ser ju att det är just de barn som vi bedömer har störst behov av att gå i förskola som missar den chansen. Är inte det ett exempel på att om vi bara abdikerar och säger att det är föräldrarnas ansvar och deras val som är

svaret så fort vi diskuterar kvalitet så missar vi något viktigt, det som är vårt ansvar här?

Anförande nr 224

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag tror att valfrihet är en viktig dimension för de flesta människor. Man vill kunna bestämma över sin vardag, man vill kunna bestämma vilken förskola man ska ha sina barn i.

Det som jag tycker är viktigt att göra, och det gör vi också i utbildningsnämnden, det är att granska kvaliteten i de fristående förskolorna och även i de kommunala förskolorna. När kvaliteten inte är tillräckligt hög ska vi naturligtvis inte backa för förelägganden och viten eller till och med dra in tillståndet för sådana verksamheter som inte är tillräckligt bra. Det gör vi också i Stockholm.

Skolverket gjorde en rapport för en tid sedan som visade att hälften av alla indragna tillstånd i Sverige hade gjorts i Stockholms stad. Jag tycker att det är bra. Dåliga förskolor är inte välkomna i Stockholms stad. Men det är klart att valfriheten också är viktig, och i grund och botten är också valfriheten en drivkraft för högre kvalitet.

Anförande nr 225

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vill prata om två av våra satsningar i förskolan, specifikt vad beträffar genus och modersmålsstöd.

I läroplanen för förskolan som reviderades 2010 står det tydligt att förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde, alla människors lika värde och jämställdhet mellan könen. Vidare kan man också läsa att barn tillägnar sig värderingar och normer genom konkreta upplevelser, och vilka är det då som förmedlar dessa om inte förskolepersonalen?

Med denna vetskap är det desto viktigare att alla pedagoger har goda kunskaper kring könsroller och genus för att vara goda förebilder i sitt beteende mot barnen. Man kan tycka att den utbildning personalen har i grunden kan räcka, men i frågor som dessa är färsk kunskap alltid att föredra och i mångt och mycket en förutsättning för att kunna jobba aktivt med frågan i sin vardag. Därför vill vi satsa på denna fortbildning.

Vidare kan man också utläsa att i och med den växande rörligheten över nationsgränserna måste förskolan jobba mer aktivt för att skapa den grundläggande respekten och aktningen för varje människa, oavsett bakgrund. Man kan också utläsa en förståelse för att Sverige är ett mångkulturellt land där förskolans roll är desto viktigare för att förbereda barnen för ett mer internationaliserat samhälle.

I och med dessa mål med verksamheten borde det väl ändå vara rimligt att anta att modersmålsstöd är viktigt och något att satsa vidare på. Majoriteten av dem som jobbar med språkinläring i skolväsendet kan skriva under på att en person som är tvåspråkig måste behärska *ett* språk för att kunna lära sig ett annat på en djupare nivå. Redan vid två tre års ålder bör modersmålsundervisning i någon mån vara en naturlig del av vardagen för ett barn som har ett annat språk än svenska närvarande. Pedagogiken finns där för att förskolan ska kunna uppnå sitt mål inom detta område.

I vårt budgetförslag har vi två riktade satsningar. Vi lägger 10 miljoner kronor på att fortbilda förskolepersonalen för att kunna ge dem verktyg för att kunna jobba vidare med genusfrågan. Vi lägger också 5 miljoner kronor på modersmålsstödet såsom modersmålsundervisning och ett språkutvecklande arbetssätt i verksamheten. En satsning på modersmål är en långsiktig satsning på integration.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till Miljöpartiets förslag till budget för 2013.

Anförande nr 226

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Jag vill särskilt prata lite grann om vikten av att våra förskolor är tillgängliga för barn med funktionsnedsättningar.

Att barn redan tidigt får mötas, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte, är väldigt viktigt. Är det någonting som vi måste arbeta med är det attityder till personer med funktionsnedsättning. Därför måste naturligtvis våra lokaler vara tillgängliga, men vi måste också se till att vi har personal som kan tillgodose de behov som barn med funktionsnedsättning har så att även deras tid i förskolan ska bli så positiv som möjligt.

Språkutvecklingen har flera talare varit inne på. Den är naturligtvis oerhört positiv för de allra flesta barn i förskolan, men vi ser också där behov av speciella språkförskolor. Jag är glad att vi utvecklar den verksamheten så att barn som har det behovet verkligen får ta del av detta.

Vi har även pratat om barngrupper. De allra flesta klarar de nivåer som vi har satt upp i fullmäktige. På en del håll växer dock barngrupperna och blir större, och då kan det bli ett problem med höga ljudnivåer. Den utredning och det arbete som jag nämnde tidigare har gjorts i Enskede-Årsta-Vantör hoppas jag verkligen ska kunna gå vidare till alla våra förskolor, för vi ser faktiskt en ökad risk för bland annat tinnitus även bland yngre barn. Det kan vi motverka genom att arbeta på ett förebyggande sätt också när det gäller risken för en sådan funktionsnedsättning.

Till sist om vårdnadsbidraget, detta så förhatliga för så många här inne i salen. Jag har så svårt att se att man inte kan tilltro de föräldrar som vill ha vårdnadsbidrag det. När jag var och klippte mig för några veckor sedan hos en kvinna som jag över huvud taget aldrig har träffat tidigare berättade hon lite om sin situation och att hon börjat jobba igen. Plötsligt sade hon: Jag utnyttjade det här vårdnadsbidraget som ni har i staden.

Det var jättekul för mig att höra. Det var alltså en kvinna som jag inte kände över huvud taget och som bor här inne i staden. De flesta som utnyttjar vårdnadsbidraget kanske bor i en närförort, men det finns också barnfamiljer och småbarnsföräldrar runt om i vår stad som ser denna möjlighet som är en tillfällig lösning fram till barnen är tre år. Tänk att det ska vara så förhatligt för många här inne! Jag tycker att det är en del av valfriheten, och jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 227

P e r O l s s o n (MP): Ordförande! Vi båda två deltog ju i den lilla ceremonin där vi fick presenterat det arbete som gjorts i Enskede-Årsta-Vantör kring ljudnivåer och förskolebyggnader. Man lyckas jobba med akustiken för att få ned buller och ljudnivåerna.

De som var där och berättade hade en väldigt fin verktygslåda med olika åtgärder. Det handlar om vilka tassar man sätter på stolarna, det handlar om vilka plattor man har i taket, det handlar om vilken matta man lägger i klosslådan. När ljudnivåerna kommer ned så mår barnen bättre, personalen mår bättre och så höjs kvaliteten i verksamheten.

Ska vi tolka Ewas inlägg som en enkel uppmuntran till våra stadsdelar att ta efter, eller finns det något i majoritetens budget som möjliggör för fler stadsdelar att lära av det här exemplet och ta till sig och utveckla hur vi arbetar med förskolelokalerna för att få ned ljudnivåerna? Är det här bara en enkel uppmuntran, eller finns det åtgärder i budgeten?

Anförande nr 228

E w a S a m u e l s s o n (KD): Den ena delen är intressant, för den personal som var där och presenterade tog också upp barngruppernas storlek som en del i att minska bullret. Däremot är det så att den person som har haft ansvaret för det här arbetet i stadsdelen numera finns inne på socialförvaltningen och där har ett uppdrag att stötta stadsdelarna ute. Jag räknar därför med att det här arbetet ska fortgå.

Anförande nr 229

Borgarrådet M o g e r t (S): Vi har kanske olika uppfattningar om vårdnadsbidraget, Ewa och jag. Vi kan förresten stryka ”kanske” i den meningen. Jag skulle dock aldrig säga att jag hatar det. Jag tycker att det är en dålig idé, men jag har respekt för att Ewa tycker att det är en bra idé som hon ser positiva effekter av.

Min fråga är då: Skulle Ewa Samuelsson kunna tänka sig att bidra till att utvärderar detta? Det måste väl ändå vara det rimliga. Ewa tycker att det är bra. Jag ser negativa konsekvenser. Skolborgarrådet ser möjligen också en del negativa konsekvenser, men ni har gjort någon deal här.

Kan vi inte bara samsas och utvärdera det och se vad effekten har varit?

Anförande nr 230

E w a S a m u e l s s o n (KD): Om vi räknar med att vi utvärderar all valfrihet och ser att det är positivt. Föräldrar i dag säger att de vill välja, de vill finnas med. Då tycker jag redan att vi har en utvärdering. De föräldrar som har valt vårdnadsbidraget har talat om att det är en del av valfriheten.

Anförande nr 231

M å n s A l m q v i s t (V): Jag tog replik på det här med vårdnadsbidraget. Den historia som Ewa drog om frisören är anekdotisk, och den kan vi ju inte ha som grund för att fatta beslut.

De flesta här utom Ewa och hennes parti är ganska överens om att vårdnadsbidraget hämmar barns språkutveckling, och man är också ganska överens om att det är just de barn som skulle vinna mest på att gå i den kommunala förskolan som hamnar hemma.

Därför är jag väldigt kritisk. Jag riktar inte främst min kritik mot Ewa Samuelsson, för jag vet att hon står för det här och har drivit det länge, men jag är väldigt kritisk till exempel till Folkpartiet som pratar om integration och språkutveckling och sedan har gått med på något sådant här, och jag tycker att det är en skandal att det antagligen ska fortsätta i ett par år till.

Anförande nr 232

E w a S a m u e l s s o n (KD): Utgångspunkten för mig är föräldrarnas egen valfrihet. Vi vet alla att förskolan betyder oerhört mycket, och de allra flesta barn går dit. Men om det är några föräldrar som tycker att de vill förlänga föräldraförsäkringen fram till tre år så anser jag att de ska ha möjlighet att göra det. Du och jag kan inte säga: Nej, ni gör fel! Ni ska välja förskolan direkt efter föräldraförsäkringen. Jag vill i alla fall inte vara med och göra det.

Anförande nr 233

M å n s A l m q v i s t (V): Mitt huvudinlägg handlade om kvalitet i förskolan. Jag lyfte vissa saker i Vänsterpartiets budget som jag tycker är viktiga. Kvalitet är en central fråga, dels behovet av fler förskollärare som är högskoleutbildade, dels att förskolorna behöver ta itu med det nya uppdraget som handlar om lärande i förskolan och inte bara omsorg.

Jag tycker ibland att man i debatten blandar ihop det här ganska svåra kvalitetsuppdraget som vi står med här och som man kämpar med på förskolor i hela Sverige med sådant som till exempel antalet fristående skolor eller antalet pedagogiska alternativ. Det är en helt annan sak. Det vi är svaga på i Stockholm är just andelen utbildade förskollärare, och det kan inte vara ett försvar att säga att vi har så många pedagogiska alternativ.

Om man ska se på en utvärdering av hur det går med uppdraget att öka lärandet är väl den färskaste rapporten den större kvalitetsgranskning av förskolan som Skolinspektionen gjorde i juli 2012. I studien har man tittat på de fristående skolorna. Man framhåller man att flera av dem var ganska små och att de därför hade svårt att implementera de nya idéerna från läroplanen om lärandeuppdraget. De hade till exempel svårt att avstå personal som kunde vara med på seminarier och föreläsningar, eftersom enheterna var ganska små. De hade även svårare med rekryteringen.

Jag tycker inte heller att pedagogiska alternativ ska vara ett självändamål som vi bestämmer här och att det per definition alltid är bra. Vi kunde se i den rapporten att en del av de skolor som har alternativa pedagogiker lägger ganska mycket av sin fortbildning på själva det tekniska runt den alternativa pedagogiken. Därför har man halkat efter när det gäller det nya uppdraget, läroplanens nya intentioner. Där finns det i alla fall exempel på att just att man lägger så mycket kraft på sitt eget alternativ, som förstås är en stor del av den skolans identitet, är något som sänker kvalitet. Och vårt uppdrag i första hand måste vara kvaliteten, tycker jag. När det är så pass motigt

med kvaliteten för att det är svårt att rekrytera förskollärare är det lätt att vi hellre pratar om annat. Jag tycker att jag märker den tendensen från majoriteten att man vill prata fristående skolor och pedagogiska alternativ. Jag tycker att vårt första uppdrag är kvaliteten; det är det vi är skyldiga stockholmarna.

Anförande nr 234

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Måns Almqvist, det är klart att det ser väldigt olika ut över staden och mellan de olika alternativen. Jag uppfattar det dock som att vi i budgeten lägger klar fokus på att höja statusen för förskollärarna. Det ska bli enklare att forska. Man ska kunna göra praktisknära forskning. Man ska kunna bidra på det sättet. Den dagliga verksamheten ska ledas av en förskollärare.

När det gäller de privata utförarna vet jag att många av dem jobbar med kvaliteten, och det är ju de som längtar efter att vi pratar om innehållet i stället för vilken driftsform vi ska ha. Både privata och kommunala utförare rättar sig efter skollagen och förskolelagen, men man följer också Skolverkets allmänna råd som kom nu om det systematiska kvalitetsarbetet.

I staden har vi också utbildningsförvaltningen som sköter tillsynen av fristående förskolor, och där är verksamheten och kvaliteten en viktig punkt.

Anförande nr 235

M å n s A l m q v i s t (V): Jag delar som sagt var inte uppfattningen att det fungerar så bra. Jag skulle vilja säga att det är ett fåtal förskolor som uppnår alla de här målen som vi pratar om. De flesta förskolor uppnår basala mål för en god omsorg. Många förskolor har börjat med det här uppdraget, och särskilt vanligt enligt de granskningar jag har sett är det på kommunala förskolor. Men det är väldigt få som gör allt det här, så jag delar inte den bild av verkligheten som Helen Törnqvist målar upp här. Jag tycker att den låter mer som önsketänkande än faktabaserad.

Anförande nr 236

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag delar Måns Almqvists uppfattning att det är väldigt lätt att röra ihop de här olika definitionerna och begreppen hur man ser på kvalitet. Det är självklart att för föräldrarna är det en kvalitetsaspekt att kunna välja förskola, men det behöver ju nödvändigtvis inte säga någonting om kvaliteten i den enskilda förskola som man faktiskt väljer. Dock tror jag att valfriheten i sig leder till en högre kvalitet genom att föräldrar också är intresserade av det här.

Måns Almqvist har rätt i att mycket av det här arbetet är i sin linda. Både utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna arbetar nu väldigt mycket med mer systematiskt kvalitetsarbete, inte minst utifrån den kritik som Skolinspektionen riktade. Men tyvärr handlar debatten fortfarande i väldigt hög utsträckning om till exempel barngruppernas storlek och alldeles för lite om det systematiska kvalitetsarbetet.

Anförande nr 237

M å n s A l m q v i s t (V): Då tror jag att vi är mer överens än man kanske vågade hoppas på när det gäller kvaliteten, för jag delar också uppfattningen att det visst är kvalitet för en förälder själv att kunna göra ett val. Man kan inte säga

någoting annat. Men vi får inte abdikera och säga att där slutar våra koncept om kvalitet: att någon har valt någoting. Det säger väldigt lite.

Jag tror till exempel att bara det faktum att man har gjort ett aktivt val gör att man är lite mer nöjd med en verksamhet därför att det på något sätt stärker ens identitet också. Man gillar inte att göra dåliga val. Bara att man har gjort ett systematiskt och aktivt val gör nog att siffrorna blir lite högre. Men vår ribba för kvalitet som politiskt ansvariga får inte sluta med det. Vi har väldigt nöjda föräldrar i Stockholm, och vi har stora brister när det gäller de nya uppdragen för förskolorna.

Anförande nr 238

J o h a n n a S j ö (M): Det finns en anledning till att du, Måns Almqvist, är en av mina absoluta favoritvänsterpartister. Du har oftast väldigt begåvade idéer.

Men du lyssnar lite dåligt. Du tycker att vi mest talar om valfrihet och inte ser till kvalitet. Men allting vi talar om är kvalitet. Jag måste ställa frågan till Måns Almqvist: Är du beredd att mäta kvaliteten? Det brukar vänsterpartister aldrig vara. Sätta betyg, följa upp, ha uppnåelsemål och inte bara strävansmål, gå på djupet, titta på individnivå, alltså inte redovisa till föräldrar eller skolledning på individnivå, men att man faktiskt går in och verkligen tittar i varje fall: När barnen det de ska? Kommer man dit tanken är eller gör man inte det?

Hur ska vi någonsin komma vidare med kvaliteten om vi inte gör det som vi talar om här, att man säkerställer vidareutbildning för personalen, både för dem som är barnskötare, förskollärare och chefer som ska leda verksamheten? Men hur ska vi få en bra kvalitet om vi inte ser till att det finns olika arbetsplatser som kan coacha och jämföras?

Anförande nr 239

M å n s A l m q v i s t (V): Jag tycker att det där är en bra sammanfattning av mycket av det vi har lyft upp i Vänsterpartiets budget. Vi behöver mäta betydligt mer. Det vi gör i dag i stor utsträckning i Stockholm är enkäter om brukarna är nöjda med sina val. Det är *en* aspekt, men det var det som var min huvudpoäng här: Det är bara en liten aspekt av det här med kvalitet. Vi behöver mäta betydligt fler saker. Där är jag helt överens med Johanna Sjö.

Utbildningsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Anförande nr 240

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande, fullmäktige! Det svenska skolväsendet har under de senaste åren genomgått en mycket omfattande omdaning. Med behöriga lärare, ökad utvärdering av elevernas kunskaper och tydligare regler för trygghet och studiero har grunden lagts för en modern kunskapsskola. Samtidigt är jag den första att erkänna att vi fortfarande har en lång väg att gå med vad som kanske är den största skolpolitiska utmaningen: att säkerställa likvärdigheten i svensk skola. Vi måste lyfta resultaten i de skolor som inte når ända fram i dag.

Socialdemokraterna ägnar nu mycket kraft åt att demonisera Stockholms skolor. Resultaten sägs rasa, åtminstone i förhållande till det som tydligen var det gyllene året, 2006.

Men hur ser verkligheten ut? Ja, som vanligt med statistik går det att vända den lite hur som helst. Resultaten i form av betyg och resultat i nationella prov har aldrig varit så bra som 2011 – faktiskt bättre än 2006. Snittbetygen på proven var högre 2011 och faktiskt även 2012. Ni hörde rätt: Snittbetygen på de nationella proven var högre 2011 och faktiskt till och med 2012.

Men fler var behöriga till gymnasiet 2006 än 2012. Hur många som fick godkänt i de nationella proven 2006 har vi ingen aning om. Socialdemokraterna var nämligen aldrig intresserade av att ta reda på den lilla detaljen.

Vad säger då de här siffrorna? Jo, sannolikt att man börjar jobba med utvärdering på ett professionellt sätt. När vi politiker börjar efterfråga resultat och när betygsinflationen debatteras offentligt blir betygen också mer rättvisande.

Fler elever var på papperet behöriga 2006 än 2012 men sannolikt inte i verkligheten. En förklaring till de sämre betygsresultaten men bättre nationella provresultat är att debatten om glädjebetyg har lett till att fler elever får betyg som motsvarar deras kunskaper. Rättvisa betyg är viktigt och något vi har arbetat för under en längre tid.

Ironiskt nog lyckas de skolorna som Socialdemokraterna nu angriper faktiskt väldigt väl med sina elever, givet det faktum att de faktiskt har eleverna. Den sjunkande andelen behöriga är framför allt ett problem för de elever som inte har gått i Stockholms skolor särskilt länge. En ökande andel av våra elever kommer i senare åldrar än tidigare. Många saknar dessutom nästan helt skolbakgrund. Egentligen är det fantastiskt att nästan en fjärdedel av de elever som kommit till Sverige under högstadieåldern faktiskt klarar behörigheten till gymnasiet.

Vi har under de senaste åren genomfört en rad reformer för att öka förutsättningarna för de elever och skolor som når lägre kunskapsresultat. Vi har bland annat ett nytt socioekonomiskt resursfördelningssystem där faktorer som föräldrarnas utbildningsbakgrund samt hur länge eleven har gått i svensk skola väger mycket tungt. Läxhjälp, sommarskola och lördagsgymnasium garanteras från 2013 alla elever som inte når kunskapsresultaten. Ett tionde skolår har införts som möjlighet för dem som inte når gymnasiebehörighet i årskurs nio.

Men det behövs ännu mer genomgripande åtgärder för att vända trenden för de skolor som i dag har de lägsta kunskapsresultaten. Det måste också finnas bättre möjligheter för elever som inte når målen att få den tid som krävs för att komma ifatt. Det finns bra exempel i Stockholm på framgångsrikt arbete med ett extra skolår redan i låga åldrar.

Jag vill att fler skolor ska erbjuda ett extra skolår till de elever som behöver mer tid för att nå kunskapsmålen. Det gäller inte minst elever som kommer till Sverige sent under skoltiden. Stockholms skolor bör inte släppa igenom elever till årskurs nio om de uppenbarligen inte kommer att klara målen. I stället borde vi införa en klass åtta och en halv där elever får undervisning i ytterligare ett år och rustas inför det viktiga sista året i grundskolan. I utbildningsnämnden har vi all anledning att återkomma till vilka fler åtgärder som behövs.

Det här anförandet har till viss del handlat om statistik – statistik som visar att resultaten i den mån sossarna vågade mäta den knappast var bättre förr. Resultaten har i dag blivit mer synliga. Till syvende och sist borde debatten handla om hur vi bäst hjälper och stöttar de elever som bara har varit i Sverige ett par år när de förväntas bli gymnasieelever. Det är elever som inte bara är nyanlända till Sverige utan också nästan helt saknar skolgång, elever som många gånger inte har haft en normal barndom utan som tvingats fly, ibland utan sina föräldrar. Att ge dem den bästa av utbildningar är den stora utmaningen, inte att tillfredsställa Socialdemokraternas rop på fler möten i den här staden.

Anförande nr 241

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Ordförande, fullmäktige! Att förbättra skolan skulle jag säga är Stockholms absolut viktigaste framtidsfråga. Utbildningspolitiken är också ett område där det finns stora skillnader mellan Alliansens politik som präglas av ordning och reda, lugn och ro i skolan och en tydlig uppföljning kring vad varje elev presterar och oppositionens politik.

Under många år bedrevs i Sverige en skolpolitik som utgick från att eleverna var lika, att man skulle lära sig samma sak på samma tid. Vi kan likna det vid ett löpande band. Man tvingade alla elever att skaffa sig högskolebehörighet.

Alliansen har lagt om utbildningspolitiken, och vi bedriver i dag en politik som mer utgår från varje enskild individ. I Stockholm finns många väldigt bra skolor, men det finns också skolor med stora utmaningar. Jag skulle säga att en av de största utmaningarna den här mandatperioden är att vända resultaten i de skolor som har de sämsta kunskapsresultaten. Därför gör vi nu en tydlig satsning på att vända resultatet i just de här skolorna. Arbetet ska bedrivas utifrån erfarenheter från forskningen.

Det är viktigt att ingen elev får gå osedd genom skolan. Alla elever måste alltid få komma till sin rätt. Alliansen har därför genomfört mycket omfattande reformer, både nationellt och lokalt. Vi har infört fler betygssteg, betyg från årskurs sex och nationella prov från årskurs tre, sommarskola, läxhjälp och lördagsgymnasium. Vi har också fokuserat tydligt på att stärka lärarnas roll.

När det handlar om valfriheten har vi i Stockholm en situation som inte utgår från hur tjock föräldrarnas plånbok är när det gäller vilka skolor eleverna kan gå i. Valet av skola avgörs endast av elevernas kunskap och hur ambitiösa eleverna är. Jag tycker att den valfrihet som ibland får så mycket kritik, som har möjliggjort att till exempel invandrartjejen från Tensta kan gå på den skola som ofta anses vara den bästa i innerstaden, är en fantastisk valfrihet! Alternativet förut var att plånboken och föräldrarnas utbildningsnivå och socioekonomiska bakgrund var avgörande, inte elevens egen kunskap eller ambition.

Jag vill avsluta med att fråga Socialdemokraterna vad det är ni menar i er budget. Ni skriver att skolpengen ska formuleras så att varje skola oavsett huvudman har rätt till och garanteras att få ersättning upp till ett visst belopp. Resten ska man hålla inne. Den delen ska man bara få om man kan visa att ersättningen har gått till sådant som kan relateras till utbildningen.

Jag kan inte tolka det på något annat sätt än att det ni vill göra är att förbjuda vinst på friskolor.

Med de orden vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 242

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Det finns viktiga och mindre viktiga variabler när det gäller att prata om kvalitet i skolan, och jag tänkte uppehålla mig vid några som vi anser vara viktiga sådana.

Då är det, som ni förstår, tyvärr inte helt positivt med tanke på hur läget ser ut i skolan. Vi kan, som vi har hört tidigare i debatten, konstatera att andelen obehöriga till gymnasieskolan är rekordhöga 14 procent. Ungdomarna flyr yrkesprogrammen på gymnasiet, och Stockholm tillhör den sämsta regionen i landet vad gäller andelen gymnasieutbildade ungdomar.

Stadens gigantiska utbildningsförvaltning hanterar nästan stadens halva budget och har svårigheter med styrning, kommunikation och förankring. Skolor läggs ned och elever omflyttas utan större analys och diskussion. Skolor pekats offentligt ut som dåliga, och lärare lönesätts beroende på vilken skola man arbetar på och inte efter personliga kvalifikationer. Rektorerens chefsroll har försvagats, och borgerliga skolpolitiker hukar och tar inget ansvar.

Skräckvariablerna är många: minskande lärartäthet, betygsinflation, många obehöriga lärare, få sökande till lärarutbildningarna och hårresande skillnader mellan skolorna som ökar varje år. Det är en oacceptabel psykosocial miljö för många elever och dålig insyn i många enskilt drivna skolor.

Vi socialdemokrater lägger drygt en kvarts miljard mer på skolan i Stockholm, och i riksdagen lägger vi ytterligare drygt 3 miljarder. De utsatta skolorna måste få mer resurser, både för att kunna stödja eleverna och för att kunna anställa de duktigaste lärarna med högre löner. Vi vill minska klasstorlekarna upp till trean. Tre barn färre i varje klass förbättrar undervisningskvaliteten väsentligt.

För några timmar sedan kom ett pressmeddelande från Lärarnas riksförbund om den årliga utmärkelsen Bästa skolkommun. Det var inte Stockholm, kan jag meddela. Stockholm har fortsatt att falla. 30 platser till har vi fallit. Sedan 2006 har vi nästan fallit 100 platser. Det är ingen tillfällighet. Det bekräftar den här bilden. När det gäller den mer rosaskimrande bild som borgarrådet tidigare gav kan man naturligtvis välja den statistik man vill, men när det gäller de viktiga variablerna är det så här illa.

Det är klart att det finns en lösning. Med en mer transparent skolorganisation, mer resurser till utsatta skolor och prioritering av lärarna kan studieresultaten förbättras. Därför yrkar jag bifall till Socialdemokraternas kunskapsskola och reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 243

P e r O l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Låt oss prata en stund om våra fritidshem. Nästan alla elever i grundskolans lägre årskurser går på fritids. De tillbringar halva sin skoldag där. Fritids är därmed en viktig del av skolan.

Fritids skapar kontinuitet och mångsidighet i barns utveckling och lärande. Fritids bidrar till att alla elever kan nå skolans kunskapsmål.

Nu ser vi att skillnaderna har ökat mellan Stockholms skolor. Resultaten sjunker tyvärr på en del håll. Fritids är självklart en del av lösningen. Det fungerar som en brygga mellan hemmet, barnens fria tid och tiden i skolan. Verksamheten bidrar till likvärdighet. Ett lyft för Stockholms skolor måste innebära ett lyft för Stockholms fritidshem.

Miljöpartiets budgetförslag innebär precis detta. Vi satsar 35 miljoner mer än majoriteten som inte har någon politik för fritidshemmen. I majoritetens budget finns det inga åtgärder, inga insatser, inga projekt av något slag för fritidshemmen, trots en många gånger helt alarmerande situation. Det är allvarligt.

Låt mig därför presentera ett lyft för fritidshemmen i tre delar.

1. Minska elevgruppernas storlek. I Stockholm har vi ett snitt på 43 elever per grupp. Det är sju elever mer än 2006. Barngrupperna ökar alltså men måste minska. Bakom snittet döljer sig stora skillnader. En del fritidshem har grupper med 25 barn, andra har grupper med uppemot 100 barn. Det visar stadens egen undersökning från 2008, och undersökningen från Lärarförbundet 2012 bekräftar det. 100 barn! Det är orimligt, det är ovärdigt och det omöjliggör ett pedagogiskt arbete. Elever i behov av särskilt stöd drabbas värst. Relationerna blir ytliga. Det äventyrar säkerheten. Föräldrar kan inte längre vara trygga när deras barn är på fritids.
2. De som jobbar på våra fritidshem behöver bättre villkor för att kunna göra ett bättre jobb. Elever har rätt att möta behörig personal också på fritidshemmen. Miljöpartiet vill att varannan anställd på våra fritidshem ska vara en behörig, utbildad fritidspedagog. I dag är det var tredje. Samtidigt behöver de karriärsatsningar som andra lärare omfattas av i Stockholm också omfatta fritidspedagogerna. Det måste vara möjligt i Stockholm att ta steget att också bli förste fritidspedagog. Att jobba på fritids ska vara ett framtidsyrke.
3. Vi behöver en bättre uppföljning av fritidshemmens utveckling. Såväl kvalitet som brister måste lyftas fram för att vi ska få en bättre bild av hur det fungerar. I dag är det svårt. I Statistisk årsbok för Stockholm finns fritids bara med som en kostnad. Det står ingenting om barngrupperna, ingenting om personalen. Synliggör, följ upp, förbättra! Nu måste det bli slut på den ignorans vi har visat våra fritidshem. Det drabbar våra minsta elever. Alla här inne har ett ansvar för att det har blivit som det har blivit, men vi har också ett ansvar att se till att det inte förblir som det är. Vi pratar om sex-, sju- och åttaåringar.

Ett lyft för Stockholms skolor måste innebära ett lyft för fritidshemmen. Vi visar med vårt budgetalternativ ett tydligt besked vad vi kan göra och hur vi kan gå en annan väg framåt för Stockholm skolor och fritidshem.

Låt mig återkomma i debatten med fler förslag. Bifall till Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 244

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, fullmäktige! Som alltid tycker jag att Folkpartiets retorik när det gäller skolan håller högsta klass. Ni har blivit lite av retoriska experter på att beskriva skolans problem och utmaningar. Ni har också talat med stor tydlighet om behovet av kunskapsfokus, och ni har bidragit till skärpta skrivningar i skollag och läroplaner som till stor del är till det bättre.

Akilleshälen är själva resultatet. Dess värre ser vi nu en dyster bild av kunskapssegregering, där vissa skolor och områden lyckas riktigt bra medan andra försämras avsevärt. Det är en farlig tillvänjning som pågår i Stockholm nu. Vi börjar nu efter flera decennier att vänja oss vid att nästan ta för självklart att en stor grupp elever år ut och år in lämnar skolan att ens ha uppnått basala kunskaper. År efter år är det i Sverige 20–25 procent av varje årskull som inte fullföljer gymnasiet. De lämnar med ofullständig betyg, de hoppar av eller börjar inte över huvud taget.

Varför ser det då inte bättre ut? Om lärarlönerna hade höjts lika mycket och varje gång som Björklund skickat ut ett pressmeddelande eller lovat det hade åtminstone lärarnas ställning sett annorlunda ut än vad den faktiskt gör nu. Om ni förmått gå från den fina retoriken till praktisk handling hade kanske situationen varit annorlunda. Man skulle kunna formulera det som så att ni folkpartister inte har gjort er läxa. Fortsätter den här utvecklingen kommer ni snart att framstå som sådana elever som är väldigt bra på att snacka men som aldrig orkar göra läxorna. Det låter bra när de snackar, men resultatutvecklingen har avstannat.

Jag tror att ett skäl att läxan har varit så jobbig är att den är utformad som ett grupparbete. Ni vill höja lärarlönerna, men ni ska få med Moderaterna på tåget. De går gärna med på ändrade skrivningar, men ekonomiska resurser blir det sällan. Att göra något åt friskolorna och hela den cirkusen är det inte tal om. Er oförmåga att se problemet med den marknadsanpassning som har skett i hela skolsystemet skulle jag vilja kalla för Folkpartiets blinda fläck, eller mörkblå fläck kanske, för jag tror att den beror ganska mycket på ert samröre med Moderaterna.

Jag har sagt det förr i fullmäktige, och jag tvingas tyvärr säga det igen: I vårt land och i vår stad är det enklare att fixa tillstånd för att öppna en skola eller en förskola än att öppna en pressbyråkiosk. Jämför själva hur svårt det är för kommunen att stänga en pedagogisk verksamhet som uppenbarligen brister jämfört med att stänga en krog som slarvat med utskänkningen. Det är totalt skilda världar. Vad säger det egentligen om hur vi värderar skolan och den verksamhet som pågår där?

Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 245

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande, fullmäktigevänner, stockholmare! I ett frihetligt samhälle ska alla ges samma förutsättningar att växa. Då måste barnen få en likvärdig skolgång. Inte lika, utan likvärdig. Var du kommer ifrån eller vart du vill ska inte spela någon roll för kvaliteten i den undervisning du får. Förvaltningen, rektorerna, lärarna, eleverna jobbar på för att höja kvaliteten i undervisningen. Och det är eleverna som gör det största jobbet genom att höja sina resultat. Lärarna kan stötta och ge kunskap, men eleverna gör jobbet. Jag är övertygad om att det målmedvetna arbetet ger resultat!

Men 15 procent av våra grundskoleelever har inte tillräckliga kunskaper för att komma in på ett nationellt gymnasieprogram. Det duger inte, men vi ska också se varje individs förutsättningar. Vi ska minnas att Alliansen har höjt ambitionen till behörighet i minst åtta ämnen i stället för tidigare tre. Vi måste knäcka nöten hur ännu bättre resultat kan nås för varje enskild elev – för de barn som kommit sent med en sönderbombad skolgång, för dem som aldrig sett en vuxen öppna en bok på hemmaplan, för dem som omkring sig har vuxna med dålig tillit till skolan, kanske på grund av egna dåliga erfarenheter.

Men vi ska också ge den elev som har goda förutsättningar och lätt för sig chansen att blomma ut och nå sin fulla potential, för i Alliansens Sverige pressas ingen tillbaka bara för att inte alla lyckas. Med dagens betygssystem kan alla nå högsta betyg eftersom det inte är relativt som det var fram till i början av 90-talet.

Centerpartiet förespråkar tidiga insatser och gläds åt målet att alla elever ska ha lärt sig läsa senast i första klass. Vi vet att läsningen är grunden för så mycket i skolan. Det måste vara en rättighet för varje barn att få tillgång till läsförmågan som är en viktig nyckel till all inläring. Vi politiker följer resultaten och jag har höga förväntningar.

Jag var på Smedshagsskolan i måndags. Jag fick se att en god undervisning där de vuxna ser varje elev ger resultat med ett tydligt fokus på kunskap. Det sociala i hemmet kan oftast inte skolan förändra, men man kan ge eleverna en studiemässigt god självbild genom att de når målen och lyckas i skolan.

Gemensamt har alla våra duktiga lärare, specialpedagoger, studie- och yrkesvägledare, fritidshemspersonal och rektorer att de gillar våra barn och ungdomar och vill deras allra bästa. Låt oss därför ha en debatt på en värdig nivå där vi inte talar ned dem utan lyfter dem! Jag yrkar bifall till Centerpartiets och kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 246

Ewa Samuelsson (KD): Vi vet alla att lärarna är skolans viktigaste resurs. Som pedagoger är deras viktigaste uppgift att ge de enskilda eleverna det stöd de behöver. Lärarkompetens är den enskilt mest betydelsefulla faktorn för elevers kunskapsresultat. Men det är ingen lätt uppgift att vara lärare i dag, att göra skoldagen så intressant att den kan väcka nyfikenheten när barnens och ungdomarnas snabba och föränderliga värld ofta upplevs genom dataspel.

Skolan har också en viktig uppgift att se till att eleverna ges både en kunskapsgrund och en värdegrund, en värdegrund som motverkar rasism och främlingsfientlighet. Framgångsrika skolor är enligt forskningen de skolor som har tydliga och konsekvent tillämpande regler och normer för det sociala umgänget på skolan. Där råder en samsyn om hur man ska arbeta och vad man prioriterar, och detta är väl känt bland elever och föräldrar. En annan viktig del är att ha förväntningar på eleverna.

Mobbning ska inte förekomma på våra skolor. Det är de vuxnas ansvar att se till att den inte ens uppstår. Ändå går alltför många elever till skolan med en klump i magen och undrar hur de ska klara sig genom skoldagen.

Alla behöver en grundläggande kunskap att kunna läsa, skriva och räkna, att förstå hur samhället fungerar och hur man kan påverka det. Om inte baskunskaperna finns där är det svårt för eleven att tillgodogöra sig övrig undervisning i skolan. Många barn som kommer hit har just ett stort behov av dessa baskunskaper.

En integrerad skola måste kunna möta elever med funktionsnedsättning av olika slag och se till att det finns förutsättningar för deras lärande. De måste ges möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar och hjälpas att spänna bågen. Jag tror nästan ingenting går upp emot att se ögonen lysa på den elev som klarade det hon inte trodde sig klara.

En av våra stora utmaningar är att alla elever ska lämna skolan med fullständiga betyg. En del ungdomar, hemmasittare, måste ges individuellt stöd för att kunna komma tillbaka till skolan. Ungdomsarbetslösheten vet vi tyvärr till stora delar beror på att ungdomarna har lämnat skolan utan fullständiga betyg. En närmare samverkan med näringslivet skulle med säkerhet på ett bättre sätt kunna förbereda elever för yrkeslivet. Ung företagsamhet och arbete kan också involveras mer i gymnasieskolan.

Efter skoldagens slut deltar många barn i skolbarnomsorgen. Där har grupperna blivit väldigt stora, och det behövs en ordentlig utvärdering och utveckling av verksamheten. Fritidshem ska både kunna erbjuda fritidsaktiviteter och kunna ge stöd till skolarbetet med till exempel läxläsning. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 247

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Klassresan börjar i klassrummet. Det må vara en klyscha, men det är sant. Utbildning är antagligen den viktigaste faktorn när det gäller social mobilitet och möjligheten att skapa sig ett annat liv. Det är viktigt att komma ihåg detta i en tid då många familjer kommer till Sverige för att starta ett nytt liv. Staden ska erbjuda bra skolor för alla, inte minst för de nyanlända eleverna.

Socialdemokraterna gör sitt yttersta för att svartmåla Stockholms skolor. Jag skulle vilja byta perspektiv. De senaste kunskapsresultaten för Stockholms skolor visar att de elever som har gått en längre tid i våra skolor klarar sig ganska bra. Det är i stället de som kommer lite senare och som inte har tillräckligt med utbildning i bagaget som har de största problemen. Bland dem som anländer i åttan eller nian är det bara 23,8 procent som klarar behörigheten till gymnasiet. Bland dem som anländer i mellanstadiet är det 48 procent. Om man fortsätter att titta på dem som har anlänt redan i de lägre årskurserna stiger andelen behöriga till hela 83,2 procent.

Det är inte rimligt att anta att en 14-åring som kanske helt saknar tidigare skolgång ska klara av den svenska grundskolan på bara några år. Jag drar slutsatsen att nyanlända elever behöver mer tid i skolan. Därför är det bra att regeringen nu har börjat utreda möjligheterna att förlänga skolplikten för nyanlända elever.

Det är också bra att vi i denna budget ger elever som inte beräknas uppnå gymnasiebehörighet rätt till läxhjälp. De elever som går ut årskurs 9 utan behörighet ska också garanteras sommarskola. Det är redan många elever i Stockholms stad som uppnår

gymnasiebehörighet under sommaren efter nian och som kan gå direkt vidare till gymnasiet med en avklarad grundskola bakom sig.

En annan viktig insats för nyanlända elever är den mottagningsenhet som håller på att byggas upp just nu. Tidigare har det varit svårt för skolorna att avgöra vilken kunskapsnivå de nyanlända eleverna befinner sig på. Därmed har det också varit svårt att sätta in rätt stöd. Framöver ska alla nyanlända gå igenom en kort process där specialister validerar deras kunskaper och hjälper dem vidare in på rätt nivå i skolan.

Ordförande! Alla barn har rätt till en bra utbildning. Det ska inte spela någon roll om du är uppvuxen i Mälardalen eller Mogadishu. Stockholms skolor ska ge alla barn en bra utbildning och det stöd som behövs för att nå kunskapskraven.

Med detta, fru ordförande, vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 248

J a n V a l e s k o g (S): Jag håller med om att det finns ett stort problem med nyanlända som kanske i högstadiet ska ha en möjlighet att klara av att bli godkända. Det är absolut ett stort problem i dagens Stockholm, och det har det också varit under många perioder tidigare – förr om åren när vi periodvis har haft stora grupper av invandrande ungdomar. Därvidlag är det ingen skillnad.

Egentligen blir det lite av svartmålning att tala om procent hit och dit. När vi talar om svartmålning är det ganska tydligt att de kriterier som jag räknar upp här är ungefär desamma som Lärarförbundet har tagit upp i sin presentation, där Stockholm har fallit med 100 platser. Lite modigt är det av dig, eftersom du representerar Folkpartiet, att du kallar det för svartmålning när jag har korrekta siffror med tanke på att vi har en utbildningsminister som har gjort politisk karriär enbart på att svartmåla skolan. Det har varit stora överdrifter under hela hans karriär, och han är ändå kvar. Jag tycker därför att du är ganska modig.

Anförande nr 249

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Jag är ganska förvånad över att Jan Valeskog tar så lätt på frågan. Det är en stor utmaning att skapa möjligheter för människor, i synnerhet unga människor, som kommer till Sverige att få den bästa starten i det nya landet. Här har vi faktiskt ett problem; ju äldre du är och ju senare du kommer in i grundskolan, desto svårare blir det att klara de kunskapskrav som ställs där.

Jag vet inte om Jan Valeskog har hört talas om projektet Start Järva. Det är där valideringsmyndigheten sedan ska finnas i fortsättningen. Det är ett pilotprojekt som pågår där man i samarbete med skolor ska ge information och hjälpa de skolor där det finns många nyanlända elever med rätt stöd så att eleverna ska få mycket kortare startsträcka och de bästa förutsättningarna för en bra och schyst start i det nya landet. Men detta har Jan Valeskog valt att inte kommentera alls. Det finns inte heller i deras budget. Det är tråkigt.

Anförande nr 250

P e r O l s s o n (MP): Ordförande! Hej Gulan! Det är riktigt att det är svårt för en elev som kommer till Sverige i 14-årsåldern att redan vid 15 års ålder ha klarat av den svenska grundskolan. Det är också svårt för en elev som kommer till Sverige i 11–14-årsåldern att när man är 15 läsa matematik för årskurs 9 på en nivå av det svenska språket som en svenskfödd 15-åring har.

Ändå är Folkpartiet motståndare till att våra elever ska kunna läsa exempelvis matte på sitt modersmål. Man har avvisat ämnesundervisning på modersmålet flera gånger. Stadens revision har påpekat att majoriteten i vår utbildningsnämnd är ganska ointresserad av modersmålsundervisning och utvecklingen av detta arbete.

Jag undrar hur detta kommer sig. Vi vet, och vi är överens om, att elever som kommer sent till Sverige har svårt att klara den svenska grundskolan. Hur kommer det sig då att ni ställer er emot det faktum att dessa elever skulle kunna klara sig bättre om de fick ämnesundervisning på det språk de kan bäst?

Anförande nr 251

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Det märks på mig att jag inte har etniskt svenskt ursprung. Jag kom hit när jag var liten, och jag fick i ganska tidig ålder de rätta förutsättningarna för att etablera mig i Sverige. Jag är ändå av uppfattningen att när barn och ungdomar kommer till Sverige är det det svenska språket som måste vara den absolut högsta prioriteten. Det är språket som är nyckel till integration. Om du inte kan språket kommer du också att få problem på arbetsmarknaden längre fram i livet.

Jag har inga problem med att det finns möjligheter under uppstartssträckan för ungdomar och elever att få hjälp med undervisning på modersmålet när det gäller hemspråksundervisningen. Jag tycker att man borde kunna dra mycket mer nytta av hemspråksundervisningen, där kompetenta lärare kan hjälpa eleverna till exempel också med matte. Det vore jättebra!

Anförande nr 252

M å n s A l m q v i s t (C): Jag kan instämma i att det är en viktig poäng som du lyfter fram här – att vi måste titta på dem som har gått en kort tid i Stockholms skolor. Men jag tror att problemet blir förenklat om man säger att detta är det enda problem som finns i Stockholms skolor.

Om man rensar bort betydelsen av föräldrarnas bakgrund när det gäller utbildning i statistiken är det efter sju år inte alls någon nackdel att vara född utomlands när det gäller skolframgångar. Jag skulle snarast säga att huvudproblemet är att man som nyanländ ofta hamnar i skolor där det går många elever som har föräldrar med låg utbildning. Det är en segregering i skolsystemet. Klasresorna och den sociala mobiliteten hade varit mycket lättare i ett skolsystem som det har sett ut tidigare, med garanterad kvalitet. Nu är det enda vi garanterar rätten att göra ett eget val.

Anförande nr 253

G u l a n A v c i (FP): Det är därför mottagandeenheten ska vara tydlig i kontakten med elever och föräldrar och informera också om vad skolorna erbjuder för de barn som behöver lite extra hjälp, till exempel läxhjälp och sommarskola.

Jag har lite svårt att ta Vänsterpartiet på allvar när det gäller skolfrågan. Vad ni vill göra är att ni vill rycka undan mattan för de barn och ungdomar som har det allra svårast i skolan. Ni vill ta bort betygen. Ni vill avskaffa nationella prov. Ni vill avskaffa allt sådant som säkerställer att man följer upp elevernas kunskaper i skolan för att man i god tid och på rätt sätt ska kunna hjälpa de elever som behöver det lilla extra stödet för att få en schyst start och en bra skolgång. Detta vill ni förstöra. Ni vill rasera hela den delen av skolan. Det blir lite svårt att ta detta på allvar.

Läxhjälp och sommarlovsskola är som sagt någonting som vi prioriterar högt i budgeten och i våra skolor i Stockholm. Så kan vi hjälpa dessa elever.

Anförande nr 254

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Jag tror att vi ska akta oss för att göra detta till en fråga bara om dem som kommer utomlands ifrån, alltså en etnicitetsfråga. Detta är också en fråga som handlar om klass. Annars hamnar vi nog i fel dike till slut.

Det är frivilligt att gå på gymnasiet. Men att så många unga människor genom en ojämlig skola lämnas åt sitt öde kan inte vara rimligt. Det borde vara Stockholms ansvar att ge varje ung människa maximala förutsättningar att klara sin utbildning. Vi kan inte se att det är så i dag.

Stockholm är en segregerad stad. Vi har både de absolut bästa och duktigaste eleverna och de minst framgångsrika. De duktigaste eleverna har bättre resultat än riksgenomsnittet. Men vi har också ett större antal elever som inte fullföljer sina gymnasiestudier. Detta handlar om segregation. De som inte får utbildning lämnar vi kvar på perrongen. Några av dem återfinns sedan på jobbtorgen.

Om vi tittar på en stadsdel som Hässelby-Vällingby kan man se att behörigheten var 69,6 procent i Grimsta. Kälvesta i samma stadsdel hade 100 procent. Det är 30 procents skillnad. Det är någonting som är väldigt fel.

Segregeringen fördjupas samtidigt som kunskap och bildning får en allt större roll i vårt samhälle. De ungdomar som nu har svårt att få jobb är framför allt de som saknar utbildning. Forskning visar att det som utmärker framgångsrika skolor är blandningen av såväl den traditionella kunskapsskolan, hög lärartäthet, utbildade lärare och ordning och reda som den omsorgsorienterade skolan.

Vi välkomnar alla skolreformer med fokus på kunskapsmål, men vi avvisar de inslag som ökar segregation och skillnad mellan skolorna. Det ska finnas förutsättningar att göra en klassresa, och ni håller på att dra in dem.

Anförande nr 255

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande! Det talas om segregation och klyftor från vänsterhället, och klasspiskan hörs vina i salen från den andra talarstolen. Jag förstår varför. Klassbegreppet är ett sätt att dela upp människor i grupper som kan erbjudas kollektiva lösningar. Men piskor och generaliseringar är inte Centerpartiets melodi. Vi måste se varje individ med hennes resurser och styrkor. Vi ska inte stämpla människor utifrån varifrån de kommer, utan låta dem lyfta sig till det mål dit de är på väg.

Jag förstår att du använder klassbegreppet så flitigt, för det är ett sätt att berättiga er politik. Men jag förstår inte klassindelningen. Förklara för mig vad klassbegreppet innebär! Handlar det om hur lång utbildning man har? Handlar det om hur mycket man tjänar? Handlar det om vilken miljö man kommer ifrån? Vad är då statsvetaren som är arbetslös? Vad är han som har nioårig grundskola och är vice vd i ett välmående aktiebolag? Det finns stora brister i er förklaringsmodell. Ni låser in folk.

Anförande nr 256

K a r i n R å g s j ö (V): Gud, vad du går i gång, Helen! Det är ni som har gjort hela klassfrågan relevant sedan 2006. Det var länge sedan klassfrågan var så här relevant i Stockholm när det gäller utbildning, när det gäller bostadsfrågan och när det gäller arbetslöshet. Just därför talar vi om klass, Helen. Det är ni som på något sätt har sett till att begreppet har blivit så relevant just genom den politik som ni för här. Jag tänker inte stå här och vara statsvetare med dig. Jag kan bara säga: Tack, Helen Törnqvist! Du ger klassbegreppet en fantastisk innebörd, tycker jag.

Anförande nr 257

Borgarrådet E d h o l m (FP): Karin Rågsjö tror att vi gör detta till en fråga om etnicitet. Ingenting kunde vara mig mer främmande. Ungefär hälften av de elever som inte fick godkänt i årskurs 9 har varit i Sverige i sex år eller ännu kortare tid när de ska få sitt betyg. Det har ingenting med etnicitet att göra över huvud taget. Men det är ett faktum att om de hade fått gå i våra skolor så hade resultaten varit oerhört mycket bättre. Många av eleverna har ingen skolbakgrund alls.

Det är en väsentlig skillnad i dag jämfört med hur det var för bara tio år sedan i våra skolor när man ser på dessa elevers skolbakgrund. De kommer också i allt senare åldrar. Vi har mängder med ensamkommande flyktingbarn i dag. Det är ett relativt nytt fenomen. Självfallet är det svårare för dem att uppnå behöriga betyg. Men jag tycker att det är fullkomligt livsfarligt att kalla dem för de elever som inte är duktiga. Det är självklart att de skulle kunna vara lika duktiga som alla andra elever om de hade fått lite mer tid på sig.

Anförande nr 258

K a r i n R å g s j ö (V): Det är väl också så här, Lotta: Om jag har en bakgrund i ett annat land och flyr till Sverige och om mina föräldrar båda är läkare har jag lite lättare att komma in i olika delar. Man har lättare att plugga om man har föräldrar med en annan utbildningsbakgrund och så vidare. Därför talar vi om en klassfråga. Det är självklart att vi ska försöka ge alla dessa elever förutsättningar. Då måste man också se till att exempelvis titta över hela stadens organisation.

Den politik ni har fört fram till nu från 2006 har på något sätt tyvärr skapat en ännu större segregering. De elever som kommer från förhållanden exempelvis utan utbildning – de kanske aldrig har varit i en skola – har hamnat i områden där de också träffar samma typ av elever. De hamnar i skolor och i områden där problemen har grasserat under er tid vid makten.

Anförande nr 259

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Jag håller med Karin Rågsjö om att det är otroligt viktigt att man kan göra klassresor. Det får inte vara avgörande var man bor eller vilken utbildningsnivå ens föräldrar har. Den politik vi bedriver möjliggör att

man gör klassresor. Vi har en politik som handlar om att man inte utgår ifrån att alla måste gå i de skolor som finns där de bor. Din politik var den som verkligen gynnade välbärgade familjer på Östermalm och Norrmalm vars barn tryggt kunde gå i skolorna i innerstaden utan att behöva anstränga sig särskilt mycket i skolan. Vår politik har inneburit att man utgår från eleven och elevens kunskap och ambitioner och att eleven kan välja den skola som passar honom eller henne bäst.

Jag har en fråga. I er budget skriver ni att vinstdrivande företag inte ska få tillgodogöra sig effektiviseringsvinster i välfärden. Vad innebär det? Är ni för eller emot vinst i välfärden?

Anförande nr 260

K a r i n R å g s j ö (V): Jag börjar med den senaste frågan, för där är vi kristallklara från Vänsterpartiet: Ja, vi är emot vinst i välfärden på det sätt att man kan plocka ut pengar och föra dem ut ur Sverige och inte satsa dem tillbaka i verksamheten. Det är våra skattepengar, du vet, som rullar i väg till Jersey. Ja, vi är emot det!

Jag kommer inte ihåg din första fråga nu. De fria valen till skolan är jättebra – absolut! Det är svårt att gå tillbaka till ruta ett; det tycker vi nog alla. Men det kommer fler och fler forskningsrapporter som visar att segregeringen har ökat på grund av det. Det vore väl intressant om vi satte oss ned tillsammans och tittade på dessa rapporter och försökte fundera ut hur vi ska få bort kunskapssegregeringen i Stockholm. Den har bitit sig fast, och det är ett superproblem för framtiden.

Anförande nr 261

E w a S a m u e l s s o n (KD): Fru ordförande! Jag förvånas alltid över hur Vänstern lyckas få människor att vara offer. Om de jobbar i äldreomsorgen så har de för dålig arbetsmiljö och för låga löner. Om de bor på ett eller annat ställe så är de offer för en skola som inte fungerar.

Jag menar att människor har en enorm inneboende kraft. Vi har talat lite om etnicitet – om dem som har kommit hit och som inte har varit här lika länge. Det är ändå människor som har visat mod och kraft nog att flytta hit till Sverige trots umbäranden på vägen och trots det de har haft med sig tidigare. De har ändå ansett att det är viktigt att komma hit. Det är klart att man i dessa grupper av människor har en enorm tilltro till skolan som en viktig del i barnens uppfostran och kunskapsinläring.

Det är väl detta vi i så fall ska diskutera: Varför blir inte skolan viktig i dessa fall? Den diskussionen skulle jag gärna föra med föräldrar till både svenska barn och invandrabarn.

Anförande nr 262

K a r i n R å g s j ö (V): Skolan är en absolut grundbult i samhället. En fungerande skola är en grundbult för ett fungerande, jämlikt och demokratiskt samhälle, Ewa.

Jag tycker att du ska ta tunnelbanan ut till Hässelby-Vällingby, förslagsvis, och gå till Grimsta och tala med de föräldrar vars barn hade 69,6 procent. 30 procent kom alltså inte vidare till gymnasiet. Fråga dem hur de ska göra! Det här är inga offer. De har hamnat i situationer som är ohållbara och där vi har ett system som till slut gör dem

till losers, Ewa. Om man hamnar i Grimsta och inte tillhör dessa 69,6 procent utan kommer utanför blir det så här.

Därefter kan du åka till Kälvesta, med en behörighet på 100 procent, och tala med de föräldrarna och fråga vad de har för framtidsdrömmar för sina barn. Jag lovar att du kommer att få se en viss skillnad.

Det är de politiska besluten som ska ge förutsättningarna för föräldrarna och för barnen i Grimsta.

Anförande nr 263

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande! Det talas ofta om att läraryrkets status måste höjas. Men det är ingenting vi bara gör i den här salen, på utbildningsförvaltningen när de sätter löner eller med någon partipolitik. Respekt och status är någonting man vinner människor emellan, och det är dags att vi slutar stigmatisera skolan och lärarkåren och i stället talar om hur högt vi värderar deras insatser. Vi ska uppmana våra medmänniskor att visa uppskattning i stället för att dras med i svartmålande mediebilder.

Bortsett från det civila samhällets ansvar för att uppskatta samhällets stöttepelare har vi här i salen något att göra. Därför är det oerhört roligt för mig att få tala om de satsningar som vi gör på lärarna. Nya karriärvägar skapas genom karriärtjänster och ökade möjligheter till forskning. Det handlar om utvecklingslärare och lärarcoacher, och om den vägledning som erfarna lärare ska ge nyutexaminerade. Samtidigt sker saker på det nationella planet med utvecklingsstrategi för yrkesskickliga lärare. Man kan bli både förstelärare och lektor. För att didaktiska framgångar ska spira kommer centralt anställda lärarcoacher att kunna vägleda kolleger runt om i staden till en ökad yrkesskicklighet. Men liksom alla bra elever behöver bra lärarinnor behöver bra lärarinnor bra skolledare. Därför satsas här också på kompetenshöjande åtgärder för skolledare.

Per tog upp en viktig fråga. Svenska barn har det kortaste skolåret och lägst antal undervisningstimmar. Men de tillbringar mest tid i skolan. Vad gör vi då med den tiden? För 25 år sedan talade man om dagis. För 14 år sedan förändrades allt, och förskolan fick en egen läroplan. Nyss fick förskolan en ny läroplan som är mer kunskapsfokuserad, men fritis har inte gjort samma resa.

Därför bör fritis kunna vara mer benäget att hjälpa till med läxor och stödja de barn som inte kan få denna hjälp hemma. Det borde finnas tid med det både före och efter lek, bus, avkoppling och pyssel. Sedan finns det de mer kreativa varianterna av fritis, där de ofta samverkar med det lokala föreningslivet och fotbollsträning och öppnar för möjligheter till musicerande och schackspel. Det skulle jag vilja se mer av. Inte minst Kommunal understryker dessa tankar i sin rapport *Har någon sett Matilda?*

Sigtuna har vi hört mycket väl om de här dagarna. De har 18,2 barn per årsarbetare i fritis. Socialdemokratiskt styrda Katrineholm har 27,8 barn och Malmö 19,1. Mot detta står sig Stockholms 15,0 ganska bra. Det är inte många kommuner i Sverige som har bättre siffror än Stockholm.

Men det handlar inte bara om årsarbetare eller om pengar, för den delen. Det finns ingen anledning att tro att fritis är annorlunda än någon annan verksamhet. Det handlar om mål och ledarskap, om att synliggöra och uppmärksamma, om att göra personalen delaktig och om att sträva efter att förbättra tidstjuvar och att se förbi etablerade sanningar. Men som Per var inne på måste vi lyfta frågan, och jag ser fram emot att vi gör det tillsammans.

Anförande nr 264

J a n V a l e s k o g (S): Jag tog upp tråden med lärarna. Allmänt kan jag säga att det har varit positivt under de senaste åren att de flesta partier har diskuterat lärarnas betydelse och roll på ett bra sätt. Det har varit bra debatter. När det hettar till handlar det däremot som vanligt, inte minst för dem som håller i plånboken, om hur många som utbildar sig till lärare och den förestående brist som kommer att uppstå i Stockholm. Det blir akut.

Då kommer man ofelbart till frågan som gäller ambitionerna om att kunna klara bland annat konkurrerande löner och lokal lönebildning. Hur ser Moderaterna på detta i Stockholm? Hittills har det varit en obefintlig lokal lönebildning under de senaste åren. Ambitionerna är att det ska ändras i de centrala avtalen och att vi ska se något annat framträda. Kommer vi att få göra det?

Anförande nr 265

J o h a n n a S j ö (M): När det gäller att man ska få fler lärare att söka sig till Stockholm är en viktig punkt som vi pekar på att alla Stockholms skolor borde vara engagerade i verksamhetsförlagd utbildning. Det tycker jag är viktigt att ha sagt, för det har varit så och så med det, inte minst i början av 2000-talet.

Jag tror att jag ska akta mig för att lägga mig i diskussionen om lokal lönebildning. Vi tycker att det är viktigt att lärare värderas utifrån det arbete de gör. Om man tar sig an svåra utmaningar ska man få bättre lön i plånboken.

Anförande nr 266

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Jag hoppas få tillfälle att komma tillbaka till lönefrågan. Miljöpartiet tycker att det är lika viktigt med arbetsmiljöförhållanden. Jag har en del medarbetarenkäter med mig. Den senaste kommer från 2011. Där säger lärarna att de trivs med sitt jobb. De tycker att jobbet är meningsfullt, men när det gäller arbetsbelastningen pekar undersökningen på att situationen är alarmerande. Det har inte blivit någon förbättring sedan enkätundersökningen 2009.

Jag vill fråga dig: Vad tänker ni göra åt det?

Anförande nr 267

J o h a n n a S j ö (M): Jag tror att mycket handlar om ledarskap även i denna fråga. Rent konkret i budgeten pekar vi på it och vikten av att använda it-stöd och minska den administrativa bördan. Det är någonting som man på alla nivåer försöker göra, men det är svårt eftersom skolan är det område där alla någonstans vill ha in just sin lilla del. Oavsett om det handlar om att man ska bli mer brandmedveten, mer hälsomedveten eller miljömedveten är det många saker som sliter. Där brukar vi ofta lägga in ett litet kul återrapporteringskrav. Jag tror att det är viktigt att såväl vi som

politikerna på den andra sidan vattnet lägger lite band på sig och inte lägger mer administrativa bördor på våra lärare.

Jag tror att mycket handlar om ledarskap när det gäller miljö. Det är klart att vi ska se till att anpassa skolor. Vi ska satsa på inomhusmiljön rent fysiskt. Det handlar också om vilken ton och vilken stämning man har i skolan – om den är lugn eller inte. Det är jätteviktigt att vi fortsätter att jobba med det.

Anförande nr 268

M å n s A l m q v i s t (V): Du berörde lärarnas status. När det gäller lärarlönerna har vi ett ganska långt stycke i vår budget och reda pengar. Men som du säger handlar det inte bara om lön, utan det handlar också om hur vi ser på lärarna. Jag tror att det är svårt att återupprätta lärarnas status utan att återupprätta skolan som institution. Skolan är en institution som skapar identiteter och för bildningsarvet vidare. Den har ett resultat som påverkar hela samhället och inte bara dem som går där.

Jag tror att man måste återupprätta skolan som kulturinstitution om man ska återupprätta lärarnas status. Något som jag har mött från ganska många lärare när jag har varit på studiebesök, debatter och annat är att de tycker att den marknadsanpassning som ni har stått för är negativ. Om skolan definierar sig som en affärsrörelse förminskar den både sig själv, sina lärare och sina elever. Skolan är något mycket större än så.

Anförande nr 269

J o h a n n a S j ö (M): Det är härligt med lite ideologi så här på seneftermiddagen! Det är lustigt, för de lärare som jag talar med tycker att det är helt fantastiskt att ha flera arbetsgivare att vända sig till. De är inte inlåsta, och det är inte fastighetsnämndspolitiker som styr och ställer i hur de ska göra eller vilken färg de ska ha på gardinerna. De kan välja mellan en kommunal arbetsgivare i Stockholm, en privat driven stiftelse eller en privat driven skola som Kunskapsskolan. Man har en mångfald, och det finns arbetsgivare som ropar efter lärare. De drar och sliter i dem och säger: Kom till oss! Du blir högt värderad hos oss. Vi vill ha dig hos oss!

Det är vad jag hör. Det är väldigt olika, men jag tror stenhårt på det jag sade från början: Det handlar också om att vi slutar säga att skolan är en krisplats och att det är förfärligt att jobba som lärare. De flesta som jobbar som lärare tycker inte att det är förfärligt att jobba som lärare. De tycker att det är en underbar insats de kan göra. De känner en oerhört stor tillfredsställelse. Många, i alla fall de yngre, gör det informerade valet att de vet att de kanske inte kommer att tjäna mest pengar, men de vet att de kommer att få det mest tillfredsställande arbetet.

Anförande nr 270

P e r O l s s o n (MP): Det var kul att bli apostroferad och därmed uppkallad! Jag hoppas verkligen att vi kan inleda ett samarbete för att ge fritis en resa mot ökad utbildningsnivå bland personalen och minskade barngrupper. Det skulle vara jättebra.

Men då vill jag också att vi ser att fritispedagogiken är mer än lek, bus och pyssel. Fritis framtid kan inte handla om att göra mer av det som skolan gör. Det är klart att man som elev på fritidshemmet kan få hjälp att utveckla sin läsförmåga där på fritis

om man har svårt med läsningen. Men det ska inte ske genom att man gör mer av det som man inte klarade av i skolan. Då måste vi våga släppa loss fritispedagogiken och våga se att man kan lära på olika sätt. Vi måste våga ge våra barn möjlighet att lära på det sätt som passar dem bäst.

Släpp loss fritis i stället för att ge skolan mer av fritis tid!

Anförande nr 271

J o h a n n a S j ö (M): Tack snälla för den repliken! Tre minuter är kort tid att tala. Jag håller helt med: På fritis har man en annan möjlighet att ta det friare, att köra lite mer på lekens grund, att kanske lite mer som i förskolan ibland lura barnen att sätta sig och lära sig saker och någonstans få tillbaka dem till läslusten eller lärglädjen om de har halkat in i något slags ond spiral.

Jag håller helt med: Man ska alltså inte ha fritis som någon förlängd skola utan som... vad jag än säger nu kommer det att bli fel, men vad jag menar är att man ska använda den pedagogiska kunskap som fritidspedagogerna har och att man använder de friare möjligheterna. Samtidigt kan inte fritis ersätta hemmen. Jag håller helt med – tillsammans!

Anförande nr 272

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag ska tala om det som mina folkpartistiska kolleger också har talat om. Det verkar som om det är vi som brinner mest för dessa frågor. Jag vill påpeka att det inte handlar om att man ser detta som det största problemet, utan jag ser detta som det häftigaste som skolan kan göra just nu på många sätt. Jag tycker att det är sorgligt att vissa på oppositionens sida försöker förminska detta till frågor om etnicitet eller nästan misstänkliggöra dem som går upp och talar i frågan.

Vi är många som har sett en värld som verkar utvecklas till demokrati och sedan vänt och rullat tillbaka. Många länder har visat ett tydligare förtryck än tidigare. Den arabiska våren riskerar exempelvis att ersättas av bakslag för minoriteters och inte minst kvinnors rättigheter – bakslag för tro, hopp och kärlek, helt enkelt.

Detta innebär att fler människor kommer att behöva fly och att fler kommer att behöva skydd. Stockholms stad har ett stort ansvar för att ge makt till dem som har gjorts maktlösa på detta sätt och ge sammanhang till dem som är bortkomna. Att flyktingbarn skaffar sig kunskaper och makt över sitt eget liv i Stockholms skolor och att deras vardag präglas av vetenskap, kritisk analys och fritt tänkande är en av deras största vinster över förtryckarna. Det är en utmaning att hjälpa barn med så många olika förutsättningar. Många av dem som kommer har förtryckts just genom att nekas utbildning. Vi ger dem upprättelse i Stockholms skolor, och det är riktigt häftigt.

I år har Alliansen lanserat en mottagningsverksamhet för elever som kommer till grundskolan där vi just tittar på var de finns och hur vi bäst kan få in dem i skolsystemet. Vi har modersmåls lärare som hjälper till i ämnesområden; i de lärarkårer som vi talar om ser vi till att de stöttar just i svenska som andraspråk.

Vi får förstås inte glömma att dessa elever som kommer till våra skolor behöver mycket mer än bara ämneskunskap. De behöver vuxna, förstående lärare. De behöver se att deras föräldrar välkomnas in i skolan. De behöver få lugn och ro. De traumatiserade barnen i dag diagnostiseras med bokstavskombinationer i helt orimlig utsträckning. Deras koncentrationsstörningar är inte medfödda utan påtvingade. Det är minnen från krig som fortfarande rör sig i lektionssalarna för dem.

Inget av detta ska vi förstås glömma. Men vi ska inte heller missuppfatta dessa utsatta barn som svaga. Man kan vara både svag och stark samtidigt. Man kan sträva efter kunskap samtidigt som man önskar glömma erfarenheter. Utbildning är egenmakt. En av de viktigaste principerna för en liberal är att ingen ska vara fångad i de livschanser man har fötts in i. För flyktingen är detta löfte helt oskattbart.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 273

M å n s A l m q v i s t (V): Jag har redan tidigare berömt Folkpartiets retorik, och jag gör det igen. Detta är en jättebra beskrivning av problemen, men ett problem som ni har i er allians är hur pass överens ni är om problembeskrivningen. Jag har hört ett flertal alliansföreträdare som har menat bland annat att det fria skolvalet är utvägen, för då kan den invandrade tjejen från Rinkeby komma in och gå på Östermalm. Ungefär så har tongångarna gått. Men rapporterna från Skolverket om segregationen i skolan visar raka motsatsen: Skolorna och klasserna blir med detta system mer och mer homogena. Det är motsatsen till social rörlighet. Det är denna kritik vi har mot hela skolvalssystemet.

Jag tycker att du beskriver problemen jättebra, men jag tycker inte att ni har några bra lösningar även om du nämnde några viktiga saker. Ni föreslår också läxhjälpssgaranti i budgeten – något som vi föreslog förra året. Det är jättekul att se.

Anförande nr 274

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Vi föreslår dessutom en utvidgad lässatsning på sommarloven och att alla elever som går ut nian utan gymnasiebehörighet ska ges sommarskola. Det var mycket bra att du gav mig tillfälle att säga det.

Nej, vi har inte alls något speciellt stort problem i Alliansen med detta – tvärtom. Jag tror att du ställer lite för höga krav på elever som är nyanlända när det gäller att de ska vara aktiva i sitt val. Det handlar snarare om att vi via mottagningsenheten ska se till att de hamnar rätt och kan göra goda val. Tvärtom har vi ett bra stöd i vår allians, för vi arbetar med utvärdering och betyg. Det är det som är det viktigaste för de svagaste eleverna.

Anförande nr 275

A b d o G o r i y a (S): Fru ordförande! Nu har jag lyssnat på samtliga allianspartier. Samtliga har nämnt nyanlända, alltså folk med invandrarbakgrund som har hamnat i Sverige och som har olika skolbakgrund. Man förstår att de har svårigheter. Men vi ska komma ihåg att detta inte är det enda problem som vi har i skolan. Ni försöker förklara alla dåliga resultat som Stockholms skolor har hamnat i under er tid med nyanlända elever. Så är inte fallet. Det är klasserna som har blivit

större. Det är personaltäteten som har minskat. Det är elevvårdsteamerna som är nästan obefintliga i vissa skolor och skolbarnsomsorgen som fungerar som förvaring. Tala om detta! Lägg inte skulden på elever som nyligen har hamnat i Sverige!

Anförande nr 276

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag ska försöka besvara repliken utan att bli alltför arg. Jag vill börja med att påpeka att när man tittar på resultaten i skolan i dag kan man inte utgå ifrån att allt det som vi har gjort både i stad och i regering får effekt med en gång.

Du nämner psykosocial hälsa. När det handlar om elevhälsa är det vår regering som har satsat allra mest. Det stod inte ens ordentligt i skollagen tidigare. Jag vänder mig starkt emot det du säger.

Framför allt vänder jag mig emot det du säger när jag går upp och säger att det är den häftigaste satsningen att man kan ge barn som har nekats sin utbildning i det land de har förtryckts möjligheter i Stockholms skolor. Det är det häftigaste jag vet i skolpolitiken just nu. Då försöker du misstänkliggöra det och säga att jag gör de här barnen till ett problem. Det tycker jag är väldigt otrevligt.

Anförande nr 277

Å s a J e r n b e r g (MP): Hej! Vi har i dag i Sverige och här i Stockholm grupper av barn som lever utanför samhället och våra välfärdssystem. Jag talar om de gömda och papperslösa barnen. Det är oerhört viktigt att vi jobbar med deras rätt till skola. Det finns en rättighet enligt barnkonventionen, och det är också en fråga om barnens hälsa. De mår bättre av att gå i skolan när de lever under en oerhört pressad situation.

Som vi alla vet här inne blir kommunerna från den 1 juli nästa år skyldiga att låta dessa barn gå i skolan. Vi i Miljöpartiet vill att staden ska förbereda sig inför detta och ta fram riktlinjer för hur det ska fungera i praktiken så att vi verkligen säkerställer att barnen får skolgång, att det fungerar bra och att vi kan se till det så fort som möjligt. Det finns ingen anledning att vänta till den 1 juli nästa år.

Min fråga är: Vill ni i Folkpartiet och i majoriteten jobba ihop med oss i frågan och gå med på att ta fram riktlinjer för stadens skolor som säkerställer att gömda och papperslösa barn får skolgång?

Anförande nr 278

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag tycker att det är fantastiskt med den möjlighet som papperslösa och gömda barn nu får. Jag tycker att det är otroligt häftigt, och jag är stolt över mitt parti som har drivit frågan mycket starkt. Jag är glad att Miljöpartiet också är med i överenskommelsen, även om Folkpartiet var det parti som har drivit den.

Jag utgår från att det görs förberedelser när det kommer en helt ny elevgrupp. Jag kan inte svara närmare än så, men jag utgår verkligen från det. Det verkar helt onaturligt att det skulle vara på något annat sätt. Du får säkert fråga Lotta om detta, men jag tar dig gärna i handen och säger att vi ska göra ett ordentligt arbete.

Anförande nr 279

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag tillhör dem som tyckte att det var spännande – om vi säger så – när finansborgarrådet i går lyfte fram gruvstrejken -69 som sin förebild i det politiska arbetet av vad man skulle kunna kalla för väldigt många skäl. Inte minst handlar det om resultaten av gruvstrejken, för oss som minns dem. Det var fyra resultat. Det första var att man fick slut på de otrygga anställningarna. Man fick fasta månadslöner. Man fick en 14-procentig löneförhöjning, och man fick en rejäl satsning på kollektivtrafiken så att man slapp stå i bussen till jobbet. Min uppmaning till er på högerns sida är: Se denna film igen tillsammans med Sten! Men se den inte bara för att höra honom diskutera den fjärde effekten, nämligen att LKAB lämnade SAF – Ulla Hamilton – utan som en inspiration till personalpolitiken. Där finns en del att göra.

Med detta sagt kommer jag nästan osökt in på lärarlönerna. Löneläget för lärarna i Stockholm är ganska högt; det ska jag börja med att säga. Det är det som enskilt gör att vi ändå bara sjunker ned till 123:e plats – jag tror att det var det, och nu tittar jag på skolborgarrådet – på Lärarförbundets rankning från 34:e plats som vi var på tidigare, under vår tid.

Detta riskerar att ändras. I den förra lokala lönerundan gav ni en reallönesänkning för lärarna i Stockholm på ungefär 1 procent, om jag har läst statistiken rätt. I år hedrar ni avtalet på ett minst sagt märkligt sätt. Ni har plockat ut åtta skolor och ger dem 0,5 procent över vad avtalet säger från botten. Ni har plockat ut sju skolor som ni ger en halv procent mindre än vad avtalet säger. Detta är en modell som ni först hyllade i en debattartikel, men nu när det börjar bli lite obehagligt – om vi säger så – har ni vägrat att svara på frågan om hur ni motiverar detta.

Jag skulle vilja passa på att ställa frågan här: Hur tror ni att det här motiverar de lärare som kollektivt bestraffas? Hur tror ni att de ska prestera bättre efter denna näsknäpp? Hur tror ni att de känner när de inte ens får veta hur deras skolor har varit? Ert argument för att inte svara och för att inte ta ansvar, vad jag förstår, är att beslutet har varit delegerat. Man kan för all del delegera ett beslut, men man kan aldrig delegera sitt ansvar. Det är dags i den här staden för en politik som vågar ta ansvar.

Bifall den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 280

D a n i e l S o m o s (M): Hejsan! Jag tog en titt på den rankning från Lärarförbundet som ni nu flera gånger har tagit upp som ett verktyg för att utveckla skolpolitik. Det var intressant att se vem som låg etta där. Jag vet inte om ni har tittat på det, men det är en kommun där Moderaterna har egen majoritet, nämligen Vellinge. Men ni kanske känner till att det finns en socialdemokratisk kommun på plats två. Hammarö ligger där. De har visserligen M-, KD-, FP-, C- och MP-majoritet.

Men det kanske är orättvist att jämföra med småkommuner. Låt oss titta på de stora socialdemokratiska kommunerna. Stockholm har plats 122. Göteborg har plats 208. Sundbyberg har plats 255. Sigtuna, som har lyfts upp som exempel här tidigare, har plats 236. Malmö har plats 229. Längst ned i listan ligger i liten kommun som heter Ljusnarsberg och som har F-, MP- och V-majoritet. Om man ska dra någon slutsats

av rankningen är det att man antingen ska ha skolpolitik med moderat majoritet eller så ska MP flytta över till vår sida av salen.

Anförande nr 281

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag hade hoppats så att du skulle begära replik på gruvstrejken; det måste jag erkänna. Vi får ta det en annan gång.

Jag förstod inte riktigt vad din poäng var. Ska vi vara nöjda med detta därför att det ligger en M-kommun i toppen och en S-kommun i botten? Ska vi låta oss nöja med det med den grunden så är det alltså okej att Stockholm faller nästan 100 platser på sex år. Är det ett tecken på att ni har drivit en framgångsrik skolpolitik här? Om ni vill formulera om er, kasta ut Folkpartiet och ta in Miljöpartiet – gör det, för all del. Men faktum är att Stockholm har rasat och fallit som en sten i rankningen. Styr upp det med någon annan, men styr upp det!

Anförande nr 282

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag tänker här inte lägga mig i löneförhandlingarna i Stockholm och ej heller i Kiruna. Jag tror inte att de blir bättre av det.

Det är ändå viktigt att påpeka att vi har bland de högsta lönerna för lärare i Stockholm. Det kom en annan rankingslista som Lärarnas riksförbund gjorde häromdagen där man pekade på de 50 kommuner i Sverige som betalar ut de sämsta lärarlönerna. Som av en händelse är 36 av dessa 50 kommuner sossestyrda. Eller så kanske det inte är av en händelse, för när Socialdemokraterna kommunaliserade ansvaret för skolan var en av drivkrafterna att lärarna skulle bli precis som vilka andra kommunala tjänstemän som helst. Man kan väl säga att åtminstone i de här 36 sossestyrda kommunerna lyckades man med det. Sanningen är att Stockholm är en av de få kommuner i Sverige som fullt ut har kompenserat för lärarlöneavtalet hittills.

Anförande nr 283

Borgarrådet M o g e r t (S): Du säger att Stockholm är en av de få kommuner som helt ut kompenserar lärarlöneavtalet. Då är väl Lärarförbundet i Stockholm nöjda. Men det är de ju inte riktigt, eller hur? Det vet du också. De söker med ljus och lykta. Lärarnas riksförbund har skrivit en debattartikel, som du också hänvisar till, där de frågar: Var finns Lotta Edholm? Vem tar ansvar för detta? Vem kan stå upp och förklara vad som har hänt? Varför är de här skolorna utvalda? Varför får man en kollektiv bestraffning?

Svaret är: Det finns ingen ansvarig. För vem är ansvarig om inte skolborgarrådet är det? Även när det är obehagligt är man ansvarig. Så är det, och så måste det vara.

Anförande nr 284

J a n V a l e s k o g (S): Jag tycker att det här är lite spännande. Vi har fortsatt med det senaste temat, och jag måste säga att det är något förvånande hur det vanliga gänget hukar inför frågorna som gäller lärarlönerna och lärarnas arbetsförhållanden.

Det är mycket märkligt både när det gäller den fråga som vi hade uppe alldeles nyss om lokal lönebildning och när det gäller varför vissa skolor får lägre löneökning. Men om man tittar på budget kan man undra varför ni lägger 100 miljoner i år för att

försöka täcka dessa 4,2 procent. Det täcker inte helt utan bara delvis. Det kommer att vara en större kostnads massa som går in nästa år genom de höga avtalen om ni lägger 3 procent i schablon då. Jag vet inte vad det hamnar på nästa år – 2 eller 2,5 procent – men man räknar väl ändå med att skolan får svårt att klara att finansiera dessa löneökningar om man inte får mer pengar. De hundra miljonerna kommer ju inte nästa år om vi inte får nyheter om det här och nu.

Det fortsätter antagligen att leda till att vi får fortsatt minskat antal lärare för att skolorna ska kunna finansiera lönerna. Man har inte mycket annat att spara in på än personal; det ligger i farans riktning.

För det andra tar du inte alls ansvar för den pågående skandalen med att lönenivåer sätts för hela skolor, helt i strid med det centrala avtalet. Jag såg en intervju med Ingela Gardner, moderat ordförande för finansdelegationen i Stockholm, i Svenska Dagbladet i tisdags. Hon ifrågasatte i praktiken Stockholms agerande med argumentet att lönerna ska sättas efter lärarnas enskilda prestation och ingenting annat.

Här har det borgerliga gänget infört en godtycklig och dessutom offentlig bestraffningsprincip där åtta skolor får sämre löneutveckling än andra skolor. Hur dessa skolor har valts ut är det ingen som förstår. Dessutom, vilket är allvarligt, anklagas staden för att mörka grunderna för löneskillnaderna av både fackförbund och medier. Om så är fallet tycker jag att det är ganska allvarligt.

Jag måste fråga borgarrådet Edholm om hon har förstått hur de skolor där man ska ha sämre lön har valts ut. Kan du redogöra för det och även berätta varför inte personlig lönesättning av lärarna ska göras av varje rektor utifrån prestation? Och sist men inte minst: Tycker du att rektorerna i Stockholm ska få ta ett ökat ansvar för lönefrågorna – ja eller nej?

Anförande nr 285

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Fru ordförande! Vänsterpartiet var tydliga med att de är emot vinst i välfärden. Jag har fortfarande inte fått svar på min fråga om hur Socialdemokraterna ser på detta. Markus Nordström ställde också den frågan under förskoledebatten.

Jag skulle gärna vilja veta vad det som ni skriver i budgeten innebär. Ni skriver att ni vill dela upp skolpengen i två delar – en del som ska betalas ut automatiskt och en annan del som skolorna ska få när de med kvitton har redovisat att de har använt resurserna till faktiska kostnader som är relaterade till utbildningen.

Jag undrar: Innebär det att om en skola har gjort vinst ska den inte få ut den resterande delen? Vad är syftet med förslaget? Jag kan inte tolka det på något annat sätt än att det ni vill göra är att förbjuda vinst och att ni vill gå mycket längre än vad till exempel Stefan Löfven och andra i Socialdemokraterna vill göra.

Anförande nr 286

J a n V a l e s k o g (S): Det där var inte mycket till replik på mig, måste jag säga. Det är förvisso en viktig fråga du tar upp, och vi har absolut ingenting emot att vi ska ha privata skolor som också tar ut vinst. Det handlar om att begränsa de orimliga

vinsterna – skolor som tar ut 10–15 procent som de inte använder – och att det ska vara huvudmän vars huvudsakliga sysselsättning är skolverksamhet. Vi har förslag på detta som vi har gjort tillsammans med Miljöpartiet. Du kan få läsa om det på vår hemsida om du vill veta mer eftersom jag nu inte hinner gå in på det i detalj.

Jag noterar att inte heller du går in på lönefrågorna utan att du hukar och gömmer dig, som jag har kritiserat andra för tidigare.

Anförande nr 287

Borgarrådet Edholm (FP): Fru ordförande och Jan Valeskog! Självfallet tycker jag att rektorerna ska få ett större ansvar för lönesättning. Det ingår också i den lönepolicy som vi har varit helt överens om i utbildningsnämnden. Det är till och med så nu att utbildningsförvaltningen har börjat försöka sätta lön på rektorerna utifrån hur duktiga rektorerna är på individuell lönesättning. Man ska komma ihåg att individuell lönesättning är ganska svårt. Sanningen är att löneskillnaderna i den svenska skolan har minskat snarare än ökat sedan vi avskaffade tarifflöner. Det är ett stort problem att det tycks vara så svårt att sätta lön efter vad individerna presterar, men det är ett viktigt ansvar för rektorerna att bli bättre på detta.

Jag har flera gånger sagt, och jag kommer att fortsätta att säga, att jag inte tycker att vi politiker ska lägga oss i löneförhandlingar.

Anförande nr 288

Jan Valeskog (S): Det senaste håller jag fullständigt med om; vi ska inte diskutera lönenivåer, hur lärare ska bedömas och så vidare. Det var just det som var poängen med min fråga, nämligen att man ska låta rektorerna få detta ökade ansvar. Det är det som är lite av en skandal i detta – att vi har ett centralt avtal där det står just om betydelsen av att samtal ska ske mellan chef och medarbetare i större utsträckning och systematiskt och att man ska bedöma lärarna efter prestation.

Och så kommer det ett förslag som man bestämmer innan avtalet är klart, och som uppenbarligen också Lotta Edholm har godkänt, där man pekar ut sju eller åtta skolor som ska få en halv procent mindre och åtta skolor som på godtyckliga grunder ska få en halv procent mer! Ingen begriper varför och på vilket sätt skolorna har utsetts. Dessutom stigmatiserar man skolorna i offentligheten på ett sätt som jag tycker är otroligt. Jag tycker att det är vårt ansvar att se till att stoppa detta.

Anförande nr 289

Per Olsson (MP): Ordförande! I våras var jag och ett par av mina miljöpartikolleger på ett studiebesök på en grundskola här i Stockholm. Då fick vi höra en historia av en av deras elever – en tjej som vi kan kalla för Nina. När hon var 14 år kom hon till denna skola. Hon hade inte gått i skolan på fem år.

Det var jobbigt hemma, och när en av hennes föräldrar hamnade i fängelse tappade hon lusten. Hon hamnade i helt andra miljöer – miljöer som vi inte vill att någon människa ska hamna i, ingen vuxen och absolut inga barn. Fem år senare ringde studierektorn på skolan efter Nina och sade: Hej Nina! Vi vill att du ska komma hit till oss! Nina kom såklart inte till skolan. Hon hade inte haft en rimlig vuxenkontakt på fem år.

Lärarna på skolan fortsatte att ringa och fortsatte att höra av sig. Till slut, en dag, stod Nina där på skolgården och sade: Hej! Här är jag. Vilka är ni som inte har gett upp om mig ännu? Då inledde man förtroendeinsatser för att få Nina att vilja gå till skolan. Det första hon fick göra var att gå med till gymnasalen för att duscha. Sedan handlade det om att bygga en relation. Efter mycket tid, mycket resurser och engagemang från läraren och från Nina kunde hon i årskurs 9 lämna grundskolan och få plats på en gymnasieskola. Och nu vill hon skaffa ett eget jobb.

För mig är detta det tydligaste exemplet på en framgångsrik skola. Men tyvärr är det alldeles för få lärare som har tid med detta engagemang och som har kraften och energin att kunna möta varje elev och ge det stöd som behövs. Tyvärr är det så att när vi i politiken ska utvärdera våra skolor och jämföra dem räknas inte dessa insatser. Stockholms skolor utvärderas genom att man jämför resultat på nationella prov och det sammanlagda meritvärdet på elevernas betyg. Det är en bit av pusslet, men det är inte hela pusslet. Om det står ensamt blir det en utpräglad och förenklad resultatstyrning av skolan. Vi inbillar oss att det är kvalitet vi mäter fast det är kvantitativa mått vi ser på. Genom rätt metoder, tid och engagemang kan alla lyckas i skolan. Men då måste också vi i politiken utvärdera skolorna på ett något bredare sätt.

Det säger sig självt att den skola som öppnar sina dörrar för Nina får ett lägre snittbetyg i slutet av terminen än om de låter bli att göra det. Detta är en skola som tidigare har fått kvalitetsutmärkelser av Stockholms stad, men som nu finns med bland de sju skolor som har fått besked om att de får ett lägre löneutrymme. Jag får inte ihop det. Här har vi en skola som öppnar dörren för en elev som inte hade en ljus framtid men som nu har framtidstro. Och läraren får beskedet att man får lite mindre pengar att dela på.

Jag får inte ihop det. Kvalitet handlar om att nå uppställda krav. Det handlar om att alla elever, oavsett vilket stöd de behöver, ska utvecklas så långt det bara är möjligt. Nina fick en chans som många fler borde få. Vi måste se det i det här rummet. Vi måste värdera det, och vi måste satsa på det. Det är en framgångsrik skola, och det vill vi ha fler av.

Anförande nr 290

Borgarrådet E d h o l m (FP): Att se till att elever kommer till skolan är i själva verket skolans huvuduppdrag. Det är därför vi har haft skolplikt, till exempel, sedan 1842 i detta land – till skillnad från många andra länder. Jag tycker att den skolplikten är enormt viktig att upprätthålla.

Självklart jobbar nästan alla skolor med de här problemen varje dag. Många elever sitter hemma. Många elever har en väldigt stor frånvaro. Men även där är det viktigt att vi måste våga mäta för att kunna se de eleverna. Många av de kvantitativa måtten är också kvalitativa. Om vi inte vågar mäta frånvaron, om vi inte vågar tala om för föräldrarna när eleverna är frånvarande, kommer vi så småningom inte heller att se den stora frånvaron. För det mesta är det inte så att en elev startar med att plötsligt en dag inte gå till skolan, utan ofta har det pågått under en lång tid. Det här är ett av kärnuppdragen i våra skolor.

Anförande nr 291

P e r O l s s o n (MP): Absolut! Jag har stått i den här talarstolen förr och krävt mer åtgärder för att främja närvaron i skolan. Just i Minas fall hade det inte riktigt hjälpt med ett sms till hennes föräldrar.

Jag vet inte vad jag ska säga kring det här. Det handlade om att en skola öppnade dörren för en elev som hade mött stängda dörrar i utbildningssystemet och en massa svikande vuxenrelationer under flera år. Den skolan kommer då i vår statistik, i sättet som vi mäter skolor, att halka ned. De kommer att drabbas av det. De kommer att drabbas i sin resurstilldelning sedan. De kommer att drabbas när föräldrar ska välja skola, för de kommer inte lika högt. De drabbas nu också. Deras lärare som tar sig tid, som jobbar för att Mina ska kunna få en framtidstro – som hon också fick – ska då också få mindre pengar att dela på.

Jag står inte här för att jag har en massa svar kring detta. Jag står här bara för att jag vill säga att jag tror att vi inte kan gå vidare med en förenklad resultatstyrning av skolan. Resultat innebär inte nödvändigtvis kvalitet, men kvalitet kommer att leda till resultat. Och då måste vi ha en bredare syn på vilka elever vi vill ha med oss och vilka som ska få en framtidstro när de lämnar Stockholms grundskolor.

Anförande nr 292

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande, fullmäktige! Gymnasieskolan i Stockholm är bra. I år når fler gymnasieelever behörighet till högskolan. Faktum är att hela 91 procent av de elever som fick slutbetyg uppnådde grundläggande behörighet till högskolan. De senaste 15 åren har Stockholms stad bara nått så höga resultat en gång tidigare, och det var 2009. Betygsgenomsnittet ligger stabilt kvar på rekordhög nivåer. Eleverna i Stockholms stads gymnasieskolor har ett genomsnittsbetyg som ligger över nivån för väl godkänd. Det är bra i förhållande till rikssnittet. Även andelen elever med minst godkänt i alla kurser ökar. De senaste åren syns en mycket tydlig trend med ökade kunskaper i gymnasiet.

Hela Stockholms län står nu inför vikande elevunderlag de kommande åren. Antalet elever i gymnasieåldern sjunker helt enkelt. Det är en utmaning att behålla slagkraftiga skolor när klassrummen riskerar att bli allt tommare. Då krävs det smarta effektiviseringar och ett gott samarbete över kommungränserna.

För mig är det oerhört viktigt att eleverna har valfrihet att själva välja utbildning. Stockholm är den kommun i länet dit elever söker sig. Jag tycker inte att det är konstigt. Elever söker sig till bra gymnasieskolor och storstadens puls. Men det ställer stora krav på oss och även på våra kranskommuner. Här pågår ett kommunöverskridande samarbete för att förbättra och effektivisera våra utbildningar. Det kanske är så att alla kommuner inte behöver erbjuda precis alla program. I stället kanske resurser ska kanaliseras till smala och spetsiga utbildningar, oavsett var de finns i regionen, så att eleverna upplever valfrihet oavsett var de bor.

Med valfriheten kommer kanske också lite osäkerhet. Många elever som byter program under gymnasietiden tvingas läsa ett extra år. Det är dyrt för både eleven och kommunen. Därför arbetar vi mycket med våra studie- och yrkesvägledare i grundskolan, så att våra unga får en bättre uppfattning om vad de vill göra i framtiden.

Jag har varit tydlig med att Sverige behöver fler ingenjörer i framtiden, och därför är det glädjande att teknikprogrammet fortsätter att öka i popularitet i år. Jag hoppas och tror att de senaste årens satsningar på matematik, natur och teknik i skolan är en starkt bidragande orsak till det här. Vi ska vara stolta över den gymnasieutbildning vi har i Stockholm. Övergången till högskolan efter gymnasiet är hög, inte minst i jämförelse med Malmö och Göteborg.

Men det finns fortfarande utmaningar framför oss. En av de viktigaste frågorna är att pojkarna inte klarar av skolan lika bra som flickorna, och det syns inte minst i betygsstatistiken. Vi ska fortsätta att arbeta för en bättre gymnasieskola för alla elever.

Anförande nr 293

J a n V a l e s k o g (S): Jag kan, liksom Lotta Edholm, glädjas åt en del av de positiva siffrorna. Jag vill då höra hur borgarrådet ser på de mer problematiska delarna, som vi ändå ser i gymnasieskolan.

Det är bland annat minskade elevgrupper, som vi vet. Vi ska lägga ned Farsta gymnasium, och samtidigt vet vi att elevgrupperna kommer att öka igen om några år. Därför undrar jag varför vi inte kan se lite längre fram, till exempel för Farsta gymnasium, så att man skulle kunna bygga om det under tiden för att sedan starta det åter 2016 när elevantalet ökar kraftigt igen. Det är en fråga.

Den andra frågan är hur vi ser på yrkesgymnasierna. Man behöver inte längre ha behörighet till universitet, vilket har inneburit att andelen har minskat från 33 procent till ungefär 20. Det är alltså en rejäl minskning, vilket ju är ett jätteproblem med tanke på att vi har behov av en hel del av dessa yrkesgrupper.

Slutligen är det den lilla andel gymnasieutbildade ungdomar som vi har i Stockholm jämfört med övriga landet. Vi är sämst i landet tillsammans med två andra län. Det är inte heller bra när det gäller andel utbildade gymnasieungdomar.

Anförande nr 294

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Ja, det är en fantastisk känsla att kunna glädja Jan Valeskog åtminstone på några punkter. Det känns lite ovanligt i de här sammanhangen.

När det gäller gymnasieskolan tror jag att det är viktigt att försöka anpassa den kommunala organisationen tillsammans med övriga kommuner i länet så att man klarar den här övergången. Det är precis som Jan Valeskog säger, att först går det rejält nedåt några år och sedan kommer det att börja öka igen. Men jag tror inte att man kan klara det genom att behålla gymnasieskolor som i dag har ett så lågt söktryck att det de facto knappt ens går att fylla mer än ett par platser. Farsta gymnasium hade, tror jag, 63 förstahandssökande från hela Stockholms län. Det är omöjligt. Det man däremot bör göra är att ha en flexibilitet i organisationen och en kontroll över skollokaler så att man senare kan dra i gång gymnasieskolor igen.

Anförande nr 295

P e r O l s s o n (MP): Alla elever förtjänar en ärlig chans att lyckas i skolan. Så är det inte, tyvärr. Under 2010 handlade var tredje kritik som riktades mot Stockholm

från Skolinspektionen om brist på särskilt stöd. Under 2011 var det var fjärde, och nu under 2012 är vi uppe i var tredje igen. Samtidigt har antalet anmälningar ökat.

Om man bläddrar till slutet av majoritetens budget ser man att där föreslås besvarande av en motion som jag har skrivit om just särskilt stöd i skolan. I motionen föreslår jag en satsning på att öka antalet specialpedagoger i grundskolan. När motionen var på remiss i utbildningsnämnden avvisades den av majoriteten. Men i ert förslag till budget föreslår ni nu att det ska bli fler speciallärare i grundskolan. Det är inte riktigt samma sak, men ändå – det är kul att ni tar till er av ett bra förslag.

Däremot saknas det helt åtgärder i budgeten. Det finns inga insatser för hur det här ska ske eller följas upp. Jag undrar: Hur är det tänkt att ske?

Anförande nr 296

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Det är verkligen inte lätt, som Per Olsson möjligen påpekar här. Vi har en brist på speciallärare. Socialdemokraterna avskaffade speciallärarutbildningen för ett antal år sedan. Den är nu återinförd, men vi har fortfarande en stor brist. Men jag tror att en av de viktigaste frågorna framgent, inte bara i grundskolan utan också i gymnasiet, är hur vi lyckas rekrytera speciallärare och även specialpedagoger till den ordinarie undervisningen. Jag har inga recept för detta just nu, men jag tror att det är viktigt att vi gör det.

Anförande nr 297

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande! Du lyfte frågan om skillnaden mellan pojkars och flickors resultat i skolan, Lotta, det vill säga en negativ utveckling för pojkarna sedan flera år. Jag tycker att jag hör väldigt lite förslag om vad man kan göra åt det. Det har talats om att det finns en antipluggkultur och sådana saker. Men jag skulle vilja höra något mer om skolan ska ta på sig ett ansvar för att göra någonting.

Jag tror själv att den individualisering vi har sett, när man lämnar över mer och mer ansvar till eleverna själva och läraren undervisar allt mindre tid inför hela klassen, kan ha en betydelse, alltså där eleverna själva mer och mer får välja sina uppgifter. Pojkar har en tendens att ofta välja mindre utmanande uppgifter. Jag tror att en del av det problemet är det sätt som vi undervisar på. Särskilt orolig blir jag när vissa friskolor marknadsför sig med att de har avskaffat klassrummen helt och hållet.

Anförande nr 298

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag inte bara tror att Måns Almqvist har rätt när det gäller synen på undervisning. Det finns också en hel del forskning som visar att det är just på det sättet, att pojkar mognar senare än flickor och helt enkelt har svårare, åtminstone i tidiga åldrar, att sköta sin egen undervisning. Att ta ansvar är svårare för pojkar än för flickor när de är små, och pojkar mognar senare. Jag tror att det som skolan måste göra är att börja fundera mer på de här skillnaderna som faktiskt finns och se efter vad man kan rätta till i sin undervisning. Jag tillhör dem som tror att alla elever behöver mer undervisning, inte bara pojkar. Men när det gäller pojkar är det helt nödvändigt.

Sedan var det den andra frågan om antipluggkultur bland killar. Det är klart att den också finns väldigt tydligt. Och den är ett ansvar inte bara för skolan utan för hela samhället, inte minst för föräldrarna.

Anförande nr 299

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande! Jag berättade ju att jag var på studiebesök på en skola i måndags, och jag fick förmånen att tala med deras utbildningsledare och motivationscoach. Där har man ett tydligt fokus på kunskap. Man jobbar givetvis med empati, kommunikation och ansvar, som är vägen in till kunskapen. Men det utbildningsledaren såg som deras framgångsfaktorer för att de har jobbat systematiskt med att höja elevernas meritvärde är att man möter varje elev på individnivå och ser till: Vad behöver du? Man sätter upp kortsiktiga mål för att förankra sig i eleven: Exakt vad ska eleven göra när? Det är viktigt att eleven formulerar sin egen strategi så att den har förstått den och tror på den. Man stämmer av de kortsiktiga målen ofta. Man satsar i tid. Man får eleven att se de långsiktiga målen, vad det innebär att kunna ta sig in på gymnasiet och vidare att få ett jobb. De har också läxhjälp två dagar i veckan, och då har de avsatt en resurs som har överblick och vet vad som är aktuellt i alla ämnen. Sedan har man också täta föräldrakontakter.

Det är klart att det här inte sker av sig självt på skolan, och jag skulle därför vilja lyfta fram vår nästan viktigaste målgrupp, som är rektorerna. Alliansen sätter en stor tillit till rektorerna. De har ett tydligt och klart uppdrag. Det är de som ska leda skolan så att man når högre resultat, att man ger varje elev det stöd som den behöver och att man jobbar på ett sätt som är evidensbaserat. Det är klart att det är en nyckel till vidare framgång, att man dels hyser detta förtroende för rektorerna, dels litar på att de har ett ansvar.

Jag skulle också vilja lyfta upp det som utbildningsledaren talade om, nämligen vikten av de långsiktiga målen. Där kommer studie- och yrkesvägledarna in. Det är otroligt viktigt att studie- och yrkesvägledarna visar eleverna i tid vad det innebär till exempel att läsa moderna språk och välja det, men också vilka möjligheter man har i framtiden och vad det innebär att få VG i stället för G. Nu är det i och för sig A och C. Det ger fler poäng att ha ett högre betyg. Man får större möjlighet att välja om man har ett högre betyg. Men det är också viktigt att vi tittar på vad som är framgångsfaktorerna i god studie- och yrkesvägledning och att studie- och yrkesvägledarna får chans att nätverka. Det får man nu på länsnivå, och det tycker jag är väldigt bra.

Anförande nr 300

J a n V a l e s k o g (S): Det är trevligt att du lyfter fram rektorernas viktiga roll och betydelse. Men jag måste ändå fråga, apropå tidigare diskussioner, om Centerpartiet här i Stockholm anser att rektorerna också ska ha ett ökat ansvar för frågor om lönebildning eller lönesättning vad gäller duktiga lärare, eller om det ska vara som det hittills har varit i Stockholm, nämligen att man centralt bestämmer vilka skolor som ska få höja lönerna och till och med vilka skolor som ska få höja mer än andra och mindre än andra. Är det en modell som du förespråkar? Eller vill du, som vi förespråkar, ha ett större ansvar hos cheferna, det vill säga rektorerna?

Anförande nr 301

H e l e n T ö r n q v i s t (C): När det gäller rektorernas ansvar har de ju ett stort ansvar i dag. De får en pott, och det är de som fördelar den till individer. Det är självklart att de följer de kriterier för löner som finns och som är satta. Det står i stadens personalpolicy att löner ska vara differentierade och vara prestationsbaserade. Sedan är hela lönesättningsbiten i övrigt delegerad till utbildningsförvaltningen.

Anförande nr 302

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande! Jag vill återknyta till något av det jag sade i min inledning om marknadsanpassningen, som jag menar är svår att inte prata om när man ska prata om resultaten i Stockholms skolor.

Sedan i alla fall 20 år har ett ganska nyliberalt synsätt på skolan fått ett stort genomslag. Skolverksamhet betraktas som en marknad som alla andra. Enskilda skolor ses som företag, och föräldrar och elever ses som kunder. Inte minst har det perspektivet slagit igenom i Stockholm ganska mycket.

Liksom många som är verksamma i skolan vänder vi oss mot det synsättet. Vi vill se en kraftig omorientering från denna kultur av marknadsanpassning i skolan mot en mer akademisk kultur, som fokuserar på samverkan och öppna jämförelser. Skolans kultur bör vara akademisk och inte företagsekonomisk. Jag tror att en risk när man ser eleverna som kunder är att kvaliteten underordnas det som säljer. För dem som går i skolan handlar det inte, som för en kund, bara om att välja ett färdigt erbjudande. Det handlar om att göra någonting själv också, annars blir det inte några resultat. Det där tror jag är svårt om man ser eleverna bara som kunder.

Skolinspektionen har tidigare konstaterat: Konkurrensen gör att energin ibland i stor utsträckning från skolorna läggs på en typ av utvecklingsarbete som mer handlar om olika typer av marknadsföringsknep och mindre om att förbättra det vi menar med kvalitet. Jag tycker att det är ganska intressant skrivet, och det belyser det här problemet.

Faktiskt är det så i vårt skolsystem att förmågan att locka elever är det som belönas ekonomiskt framför allt annat. Utbildningsförvaltningen försöker uppmuntra och stödja kvalitetsarbete på olika sätt, men kvaliteten lönar sig inte i det ekonomiska systemet. Om valet står mellan att gynna en skola som har hög kvalitet men har svårare att locka elever och att gynna en skola som håller en lägre kvalitet men är väldigt duktig på marknadsföring och annonsering, då premieras alltid den senare. Det tycker jag behöver ändras.

Man rapporterar också från Skolinspektionen om att dagens konkurrenssituation mellan skolor motverkar viljan att sprida goda exempel mellan fristående och kommunala skolor. Man kan se bilden av två kulturer som står mot varandra, och där behöver vi göra ett val. Jag tycker att vi har varit på fel väg i mer än 20 år. Vi behöver odla en mer akademisk och mindre kommersiell kultur i Stockholms skolor.

Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 303

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag tänkte göra någonting som kanske är lite okonventionellt. Jag har begärt replik inte för att jag vill ha replik utan för att jag vill tacka Måns Almqvist för hans tid både i fullmäktige och framför allt i utbildningsnämnden. Det har varit enormt roligt att få lära känna dig och att föra dessa diskussioner.

Måns ska alltså sluta, kanske jag ska säga. Jag håller inte på att avsätta honom, utan han har frivilligt valt att sluta.

Att en vänsterpartist säger att skolan är samhällets viktigaste kulturinstitution tycker jag känns fantastiskt. Vi har inte samma lösningar på alla frågor – det ska gudarna veta – men vi har delat en hel del av vårt engagemang, inte minst för de mest utsatta eleverna i våra skolor.

Tack så mycket för den här tiden! Det har verkligen varit ett nöje att få lära känna dig.

Anförande nr 304

M å n s A l m q v i s t (V): Jag saknar ord. Jag vill också tacka så mycket för den här tiden i fullmäktige och i utbildningsnämnden. Jag tycker att det har varit jätteroligt att vara med i debatter; ofta nästan roligare i utbildningsnämnden, där diskussionsklimatet är enklare, än att stå så här pompöst, som det är här. Jag tycker att det har varit väldigt givande diskussioner. Jag vill tacka alla så mycket.

Anförande nr 305

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Jag vill vara lite pompös.

Du pratar om att sprida goda exempel, och det är väldigt viktigt. Det är någonting som jag verkligen vurmar för, för jag ser det goda exemplets makt. Där ser man då att det kanske snarare är så att man sprider goda exempel inom koncerner, alltså att vi i Stockholms stads skolor är någon form av koncern och sprider goda exempel på Pedagog Stockholm, som är öppen för alla. Alla har ju möjlighet att ta till sig den informationen. Kunskapsskolan hade skrivit en bok om sina goda exempel på hur man jobbar med lärandet. Så fler goda exempel!

Du pratar om kunder. Jag tycker att kundperspektivet är fint. Det handlar om att skolan då måste anpassa sig utifrån vilka elever man har, om man tänker att kunden alltid har rätt. Det betyder att man måste titta på vilka behov dessa elever har och föra en dialog med föräldrarna. Sedan har detta med marknadsföring av profilklasser en stor möjlighet. Jag var på Alviksskolan häromdagen, och när de hade dippande elevunderlag startade de en profilklass i fotboll med Brommapojkarna. Det finns stor potential.

Anförande nr 306

M å n s A l m q v i s t (V): Jag kan inte hålla med dig om att idealet för skolan borde vara att kunden alltid har rätt. Jag tror att en sådan linje är farlig för skolan, för respekten för skolan och för respekten för lärarna som en professionell yrkeskår. Sedan betyder inte det att man inte ska anpassa undervisningen efter eleverna och se

varje elev. Men just detta kundtänk tror jag är kärnan i ett nationellt problem som vi har i skolan i dag. Skolan är något helt annat än en affärsverksamhet.

Det är en av de viktigaste poängerna som vi har i vår budget. Det finns en kultur, odlad av näringslivet, som bygger på patent och företagshemligheter, där egen kunskap ses som en konkurrensfördel. Det står egentligen helt i motsättning mot en akademisk tradition. Där måste vi välja sida, och tyvärr tycker jag att vi har hamnat fel under ganska lång tid.

Anförande nr 307

C e c i l i a B r i n c k (M): Ordförande! Jag kunde inte motstå chansen att göra en liten comeback i skoldebatten.

Måns slänger sig med en massa ord som vi vet att Vänstern använder när de inte riktigt vet vad de ska säga men i största allmänhet vill kasta lite skit högerut: kommersialism, kundperspektiv, företagsekonomi. I min värld är inte detta fula ord. Nu vet jag att det är det i er värld, så den diskussionen behöver vi inte ta just nu.

Den fråga man måste ställa är: Hur menar ni nu? Hur ska det gå till? Att medel inte ska följa elevantal har vi förstått – där är ni tillbaka till något slags rambudgetering till skolan, där skolan ska få pengar oavsett om det är några elever som vill gå i den eller inte. Hur ska ni lösa detta med valfrihet? Ska det finnas valfrihet för eleverna? Ska de kunna välja mellan olika skolor? Ska de kunna välja mellan de skolor som Vänsterpartiets ledamöter i utbildningsnämnden tycker att de ska kunna välja mellan, eller ska vi ha ett fritt skolval? Hur ska detta ordnas? Det är frågor som jag tror att både elever och deras föräldrar behöver ha svar på.

Anförande nr 308

M å n s A l m q v i s t (V): Det här med valfrihet: Jag tycker att det är viktigt att fundera på vilken valfrihet man pratar om. Är det valfrihet i skolan, eller är det valfrihet efter skolan? Den största inskränkningen i elevers valfrihet i dag är att så många elever kommer ut ur skolsystemet och inte är behöriga att gå vidare, inte är anställningsbara och inte har godkända betyg. Det är den största inskränkningen av valfriheten. Att liksom fokusera på valfriheten under skoltiden till priset av kvalitet, resultat och elevernas kunskaper är en återvändsgränd. Den största valfriheten är att få med sig de kunskaper som alla elever har rätt till. Det är den valfrihet jag slåss för.

Anförande nr 309

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande! Jag reagerade också på de där begreppen som du slänger omkring dig. Det är ungefär 20 år sedan som friskolorna fick möjlighet att börja etablera sig. Jag var rektor på den tiden, och jag minns med glädje när det kom nya skolor runt omkring trots att jag själv var rektor i en kommunal skola. Vi såg möjligheten att jämföra oss med varandra på ett helt annat sätt. Vi såg möjligheter i det som de gjorde, att vi kunde göra likadant, vilket var väldigt intressant.

Det som också hände i början på 90-talet var att man från kommunens sida blev väldigt tydlig med att budget var någonting som skulle hållas också när det gällde skola eller socialtjänst. Tidigare hade det varit: Jaha, det här året gick man så mycket minus – det var ju synd, men vi får försöka ta igen det nästa år. Det blev tydligt och

klart att skolorna skulle ses som en organisation där kunskap naturligtvis var det viktiga men också att budget skulle hållas. Det kan man i så fall ta som en del i den marknadsmässiga diskussionen.

Det finns inte olika regler för kommunala skolor och privata skolor när det gäller att se till att eleverna får den kunskap som de ska ha och att budgetarna ska hållas.

Anförande nr 310

M å n s A l m q v i s t (V): Jag tycker att det är svårt att prata om allt det här utan att prata om resultaten. Utvecklingen med ett fritt skolval, med en extrem expansion av friskolor och en kommunalisering av skolan har ju gått parallellt med att resultaten har sjunkit extremt mycket i svensk skola. Vi har gått ifrån att vara världsbäst på att leverera jämlika resultat till att nu vara ett medelmåttigt land. Att prata om det här utan att prata om resultaten är att prata om en valfrihet som man får under nio eller tolv år i skolan till priset av en valfrihet som inskränks i framtiden.

Anförande nr 311

E m m a L i n d q v i s t (S): Ordförande, fullmäktige! Vi har ett gemensamt ansvar att se till att varje barn och ungdom får en trygg uppväxt och får de kunskaper som de behöver inför vuxenlivet med kommande arbete och studier. Klyftorna mellan skolorna i bättre respektive i sämre områden i staden har vuxit. Nu ifrågasätter utbildningsförvaltningen själv om de klarar sin kompensatoriska uppgift. Det är en ojämlig och orättvis fördelningspolitik med ökad segregation som konsekvens.

I den senaste elevhälsorapporten från förvaltningen såg vi att eleverna uttrycker ett missnöje med bristande möjlighet till delaktighet i viktiga saker i skolarbetet. Många anser att skolarbetet inte är vare sig intressant eller roligt. I årskurs sex till nio uttrycker nästan hälften av de svarande att de inte upplever arbetsro i klassen. Elevernas svar på frågor om stämningen i klassen och om de upplever arbetsro visar på ett missnöje, som också kan tyda på att undervisningssituationen och klimatet i klassen inte gynnar lärandet för alla.

Strukturella faktorer som boendesegregation, utlandsfödda, som vi varit inne på mycket i dag, socioekonomisk bakgrund och framför allt föräldrars utbildningsnivå lyfts alltmer fram som förklaring till att vissa elever riskerar att inte nå målen. Vi vet också att pojkar och flickor når olika framgång i skolan, att pojkar presterar sämre i skolan men att flickor mår sämre psykiskt. Det visas i båda de senaste två årens elevhälsorapporter.

Aktuell forskning om lärande och trivsel i skolan tydliggör betydelsen av att se och förstå undervisningen och skolmiljön i dess helhet, särskilt för de elever som är mer utsatta. Det handlar om allt i skolmiljön. Det handlar om den fysiska miljön, skolans värdegrund, organisation och ledning men också relationer elever emellan och mellan lärare och elever. Det handlar om skolans kompensatoriska ansvar och hur en bra skola kan uppväga brister i elevernas förutsättningar och miljö utanför skolan.

Från Socialdemokraterna vill vi förbättra skolan genom att minska klasstorlekarna från ett till tre där det finns störst forskningsstöd för att göra skillnad. Vi vill göra det genom att investera i lärarna, göra läraryrket mer attraktivt och planera för att lärare

ska göra bra ifrån sig och utveckla både sig själva och sina kolleger i hela skolan. Vi vill satsa mer på skolan, särskilt på de skolor som har tuffast förutsättningar. Alla skolor ska vara bra skolor. Stockholmarna ska kunna välja mellan olika bra alternativ. Man ska inte behöva välja bort på grund av oro eller panik. Inget barn ska få lämnas efter. Alla elever har rätt till en likvärdig utbildning.

Därför yrkar jag bifall till den socialdemokratiska budgetreservationen.

Anförande nr 312

Helen Törnqvist (C): Ordförande! Ja, Emma Lindqvist, vi har samma syn på att skolan ska vara likvärdig. Men vi har lite olika syn på dels de dokument du har läst, dels hur vi kan nå dit. I samma dokument som du nämner slås det fast att skolan har ett starkt kompensatoriskt uppdrag. Något vi också har gjort för att öka detta är att inspektionen av skolorna har bytt från att vara ren inspektion till att bli något som kallas formativ bedömning. Är det något som John Hattie från Nya Zeeland tar fram i sin skolforskning är det att formativ bedömning hos läraren ger skillnad för undervisningen. Då skulle man kunna dra slutsatsen att även formativ bedömning av skolorna och rektorernas arbete kommer att ge resultat i framtiden.

Du säger att ni vill ha mindre klasser. Utifrån vilken analys gör ni det? Hur små ska klasserna vara? Det där kämpade Centerpartiet också för i början av 90-talet. Men man ser att det inte spelar någon roll. Hur vi använder resurserna är viktigare.

Anförande nr 313

Emma Lindqvist (S): Precis som du säger fastslår man att det kompensatoriska uppdraget är väldigt viktigt. Däremot konstaterar man inte att man når det kompensatoriska uppdraget som man skulle vilja. Man konstaterar också att friheten i skolan har ökat, men samtidigt ser man att detta att eleverna uppger att trivseln i skolan har ökat inte är liktydigt med att lärandesituationen för eleverna har förbättrats med en ökad måluppfyllelse, eftersom vi ser tydligt sjunkande kunskapsresultat i skolan i dag.

Anförande nr 314

Borgarrådet Edholm (FP): Herr ordförande! Jag delar Emma Lindqvists oro över det här med arbetsron i klassrummen. De brukarenkäter som vi gör bland elever är i grund och botten väldigt positiva. De flesta elever trivs rätt bra i skolan, gillar sina lärare, kan rekommendera sin skola till andra och så vidare. Men det finns en punkt som sticker ut, och det är just arbetsron. När vi mätte detta för några år sedan var det en del som sade: Nej, den där frågan är lite fel ställd, så vi borde ändra på den; om vi ändrar på frågeställningen kommer det att bli bättre. Ja, då ändrade vi frågeställningen, Det blev marginellt bättre, kan jag säga.

Jag tror att det finns en väldig diskrepans mellan hur eleverna faktiskt upplever arbetsron och hur vuxenvärlden i skolan upplever den. Då tänker jag ta tillfället i akt att säga: Det är eleverna som har rätt. Det är helt ointressant om rektorer eller lärare säger att de tycker att det är rätt bra med arbetsron om eleverna själva inte tycker det. Här har vi jättemycket att göra. Vi ska lära av de skolor som klarar detta uppdrag bra, till exempel Bagarmossens skola.

Anförande nr 315

E m m a L i n d q v i s t (S): Jag får tacka för det delade intresset för elevernas studiero. Jag hoppas att vi gemensamt kommer att kunna ta krafttag för att den ska förbättras.

Anförande nr 316

C e c i l i a B r i n c k (M): Ordförande! Ska jag sjunga en vers till på den här sången där vi alla håller med varandra? Jag hörde inte särskilt mycket i Emmas inlägg som var speciellt kontroversiellt eller politiskt besvärligt, mer än slutet med bifallsyrkandet till det socialdemokratiska budgetyrkandet, som jag naturligtvis inte instämmer i – men det är självklart.

Det finns en annan reflexion som jag tycker att man bör kunna göra, och det är att detta visar hur viktigt det är att verkligen arbeta väldigt hårt med att försöka rekrytera de allra bästa skolledarna. Det är faktiskt en fråga som vi politiker påverkar, eftersom det fattas politiska beslut om detta. Vad gäller lärare och hur man sedan organiserar arbetet på skolan ska vi nog alla vara rätt tacksamma för att det direkta politiska inflytandet i de frågorna är förhållandevis litet.

Jag håller med Lotta om vikten av att höra vad eleverna säger när det gäller arbetsro och arbetsstämning i skolan. Jag besöker fortfarande rätt många skolor. Samtidigt finns det något slags föreställning om att det är livsfarligt att ha tråkigt i fem minuter, och det är det inte.

Anförande nr 317

E m m a L i n d q v i s t (S): Får jag återigen bara säga att det är positivt att ni delar den problembeskrivning som jag målade upp i anförandet. Det som skiljer oss åt, utöver mitt bifallsyrkande, är att det är ni som har styrt de senaste sex åren med en politik som har inneburit sex förlorade år för Stockholms skolor. Det är sex år när färre elever har klarat grundskolan. När vi lämnade över 2006 fanns det absolut jättemycket kvar att göra, men då var utvecklingen positiv. Nu har ni gjort en svår situation för Stockholms skolor värre, och ändå fortsätter ni på samma inslagna väg. Då undrar jag hur ni ska lyckas vända det sjunkande kunskapsresultat som vi ser i skolan i dag.

R V ÄLDRE- OCH YTTERSTADSROTELN

**Äldrenämnden, Stadsdelsnämnderna: Äldreomsorg, Micasa Fastigheter i Stockholm AB
Punkt 17, 3, 23)**

Anförande nr 318

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare! Under hösten har jag stiftat bekantskap med Jenny. Jenny är 20 år i dag, och hon var 10 år när hon hastigt blev medveten om att det fanns ett begrepp som hette anhörig. Hon var plötsligt en anhörig. Det var då hennes 47-åriga pappa drabbades av alzheimer, som ofta kallas de anhörigas sjukdom. Egentligen drabbas hela familjen och deras nära vänner. Jenny har berättat för mig att hon inte bara upplevde de praktiska hinder som uppstår när en förälder plötsligt blir sjuk utan naturligtvis också en stor sorg, därutöver ensamhet och skam. Hon beskriver en skam som fördjupades eftersom ingen i skolan förstod vad hon gick igenom, inte kompisarna men inte heller skolpersonalen. Hon blev till och med mobbad av andra barn.

Jennys fall, med den extra utsatthet som drabbar barnet eller tonåringen, gör det extra tydligt att det finns många aspekter i livet som ställs på ända när en anhörig drabbas av en demenssjukdom. Men även för vuxna människor i andra skeenden i livet är en nära anhörigs insjuknande en svår situation att leva i.

Vad vill jag säga med detta?

Omsorg om äldre och sjuka är något som berör nästan alla människor, antingen för att man själv är i behov av omsorg eller för att någon närstående är det. Utmaningen är att skapa en omsorg som ser den enskilde men även dess omgivning. Både äldre och anhöriga ska känna sig trygga med att den som behöver hjälp får det stöd som den är i behov av; trygg oavsett om man har barn som kan hjälpa till, om man bor tillsammans med någon eller bor själv, trygg oavsett om man är frisk eller skröplig, trygg om man bor i eget hem eller på ett boende.

I staden ska vi alltid sträva efter att komma fram till en lösning som passar den enskilde och ser till att han eller hon känner sig trygg i vardagen, en lösning som passar just här, just nu. Det är målet som vi hela tiden strävar efter. Vi har i delar en bit kvar, men vi har också kommit långt på sex år.

Äldreomsorgen i Stockholm befinner sig i en enormt intressant och viktig utveckling. Vi har klarat av många stora utmaningar, men vi har ännu fler framför oss. Inom 15 år kommer andelen äldre över 85 år att börja öka markant. De kommer att ställa stora krav på en individuellt anpassad äldreomsorg som är tillgänglig när och där de behöver den.

Organisatoriska förändringar sker för att vi ska klara av att förstärka kvaliteten och snabbt åtgärda brister och förebygga nya. Finansieringen är också en central fråga. Svaret är att gå framåt och utveckla verksamheterna, inte rulla tillbaka klockan till det som en gång var.

En viktig framtidsutmaning är nyrekrytering. Vi lägger därför bland annat 10 miljoner kronor på att väcka ungas intresse för att arbeta inom äldreomsorgen. Stockholms stad bidrar även till det vård- och omsorgscollege som startats upp av Kungsholmens gymnasium och Sophiahemmet och som har blivit en lysande succé med ett mycket högt söktryck.

Hemtjänsten får för andra året i rad en rejäl ökning, och utöver ersättningen till vård- och omsorgsboenden som generellt höjs med 75 miljoner lägger vi för tredje året i rad 50 miljoner kronor extra på utökad bemanning inom demensvården.

Vi måste även se till att förstärka de enorma insatser som görs av anhöriga. I årets budget riktar vi särskild uppmärksamhet på de anhörigföreningar som är verksamma i Stockholm och arbetar engagerat för att hjälpa, stödja och utbilda anhöriga i olika åldrar. Vi vill ge dem chansen att utöka sin verksamhet och få resurser för att pröva nya arbetssätt. Tillgängligheten till avlastningsvård ska förbättras så att personer som vårdar sina anhöriga i hemmet får chans att hämta andan.

Detta är ett axplock av våra satsningar och utmaningar. Mycket är gjort, och mycket återstår. Vi arbetar målmedvetet vidare för att se till att den äldreomsorg som vi erbjuder blir ännu bättre och ett av många goda skäl till att flytta till Stockholm.

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 319

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen.

Nu tror jag inte att det första som de som flyttar till Stockholm tänker på är äldreomsorgen och hur den är organiserad. Jag tror att människor ser andra saker som viktigare just då.

Tre minuter är väldigt kort tid för att prata om ett så stort område som äldreomsorgen, så jag tänkte göra några nedslag i det som vi uppfattar som de stora utmaningarna inför framtiden, för det är givetvis det vi har.

En utmaning är den biståndsbedömning som vi har i denna stad. Senast i dag framgår det av nyhetsrapporteringen att det finns problem i stadsdelar när det gäller biståndsbedömningen. I TV4 säger en biståndsbedömare som vill vara anonym – för man vågar inte ställa upp i TV – så här: Det händer att äldre nekas plats på grund av att det är billigare för staden att ge de äldre hemtjänst än att bevilja plats på ett äldreboende.

Jag tror att både Joakim och jag vet att det finns en väldigt stor sanning i det här. Detta gör givetvis att det krav som vi ställer både i budget och i en motion, som blev väldigt positivt bemött av dig i äldrenämnden, om att titta på organisationen och placeringen av biståndsbedömarna är helt rätt och riktigt. Biståndsbedömarna måste kunna utöva sina myndighetsbeslut fullt ut och inte samtidigt vara styrda av stadsdelsnämndens ekonomi. Biståndsbedömningen måste vara rättssäker och lika över hela staden, och vi ser att det inte är så i dag. Nu hänger väldigt mycket på stadsdelsnämndens ekonomi.

Den andra stora utmaningen är personalförsörjningen. Det är jättebra att ni lägger pengar på det, och vi är inte emot det. Vi måste dock komma ihåg att vi är eniga över blockgränserna om att kompetensnivåerna måste höjas inom äldreomsorgen. De satsningar som görs och kommer att göras när det gäller de redan anställda är bra och bör fortsätta. Samtidigt är det dock så att antalet sökande till omvårdnadsprogrammet sjunker drastiskt. Därför vill vi att äldregruppen och utbildningsnämnden gemensamt ska titta på hur vi kan öka antalet sökande till omvårdnadsprogrammet. Utbildningsnämnden har gjort detta förut, och det lyckades den gången.

Till sist är det frågan om hemtjänsten. Jag hoppas verkligen att det nya ersättningsystemet kommer att ge bättre resultat än det nuvarande. Det är rätt tråkigt att många goda privata utförare har lämnat staden på grund av att ersättningarna har varit så pass dåliga att de säger att de inte kan behålla sin kvalitet och att de förlorar sitt goda renommé som utförare.

Med de orden yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation. Jag återkommer.

Anförande nr 320

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Ordförande, fullmäktige! Är man 40 år, vaknar på morgonen och inte har ont någonstans är man död. Det var det en gammal kamrat till mig som sade, då han förmodligen kände att krämporna ökar i 40-årsåldern. Är man 80 år kan man nog räkna med att det känns både här och där när man vaknar på morgonen.

Det vi ändå vet är att det är oerhört viktigt att försöka vara fortsatt aktiv, att bevara sina intressen och sina sociala kontakter, försöka motionera och ta hand om sig så mycket som möjligt för att kunna vara frisk så länge som möjligt och att kunna bo hemma om man vill det så länge som man klarar det.

Jag vet en överste en gång som blev änklings, och hans omgivning blev jätteorolig för vad han skulle ta sig till. Men han fann en livsstil som passade honom. Han bodde i Danderyd, och han gick på morgonen till ett värdshus på Lidingö, åt en god lunch och drack en halv flaska rosévin. Sedan gick han hem på eftermiddagen.

Det jag vill säga med det är inte att alla äldre i Stockholm ska gå till Lidingö och tillbaka om dagarna, däremot att man ska försöka hitta en livsstil som passar just en själv; det kan vara väldigt olika för olika människor. När man sedan ändå kanske blir lite sämre, lite mer isolerad, ensam då ens vänner försvinner alltmer och kräver lite mer insatser när benen inte riktigt bär ska man naturligtvis ha en väldigt bra äldreomsorg: äldreomsorg i hemmet när man behöver det men också bra äldreboenden med god ekologisk mat och med personal som känner till vem man är. Personalen ska ha möjlighet att motionera och vidareutbilda sig, inte minst i olika typer av kulturer och olika språk för att kunna kommunicera med alla äldre på bästa möjliga sätt, detta för att kunna jobba ända tills man går i pension. Det är långt ifrån att det fungerar på det sättet i dag, och där behövs det ökade insatser.

Jag vet ett danskt äldreboende där de hade som målsättning att varje dag skulle vara en fest för de äldre. Det var lyckat också för personalen, som minskade sina sjukskrivningar, och överskottet använde man till att åka på en solresa. Det är

någoting som jag tycker är jättebra, utifrån miljöpartistiskt perspektiv, att överskottet används till ett solparadis i stället för ett skatteparadis.

Jag återkommer senare, och det blir en hel del om personalen, olika pensionärens ekonomiska situation och de nya boendena, som jag befärrar kommer att bli väldigt dyra i framtiden.

Tills vidare vill jag yrka bifall till Miljöpartiets förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 321

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! För oss liberaler är måttet på ett samhälle hur vi tar hand om de äldre. För oss är det också viktigt att man utgår från varje människa. Vi måste se varje människa för att komma till en god kvalitet, utgå ifrån varje människas önskemål och intressen och hur man vill ha sitt liv. Det ska vara självklart. Tyvärr har det inte varit det, och vi i Alliansen har påbörjat arbetet med att se till att få det bemötandet ute bland våra verksamheter och få mer utbildningar för vår personal för att det ska genomsyra verksamheten.

Självklart vill vi att man ska kunna välja även om man är äldre. Vi har infört valsystem inom hemtjänsten, boendena och dagverksamheterna, och det är här för att stanna. Stockholmarna vill ha valfrihet. Naturligtvis ska man styra sitt liv, oavsett vilken ålder man befinner sig i.

Vi jobbar hårt med att kunna säkra kvaliteten. Vi har infört en central granskningsenhet. Det är oerhört viktigt för att vi ska kunna ha en bra koll över staden, så att vi verkligen vet att vi håller den kvalitet vi lovar. Det handlar om våra äldres rättssäkerhet. Uppkommer det brister, oavsett i vilken driftsform, ska de åtgärdas så snart det bara går, och vi ska förebygga att det händer igen. Vi jobbar hårt på det här, och det är prioriterat i vår budget.

Det handlar om våra äldre, precis som jag sade. När det gäller biståndsbedömningen har vi infört ett bedömningskansli. Där handlar det om att oavsett var du bor i Stockholm ska du få samma vård och omsorg. När vi fick makten och tillträdde var det stora problem med detta. Vi har inte helt fått bukt med det, men vi är på god väg. Det visade sig att man inte utförde insatser, och det såg oerhört olika ut. Men vi jobbar på det, och det går framåt. Vi hoppas att vi så snart som möjligt har fått bukt med dessa problem, som är allvarliga.

Det handlar också om att vi har sett i hemtjänsten, som jag sade tidigare, att vissa insatser inte har utförts. Det är hårresande om en äldre människa har fått ett beslut och ingen kommer och gör denna insats. Det är inte svårt att tänka sig in i vilka konsekvenser det får. Men detta jobbar Alliansen väldigt hårt med just nu. Som jag sade tidigare har det varit stora problem i staden.

Om man ser på helheten för att vi ska kunna garantera kvaliteten måste vi ha medicinskt ansvariga sjuksköterskor med en oberoende ställning i staden.

En annan fråga som är oerhört viktig för oss liberaler är livskvaliteten.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 322

T o r u n B o u c h e r (V): Fullmäktige! Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Förra året när jag stod här pratade jag om tid: behovet av tid inom äldreomsorgen och behovet av personal som har tid. I år tänkte jag prata om pengar. Tid är pengar. Personal som har tid kostar pengar.

I dag bärs äldreomsorgen också upp av oavlönade kvinnor, döttrar och svärdöttrar i min egen ålder som har gått ned i arbetstid för att ta hand om sina närstående, därför att vi brister. Det är inte bra vare sig för landets ekonomi eller för den äldres självbestämmande.

Timbro har räknat på äldreomsorgen och menar att kostnadsutvecklingen för denna bara är en femtedel av kostnadsutvecklingen för barnomsorgen. Kommunal har räknat ut att om vi tvärtom satsar lika mycket på äldreomsorgen som på förskolan och till exempel ökar personaltätheten i äldreomsorgen kommer kvinnors sysselsättningsgrad att öka. Om de kvinnor som har gått ned i arbetstid åter kan gå upp i arbetstid igen skulle det ge en större samhällsekonomisk effekt än om vi höjer pensionsåldern till 75 år. Det är en ganska intressant siffra. Det är med andra ord en samhällsekonomisk katastrof att vi inte förstår äldreomsorgens betydelse för ekonomin.

De flesta av oss vet och inser hur otroligt värdefull förskolan har varit för Sverige, för samhällsekonomin, för jämställdheten och för barnen. Äldreomsorgen har i dag samma dignitet på ett samhällsekonomiskt plan, för jämställdheten men även för de äldres självbestämmande. De som är mig närstående vill inte vara beroende av mig. De vill ha en professionell omsorg så att de kan ha en vuxen relation till mig så långt det går.

Vi behöver en ordentlig satsning på äldreomsorgen, en satsning på personaltäthet, på höjda löner och på lägre heltidsnorm för personalen. Det kommer att kosta, men på sikt kommer det att löna sig, på samma sätt som det lönar sig att ha en förskola med bra kvalitet.

Vänsterpartiet har en budget för ökad personaltäthet. Vi har generösare tidsramar inom hemtjänsten. Vi tillbakavisar borgarnas försåtliga effektiviseringar. Vi ger ett ordentligt generellt tillskott till stadsdelarna. Vi har en riktad avsättning i den centrala medelsreserven för satsningar på arbetstider, heltider och lön som jag tror att möjligen Ann-Margarethe Livh kommer att prata mer om.

Anförande nr 323

S t i n a B e n g t s s o n (C): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare! För utveckling av äldreomsorgen i Stockholm är delaktighet, självbestämmande, trygghet och valfrihet ledord. Äldreomsorgen i Stockholm ska vara attraktiv både för de äldre och för de närstående. Centerpartiet vill se en äldreomsorg som präglas av mångfald och nytänkande.

Med de orden gick Centerpartiet till val i Stockholms stad år 2010. Två år senare är Alliansens budgetförslag som ljuv musik i en centerpartists öron. Då står det så här:

Det är viktigt att också äldre har möjlighet att välja mellan olika utförare och att lika villkor gäller oavsett huvudman. Valfrihet gäller därför inom hemtjänst, vård- och omsorgsboenden och dagverksamhet. För att kunna nyttja rätten att välja krävs att äldre och deras anhöriga får tydlig information om vilka erbjudanden som står till buds utifrån deras behov.

Det är centerpolitik, rakt av!

Ordförande! Centerpartiet anser att ett fungerande aktivt civilsamhälle är en förutsättning för en god välfärd. Därför tror vi till exempel att frivilligorganisationers bidrag till äldreomsorgen är en stor kvalitetshöjare. I Alliansens budgetförslag exemplifierar vi med att frivilligorganisationerna medverkar till att bryta många äldres ensamhet. I en tid i livet när vännerna och den närmaste familjen kanske inte finns mer går det bidraget inte att värdera nog högt.

Ordförande! De två föregående åren har jag stått i den här talarstolen och pratat om hur viktig maten är för en god äldreomsorg. Centerpartiet har alltid värnat om god, hälsosam och närproducerad mat. Därför är äldrenämndens samarbete med stadsdelsnämnderna för att förbättra maten inom äldreomsorgen så oerhört viktigt. Om Matlandet Sverige ska bli verklighet i praktiken måste det gälla alla, även våra gamla.

Ordförande! Vi vet att en god kvalitet i äldreomsorgen är beroende av medarbetare som kan sitt jobb och som trivs med det. Det måste helt enkelt vara attraktivt att arbeta inom äldreomsorgen. Alla vi som har en anställning vet att goda utvecklingsmöjligheter och ett bra utbildningsutbud gör en arbetsgivare attraktiv. Vi i Centerpartiet ser dessutom stora fördelar med att det blir fler och fler entreprenörer i äldreomsorgen. Förutom valfrihet för de äldre ökar det också trycket på arbetsgivare att skapa bra och utvecklande arbetsplatser. I budgeten för 2013 vill vi i Alliansen öka utbildningarna för medarbetare, något som vi tror ökar både vår egen attraktionskraft som arbetsgivare och kvaliteten i äldreomsorgen.

Ordförande! Jag och Centerpartiet hoppas att Stockholm kan bli förebilden för en äldreomsorg som präglas av valfrihet och respekt för individens önskemål och behov. Vi har alla möjligheter att klara av det. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 324

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Aktiva seniorer är ett begrepp som hörs allt oftare. De tränar och reser, och en hel del jobbar i veteranpooler. Men de är också ofta med i frivilligorganisationer av olika slag.

Att åldras är ingen sjukdom, men med stigande ålder ökar ändå behovet av stöd och hjälp. Ingen människa är den andra lik, och vi blir inte mer lika för att vi blir äldre som man tycktes tro i den tidigare äldre politiken, den som inte lyssnade till de äldre utan tyckte att valfrihet närmast var ett fult ord och att kommunen visste bäst.

Många äldre, för att inte säga de allra flesta, vill bo kvar hemma så länge som möjligt, och en väl fungerande hemtjänst ger förutsättning för det. I dag kan äldre välja vem som ska komma hem och utföra hemtjänsten, och den som inte vill blanda

in kommunen kan genom RUT-avdrag ha råd att få det stöd och den hjälp som man efterfrågar och själv bestämma när man vill ha tjänsten utförd.

Äldreomsorgen ska präglas av respekt för äldre och deras önskemål. Genom en fortgående kvalitetsutveckling genom uppföljning och utvärdering ska likvärdig vård och omsorg garanteras över staden. Utgångspunkten för all äldreomsorg måste vara att varje människa har ett unikt värde och ska därför mötas därefter, oavsett de yttre förutsättningarna.

Personalen som trivs inom äldreomsorgen är den viktigaste resursen för en god äldreomsorg. I det dagliga mötet med de äldre och deras anhöriga avgörs kvaliteten. Hur man blivit bemött tas ofta upp, både positivt och negativt. Kompetens utveckling för personalen är en förutsättning för att arbetet ska utvecklas och ge nya arbetssätt och arbetsformer. Personalens delaktighet i denna utveckling är oerhört viktig.

Demens är en av våra största folksjukdomar med stort lidande för drabbade och anhöriga men också stora kostnader för samhället. I en begynnande demens vill de allra flesta bo kvar hemma, och stadens satsning på demensteam i hemtjänsten gör detta möjligt. Demens uttrycks ofta som en anhörigsjukdom, och det ska nu uppmärksammas genom större stöd till anhöriga till närstående med demenssjukdom, oavsett om det handlar om äldre eller yngre personer med sjukdomen.

Anhöriga är en mycket viktig grupp i samhället och gör en stor insats. Man brukar säga att två tredjedelar av vården sköts av anhöriga. Stadens anhörigkonsulenter har därför en viktig uppgift att på ett flexibelt sätt stödja anhöriga. Den årliga anhörigdagen här i stadshuset har blivit ett uppmärksammat och uppskattat inslag med stort deltagande. Frivilligorganisationer har en viktig funktion i stödet till anhöriga.

Stockholms äldreomsorg ska vara i världsklass, och där ska de äldre känna trygghet i att veta att de får den vård och omsorg som de behöver just när de behöver den. Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 325

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! I huset mittemot mig bor Edit. Edit är 96 år och sängliggande. Hon bor kvar i sin tvåfamiljsvilla och åker med ojämna mellanrum in på sjukhus. Så fort hon bara kan vill hon hem igen. När hon är hemma har hon många besök per dag, av både hemtjänst och hemsjukvård. Det är så hon vill ha det, säger hon med bestämdhet. Edit har turen att inte lida av någon demenssjukdom. Hon gillar att titta på tv, och särskilt intresserad är hon av sport och ishockey.

I vår budget är vi tydliga med att den som önskar ska ha rätt att bo kvar i sin bostad eller äldreboende till livets slut, även om behovet av vård och omsorg ökar. Att Edit vill ha det på det här sättet betyder inte att alla äldre vill ha det just så. Därför är det viktigt med en mångfald av olika boenden.

I vår stad får inte heller rätten att bo kvar hemma förvandlas till tvång. Stadens riktlinjer för biståndsbedömning är tydliga med att den som har behov och den som i hög ålder upplever otrygghet och isolering ska erbjudas servicehusboende. Det är

viktigt att stadens alla biståndsbedömare är väl insatta i de riktlinjer som gäller för hela staden.

Servicehusen ska finnas kvar som boendeform i vår stad så länge efterfrågan finns, och det är en viktig fråga för Folkpartiet. Vård- och omsorgsboende ska finnas med många olika inriktningar. Det kan handla om olika former av profilboenden, och de behöver inte vara kommunala. I staden har vi också kvarboendegarantin.

LOV, lagen om valfrihet, öppnar upp för en mångfald av olika inriktningar. Man blir inte lika varandra bara för att man blir gammal. Den som gillat idrott hela livet slutar oftast inte med det även om orken och minnet sviker. Den som gillar dragspel måste få lyssna på den musiken, men den som hellre gillar Jimi Hendrix måste också få sin musiksmak tillfredsställd.

Seniorboende och trygghetsboende är andra former av bostäder. För dem behöver man bara ha åldern inne och rätt kötid. Det är ingen biståndsbedömning. Jag tycker att det är viktigt att klargöra för Stockholms äldre att detta är en helt annan sak än vård- och omsorgsboenden.

Många vill bo kvar hemma så länge de själva orkar och känner sig trygga, men den allra sista tiden i livet kan kännas alldeles för otrygg, både för en själv och för anhöriga om man får vistas hemma. Därför är jag glad över att vi nu prövar en modell som länge har efterfrågats av personer som jag har mött som vårdar äldre i livets slutskede. När svårt sjuka människor som uppenbart är så dåliga ska flytta in på ett boende upplevs det ibland som en alltför stor ansträngning att flytta med möbler och skapa ett hem. Då ska det finnas möjlighet att komma till ett färdigmöblerat boende.

Ordförande! Bara för att jag har ont i benen och svårt att gå betyder det inte att jag har svårt att fatta, kom ihåg det! Det brukar min mamma som är 87 år säga. Jag lovar att den dagen hon behöver hemtjänst eller äldreboende, då kommer hon att vilja och kunna välja och uppskatta ett riktigt stort utbud. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 326

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Det var väldigt vackra ord om hur ni vill organisera äldreomsorgen. Ann-Katrin pratade om en kvinna hon träffat. Då kan jag äga att jag har haft kontakt med dem som har hand om Ingeborg som är dubbelinkontinent och så dement att man måste påminna henne om att hon ska svälja tabletter och mat. Hon bor hemma med hjälp av hemtjänst! Hon har haft genomförandeplan på 1 ½ timma på morgonen, och nu har biståndsbedömningen sagt att 45 minuter räcker för denna kvinna som är jättesjuk. Är detta valfrihet?

Anförande nr 327

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tycker först och främst att det är viktigt att Ingeborg ska få välja om hon vill bo kvar hemma eller ej när hon har ett så stort omsorgsbehov. Det är det första som är viktigt.

Det andra som är viktigt är att den utbildning och den kompetens som måste finnas hos våra biståndsbedömare i staden, den ska gälla och vara likadan överallt. Kompe-

tensen att göra den bedömningen ska finnas. Jag är inte biståndsbedömare, så huruvida jag tycker att det är riktigt med Ingeborgs tider vore förmätet av mig att stå här och säga.

Anförande nr 328

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Jag tyckte att det var intressant, det Ann-Katrin tog upp om det här med möjligheten att välja om man vill bo hemma eller om man vill komma till servicehus och så. I sådana fall skulle man ju kunna ta bort biståndsbedömningen helt, och så ställer man sig bara i kö. Det är ett radikalt förslag som är jätteintressant, tycker jag. Jag har funderat på det, men är det så Ann-Katrin menar?

Anförande nr 329

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Då har nog Christopher missat mig. Jag tycker att de riktlinjer som behandlar just den här delen av boendet faktiskt är ganska bra formulerade. Det jag tycker är viktigt och det vi måste vaka på ute i våra stadsdelar är att de faktiskt följs.

Anförande nr 330

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (FP): Jag gick hem från läkaren med pappa vid ena handen och alzheimediagnosen i den andra. Jag tänkte: Hur ska jag få det här att gå ihop – praktiskt, socialt, känslomässigt och ekonomiskt?

Orden yttrades av en dotter som efter läkarbesöket förstod att tiden framöver skulle bli väldigt annorlunda. Ett stort omsorgsansvar för pappan skulle falla på hennes axlar. Tillsammans skulle de möta en ny vardag.

Kunskapen om demens har länge varit väldigt bristfällig. Demens betraktades närmast som en oundviklig följd av ålderdomen. Att bli åderförkalkad på ålderns höst fick man räkna med. Det var en utbredd uppfattning. Numera vet vi betydligt mer, som att demens orsakas av hjärnskador som i sin tur kan bero på 100 olika sjukdomar. Demens är alltså inget naturligt åldrande.

Varje år insjuknar ungefär 25 000 personer i någon form av demenssjukdom i Sverige. Totalt runt 150 000 personer är drabbade, och räknar man in alla anhöriga tror man att det kan vara upp till 800 000 personer som är påverkade av den här sjukdomen. Ungefär en fjärdedel av dem finns i ABC-området.

Demenssjukdomar blir allt vanligare, och eftersom människor blir äldre och äldre kommer fler att drabbas. Då krävs det ett samhälle som på olika sätt stöttar med kunskap om demenssjukdomar.

Vi räknar med att hälften av alla som fyller 90 år drabbas av någon form av demenssjukdom, och då måste alla som jobbar kring dessa personer också ha kunskap om hur man bemöter och tacklar den här sjukdomen. Alzheimers och andra demenssjukdomar kallas ofta för de anhörigas sjukdom, eftersom det inte bara är den sjuka utan också de som lever i den sjukas närhet som drabbas väldigt mycket. Det är därför mycket glädjande att vi nu gör en extra satsning på just anhöriga till demenssjuka för 3 miljoner kronor.

I budgeten 2012 tillfördes äldrenämnden 10 miljoner kronor för igångsättningskostnader för demensteam inom hemtjänsten. Det är 37 enheter, såväl kommunala som privata utförare, som har fått ta del av de här medlen. Äldrenämnden tillförs 2013 ytterligare 8 miljoner för att fortsätta arbetet med demensteam.

Från Folkpartiets och alliansregeringens sida har vi också tagit initiativ till den nyligen presenterade forskningssatsningen där äldres hälsa är ett prioriterat område. Det handlar om stamcells forskning och huruvida nervceller kan bildas i hjärnan för behandling av exempelvis alzheimers, men även kring annan utveckling av nya och effektiva läkemedel.

Genom en ökad satsning på forskning, anhörigstöd och demensutredning kan vi lindra effekterna och förhoppningsvis minska förekomsten av alzheimers och andra demenssjukdomar. Vår målsättning är glasklar. Vi vill ge möjlighet till ett friskt och aktivt liv långt upp i åren. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 331

J a c k i e N y l a n d e r (V): Joakim Larsson, det var inget dukat bord du fick efter Ewa Samuelsson, utan det var samma härva som du ska ta hand om och försöka tvätta efter henne. Hade hon suttit kvar hade vi haft slumsystrar i det här läget!

Det är fortfarande så att vi håller på och drar gamlingarna i förvaltningsrätten när de ska överklaga sina placeringar när de inte får dem. Har ni tv allihop? En del tror jag inte har det, för i går var det en äldre kvinna på tv, och sedan var det biståndsbedömare som berättade hur hon var tvungen att hålla budget. Det var jättesvårt. Och med tanke på att de för två år sedan fick kvalitetspriset här i staden slår hon nu larm via medierna att hon måste hålla budget, och så hör man om gamlingar som måste dras i förvaltningsrätten som är över 90 år. Det är skrämmande!

Jag vet inte hur Joakim har tänkt tvätta det här. Det är svårt. Jag avundas dig inte. Det är tråkigt.

Anförande nr 332

E w a S a m u e l s s o n (KD): Det är så låg nivå, Jackie, så egentligen skulle jag inte gå upp och bemöta dig.

Vi tog över en äldreomsorg där det stod minus i budgeten. Vi tillförde en halv miljard till äldreomsorgen under den förra mandatperioden. Vi fick 250 miljoner från regeringen hit till staden. Det är den satsningen som gjordes under den förra mandatperioden och som fortsätter under den här. Vi har inte sett dess like, vill jag tala om. Det är oförskämt av dig, Jackie, att stå och tala på det där sättet!

Anförande nr 333

J a c k i e N y l a n d e r (V): Men det är lik förbaskat så att när du höll i den här roteln så fick äldre fick gå till rätten och överklaga sina placeringar. Ewa pratade om valfrihet och möjlighet och bemötande – så var det – och så är det än i dag. Det har inte blivit bättre. Det som kanske har blivit bättre är smågrejer men inte den stora frågan. Det sitter fortfarande gamla människor hemma som är oroliga och som inte

får komma in på äldreboende. Du vet att det är så, Ewa. Så var det på din tid, och så är det fortfarande.

Anförande nr 334

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jackie Nylander, en minut kommer inte att räcka för den historielektion som jag tänker ägna mig åt i nästa anförande. Men jag ber dig stanna i salen, och jag ber dig titta noga på det som jag kommer att visa upp där. Det kommer att lära sig att inte kasta sten i glashus när det gäller äldreomsorgens prioriteringar.

Anförande nr 335

J a c k i e N y l a n d e r (V): Det är bra. Jag är nöjd.

Anförande nr 336

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Jag känner att Jackie agerar fel här. det är som ett påhopp, kan jag tycka. Jag brukar försöka prata om vad vi liberaler vill med vår politik, och vad vi vill framåt. Men här står du och verkligen försöker visa muskler och hur bra ni är.

Jackie har kanske glömt bort hur det var när ni var ansvariga för äldre vården här i staden. Det var otroligt lite resurser och engagemang.

Anförande nr 337

J a c k i e N y l a n d e r (V): Nu var det väl Helen Jäderlund Eckardt som gick lågt, som gick sex år tillbaka i tiden. Väljarna har väl röstat på er för att få det bättre, men det har de tydligen inte fått.

Anförande nr 338

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag tänkte tala om våra anställda. I Stockholms stad arbetar 12 500 kommunalanställda kvinnor deltid, enligt en granskning av Statistiska centralbyrån. De vanligaste yrkena bland dessa deltidsanställda kvinnor är vårdbiträde och undersköterska.

Varför arbetar de då deltid? Det beror på att de har ett krävande jobb. Det är slitsamt att vårda människor. Det är slitsammare än att ta hand om pengar och maskiner. Och hur bra än ekonomin är i Stockholm så verkar det som om det aldrig finns pengar för att rätta till den här snedsitsen: att vi fortfarande har kvinnor som jobbar deltid, som kan ha jobbat 20 år i Stockholms stad som vårdbiträde och inte kommer upp i en lön som är högre än 21 000-22 000 för en heltid. De kan inte leva på sin lön. Det handlar om mänskliga rättigheter, det handlar om jämställdhet, och jag tycker att det är en skamfläck för Stockholms stad.

Jag tycker att ni ska läsa väldigt noga vad Kommunal har skrivit. De har ju kommenterat budgeten. Så här skriver de: Kommunal anser att det behöver göras en rejäl satsning på ökad bemanning för att skapa en bättre kvalitet inom vård och omsorg om gamla och sjuka.

Så skriver Kommunal. Sedan skriver de också: Gör en riktig låglönesatsning. Kommunalarna är det kollektiv som har lägst löner och vars löner behöver höjas rejält. Det är orimligt att samhället nedvärderar yrkena inom vård och omsorg så som

sker i dag. Här måste satsningar göras för att höja lönen och statusen just för att kunna möta framtiden.

Lyssna på vad Kommunal skriver, bland annat med tanke på den framtida rekryteringen!

Vi har i vår budget avsatt 150 miljoner för att göra en stor låglönesatsning. Läs vår budget, lyssna på Kommunal och satsa på de lågavlönade kvinnorna!

Anförande nr 339

Borgarrådet L a r s s o n (M): Innan det blir onödiga påhopp från vänstersidan tänkte jag att det är på sin plats att jag visar den graf som jag tog med mig. Det är nämligen en väldigt viktig graf. Den visar en tid där Vänsterpartiet hade ansvaret för äldreomsorgen i denna stad. Tiden är 2002 till 2006 där den här grafen har en viss stagnation. Strax innan ser ni att det är en ganska kraftig kostnadsutveckling inom staden. Ni ser vad som hände 2006 när Alliansen tar över äldreomsorgen, när min företrädare Ewa Samuelsson började arbeta med det som Vänstern inte hade gjort någonting åt över huvud taget under fyra år.

Faktum är att det finns en annan intressant del av den här grafen, och det är om ni tittar på den undre, ljusgröna grafen. Det är nämligen kommunfullmäktiges budget till äldreomsorgen. Ni ser skillnaden i nettokostnadsutvecklingen i den röda linjen högt upp. Man har ingen kostnadskontroll. Man har dessutom alldeles för få resurser i äldreomsorgen. Detta är när Vänstern förhandlar äldreomsorgen i oppositionen, när de sitter vid majoriteten. Det här är Vänsterns storsatsning på äldreomsorgen under fyra år i denna stad.

Det var det vi tog över 2006. Utvecklingen sedan dess har varit enorm. Det är här vi ser att satsningarna sker från 2006 och framåt, och det var min företrädare Ewa Samuelsson och nu jag som arbetar med att utveckla äldreomsorgen.

Kära Vänsterpartiet! Titta på detta, och kom inte med dessa påhopp i salen utan att ha på fötterna!

Jag inser självklart att det är ett privilegium för oppositionen att inte behöva ta ansvar för budget. Man kan ta i. Jag vet att det är så. Men samtidigt är det faktiskt en sanning i hur det har varit historiskt, och det måste också spegla hur vi värderar er budget.

Jag kommer att behöva diskutera något helt annat som är den stora skillnaden i den här salen kring äldreomsorgen, och skillnaden ligger just hos Vänsterpartiet – denna övilja att se att äldre människor har en känsla av, en vilja och en önskan om att kunna välja. Det vi gör är att se till att det blir enklare att välja. Vi förfinar systemet. Jag skulle vilja säga: Bevare oss för Vänsterpartiet inom äldreomsorgen!

Anförande nr 340

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Det är väldigt märkligt, Joakim. När jag var ute och praktiserade i hemtjänsten i Västertorp visade de mig tydligt hur deras personalsituation har försämrats de senaste sex åren när ni har styrt.

Den stora oron som de hade – det var fortfarande en kommunal verksamhet – var att verksamheten var på väg att konkurrensutsättas. Personalen mådde jättedåligt! Det är också en personalfråga. Hur är arbetsmiljön?

Jag tycker att det är bra att prata och diskutera, och jag ska gärna titta på de här kurvorna noggrannare. Men det är ni som har styrkt de senaste sex åren och vill ni ha en bra situation för personalen, vilket innebär att man också har en bra situation för de äldre, ta då och höj lönerna som vi föreslår!

Anförande nr 341

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag sticker inte under stol med att vi behöver stora satsningar både på de anställda i Stockholms stad via utbildningsatsningar och på kompetensutveckling. Vi gör också det. Vi ser till att de som inte har grundutbildning får det. Vi ser till att vi har möjlighet att höja lönerna, både inom hemtjänsten och inom Stockholms stad men också att vi ställer utbildningskrav genom upphandling för just hemtjänsten för att se till att alltfler har kompetens och därmed en högre lön inom hemtjänsten.

Vi ser till att ge resurserna för att skapa de möjligheter som ni bara pratar om. Det är vi som tillför medel, det är vi som ser till att vi har budget som matchar de krav som ställs, både från äldre och från personalen. Ni bara pratar, Ann-Margarethe Livh.

Anförande nr 342

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Joakim Larsson började i sitt första anförande prata om att vi har haft stora utmaningar. Han sade också att han tror att vi har ännu större utmaningar framför oss. Jag tror att när det gäller ekonomin för äldreomsorgen så kommer vi att få det tufft framöver. Förmodligen inte den här mandatperioden men med början i nästa mandatperiod tror jag att kostnaderna för äldreomsorgen kommer att vara stora. Jag är inte säker på att Stockholms stad kommer att ha de intäkter som behövs.

Då handlar det verkligen om att visa solidaritet och prioritera dem som är i behov av omsorgen i Stockholms stad. Jag vet vad vi kommer att prioritera då, och jag hoppas att det är fler partier i den här salen som är beredda att ta mer av stadens resurser för att klara en bra äldreomsorg även i framtiden.

Anförande nr 343

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vi står inför stora utmaningar. Det är ett faktum att alltfler äldre äldre om tio år kommer att vara i behov av vård och omsorg och att alltfler kommer att drabbas av demenssjukdomar just för att de blir äldre äldre. Det kommer att ställas stora krav på både Stockholms stad och andra kommuner runt om i landet, och det kommer att kräva en utveckling både av omsorgen, hemsjukvården och demensteamerna att se individen och anpassa detta.

Jag hoppas verkligen att alla kommer att se detta och våga prioritera. Men vad jag menar är att vi visar att vi prioriterar äldreomsorgen i vår budget, och det är viktigt att kunna göra det när man styr. Det gjordes inte när Vänsterpartiet hade styret över denna rotel, och det var det jag beklagade i mitt inlägg. De kastar nämligen väldigt mycket sten i glashus, därav mitt anförande.

Anförande nr 344

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Joakim! Jag höjer ett varningens finger när ni står och lovar höjda löner i och med höjda kompetenskrav, för det är ingenting som är självklart i den kommunala världen.

Däremot tycker jag att det är jättebra att vi ställer de högre utbildningskraven på personal inom äldreomsorgen. Men inför kommande avtalsrörelse kommer jag verkligen att komma ihåg ditt löfte, för det innebär faktiskt att du, Joakim, blandar dig i kommande avtalsrörelse och lovar högre löner innan det knappt har börjat.

Det är inte alltid så i förhandlingsvärlden, Joakim, att kravet på höjd kompetens är likalydigt med att man också höjer lönerna. Så är det inte.

Anförande nr 345

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vad jag sade, Mirja, var att kraven måste höjas och höjs inom hemtjänsten så att personalen som arbetar där ska ha minst undersköterskekompetens. Ställer vi det kravet i större utsträckning än i dag innebär det också att man har ett annat löneläge.

Stockholms stad ser till att vi utbildar. Vi ser till att varje år utbilda ett stort antal hundra personer som arbetar i dag i äldreomsorgen och som får sin undersköterskeutbildning. Vi börjar tänga att vår personal når den grundutbildning som många strävar efter. Det klarar vi i dag tack vare att vi satsar på personalen. Men jag kommer aldrig att lägga mig i löneutvecklingen i den del Mirja beskriver. Avtalsrörelsen brukar hon ju sköta i sin andra roll.

Anförande nr 346

M a r t i n M i c h e l (MP): Ordförande, ledamöter! Jag vill börja med att yrka bifall till Miljöpartiets budgetreservation. Jag brukar glömma det i mina anföranden.

Jag vill ta upp två saker. Det ena handlar om framtiden för de äldre. Vi vet i dag att från ungefär 2018–2020 så kommer behovet av äldreboenden att öka kraftfullt. Min fråga är egentligen till Alliansen och kanske också till oss själva i oppositionen vad vi har för beredskap för att möta denna utveckling. Vi vet att planprocesserna är väldigt långa och tar flera år. Vi vet också genom Kairo Future som är ett slags institut som sysslar med framtidsforskning att fyrtiotalister och femtiotalister har helt andra krav på äldreboendet än man haft hittills.

Jag skulle gärna se att man börjar tänka på det här redan nu och tillsätter någon typ av referensgrupp, utvecklingsgrupper, framtidsgrupp eller någonting av såväl professionella som politiker och andra för att börja diskutera i de här banorna. Hur kommer utvecklingen att se ut? Var har vi mark för nya äldreboenden? Hur kommer nya krav på markanvisningar att se ut just för äldreboendena?

Med det kommer jag in på nästa fråga. Det handlar framför allt om den stora folksjukdomen demens och demensrelaterade sjukdomar som flera redan har talat om här i kväll och de krav som följer med dessa sjukdomar i de boenden som de här människorna ska finnas i.

Vi vet att äldre, liksom vi själva, naturligtvis uppskattar en fin trädgård i anslutning till boendet. Men det vi har fått veta från en hel del forskning som kom alldeles nyligen är att en daglig utevistelse för äldre demenssjuka är oerhört viktigt och vitaliserande. En stor vinning med detta är framför allt att man kan minska medicineringen. Detta ställer i sin tur krav på vilken typ av markanvisningar för vård- och omsorgsboende för framför allt inriktning demenssjuka kommer att ha i framtiden. Kan vi bygga höghus för den här typen av vård- och omsorgsboenden? Troligen inte, eftersom den dagliga utevistelsen och den spontana möjligheten att kunna gå ut och in bidrar väldigt mycket till de här människornas välbefinnande.

Jag efterlyser alltså en debatt om det här redan nu: att vi måste börja tänka på hur framtiden för äldreboendena ska komma att se ut.

Anförande nr 347

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter! Vi står inför stora utmaningar när det gäller äldreomsorgen. Kommer vi att kunna erbjuda en värdig vård och ett värdigt boende? Många äldre omfattas inte av valfriheten trots stora hälsoproblem. Flera servicehus i Stockholm har omvandlats till trygghetsboende. Miljöpartiet vill behålla servicehusen. Majoriteten skriver i sin budgettext att servicehusen kvarstår som en av flera boendeformer så länge efterfrågan finns. Efterfrågan finns – men allt färre beviljas boende.

Alliansen gör i sin budget 2013 en demenssatsning. Det är bra, för det behövs, men kommer en ökningen att räcka? Karin, fingerat namn, boende i staden får inte plats på ett lämpligt boende. Dottern ser det som en direkt fara för vad mamman kan göra ensam i hemmet eller om hon går ut på natten, men staden säger nej till demensboende.

Ni ökar också ersättningen inom hemtjänst. Det är också bra – men räcker det? Vi minns TV4:s reportage våren 2011 där det bland annat framkom att TV4 klockade tiden inom hemtjänsten. De äldre fick betydligt mindre timmar än vad avtalet sade, vilket någon redan har sagt här i salen.

Vi bör också ha klart för oss att hemtjänstpengen höjs i takt med att de äldre ska vårdas hemma allt längre och i allt sämre skick. TV4 hade i måndags, den 12 november, ett inslag om en 91-årig kvinna som nekats att komma till ett vård- och omsorgsboende. Hon har kraftig astma, nedsatt syn och hörsel, tecken på demens och svårt att klara sig själv. Såren i hennes ansikte berodde på att hon hade fallit i hemmet vid flera tillfällen. Hon är änka. Hon är ensam. Denna 91-åring nekas äldreboende – ingen valfrihet där.

På tolv år har antalet personer som bor permanent på ett vård- och omsorgsboende minskat med nästan hälften i staden. Allt fler nekas en plats. Detta enligt TV4. För Stockholms stad är minskningen 43 procent mot 31 procent totalt i länet. Hur länge ska detta få fortgå?

Jag upplever det som att Joakim Larsson gjorde en ”brandkårsutryckning” i TV4 i går. Han sade bland annat att de äldre som känner sig otrygga ska få komma till ett äldreboende eller ett servicehus. Är det några nya direktiv som ni kommer med nu? Bifall till Miljöpartiets budgetreservation!

Anförande nr 348

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Det här med servicehusen är någonting som ligger Folkpartiet väldigt varmt om hjärtat. Vi är glada att vi har servicehusen kvar i Stockholm, och det står tydligt i budgeten också. Vi tycker att det är oerhört viktigt att de äldre har olika nyanser av boenden att välja mellan. Naturligtvis ska det som de äldre efterfrågar kunna finnas i Stockholm. Det är det som det handlar om.

Det hänger ihop lite med valfrihetsreformerna över huvud taget, och jag är väldigt stolt över att vi jobba vidare med att utveckla valfrihetsreformerna så att man verkligen kan påverka sitt eget liv, även om man kommer upp i högre åldrar.

Jag är också glad över att Eivor Karlsson tar upp demenssatsningen, för det är en väldigt viktig grupp som vi verkligen prioriterar i vår budget. De behöver speciella boenden, och personalen måste ha speciell kompetens. Oerhört viktigt är också att man har nog med händer till de dementa, och det är det som de här pengarna ska gå till.

Anförande nr 349

Eivor Karlsson (MP): Barbro Westerholm var ju ordförande i den här utredningen *Bo bra hela livet* från Äldrelegationen, och hon var just då för trygghetsboende. Hon sade i pensionärstidningen *Veteranen* nu i mars att tanken var inte att man skulle flytta över dem med riktigt stora behov. Trygghetsboenden är till för dem som kanske säljer villan, har för stor lägenhet och så vidare. Det är inte tänkt som ett vårdboende.

Anförande nr 350

Borgarrådet Larsson (M): Utan att över huvud taget diskutera ett enskilt fall av det slag som var på tv kan jag bara konstatera att många av de fall vi talar om handlar om personer med mycket hemtjänst, stort omsorgsbehov och mycket stora insatser i sina hem. De ligger ofta i de högsta nivåerna, nivå 16 och 17. Nivå 16 har en kostnad på 672 000 kronor om året. Nivå 17 har en kostnad på 720 000 kronor om året. Det är högre än vård- och omsorgsboendets nivå som är på 640 000 om året.

Det handlar om att man måste hitta en omsorg som den äldre känner sig trygg med. Det är inte så att det per automatik är billigare att få vården och omsorgen i hemmet. Det är tryggheten man måste nå, och det är där många biståndsbedömare har en väldigt stor utmaning i att få de äldre att känna sig trygga med den omsorg som de blir erbjudna.

Anförande nr 351

Eivor Karlsson (MP): Biståndshandläggarna situation var uppe i tisdags på TV4, och det visade sig att det är de ekonomiska kraven som i varierande krav som styr i stället för individens behov. Det är naturligtvis inte bra. Det framgick tydligt.

Att Joakim Larsson gick ut och sade att de ska få välja sitt boende tyckte jag var lite märkligt mot bakgrund av måndagens och tisdagens inlägg i TV4. Om de är oroliga, får de verkligen välja boende då? Är det nya direktiv, eller vad då?

Anförande nr 352

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Ordförande, fullmäktige! En av de stora nycklarna för en riktigt bra äldreomsorg är personalen. Där finns det mycket kvar att göra. Det måste vara mer lättillgängligt att kunna komma in och arbeta inom äldreomsorgen. Det vill säga, det är oerhört viktigt med arbetstiderna, att det finns en flexibilitet där, att man kan jobba deltid eller heltid.

Med heltid menar vi inom Miljöpartiet kortare arbetsdagar än vad det är i dag. Det som är heltid inom äldreomsorgen kan faktiskt vara från åtta på morgonen till åtta på kvällen med några timmar så kallad ledig tid på dagen. Det är ett oerhört tungt arbete att jobba så fem dagar i veckan i 40 års tid, och det är väldigt få som klarar av att göra det ända till 65 års ålder. Vi har som politiker ett arbetsgivaransvar att se till att det här kan förändras i en positiv riktning så att vi också kan locka fler människor till äldreomsorgen.

Nu tas bra initiativ också från Stockholms stad. Arbetslösa människor som är intresserade av att arbeta inom äldreomsorgen kan få möjlighet att komma in tillsammans med handledare. Det är bra med ungdomssatsningen också. Jag har själv pratat med en av de tjejer som jobbar inom äldreomsorgen, och listan på sådant de får göra inom äldreomsorgen är rätt lång. Inte bara några få saker, utan det är en hel del de får göra. Man får inte vara ensam och ta det fulla ansvaret för de äldre, men det har varit positivt. De jag har pratat med är jättepositiva över hur man kan arbeta med äldreomsorgen och hur viktigt det här arbetet är.

I undersökningar i Stockholms stad tycker de som arbetar inom äldreomsorgen att det här är viktiga frågor, men det måste bli ännu mer attraktivt att jobba inom äldreomsorgen. En del som är en förutsättning för att man ska orka jobba med sådant här fysiskt arbete är att man kan motionera. Det är oerhört viktigt att vi kan skapa bra förutsättningar för motion, inte bara för hel- och deltidare utan även för timanställda. Det måste gå att kunna subventionera olika saker för dem via staden så att de också kan stärka sig fysiskt och psykiskt inför de tuffa uppgifterna.

Den andra delen som är viktig är det här med de nya satsningarna på nya äldreboenden som jag befarrar kommer att bli väldigt dyra. Tittar man via SCB kan man se att de kommande pensionärerna inte är så himla rika som man kan tro, utan de som är födda 1950 och går i pension 2015 har en allmän pension på 13 000 kronor i månaden om man är man och 11 000 kronor om man är kvinna. Med tjänstepensionen blir det några tusenlappar till, men det är faktiskt betydligt mycket mindre än vad man tidigare trott skulle gälla för den här ålderskategorin. Det här är den stora utmaningen för framtiden.

Anförande nr 353

E w a S a m u e l s s o n (KD): Valfriheten har kommit för att stanna. Det är ingen diskussion, hur mycket ni än på vänstersidan kommer att hålla på att tjata om att äldre och andra inte kan välja. I Boden gick man tufft ut från Socialdemokraterna och sade att man skulle ta bort lagen om valfrihet, men de äldre satte ned foten och sade ifrån. Då tog man ett steg tillbaka så att man skulle kunna fortsätta välja hemtjänst, vilket jag är väldigt glad för för de äldres skull. Jag har även berättat tidigare vad som skedde här i Stockholm när man hade förslag på att ta bort valfriheten i hemtjänsten. Då var det också bland annat PRO som var ute och sade ifrån.

Ekonomi styr, säger Eivor Karlsson i sitt anförande. Men om hemtjänsten är dyrare vore det ju väldigt oklokt av biståndshandläggarna att fatta beslut som är dyrare än vad det är att bo på ett vård- och omsorgsboende, så det som Eivor Karlsson säger i sitt anförande kan inte gå ihop.

Demensfrågorna har vi haft uppe flera gånger. Den satsning som vi startade redan 2010 med 50 miljoner per år har fortsatt. Den satsningen har lett till större flexibilitet när det gäller bemanningen vilket har varit fantastiskt. Ute på de olika gruppboendena har man alltså kunnat växla mellan att ibland ha mer personal när man såg att man behövde det. Vid andra tillfällen, när man såg att det var lite lugnare på avdelningen, kunde man minska. Man jobbade över gränserna så att personalen var delaktig i hur man gjorde de här planeringarna. När vi har sett utvärderingar från dem som har tagit del av dessa pengar har det varit väldigt positivt. Det har gällt både privata och kommunala boenden, och den satsningen fortsätter nu när det gäller demensvården.

Jag vill också säga något om Micasa, vårt fastighetsbolag, som ansvarar för upprustning och utveckling av våra äldreboenden. Det är positivt att de nu också ska få bygga nytt. Det hade jag önskemål om tidigare, och nu ska de få göra det. Stadens äldreboenden är mycket gamla, och vi behöver komma bort från mycket av institutionstänkandet som finns och göra byggnaderna mer hemlika. Efterfrågan på en större mångfald av boenden bland medborgarna gör också att vi måste tänka nytt.

Då är det viktigt att vi ser till teknikutveckling och innovationer. Det ska vara självklart för att vi ska få en ännu bättre äldreomsorg men också underlätta vardagen för de äldre. Därför är det också intressant med den satsning som Micasa gör tillsammans med Södertörns högskola, där man har visningslägenheter och testar olika tekniska lösningar som ska underlätta vardagen.

Man jobbar också mycket med fina hälsoträdgårdar för att underlätta utevistelse som flera har nämnt här. Vi vet att det har betydelse att bara komma ut i luften, och när det gäller personer med demens är det ännu viktigare att de också får vara ute i friska luften. Micasa är alltså ett gott exempel, och det är roligt att vi kan lyfta fram det här i staden.

Anförande nr 354

T o r u n B o u c h e r (V): Ni pratar om valfrihet hela tiden, och då vill jag verkligen säga att jag tycker att det är jättebra med valfrihet *som finns*. Däremot tycker jag att valfrihet som *inte* finns är kontraproduktiv.

Just inom äldreomsorgen är det väldigt mycket valfrihet som inte finns, inte minst inom hemtjänsten, och det är flera som har lyft upp det. Där är biståndsbesluten nästan in i sekunden bestämda vad som ska ske hemma hos den gamla.

Sedan har vi alla de här rapporterna om ej genomförda biståndsbeslut som Östermalm toppar. Det beror på att de är mer vana att välja, så de har valt ett visst boende. Sedan får de ett annat boende, och då tackar de nej. Alla de där biståndsbesluten som är ej genomförda på Östermalm beror på att de tackar nej, det vill säga de har inte fått sitt val. Det är ett problem.

Anförande nr 355

E w a S a m u e l s s o n (KD): Det är inga problem med att man erbjuds en plats över staden, men det kan vara problem att få just det ställe som man i första hand önskar. Men då finns det också möjlighet att avvakta och stå i kö för att få ett boende där.

När det gäller biståndsbedömning i stort vill jag att vi ska gå vidare med förenklad biståndsbedömning. Vi jobbar med det inom äldreförvaltningen, och jag tror att man kan fortsätta ta steg framåt. Utgångspunkten är att ingen äldre begär en massa hjälp som de inte behöver. Det tycker jag skulle vara en bra utveckling i äldreomsorgen.

Anförande nr 356

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Valfrihet är bra på sitt sätt. Om vi går tillbaka till Ingeborg som är så dement att hon inte minns att hon ska svälja sin tablett och som heller inte har någon anhörig som kan välja åt henne – då får jag höra från er att hon får komma till ett äldreboende, bara hon väljer det.

Då tycker jag att vi hamnar i en väldigt problematisk situation. Hon har den dyraste hemtjänsten men får ändå inte komma till ett äldreboende. Är det inte så att ni även på er sida tycker att vi kanske behöver lite mer handpåläggning i äldreomsorgen så att vi får kloka beslut även för de gamla som inte längre kan välja själva?

Anförande nr 357

E w a S a m u e l s s o n (KD): Demens är en sjukdom. När jag kommer till sjukvården kan jag inte alltid bedöma om jag ska ha det ena ingreppet eller det andra. Detsamma kan hända i en långtgående demens, att professionell personal naturligtvis måste stödja i det fallet och se till att den äldre får sina behov uppfylla.

Anförande nr 358

E i v o r K a r l s s o n (MP): Jag vill bemöta det här med ekonomin, handläggare och så vidare. Två av tre ansåg att ekonomin går före äldres behov när beslut ska fattas. Det var enligt en facklig utredning, och det var på TV4 i tisdags. Tittar ni på det så kan ni se det. Jag ser ingen anledning att misstro den här utredningen om biståndshandläggarna.

Det handlar också om ekonomi. Fackförbundet Kommunal sade i en bilaga här att det nya ersättningssystemet inom hemtjänsten i sig kan vara kostnadsdrivande. Därför måste det avsättas reserverade medel för att minimera risken för nedskärningar i just biståndsbedömningen.

Anförande nr 359

E w a S a m u e l s s o n (KD): Återigen: Om det nu är som Eivor Karlsson säger, fast det inte ska vara så, att ekonomin styr och det är billigare att biståndsbedöma ett vård- och omsorgsboende, vore det väldigt oklokt att låta den äldre bo kvar med hemtjänst om denne vill komma till ett vård- och omsorgsboende. Det låter mycket märkligt annars, eller hur?

Anförande nr 360

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Jag tycker också att det är bra att man satsar på att bygga nya äldreboenden. Det kommer att behövas. Det blir fler äldre och så vidare.

Men det jag är väldigt orolig över är vem som ska ha råd att bo i dessa äldreboenden med tanke på hur pensionsutvecklingen ser ut för kommande pensionärer och med tanke på byggpriserna som har en egen förmåga att öka. Staden kommer att vara tvungen att bli väldigt tuff mot entreprenörerna, samtidigt som vi vill ha bra kvalitet på det som ska byggas i framtiden. Vad ska man göra mer? Är ni beredda att gå in på något vis och subventionera äldreomsorgsboendet mer än i dag?

Anförande nr 361

E w a S a m u e l s s o n (KD): Pensionärer är ingen homogen grupp. Det är en väldig spridning när det gäller också deras inkomster och möjlighet att betala för sitt boende. Men bostadsbidragen är höjda. Sänkningen av skatten för pensionärer fortsätter. Det har varit fyra steg, och vi räknar med att det ska fortsätta framöver, vilket kommer att förbättra ekonomin för alla pensionärer. Sedan är det naturligtvis en utmaning över huvud taget när det gäller bostadsbyggande. Efterfrågan på billigare lägenheter gäller ju inte bara äldre utan även ungdomar.

Anförande nr 362

D e n n i s W e d i n (M): Du gamla, du fria. Vi sjunger det först av allt i vår nationalsång, och jag tycker att det är en jättebra utgångspunkt när vi pratar om äldreomsorgen. Alldeles för länge har du blivit mindre fri ju äldre du blir. Frihet är att få vård när du behöver den. Frihet är att få bo kvar hemma så länge du vill och kan. Frihet är valfrihet kring var du vill bo och vem du ska få vård av. Frihet är en omsorg med hög kvalitet.

Du gamla, du fria borde därför vara rubriken på Alliansens budget för 2013. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Äldreomsorgen var länge den sista platsen i Sverige där nya idéer och människor inte välkomnades. Det medförde en låg grad av självbestämmande för äldre, lågt intresse för vårddyrket och framför allt dåligt kvalitetsarbete. Vården blev lidande.

Alliansen lägger nu fram en budget med kvalitetsinspektion och demensteam. Vi skjuter till pengar till hemtjänst, boenden och anhörigföreningar. Vi ökar framför allt satsningen på ungdomsbesök till 10 miljoner kronor som vi ser är mycket uppskattad. Jag besökte i helgen ett av våra vård- och omsorgsboenden som tog emot åtta ungdomar. Jag träffade bland annat Sofia, 18 år, som berättade om sina intryck. Hon tyckte att det var roligt att jobba där. Allt negativt man har läst stämmer inte med den bild man får. Hon sade också att det bor fantastiska människor där som har gjort så mycket av sina liv. Det var också rörande att få höra att vissa inte får så mycket besök. Man märker vilka som har besök och vilka som inte har det.

Alliansen tar ett ökat ansvar för Stockholm, och det är grundläggande att Stockholm har en stor mångfald i äldreomsorgen. Olika aktörer medför innovation och nytänkande, valmöjligheter och kvalitetsutveckling, vilket också medför nya och viktiga jobb.

Det här borde vara en självklarhet, men vi vet att Socialdemokraternas arbetarekommun har gjort gemensam sak med LO och driver på för ett vinstförbud som skulle drabba stockholmarna allra hårdast. Medan vi ser att endast 1,5 procent hade omvårdnadsprogrammet som förstahandsval i år är Socialdemokraternas svar ökade trösklar. Om jag säger att Stockholmsregionen har 18 000 anställda i fristående äldreomsorg är Socialdemokraternas svar ökade trösklar. Om jag menar att vård och omsorg är en bransch där över 80 procent av de anställda är kvinnor är Socialdemokraternas svar ökade trösklar.

Jag jobbar för en äldreomsorg där bland annat 18-åringar som Sofia ska få plats och välkomnas och se omsorgen som en yrkesväg. Men det är uppenbart att era idéer inte har förändrats sedan vi började sjunga Du gamla, du fria på 1800-talet. Ni vill tillbaka till ofriheten. Ni vill tillbaka till en grå och stelbent äldreomsorg som inte prioriterade kvalitet och tillgänglighet.

I ert budgetförslag ger ni inte besked. Jag hoppas innerligt att ni gör det i dag. Vill Socialdemokraterna göra gemensam sak med LO och Vänsterpartiet och inskränka mångfalden i Stockholms välfärd?

Anförande nr 363

Å k e A s k e n s t e n (MP): Frågan är hur det egentligen är med de gamla och hur fria de är. Det skulle vara intressant med en vetenskaplig undersökning av detta, men det kanske inte skulle bli ett så trevligt resultat.

Det var ett bra löfte i går att alla som är otrygga ska ha rätt att komma till ett särskilt boende. Väl talat! Men vi har hört de där orden förut, och det finns därför anledning att påpeka att man kanske måste följa upp de vackra orden med instruktioner som går ut i organisationen. Redan har man ju börjat obstruera mot de här vackra orden.

Min fråga till Dennis Wedin är: Vad kommer ni från Moderaterna och Alliansen att göra konkret för att uppfylla löftet ni gav i går?

Anförande nr 364

D e n n i s W e d i n (M): Jag förstår inte riktigt Åke Askenstens fråga. Det handlar helt enkelt om att vi ska se till att man utifrån sitt vårdbehov ska komma in på det boende som man vill.

Jag känner lite så här att Miljöpartiet står inför ett vägskäl. I Stockholm läns landsting har ni anslutit er till vårdvalet till exempel. Det var ett väldigt kraftfullt besked från ert parti och väldigt ansvarstagande när det gäller valfriheten. Jag hoppas någonstans att ni har samma ambition i det här huset när det gäller till exempel äldrepeng.

Vi som välkomnar en mångfald av aktörer måste ha kvalitet som allra största fokus, oavsett om det är en privat, kommunal eller kooperativ utförare.

Anförande nr 365

K a r i n R å g s j ö (V): Den utbildningsinsats vi gör tillsammans i arbetsmarknadsnämnden och äldreomsorgsnämnden tycker vi är jättebra. Det kan jag säga. Vi

har i och för sig dubblat den, för vi ska ju alltid vara värst. Jättebra! 12 månader, och man får utbildad personal.

Så ser inte verkligheten ut, kan jag säga, som har en pappa som är 91 år och som i vissa omgångar har behövt hemtjänst när han har ramlat. Då kan man se att utbildningsnivån är extremt skral, oavsett om det handlar om kommunen eller små privata entreprenörer. Den är extremt dålig. Det är ingen som kan gå in utan utbildning inom förskolan och försöka jobba, men inom äldreomsorgen går det.

När det gäller vinster i välfärden och valfrihet är det så här att valfrihet är jättebra. Det tycker vi också. Men att gå igenom 100 utförare som 91-åring är lite svårt. Sedan kan man fundera på om vi i framtiden har råd att betala vinstpengar som går till Jersey. Jag är fortfarande tveksam.

Anförande nr 366

Dennis Wedin (M): Vi har ju stoppat räntesnurrorna på den nivån, så det där håller inte utifrån ett mångfaldsperspektiv. Det är alldeles uppenbart att Karin Rågsjö, som förra gången när vi pratade här och hon kom in på fundamentalism, representerar dem bland de rödgröna som verkar mot mångfalden allra mest, och det skulle slå allra mest mot Stockholm. Vi kan se på Kommunals siffror. År 1980 var det 18 000 som sökte till omvårdnadsprogrammet. År 2009 var det bara 3 000. Vi har ett stort ansvar att locka människor till välfärden och till omsorgen. Vi jobbar på olika fronter: vård- och omsorgscollege, de här 10 miljonerna till ungdomsbesök. Någonstans här pekar det här problemet tydligt på att vi måste sänka trösklarna så att människor kan komma in och bidra till välfärden på ett bättre sätt.

Jag tycker att det är uppenbart att Vänsterpartiet har sin agenda när det gäller detta. Frågan är hur man skulle komma fram i ett rödgrönt förslag.

Anförande nr 367

Borgarrådet Moger (S): Dennis Wedin pratar väldigt mycket om frihet. Jag vill bara påpeka att ni ökar ramen för äldreomsorgen med någonstans mellan 1 och 1 ½ procent i den här budgeten. Det är det du pratar om. Med 6 procents ökad peng – det ligger också i det här – kommer det att betyda ökade inskränkningar i biståndsbedömningen. Det går inte att tolka på något annat sätt om ni ska få ihop den här budgeten, och det brukar ni vara ganska måna om.

I ett läge där fackförbundet Vision nu säger att 70 procent av biståndshandläggarna känner ett hårt tryck uppifrån på att inte bevilja utan vara restriktivare på grund av för snäva budgetramar lägger ni en snäv budget, i realiteten en nedskärningsbudget. Det ökar inte friheten. Tvärtom – det inskränker friheten. Den minskar möjligheten att få den hemtjänst man behöver eller det äldreboende man behöver. Det är vad den här budgeten innebär.

Anförande nr 368

Dennis Wedin (M): Utifrån de allvarliga frågor som jag ställde, för jag riktade mig framför allt till Socialdemokraterna, är det mycket allvarligt att borgarrådet duckar för de frågorna. Det visar någonstans på oansvaret inför att komma med besked.

Vårdföretagarna visar i en aktuell rapport att välfärdsföretagare ser politiska beslut och politisk osäkerhet som det allra främsta expansionshindret. Nästan vart tredje företag upplever att detta är den främsta begränsningen för att växa. Någonstans är det så att ert oansvar även i opposition ser till att stoppa nya jobb, och det är fascinerande att Roger Mogert tar det steget. Det är väldigt allvarligt, framför allt när vi ser att vi har stora utmaningar när det gäller välfärden.

När det gäller biståndsbedömningen ser vi över modellen, framför allt när det gäller vård- och omsorgsboenden, och vi ser till att det är behovet som ska stå i allra främsta rummet.

Anförande nr 369

B e r i t K r u s e (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill gå tillbaka till några konkreta frågor inom äldreomsorgen. De flesta har nämnts på ett eller annat sätt under debatten, men jag vill ändå lyfta fram dem. Det handlar om servicehusen, hemtjänsten och förutsättningarna att välja äldreomsorg av olika slag.

När det gäller servicehusen skriver ni i er budget att efterfrågan har minskat. Därför kan man ana att så länge efterfrågan finns blir de kvar, men sedan blir det antagligen så att de läggs ned. Är det detta ni menar? Eller kommer ni att se till att det alternativet kommer att finnas i fortsättningen? Det är min uppfattning att det ges alltför många nej och att det kan bero på hur budgeten räcker till om man får ett ja eller nej, vilket har sagts tidigare också. Tas det hänsyn till kriterierna otrygghet och ensamhet vid bedömningen? Eller blundar ni för det? Vill ni i den borgerliga Alliansen satsa på servicehusen? Eller fortsätter ni att ta bort dem i smyg? Folkpartiet har sagt att de vill ha dem kvar, men det står i budgeten att efterfrågan minskar. Då blir man lite skraj. För mig betyder det att de kommer att tas bort. I valfrihetens namn är det inte färre boendeformer vi behöver utan fler och fler och en ökad flexibilitet. Vi socialdemokrater vill ha kvar servicehusen som ett alternativ, och vi vill utveckla dem.

I dag finns seniorboenden, trygghetsboenden och så kallat kvarboende i det egna hemmet där alla som behöver hjälp på ålderns höst kan söka och välja hemtjänst. Vi tycker att det är bra. Vi stockholmare kan i dag välja mellan 198 olika utförare. Jag har tittat på nätet och läst om en del av dessa hemtjänstföretag. Många är säkert bra och har bra kvalitet, medan andra kanske är lite sämre. Det framgår inte. Hur ska jag som söker veta det? Det finns något slags betyg man kan titta på. Men visar det verkligheten? Var femte person över 75 år har inte tillgång till dator och nätsökning. Det är ett klart demokratiproblem. Medborgarhusen fyllde en gång en mycket stor funktion.

Det jag hör från personer som har hemtjänst är till exempel att det brister i kontinuiteten när det gäller personalen. Vad innehåller egentligen biståndsbeslutet? Och dessutom finns det informationsbrist. Min fråga till den borgerliga Alliansen och borgarrådet Larsson är: Hemtjänsten i Stockholm kom på 275 plats i en ranking. Detta är nedslående och visar att mycket behöver göras. Stockholmaren kan i dag välja mellan 198 olika företag. Slutar er valfrihet där? Eller kan ni garantera att den äldre får styra innehållet i hjälpinsatsen? Anser ni i Alliansen att ni har full kontroll på uppföljningen och resurserna avsatta för tillsynen av hemtjänsten i staden?

Anförande nr 370

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Du vet mycket väl att Folkpartiet har jobbat mycket hårt för att ha servicehusen kvar. I den stadsdel som vi kommer ifrån finns Skolörten kvar tack vare Folkpartiet. Det står naturligtvis i budgeten att vi vill ha olika nyanser av boenden. Jag vet inte om du inte hörde att jag sade det förut, men så är det. Jag vill också påminna dig om att när ni satt vid makten lade ni ned servicehus i en rasande takt och gjorde dem till seniorboenden utan kartläggning och analys. Det var bara en liten påminnelse.

Vi är mycket stolta över att man har rätt att välja hemtjänst. Om man är missnöjd med en kommunal utförare eller en i privat regi kan man byta och få någon som man är nöjd med. Ni var ju emot den här valfrihetsreformen här i salen. Ni röstade emot den här valfriheten.

Anförande nr 371

B e r i t K r u s e (S): Det stämmer att vi var emot den i ett inledningskede. Sedan ändrade vi oss. I dag kan vi se att det finns väldigt många företag att välja emellan. Det är förvirrande för många äldre. De vet inte hur de ska ta sig fram. Om man är missnöjd med ett företag vet man inte hur man ska välja ett annat. Vem gör vad? Vem är egentligen ansvarig? Det är sådana frågor som jag får. Är det inte kommunen som är ansvarig längre? Är det någon annan som är ansvarig? Det finns en massa oklarheter. Joakim Larsson nämnde förut att vi håller på att förfina systemen. De behöver i högsta grad förfinas för att äldre människor ska kunna anamma detta att välja.

Anförande nr 372

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! I vår budget i år föreslår vi en lotsfunktion som jag tror blir mycket viktig för de äldre som ska välja hemtjänst. Det finns ett mycket stort antal företag att välja emellan i dag. Det finns många aktörer inom hemtjänsten. Det är bra. Det skapar många arbetstillfällen, men det är svårt för många att välja. Det är ingen tvekan om det, men vi ska vara stolta över att det finns ett val i dag. Det har inte alltid funnits ett val i denna stad, Berit. Nu finns det. När jag säger att vi ska förfina systemen handlar det om att underlätta för de äldre att välja och välja bort. Är man missnöjd ska det vara lätt att välja bort, och man ska inte vara beroende av datorer eller något annat. Det ska vara enkelt. Det är lotsfunktionens uppgift.

Du frågade om vi har koll på äldreomsorgen. Ja, det har vi. Vi har bättre koll än vad ni hade under perioden 2002–2006.

Anförande nr 373

B e r i t K r u s e (S): Menar du att ni jobbar för att man ska känna sig trygg med det som man har blivit ”erbjuden”, som du nyss sade, och som finns protokollfört, Joakim Larsson? Du sade inte ”det man har valt”. Jag blir lite fundersam när jag hör en sådan formulering. Det är inte fler som jobbar genom att det finns valfrihet, utan det är antalet egna företagare som har ökat. Om vi inte skulle ha haft de egna företagarna skulle väl alla ha jobbat i den kommunala sektorn, kan jag tänka mig. Innan något missförstånd uppstår vill jag bara säga att vi är för valfriheten, men den måste förfinas.

Anförande nr 374

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Det har gjorts ett par referenser till tv här. Jag tänkte att jag skulle komma med en radioreferens. Den som lyssnade på *Spanarna* i P1 i fredags noterade att Helena von Zweigbergk beklagade sig över Stadshusalliansens utvärderingssamhälle. Ett av hennes exempel var hemtjänstens brukarenkäter. Det var en ganska rolig spaning. Hon sade: En enkät gör ingen sommar, bättre en enkät i handen än tio åsikter i skogen och enkäten är den bästa huvudkudden. Vetenskap, utvärdering och kvalitetssäkring är allt Alliansen talar om, tyckte hon. Den enkätistiska perioden kommer den att kallas i historieböckerna, sade hon.

Även om den spaningen kanske inte var menad att vara snäll tycker jag att den sammanfattar ganska bra vad äldreomsorgen i Stockholm handlar om just nu. Det handlar om nya moderna system för valfrihet som respekterar äldres behov. De är inte ett kollektiv utan individer med mycket ingrodda vanor, behov och önskningar som måste respekteras. Det har införts nya system som behöver utvärderas. Vi får aldrig tappa bort patientsäkerheten eller vårdkvaliteten i valfrihetens namn. Syftet med valfriheten är ju tvärtom att individanpassa mer för att lika rättigheter ska kunna garanteras.

Den kanske allra viktigaste förändringen som måste göra nu utifrån de utvärderingar som redan har gjorts gäller det fortsatta arbetet med biståndsbedömningarna. Vi måste fortsätta att arbeta för att säkerställa att bedömningarna är lika över hela staden. Helst skulle man vilja kalla in slumpvist utvalda handläggare från varenda stadsdel varje år, sätta dem i var sitt bås och ge dem ett ärende, och först när alla kommer till precis samma beslut kan vi vara helt nöjda. Till viss del gör vi detta redan i dag. Det finns gemensamma riktlinjer, gemensamma bedömningar och kartläggningssinstrument. Biståndshandläggarna utbildas tillsammans, och möten hålls mellan äldreförvaltningen och stadsdelarna. Det är på gång. Vi i Alliansen har arbetat med detta sedan 2008, men det finns väldigt mycket kvar att göra. Behoven kan förändras hastigt, och systemet är för fyrkantigt. Det finns de som oroar sig för att de inte kommer att få stöd när de behöver det, och det måste vi kunna garantera dem.

Budgeten slår därför fast att ett system för snabbare och mer individanpassad bedömningar ska utarbetas. Det är också viktigt att behovsprövningen blir mer tydligt. Alltför ofta säger våra äldre att de inte vet varför den bedömning som har gjorts har gjorts på det sättet. Förutsägbarhet innebär i sig trygghet, och har därmed ett värde i sig. I budgeten för 2013 fortsätter Alliansen att skapa lika förutsättningar för äldre, kvalitetssäkra och ge valfrihet.

Mycket kritik har riktats mot äldrepolitiken under det här året. När äldre riskerar att fara illa ska vi alla, helt prestigelöst, reagera starkt. Som TV4 visade händer det ibland att folk får mindre tid än vad avtalet ger, men under Alliansens enkätistiska period vet vi var problemen uppstår och kan rätta till dem snabbare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 375

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Man kan fundera på om det inte finns ett problem i staden här. Det är när biståndsbedömarna säger att de håller budgeten. Vi kan titta på riktlinjerna, och de ser väl rätt så bra ut. Sedan kan vi diskutera om vi vill ha mer olika typer av riktlinjer eller mer generösa riktlinjer. Men ibland får vi höra från en del stadsdelsnämnder: Vi måste hålla budget, och därför är vi tvungna att... Vad kan ni göra åt det?

Anförande nr 376

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Det är absolut det mest allvarliga när vi får höra detta. Man ska vara tydlig och påpeka att i ansvarsbeskrivningen för biståndsbedömarna finns inget budgetansvar. Däremot finns det ett lagansvar. Dessutom finns stadens riktlinjer som ska följas. Det finns ett uppenbart tryck på våra biståndsbedömare att agera mot vad de tycker är det riktiga. En del av det arbete som vi nu vill påbörja är att se var det händer någonstans, se till att det görs något åt det och arbeta med det. Vi får aldrig glömma att det till syvende och sist handlar om lag, och lag ska följas. Om man då drar över budgeten får man göra det. Det måste biståndsbedömarna vara trygga med.

Anförande nr 377

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Vi lever allt friskare allt längre upp i åldrarna. Det är mycket glädjande. Men när man väl behöver vård och omsorg ska den finnas där. Man ska vara trygg med att det finns en säker och god vård och omsorg.

Jag vill också prata om synen på äldre när de fortfarande är friska. Förebyggande och rehabiliterande insatser är oerhört viktiga. Öppna träffpunkter för äldre är något som vi prioriterar i vår budget. Det är många äldre som känner sig ensamma. Det är oerhört viktigt att det finns aktiviteter, träffpunkter, möjligheter att idrotta och att delta i kulturaktiviteter. Det är också viktigt att man anpassar detta efter vad de äldre själva efterfrågar. Ett exempel är friskvårdscentrum som är oerhört populärt. Läkare kan ordinera rörelse i stället för mediciner. Det är en otroligt intressant verksamhet. Det är också viktigt, och det prioriterar vi i budgeten, att man ska kunna komma ut på dagsutflykter.

Livskvaliteten för de äldre är någonting som vi måste lyfta upp. I den individuella dokumentationen ska sociala aktiviteter finnas med. Det har varit mycket dåligt på den punkten, men det måste vi se till att alla äldre har. Man ska också kunna se vad den här människan har varit med om tidigare i livet. Då kan man också ge en kvalitativt bättre vård och omsorg.

Jag vill också lyfta upp goda exempel. Personalen här i staden gör ett enormt arbete. Vi borde verkligen ta till oss det och sprida det goda arbetet på ett mycket bättre sätt.

Vi jobbar hårt för att utveckla valfriheten och säkra kvaliteten för de äldre, och det kommer vi att fortsätta med.

Anförande nr 378

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Du tog upp en hel del, men jag tänker inrikta mig på detta med träffpunkter. Det behöver utvecklas mer, och det behöver

kanske också informeras lite mer om det. En del äldre är jätteduktiga och vet vad som finns i staden. Det var några som sade till mig att de hade begärt att få någon typ av broschyr om vad som var på gång i höst, och då fick de en broschyr från i våras i stället. Då stämmer inte datum och sådana saker. Man måste vara på hugget när det gäller information. Det gäller att också försöka nå dem som inte vet om att det finns en hel del för de äldre i staden. Vad tänker ni göra åt det?

Anförande nr 379

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Jag tar till mig detta. Det är helt klart att det behövs bättre information. Man kan alltid bli bättre på att informera. Det är jätteviktigt. Du säger att man måste försöka nå alla äldre. Vi har ju den här uppsökande verksamheten som finns i alla stadsdelar. Där informerar man om allt det som finns att tillgå.

Anförande nr 380

Berit Kruse (S): Jag blev nyfiken. Du nämnde friskvårdscentrum som startade i Hässelgården med er hjälp. Jag har hört att det ska minskas och flyttas. Det ska inte alls vara så bra som det har varit. Det är ett förslag från förvaltningen. Budgeten har ett fruktansvärt underskott i år. Jag tycker att det är väldigt tråkigt. Känslan för rehab, som du pratar om, är oerhört viktigt. När en sjukdom börjar komma lite smått behöver man tillgång till rehabinsatser. Hässelgårdens friskvårdscentrum är en utmärkt idé. Vad säger du om det?

Anförande nr 381

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Jag håller med om det du säger.

Anförande nr 382

Torun Boucher (V): Nu ska vi prata valfrihet igen. Vänsterpartiet gillar kommunala verksamheter och verksamheter i offentlig regi. Jag vet att det finns en massa vänsterpartister i Hagsätra, Rågsved och Älvsjö stadsdelsförvaltningar som tycker att det är jättetråkigt att man inte kan välja det där. Det finns nämligen inte där.

Anförande nr 383

Helen Jäderlund Eckardt (FP): Jag förstår. Folkpartiet har inget emot kommunala verksamheter. Vi vill ha kvalitativt bra verksamheter oavsett driftsform.

Anförande nr 384

Borgarrådet Mogert (S): Fru ordförande! Jag tänker börja med att vända mig till Dennis Wedin, om han inte har gått ur salen nu. Jag hann inte svara på hans fråga. Jag har inte så himla dåligt samvete för det eftersom han har fått svar på samma fråga ungefär fyra gånger under kvällen. Jag ska inte ägna min tid åt detta, utan jag vill prata lite kort om hemtjänsten.

Det är en verksamhet där jag skulle säga att utvecklingen varit oroväckande under en längre tid. När jag läser budgeten förstår jag att borgarrådet Larsson åtminstone delvis delar den synen eftersom han lägger på 6 procent på pengarna. Jag tolkar det så. Tyvärr är det så att ni även här ger med den ena handen och tar med den andra. Som jag sade förut ökar den sammantagna ramen för äldreomsorgen i den här staden med

1–1 ½ procent. Det är inte direkt något pengaregn över äldreomsorgen som vi pratar om. Risken är, som sagt, att detta leder till att det blir ännu svårare att bli biståndsbedömd när man i slutändan ska få ihop budgeten ute i stadsdelarna. Detta sker i en situation där vi redan i dag vet att det är något av ett lotteri. Det är inte rättssäkert fullt ut. Jag tror att man i Vision och i Dagens Arena pratar om att nästan 70 procent av handläggarna säger att de är pressade att säga nej till åtgärder inom äldreomsorgen på grund av att de ekonomiska ramarna är för snäva.

När jag har sagt lotteri och Dagens Arena i samma mening blir jag tvungen att säga någonting till herr Larsson angående det nya hemtjänstlotteriet som ska införas i Stockholm. Jag tycker att det ger en bild av hur märkligt ni prioriterar. När den entreprenör som har haft ansvaret för icke-valen i hemtjänsten väljer att hoppa av med argumentet att de med de givna förutsättningarna och den givna ekonomin inte klarar att leverera kvalitet väljer ni inte att skjuta till lite mer pengar, utan ni väljer att anordna ett lotteri. Jag tycker att det är uppseendeväckande. Vi vet inte vilka som kommer att vara med i det här lotteriet än. Men som jag ser det finns det en liten risk att det inte blir de mest samvetsgranna och mest kvalitetsfokuserade som blir med, utan att några av de inte helt seriösa aktörerna som vi tyvärr har väljer att vara med i det här mormorslotteriet. Oavsett hur man ser på detta är det en modell som ökar otryggheten i hemtjänsten.

Även om jag har förstått att äldreborgarrådet helst inte vill tala om ett lotteri utan säger att det ger ett brutalt intryck, får man nog säga att om det låter brutalt och om det känns brutalt finns nog risken att det faktiskt är brutalt.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 385

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Trams och larv ska kallas trams och larv. Ni kallar detta för ett mormorslotteri bara för att ni inte har något annat att gnälla på just nu. Ni måste hitta på detta begrepp i en ganska allvarlig fråga, nämligen det faktum att de som inte väljer en utförare, de som inte säger att de vill ha en kommunal utförare, Roger Mogert, också måste få hemtjänst. De som inte säger att de vill ha en viss utförare måste också få hemtjänst. Vi har ett system för detta som vi tänker pröva. Du får kalla det vad du vill, men det är inte något lotteri. Det är larv och trams.

Du var uppenbarligen inte i salen när jag visade grafen. Jag ska inte trötta fullmäktige med denna graf en gång till, men den visar hur ni skär ned i äldreomsorgen när ni styr tillsammans med Vänsterpartiet. Den visar hur vi har ökat anslagen till äldreomsorgen. Kostnaden har ökat med 700 miljoner sedan vi tog över 2006, Roger Mogert. Du får grafen av mig i skriftlig form i stället.

Anförande nr 386

Borgarrådet M o g e r t (S): Du kan vara lugn för att jag tar mycket allvarligt på detta. Ordet ”lotteri” är inte mitt ord. Det är taget direkt ur tjänsteutlåtandet. Du förnekade detta i intervjun också. Jag vänder mig mot talet om lotteri, säger borgarrådet Larsson. Journalisten säger: Men det står ju i tjänsteutlåtandet. Borgarrådet Larsson svarar: Äh, jo.

Ni väljer en modell där ni lottar ut i stället för att välja en modell med en trygg entreprenör som vi kan lita på eller med kommunen som icke-valsalternativ. Det är ett val ni gör.

Anförande nr 387

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Joakim! Jag ger dig en eloge för ett litet stycke i budgeten till att börja med. Jag tänkte att jag skulle vara snäll. Det gäller din syn på hur Micasa ska bygga framöver, det vill säga att de ska bygga flexibla äldreboenden som kan anpassas efter de behov som finns beroende på den fluktuation som sker i den äldre befolkningen. Vi vet att ibland blir de äldre äldre färre och ibland blir de äldre äldre fler. Jag tror att vi måste bygga den typen av äldreboende framöver som vi kan anpassa efter behoven och där personalen kanske följer den äldre i stället för att den äldre behöver flytta.

Men låt oss prata om biståndsbedömning och valfrihet. Många har sagt att majoriteten jobbar väldigt mycket med biståndsbedömningen för att den ska bli mer rättvis och mer rättssäker. Men när motionen om att titta på den här organisationen för biståndsbedömningen togs upp i äldrenämnden fick jag i princip rätt från förvaltningen och även från er eftersom ni inte hade några synpunkter på förvaltningens svar. Det är så i vår stad att var man bor och hur ekonomin ser ut påverkar biståndsbedömningen. Jag tror att det är mycket viktigt att man tittar på detta och inte bara samlar biståndsbedömarna en gång om året och pekar med hela handen.

Detta begränsar också valfriheten för den äldre. Vi har i denna sal beslutat att oro räcker för att man ska få flytta till ett äldreboende, men det fungerar inte i praktiken. Det fungerar inte i stadsdelarna. De äldre får inte alla gånger välja att de vill flytta till ett äldreboende och än mindre till vilket äldreboende. Redan där fallerar valfriheten.

Nu har Dennis gått när jag vill prata om utbildningar och en av orsakerna till varför ungdomar inte väljer omvårdnadsprogrammet. Det beror på att dagens omvårdnadsprogram begränsar valfriheten för eleverna. Har man väl börjat på ett omvårdnadsprogram kan man i princip inte bli något annat eftersom antalet timmar och det vis man läser kärnämnen på gör att man inte kan gå vidare efter det. Vi som jobbar inom vården har en tradition. Vi läser till undersköterska och jobbar några år, sedan går vi vidare till en sjuksköterskeutbildning för att vi ska kompetensutveckla oss. Det förbjuder detta skolsystem, i synnerhet efter Janne Björklunds införande av en ettårig gymnasieskola för att bli undersköterska. Det innebär att man har stoppat valfriheten för ungdomar som faktiskt vill jobba inom vården. Det tycker jag att ni borde tänka på. Den utbildning i Stockholm där man läser in B-kurser och särskild högskolebehörighet har varje år fler sökande än platser.

Anförande nr 388

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag tror att det är mycket viktigt att man alltid följer upp biståndsbedömningar och att man alltid analyserar domar och överklaganden. Det är oerhört viktigt för den äldre och för tryggheten. Låt mig vända på frågan och diskutera vad det egentligen handlar om. I varje enskilt fall pratar vi i dag om omsorgsbehov som ofta kan tillgodoses i hemmen. Ofta, det vet du också, Mirja, vill den äldre inte flytta. Jag vänder mig mot uppfattningen att människor per automatik vill flytta in på det som tidigare kallades sjukhem och nu kallas vård- och

omsorgsboende. Man vill ofta få en god omvårdnad i hemmet. Det gäller att tassa med viss försiktighet i dessa frågor. Det viktiga är att den äldre känner sig trygg med den omsorg som erbjuds och får den omsorg man önskar. Man ska känna sig trygg med det oavsett om det blir i hemmet eller i ett särskilt boende.

Anförande nr 389

M i r j a R ä i h ä (S): Om jag minns rätt vad som stod i verksamhetsberättelsen för 2011, som antogs av nämnden på vårkanten, var det över 300 avslag på ansökningar till äldreboenden. Över 70 av dessa fick rätt i förvaltningsrätten. Vi säger att vi ska lyssna på den enskilde, men det är en bra bit över 300 enskilda individer i Stockholm som har känt ett behov av att flytta till ett äldreboende och inte fått göra det. Jag tror att det räcker som svar.

Anförande nr 390

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Kul att du också tycker att det är bra att bygga flexibla äldreboenden där man kan anpassa och tänka framåt. Det är mycket bra att vi har startat det arbetet.

När vi tog över efter er gjorde vi en utredning, och då såg vi att biståndsbedömningen såg oerhört olika ut i staden. Insatser utfördes inte, och insatserna såg väldigt olika ut i olika stadsdelar. Det ger inte rättssäkerhet för de äldre. Vi tog tag i det problemet på en gång. Vi har skapat ett bedömningskansli. Vi jobbar hårt med den här frågan. Vi är en bra bit på väg, men vi är inte helt i mål.

Jag blir lite konfunderad när det gäller detta med valfrihet. Äldre ska självfallet kunna välja var de vill bo, sin dagverksamhet och sin hemtjänst. Det handlar om att kunna styra sitt eget liv. Det ska man kunna göra oavsett om man är 20, 40, 60 eller 80 år. Det är självklart för oss. Vi kommer att jobba vidare med att utveckla valfriheten.

Anförande nr 391

M i r j a R ä i h ä (S): Det är ju det jag säger. Vi vill också att de ska välja, men de får inte välja. Det som vi säger i den här salen och det som sker i praktiken går inte ihop.

Du säger att biståndsbedömningen var orättvis och att den inte var jämlik över staden 2006. Det har gått sex år, och den är fortfarande inte rättvis, lika över staden och jämlik. Vi har faktiskt så pass stora skillnader att den kommunala likställdheten sätts ur spel emellanåt i den här staden. Ni har verkligen inte kommit i mål.

Anförande nr 392

T o r u n B o u c h e r (V): Vänsterpartiet har länge sett personalens arbetsvillkor som en viktig del av kvalitetssäkringen av äldreomsorgen. Jag satt inte här när vi satt i majoritet, men jag minns själv att vi gjorde en hel del personalsatsningar då. De ingår ju i en annan budget. Det jag tar med mig från i kväll är att jag känner mig himla nöjd med att det verkar vara ganska många partier som numera också tycker att personalens arbetsvillkor är en viktig komponent när det gäller kvalitetssäkringen av äldreomsorgen. Christopher Ödmann från Miljöpartiet lyfte upp hur viktiga personalens villkor är för en bra äldreomsorg. Ewa Samuelsson från Kristdemokraterna sade att personal som trivs är en förutsättning för en bra äldreomsorg. Dennis Wedin

från Moderaterna sade att vi måste göra arbetet mer attraktivt för att locka folk till omsorgsutbildningarna. Det håller jag verkligen med om. Det är jätteroligt att vi är fler på lite olika kanter som tycker att personalens villkor är viktiga.

Det söker nämligen inte längre några ungdomar till vård- och omsorgslinjerna på gymnasiet. Det sade Dennis Wedin också tidigare. Jag är verkligen glad över att vi i Stockholm har ett så kallat vårdcollege som inte följer Björklunds idéer om okvalificerade yrkesutbildningar och därför fortfarande drar ungdomar. Men de utgör en droppe i havet. Till övriga omsorgslinjer söker inte ungdomarna. Det är precis som Dennis sade, vi måste göra det här arbetet mycket mer attraktivt. Det är den största utmaningen vi har, annars kan vi inte förbättra äldreomsorgen ett enda dugg hur mycket pengar vi än lägger på den eftersom ingen kommer att jobba i den. Det här är en knepig situation. Vi har arbetslöshet i dag, och vi har redan brist på arbetskraft i äldreomsorgen. Vi är redan i det här akuta läget.

Anförande nr 393

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! När min gammelmormor låg på det som då kallades långvården hade hon ett andrum som hon verkligen älskade. Hon var på terapin där hon fick handarbete och få utlopp för den kreativitet som tidigare hjälpte henne att klara ett långt och ofta mycket hårt liv. Hennes exempel visar hur viktigt det är att ha en variation i äldreomsorgen och att äldreomsorgen präglas av de äldres möjligheter att få göra något som känns meningsfullt. För min gammelmormor var det handarbete. För mig kanske det kommer att vara möjligheten att gå på rockkonserter, helst Springsteen, men han lär inte ha överlevt.

Ordförande! Jag har en annan äldre, ingift släkting. Trots att hon har bott i Sverige i snart 50 år har demensen gjort att det enda språk hon har kvar i minnet är det hon bär med sig från barndomens Balkan. För henne och andra som hon behövs ett äldreboende där personalen kan kommunicera på hennes språk.

Ordförande! Jag skulle kunna komma med fler exempel, men jag tror att poängen har nått fram. Jag tror att tack vare den politik som Centerpartiet och Alliansen driver i Stockholm och de förändringar vi har gjort och gör i äldreomsorgen kommer visionen om det personligt anpassade äldreboendet bli verklighet, och då kanske jag får mina rockkonserter när jag bli gammal. Jag säger rock and roll till kommunstyrelsens förslag.

§ 7 Avslutning

Anförande nr 394

O r d f ö r a n d e n : Därmed, mina vänner, har vi fattat beslut om 2013 års budget. Jag tackar kommunfullmäktiges ledamöter för gott samarbete.

Anförande nr 395

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag vill kort tacka hela fullmäktige för – vilket jag tror att många har konstaterat – väldigt trevliga debatter. Det har varit klagörande, och ibland hårda, debatter men i en mycket trevlig ton.

Jag vill förstås också tacka hela vårt eminenta presidium som, som vanligt, har lett detta på ett alldeles utmärkt sätt och sett till att vi har kommit i mål. Nu när budgetfullmäktige har reformerats bit för bit kan man väl säga att när till och med beslutsärendena ligger i ordning är detta årets reform. Det har i 20 år ansetts omöjligt, så jag tycker verkligen att det är ett fall framåt. Jag måste säga att vi ska vara tacksamma att vi har voteringsanläggningen så att vi har någon spänning i tillvaron.

Tack ska ni ha, allihop!